C:\Users\Plazma\Desktop\A\Aldoux Huxley-Konec civilizace.pdb

PDB Name: Aldoux Huxley-Konec civilizace
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Aldoux Huxley

Konec civilizace aneb Překrásný nový svět

1

Šedivá podsaditá budova, vysoká jen čtyřiatřicet pater. Nad hlavním vchodem nápis ÚSTŘEDNÍ LONDÝNSKÁ LÍHEŇ A STŘEDISKO PRO PREDESTINACI, na průčelí heslo Světového státu: KOMUNITA - IDENTITA - STABILITA. Obrovská místnost v přízemí byla obrácena k severu. Působila studeně, třebaže venku bylo léto a v místnosti samé tropické vedro.
Okny pronikalo neduživé, slabé světlo a hladově hledalo nějakého panáka, nějaký bledý stín akademické mumie. Ale naráželo jen na sklo a nikl a studeně se lesknoucí porcelán laboratoře. Chlad odpovídal chladu. Zaměstnanci měli na sobě bílé pláště a na rukách gumové rukavice v bledé barvě lidské pokožky. Světlo bylo mrazivé, mrtvé, tajemné. Jen žluté tubusy mikroskopů mu propůjčovaly trochu živosti, jak tak utkvívalo, podobné máslu, proužek za proužkem na lesklých válcích v dlouhém sledu řady pracovních stolů.
"A tady," pravil ředitel, otvíraje dveře, "je oplodňovací sál."
Když vstoupil, sklánělo se tři sta oplodňovačů v hlubokém soustředění nad svými nástroji. Ani vydechnutí, ani bezděčné pobrumlávání nebo pohvizdování nepřerušovalo ticho. Řediteli v patách putovala nervózně a poněkud zaraženě skupina novopečených studentů, mladičkých, růžolících zelenáčů. Všichni měli zápisníky a zoufale do nich čmárali, kdykoli velký muž promluvil. Přímo z úst velkého zvířete - to bylo zvláštní vyznamenání. Ř.L.P. londýnské ústředny si potrpěl na to, aby nové studenty osobně provedl jednotlivými odděleními.
"To jen abyste měli obecnou představu," vykládal jim pokaždé.
Studenti samozřejmě musí mít určitou obecnou představu, mají-li jednou své práci rozumět - jenomže zase ne příliš velkou, mají-li se stát co možná hodnými a šťastnými členy lidské společnosti. Neboť zvláštní, jak známo, přispívá ke zdatnosti a ke štěstí, kdežto obecné je pro mysl jen nutným zlem. Páteří lidstva nejsou filozofové, nýbrž kutilové, kteří si hrají s lupenkovou pilkou, a filatelisté.
"Zítra," dodával ředitel a usmíval se s poněkud výhružnou blahovůlí, "se dáte do vážné práce. Na to obecné nebudete mít čas. Zatím..."
Zatím - to bylo zvláštní privilegium. Přímo z úst velkého zvířete do zápisníků. Mládenci čmárali jako diví.
Ředitel postoupil dále do sálu. Byl vysoký, spíše hubeny, ale vzpřímený. Měl dlouhou bradu a silné, poněkud vyčnívající zuby.
Plné, pěkně vykrojené rty je zakrývaly, jen když nemluvil. Starý, mladý? Třicet? Padesát? Pětapadesát? Těžko říci. Ale takovou otázku nikdo nevznesl. V tomto roce stability, v roce 632 po F., nikoho ani nenapadlo se na tohle ptát.
"Začnu od začátku," pravil Ř.L.P. a obzvlášť svědomití studenti si poznamenali jeho záměr do svých sešitů: ‚Začínat od začátku!' "Toto," mávl rukou, "jsou inkubátory." Otevřel izolační dvířka a ukázal jim navršené stojany s očíslovanými zkumavkami. "Týdenní příděl vajíček. Jsou udržována", vysvětloval, "při teplotě krve, kdežto mužské gamety," a otevřel jiná dvířka, "se musí udržovat při pětatřiceti místo při sedmatřiceti stupních. Normální teplota krve by je činila sterilními." Berani zabalení v termogenu nezplodí žádná jehňata.
Opíraje se o inkubátory, popisoval jim stručně moderní oplodňovací proces, zatímco tužky zanechávaly na stránkách nečitelné stopy.
Mluvil samozřejmě nejdříve o jeho chirurgickém úvodu, o "dobrovolné operaci v zájmu společnosti, nemluvě o prémii ve výši šesti měsíčních platů", dotkl se v několika poznámkách způsobu, jak se vyňatý vaječník udržuje živý a v činnosti; přešel k otázce optimální teploty, obsahu solí a stupně viskozity; zmínil se o roztoku, v němž se uchovávají uvolněná a uzrálá vajíčka. Pak vedl své svěřence k pracovním stolům a ukazoval jim, jak se tekutina odsává ze zkumavek, jak se po kapkách zavádí na speciálně předehřátá podložní sklíčka a jak se pod mikroskopem zkoumá, není-li některé z vajíček abnormální, jak se vajíčka počítají a přenášejí do průlinčitých komůrek; jak (a nyní je vedl, aby viděli celý postup) se každá komůrka ponoří do teplého bujónu, v němž volně plavou spermie - v minimální koncentraci sto tisíc na jeden krychlový centimetr, zdůrazňoval; a jak se po deseti minutách nádoba vyjme z tekutiny a její obsah se opět prohlíží, a zůstane-li některé vajíčko neoplodněno, ponoří se znovu, je-li třeba, i několikrát; jak oplodněné vajíčko přichází zpátky do inkubátorů, kde alfy a bety zůstávají, až se definitivně přenesou do lahví, kdežto gamy, delty a epsilony se již za šestatřicet hodin znovu vyjmou a podrobí se procesu Bokanovského.

"Proces Bokanovského," opakoval ředitel, a studenti si ta slova ve svých zápisnících podtrhli.
Jedno vajíčko, jedno embryo, jeden dospělý člověk - to je normální.
Ale bokanovskyzované vajíčko pučí, proliferuje a dělí se.
Osm až devadesát šest zárodků, a každý zárodek se vyvine v dokonale utvářené embryo a každé embryo v plnocenného dospělce. Devadesát šest lidských bytostí vyrůstá nyní tam, kde dříve rostla jen jediná.
Pokrok.
"V podstatě," uzavřel Ř.L.P., "se bokanovskyzace skládá ze sériového zastavování vývoje. Zarážíme normální růst a - což je dost paradoxní - vajíčko reaguje pučením."
Reaguje pučením. Tužky byly pilné. Ředitel ukazoval - zvolna se pohybující pás unášel stojan se zkumavkami do velké kovové skříně, jiný stojan právě vyjížděl. Mechanismus tichounce bzučel. "Za osm minut zkumavky projdou," sdělil jim. Osm minut je krajní mez, po kterou vajíčko snese ozáření tvrdými X-paprsky. Pár jich zahyne; ze zbývajících se nejméně citlivá dělí na dvě, většina vyžene do čtyř zárodků a některá do osmi. Potom se všechno vrátí do inkubátorů, kde se zárodky začnou vyvíjet. Za dva dny se prudce zchladí a jejich vývin se zastaví. Dostaneme dva, čtyři až osm nových zárodků, a nato se jim dá téměř smrtelná dávka alkoholu. Vyženou znovu - zárodek ze zárodku - a potom se už nechají klidně vyvíjet, další zastavení vývinu by pro ně bylo osudné. A teď je původní vajíčko na nejlepší cestě, aby se z něho stalo osm až devadesát embryí - velkolepé zdokonalení přírody, to jistě uznáváte! Identičtí bližení, nikoli ubohá dvojčata nebo trojčata jako za starých časů, kdy se rodila živá mláďata a kdy jen občas došlo k náhodnému dělení vajíčka; dnes to jsou celé tucty a kopy najednou.
"Kopy," opakoval ředitel a široce rozpřáhl ruce, jako by rozdával dary. "Kopy."
Avšak jeden ze studentů byl tak hloupý, že se zeptal, jaká je v tom vlastně výhoda.
"Ale milý chlapče!" obrátil se prudce k němu ředitel. "Což to nechápete?
Opravdu to nechápete?" Pozvedl ruku. Jeho výraz byl slavnostní.
"Bokanovského proces je jedním z hlavních nástrojů společenské stability."
Hlavní nástroje společenské stability.
Standardní muži a ženy, v jednotných dávkách. Produkty jediného bokanovskyzovaného vajíčka poskytnou veškeré dělnictvo pro menší továrnu.
"Šestadevadesát identických sourozenců pracuje u šestadevadesáti identických strojů." Hlas se mu málem zachvíval nadšením. "Teď tedy víte, jak to je. Poprvé v dějinách světa!" Citoval heslo planety: "Komunita - identita - stabilita."
Veliká slova. "Celý problém by byl vyřešen, kdybychom mohli vajíčka bokanovskyzovat donekonečna."
Byl by vyřešen standardními gamami, neměnnými deltami a jednotnými epsilony. Milióny identických bližení.
Konečně byl princip hromadné výroby aplikován i v biologii.
"Ale bohužel," zavrtěl ředitel hlavou, "nemůžeme bokanovskyzovat neomezeně."
Zdá se, že šestadevadesát je horní mez a dvaasedmdesát dobrý průměr. Získat z jednoho a téhož vaječníku a z gamet téhož muže tolik identických bližení, kolik je vůbec možné - to je to nejlepší (škoda, že jen to druhé nejlepší), co jsme dokázali. A i to bylo velmi obtížné.
Vždyť v přírodě to trvá třicet let, než dvě stě vajíček úplně dozraje.
Ale naším úkolem je stabilizovat obyvatelstvo na jeho dnešním stavu. K čemu by to bylo, kdyby se celá čtvrtstoletí trousila po kapkách dvojčata?
Je zřejmé, že by to nebylo k ničemu. Podsnapova technika však nesmírně urychlila proces zrání. Nyní by se mohlo spolehlivě vypěstovat nejméně stopadesát zralých vajíček během dvou let. Oplodňujte, bokanovskyzujte - jinými slovy, násobte sedmdesáti dvěma, a dostanete v průměru téměř jedenáct tisíc bratrů a sester ve stopadesáti dávkách identických bližení, všechny přibližně stejného věku, s rozptylem nejvýše dvou let.
"A ve výjimečných případech můžeme získat z jediného vaječníku i přes patnáct tisíc dospělých individuí."
Kývl na světlovlasého, mladého, růžolícího muže, který šel zrovna kolem: "Pane Fostere!" Růžolící mladý muž přistoupil. "Pane Fostere, můžete nám říci nejvyšší údaj pro jednotlivý vaječník?"
"V této ústředně šestnáct tisíc dvanáct," odpověděl pan Foster bez zaváhání. Mluvil velmi rychle, měl živě modré oči a zřejmě ho těšilo, že může uvádět čísla. "Šestnáct tisíc dvanáct, ve stu osmdesáti pěti dávkách identických bližení. Bylo již ovšem dosaženo ještě mnohem lepších výsledků," sypal dále ostošest, "a to v některých tropických ústřednách. Singapur produkoval často přes šestnáct tisíc pět set a Mombasa se teď přiblížila k sedmnácti tisícům. Mají totiž nezasloužené výhody. Měli byste vidět, jak černošský vaječník reaguje na hypofýzu! Je to překvapující, jste-li zvyklý pracovat s evropským materiálem. A přece," pokračoval a zasmál se (ale v očích mu zasvitla chuť soupeřit a brada se vyzývavě vysunula), "a přece si myslíme, že je porazíme. Pracuji teď s báječným delta-minus vajíčkem, teprve osmnáct měsíců starým. Hotovo je již více než dvanáct tisíc sedm set dětí, částečně dekantovaných, částečně v embryonálním stavu. A pořád je ještě funkční. Ještě je porazíme."
"Takový duch se mi líbí!" zahlaholil ředitel a poklepal panu Fosterovi na rameno. "Pojďte s námi, ať hoši pochytí něco z vašich odborných zkušeností."
Pan Foster se skromně usmíval: "S radostí." Šli dál.
V plnírně vládl harmonický spěch a spořádaná aktivita. Ze suterénu, kde je banka tělesných orgánů, malé zdviže bleskově vynášejí čerstvé kusy masa z pobřišnice sviní, nařezané v potřebné velikosti.
Zasvištění a cvak! - dvířka zdviže se rozletí, plnič lahví jen natáhne ruku, přenese kus blány, uhladí a vpraví do láhve, a než je plná láhev na běžícím pásu z dosahu, opět zasvištění a cvak! a ze suterénu vyletí nový kus peritonea a je vpraven do další láhve, následující v tomto nekonečném procesí, které se pomalu sune na pásu.
Vedle plničů stojí matrikáři. Procesí se sune dál; vajíčka se jedno po druhém přenesou ze zkumavek do větších nádob; rutinovaný zářez do pobřišnicové blány, morula je uložena na místo, vše se zalije fyziologickým roztokem... a láhev

pokračuje na své cestě k etiketářům.
Dědičné vybavení, datum oplodnění, příslušnost ke skupině Bokanovského - všechny tyto údaje se přenášejí ze zkumavek na láhve. Už to není anonymní procesí, nýbrž procesí označkované a pojmenované, které teď postupuje pomalu otvorem ve zdi do sociálně predestinačního sálu.
Délka dvěstě dvacet metrů, šířka dvě stě, výška deset, ukázal nahoru.
Studenti zvedli oči ke vzdálenému stropu, jako když pijí kuřata.
Tři patra polic: přízemí, první, galerie, druhá galerie.
Ocelová pavučina galerií se ztrácela ve tmě všemi směry. Tři červené přízraky opodál odtahovaly čile demižony z pohyblivých schodů.
Pohyblivé schody vedoucí ze sociálně predestinačního sálu.
Každá láhev může být umístěna na jedné z patnácti polic. Každá police - ačkoliv to není vidět - je vlastně běžící pás, který se pohybuje sotva znatelně, rychlostí třicet tři a jedna třetina centimetru za hodinu. Dvě stě šedesát sedm dní, každý den osm metrů. Celkem dvatisíce sto třicet šest metrů. Jeden okruh v přízemí, jeden na první galerii, půl okruhu na druhé, a dvoustého šedesátého sedmého dne se láhve dostanou na denní světlo, do dekantační místnosti.
Dostanou se do tak zvané nezávislé existence.
"Ale mezitím," uzavřel pan Foster, "s nimi ještě ledacos uděláme.
Spoustu věcí." Zasvěceně a triumfálně se zasmál.
"Takový duch se mi líbí," poznamenal znovu ředitel. "Pojďme dál. Pane Fostere, všechno jim vyložte."
A pan Foster vykládal.
Vykládal jim o růstu embrya na peritoneálním podloží. Dal jim ochutnat silnou krevní náhražku, jíž se embryo vyživuje. Vysvětlil, proč se musí stimulovat placentinem a thyroxinem. Pověděl jim o výtažku z corpus luteum. Ukázal jim jehly, jimiž se výtažek na každém dvanáctém metru mezi nulou a 2 040 automaticky vstřikuje do lahví.
Mluvil o postupně zvyšovaných dávkách hypofyzárních hormonů, které se jim podávají na posledních šestadevadesáti metrech jejich putování. Popsal umělý mateřský krevní oběh, zaváděný do každé láhve po 112. metru. Ukázal jim rezervoár krevní náhražky a odstředivé čerpadlo, které udržuje tekutinu nad placentou v pohybu a žene ji syntetickými plícemi a filtrem pro odpadové zplodiny. Zmínil se o nepříjemném sklonu embryí k chudokrevnosti, který lze ovšem samozřejmě potlačit obrovskými dávkami výtažků z prasečích žaludků a z jater koňských fétů. Ukázal jim jednoduchý mechanismus, pomocí něhož se všechna embrya na každých osmi metrech v posledním dvousetmetrovém úseku společně protřásají, aby si zvykla na pohyb.
Upozornil na závažnost takzvaného dekantačního traumatu a vypočítal opatření, která vhodnou přípravou embryí snižují nebezpečný šok na nejmenší míru. Vyložil jim testování pohlaví, které se provádí okolo dvoustého metru. Vysvětlil systém značkování - T pro mužská individua, kroužek pro ženská a černý otazník v bílém poli pro ta, kterým je určeno zůstat neplodnými.
"Protože je samozřejmé," pravil pan Foster, "že ve valné většině případů působí plodnost jenom potíže. Pro naše účely by zcela postačil jeden plodný vaječník z každých dvanácti set. My však chceme mít dobrý výběr. A také musíme mít samozřejmě pro jistotu vždycky něco do zásoby. Proto necháváme třicet procent ženských embryí vyvinout normálně. Ostatní dostávají na čtyřiadvacátém metru po celý zbytek oběhu dávku mužského hormonu. Výsledkem je, že se dekantují jako neplodná - co do ustrojení zcela normální ("až na to", jak musil připustit, "že pak mají nepatrný sklon k růstu vousů"), ale zaručeně neplodné. "To nám konečně umožňuje," pokračoval pan Foster, "překročit hranice pouhého otrockého napodobování přírody a dostat se do mnohem zajímavějšího světa lidské vynalézavosti."
Zamnul si ruce. Je totiž samozřejmé, že se nespokojíme s pouhým líhnutím embryí - to přece umí každá kráva.
"Máme zde také predestinaci. Dekantujeme naše nemluvňata již jako socializované bytosti, jako alfy nebo epsilony, jako budoucí kanalizační dělníky nebo budoucí..." Chtěl říci ‚budoucí světové kontrolory', ale opravil se a řekl: "budoucí ředitele líhní."
Ř.L.P. přijal tuto poklonu s úsměvem.
Míjeli 320. metr na polici 11. Mladý mechanik beta-minus hbitě seřizoval šroubovákem a francouzským klíčem čerpadlo krevní náhražky na láhvi unášené běžícím pásem. Jakmile otočil maticemi, bzukot elektrického motoru se o zlomek tónu snížil. Níž, níž... Poslední přitažení, pohled na otáčkoměr a hotovo. Postoupil o dva kroky podél řady a začal dělat totéž na dalším čerpadle.
"Snižuje počet otáček za minutu," vysvětloval pan Foster. "Náhražka obíhá pomaleji. Prochází pak plícemi v delších intervalech a embryo dostává méně kyslíku. Není nad to, zmenšit přívod kyslíku, aby embryo bylo udržováno pod normálem." Znovu si zamnul ruce.
"Ale proč chcete udržovat embryo pod normálem?" otázal se naivně jeden ze studentů.
"Osle!" přerušil ředitel dlouhou odmlku. "Copak vás nenapadlo, že epsilon-embryo musí mít nejen epsilon-původ, ale i epsilonprostředí?
Zřejmě ho to nenapadlo. Byl z toho celý zmaten.
"Čím nižší kasta," řekl pan Foster, "tím méně kyslíku. To působí především na mozek. Potom na kostru. Při sedmdesáti procentech normální dávky kyslíku dostanete trpaslíky. Při méně než sedmdesáti bezoké zrůdy. Které jsou zcela neužitečné," uzavřel pan Foster.
Ale kdyby se (jeho hlas dostal důvěrný a horlivý nádech) našel postup, jímž by se zkrátila doba zrání, jaké by to bylo vítězství, jaké požehnání pro společnost!
"Připomeňte si koně."
Připomněli si ho.
Zralý v šesti letech. Slon v deseti. Kdežto člověk ještě ani ve třinácti není pohlavně zralý a teprve ve dvaceti je plně

vyvinut. Ovšem plodem zpožděného vývoje je zase lidská inteligence.
"Ale u epsilonů," pravil pan Foster velmi správně, "lidskou inteligenci nepotřebujeme."
Nepotřebovali ji a nevytvářeli ji. Ale i když rozum epsilona byl hotový v deseti letech, tělesná způsobilost k práci nastávala teprve v osmnácti. Dlouhá léta nezralosti, zbytečná a promarněná. Kdyby se fyzický vývoj mohl uspíšit tak, jako je tomu, řekněme, u krávy, jaká by to byla obrovská úspora pro komunitu!
"Obrovská," mumlali studenti. Nadšení pana Fostera bylo nakažlivé.
Začal se vyjadřovat dosti odborně. Mluvil o abnormální endokrinní koordinaci, která způsobuje, že lidé rostou tak pomalu. Předpokládal, že příčinou toho je zárodečná mutace. Bylo by možné následky této zárodečné mutace odstranit? Mohlo by být individuální epsilon-embryo vhodným postupem přivedeno k témuž normálnímu vývoji, jaký je u psů a krav? V tom je ten problém. Zbývá ho jen vyřešit.
Pilkington v Mombase vypěstoval individua, která byla pohlavně zralá ve čtyřech letech a zcela dospělá v šesti a půl. Vědecký triumf.
Jenže společensky bezcenný. Šestiletí muži a ženy jsou příliš hloupí dokonce i pro práci epsilonů. To je proces, při němž se vyřeší buď všechno, nebo nic; buď se vám modifikace nepodán vůbec, anebo změníte všechno. A tak se stále hledá ideální kompromis mezi dospělostí ve dvaceti a dospělostí v šesti. Zatím bezvýsledně. Pan Foster vzdychl a potřásl hlavou.
Při svém putování purpurovým šerem se na stosedmdesátém metru dostali ke krytu na polici 9. Od tohoto místa byla police 9 uzavřena a láhve dobíhaly zbytek dráhy jakýmsi tunelem, tu a tam přerušovaným dvoumetrovými až třímetrovými mezerami.
"Adaptace na horko," řekl pan Foster.
Horké tunely se střídaly s chladnými. Zároveň s chladem znepokojují embrya tvrdé X-paprsky. Až budou embrya dekantována, budou mít z chladu hrůzu. Jsou predestinována emigrovat do tropů, stát se horníky, pradlenami acetátového hedvábí a dělníky v ocelárnách.
Později bude jejich rozum uzpůsoben k tomu, aby potvrdil zkušenost jejich těl. "Adaptujeme je na to, aby jim šlo horko k duhu," dodal pan Foster. "Naši kolegové nahoře je naučí vedro milovat."
"A to," vpadl ředitel nabubřele, "to je tajemství, jak žít šťastně a čestně - milovat práci, která je člověku určena. Cílem veškeré predestinace je přivést každého k tomu, aby miloval svůj nezměnitelný sociální úděl."
V prostoru mezi dvěma tunely stála asistentka a dlouhou tenkou stříkačkou opatrně zkoumala rosolovitý obsah unášené láhve. Studenti i jejich průvodci se zastavili a tiše ji několik vteřin pozorovali.
"Dobře Lenino," řekl pan Foster, když se vzpřímila a vytáhla stříkačku.
Dívka se polekaně obrátila. Byla neobyčejně hezká, ačkoliv měla lupus a rudé oči.
"Henry!" Její úsměv se červeně zableskl nad řadou korálových zubů.
"Rozkošná, rozkošná," zamumlal ředitel a dvakrát nebo třikrát ji lehce plácl. Odvětila uctivým úsměvem.
"Co jim dáváte?" otázal se pan Foster a nasadil zcela úřední tón.
"Jen obvyklou dávku tyfu a spavé nemoci."
"Očkování dělníků určených pro tropy začíná na stopadesátém metru," vysvětloval pan Foster studentům. "Embrya mají ještě žábry.
Imunizujeme tedy rybu proti nemocem budoucího člověka." Potom se obrátil znovu k Lenině. "Dnes odpoledne na střeše, za deset minut pět," řekl, "jako obvykle."
"Rozkošná," opakoval znovu ředitel, naposled ji plácl a šel za ostatními.
Na polici 10 byla příští generace dělníků pro chemický průmysl adaptována na styk s olovem, žíravým louhem, dehtem a chlórem.
První část dávky dvou set padesáti raketových techniků v embryonálním stavu právě míjela l 100. metr na polici 3.
Zvláštní mechanismus udržoval nádoby ve stálé rotaci. "Aby se zdokonalil jejich smysl pro rovnováhu," vysvětloval pan Foster. "Opravy ve volném prostoru na vnější straně rakety, to je choulostivá věc. Když stojí zpříma, zpomaluje jim krevní oběh, takže jsou skoro vyhladovělí, a když stojí na hlavě tak jej zdvojnásobíme. Učí se spojovat stání na hlavě s pocitem blaha a jsou úplně šťastni, jen když stojí na hlavě."
"A nyní," pokračoval pan Foster, "bych vám rád ukázal velmi zajímavou predestinaci intelektuálů alfa-plus. Máme jich velkou dávku na polici 5. První galérie," zvolal na dva hochy, kteří se právě chystali sejít do přízemí.
"Jste asi na metru 900," poučoval. "Nemůžete provádět žádnou úspěšnou predestinaci intelektuálů, dokud zárodky neztratí ocasy.
Pojďte za mnou."
Ale ředitel se podíval na hodinky. "Za deset minut tři," řekl.
"Obávám se, že na intelektuální embrya nám už nezbývá čas. Musíme se dostat do výchoven dříve, než děti ukončí odpolední spánek."
Pan Foster byl zklamán. "Alespoň na okamžik do dekantační místnosti," prosil.
"No tak dobře," Ředitel se shovívavě usmál. "Ale jen na okamžik."

2

Pan Foster zůstal v dekantačním sále. Ř.L.P. a studenti vstoupili do nejbližší zdviže a vyjeli do pátého patra.
DĚTSKÉ VÝCHOVNY - NEOPAVLOVSKÉ PREDESTINAČNÍ SÁLY, oznamoval nápis.
Ředitel otevřel dveře. Ocitli se ve velké holé místnosti, velmi jasné a slunné. Celou jižní stěnu tvořilo jediné okno. Šest sester v předepsané uniformě - v kabátcích a kalhotách z bílého viskózového plátna a s vlasy asepticky ukrytými pod

bílými čepci - právě stavělo do dlouhé řady na podlaze vázy s růžemi. Velké vázy plné květů.
Tisíce plátků doširoka rozvitých a hedvábně hladkých jako tvářičky nesčetných andílků, nikoli však jen samých růžově árijských, ale i zářivě žlutých mongolských a mexických a také mrtvičnatě rudých od přílišného troubení do nebeských pozounů, a ještě jiných, mrtvolně bledých, zsinalých jako hřbitovní mramor.
Když Ř.L.P. vstoupil, sestry ztuhly v pozoru.
"Rozestavte knihy!" poručil krátce.
Sestry mlčky poslechly. Mezi vázy s růžemi rozestavily knihy - řadu dětských knížek kvartového formátu, každá lákavě rozevřena u pestrého obrázku zvířete, ryby nebo ptáka.
"Teď přivezte děti!"
Sestry vyběhly ze sálu a za chvilku se vrátily. Každá před sebou tlačila jakýsi vysoký servírovací vozík, jeho čtyři drátěné přihrádky naložené osmiměsíčními dětmi. Jedno bylo jako druhé (zřejmě skupina Bokanovského) a všechny (protože patřily k deltám) oblečené v khaki.
"Posaďte je na podlahu!"
Děti byly vyloženy.
"A teď je otočte tak, aby viděly na květiny a knihy!"
Jakmile je sestry otočily, děti okamžitě ztichly a začaly lézt k těm shlukům svítivých barev a k těm skvrnám, tak veselým a zářícím na bílých stránkách. Slunce na okamžik zašlo, ale když se děti přiblížily, vyšlo opět z mraků. Růže vzplály, jakoby vzníceny prudce probuzenou vášní. Zdálo se, že svítící stránky knih dostaly zvláštní, nový význam. Z řad batolících se dětí zazněly slabé výkřiky vzrušení, radostné žvatlání a švitoření.
Ředitel si mnul ruce. "Výborně!" říkal. "Skoro jako na objednávku!"
Nejčipernější batolata byla již u cíle. Nesmělé ručky se vztáhly, dotkly se růží, zalitých slunečním světlem, uchopily je a začaly otrhávat, muchlaly kolorované stránky knížek. Ředitel čekal, až se všechny děti utěšeně zaměstnaly. "A teď dejte pozor!" řekl a dal zvednutou rukou znamení.
Vrchní sestra, která stála na druhém konci sálu u rozvodné desky, stiskla páčku.
Rozlehla se mohutná exploze. Pronikavé a nepřestávající vytí sirén.
Zběsilé ječeni poplašných zvonků.
Děti sebou polekaně trhly a obličejíčky se jim znetvořily hrůzou.
"A teď," křičel ředitel, protože rámus byl ohlušující, , jim budeme lekci vtloukat mírným elektrickým šokem."
Znovu pokynul a vrchní sestra stiskla druhou páčku. Vřískot dětí se naráz změnil. Z těch křečovitých a pronikavých skřeků teď zaznívalo zoufalství, ba téměř šílenství. Tělíčka se obracela a napínala a jejich údy se křečovitě pohybovaly, jako kdyby jimi škubaly neviditelné dráty.
"Pouštíme do toho pásu v podlaze elektrický proud," křičel ředitel na vysvětlenou. "To už stačí," pokynul sestře.
Exploze ustaly, zvonění zmlklo, vytí sirény tón po tónu odumíralo, až úplně zaniklo. Cukající se dětská tělíčka se uvolnila z křečí, až přešlo v obyčejný ustrašený brekot.
"Zkuste to znovu s květinami a knihami!"
Sestry poslechly. Avšak jakmile se růže jen nepatrně přiblížily, jakmile děti jen zahlédly pestré kočičky, kokrhající kohoutky nebo bečící černá jehňátka, už s hrůzou couvaly a jejich pláč se okamžitě změnil opět ve zděšený řev.
"Všimněte si toho, pánové," pravil ředitel triumfálně, "dobře si toho všimněte!"
Knihy a rámus, květiny a elektrické rány - tyto dvojice představ se už v dětské mysli smísily a po dvousetnásobném opakování takovýchto nebo jiných podobných lekcí jsou již neodlučitelné. Co člověk spojil, to příroda nemůže rozloučit.
"A tak rostou, jak říkají psychologové s ‚instinktivní' nenávistí ke knihám a květinám. Podmíněné reflexy, které se nedají změnit. Na celý život jsou ty děti obrněny proti knihám a botanice." Ředitel se obrátil k sestrám: "Zase je odvezte!"
Děti v khaki, stále ještě řvoucí, byly znovu naloženy na vozíky a odvezeny. Zbyl po nich pach kyselého mléka a velmi vítané ticho.
Jeden student zvedl ruku. Prý dobře chápe, že není možno nechat nižší kasty, aby marnily nad knihami čas, který patří komunitě, když je tu kromě toho nebezpečí, že by mohly číst něco, co by třeba mohlo nežádoucím způsobem pozměnit některý z reflexů, k nimž byly vychovány, ale přece jen... zkrátka nemůže pochopit tu věc s květinami.
Proč si dávat tolik práce, abychom psychologicky vzali deltám možnost těšit se z květin?
Ř.L.P. to trpělivě vysvětlil. To, že pouhý pohled na růži vyvolává u dětí křik, má své závažné ekonomicko-politické důvody. Není to tak dlouho (asi sto let nebo tak nějak), co byli gamy, delty a dokonce i epsiloni predestinováni k tomu, aby milovali květiny, květiny zvlášť a přírodu vůbec. Účelem toho bylo naočkovat jim sklon chodit při každé možné příležitosti do přírody, a tak je přimět k tomu, aby používali dopravních prostředků.
"A používali jich?" zeptal se student.
"Ano, a vydatně," odpověděl Ř.L.P., "ale nic jiného."
Petrklíče a krajina, zdůrazňoval, mají jednu velkou chybu: jsou zadarmo. Láska k přírodě nezaměstná žádnou továrnu. Proto bylo rozhodnuto, že se láska k přírodě odstraní, alespoň u nižších kast; že se odstraní láska k přírodě, nikoli však sklon používat dopravních prostředků. Bylo totiž přirozeně nezbytné, aby jezdili do přírody i nadále, přestože se jim protiví. Problémem bylo, jak najít ekonomicky pádnější důvod pro používání dopravních prostředků, než jakým bylo pouhé zalíbení v petrklíčích a krajině. Ten důvod byl promptně nalezen.
"Predestinujeme masy k odporu vůči přírodě," uzavřel ředitel, "avšak zároveň je uzpůsobíme tak, aby našly zalíbení ve všech sportech v přírodě. Přitom dbáme, aby každý takový sport nutně vyžadoval složité nářadí. Takže teď nejen používají dopravních prostředků, ale jsou také spotřebiteli průmyslového zboží. A proto ty elektrické šoky."

"Ach tak," pravil student a přemožen obdivem zmlkl.
Nastalo ticho. Ředitel si odkašlal a pak pokračoval: "Před dávnými léty, když ještě Ford Pán putoval po zemi, žil malý chlapec jménem Ruben Rabinovič. Ruben byl dítě polsky mluvících rodičů."
Tady se ředitel sám přerušil.
"Víte přece, co je to polština?"
"Mrtvý jazyk."
"Jako francouzština nebo němčina," doplnil jiný student, pyšný na své vědomosti.
"A ‚rodiče'?" ptal se dále Ř.L.P.
Nastalo stísněné mlčení. Někteří chlapci zrudli. Nenaučili se ještě důležitému a často sotva postižitelnému rozlišování mezi necudností a čistou vědou. Konečně si jeden dodal odvahy a zvedl ruku.
"Lidské bytosti bývaly...," zaváhal a krev se mu nahrnula do tváří.
"No... živorodé."
"Velmi správně," přikývl ředitel souhlasně.
"A když se děti dekantovaly..."
"Narodily," opravil ředitel.
"Tak to byli rodiče - nemyslím ovšem děti, myslím ty druhé."
Ubohý hoch byl celý zmaten.
"Krátce řečeno," shrnul ředitel, "rodiče byli otec a matka." Tyto necudné výrazy, ve skutečnosti ovšem čistě vědecké, padaly do rozpačitého mlčení jako rachot hromu. "Matka," opakoval ještě jednou nahlas tento vědecký poznatek. "Já vím," poznamenal vážně, opíraje se nazad o židli, "já vím, jsou to trapné věci. Ale trapná je většina dějinných skutečností."
Vrátil se znova k malému Rubenovi - k malému Rubenovi, v jehož pokoji otec a matka (ehm, ehm) nechali jednou večer nedopatřením zapnuté rádio.
("Musíte si uvědomit, že za oněch časů hrubého rozmnožování plozením živých mláďat odchovávali děti jejich rodiče, nikoli státní ústředny pro predestinaci.") Dítě spalo a v rozhlase běžel londýnský program. A ráno potom se stalo, že malý Ruben k největšímu zděšení svého ehm a své ehm (ti drzejší studenti se odvážili na sebe ušklíbnout) - malý Ruben se probudil a opakoval slovo za slovem dlouhou přednášku onoho podivného starého spisovatele ("jednoho z mála autorů, jejichž díla se nám zachovala"), který se jmenoval George Bernard Shaw a který podle zaručeného podání mluvil o svém vlastním géniu. Pro oba, pro...
(mrkání)... a pro... (zachichtání) malého Rubena byla tato přednáška přirozeně dokonale nesrozumitelná, a jelikož se domnívali, že se jejich dítě náhle zbláznilo, zavolali lékaře. Ten naštěstí rozuměl anglicky, poznal, že je to Shawova přednáška vysílaná včera v rozhlase, pochopil význam toho, co se stalo, a poslal o tom zprávu do lékařského časopisu.
"Princip učení ve spaní čili hypnopedie byl objeven." Ř.L.P. učinil působivou přestávku.
Princip byl objeven, ale musilo uplynout ještě mnoho let, než ho bylo možno využít v širším měřítku.
"Případ malého Rubena se přihodil teprve třiadvacet let poté, co se na trhu objevil první T-model našeho Forda Pána." (Při těch slovech udělal ředitel na břiše znamení T a všichni studenti uctivě následovali jeho příkladu.) "A přece..."
Studenti zuřivě škrábali. ‚Hypnopedie poprvé oficiálně použita r.
214 po F. Proč ne dříve? Ze dvou důvodů. a)...' "Experimentátoři oněch raných dob," vysvětloval Ř.L.P., "se dali nesprávnou cestou. Věřili, že hypnopedie je možno použít k intelektuální výchově..."
Chlapeček spí na pravém boku, s pravou paží nataženou před sebou; ruka visí ochable přes pelest. Z kulatého otvoru ve skříňce promlouvá k němu tichý hlas: "Nil je nejdelší řeka Afriky a druhá nejdelší řeka světa. Nedosahuje sice délky Mississippi-Missouri, ale je na předním místě mezi všemi řekami, pokud jde o velikost povodí, které se táhne přes pětatřicet stupňů zeměpisné šířky.
Druhého dne ráno se někdo při snídani zeptá: "Tommy, víš, která je nejdelší řeka v Africe?" Tommy zavrtí hlavou.
"Nevzpomínáš si na něco, co začíná takhle: Nil je nejdelší...?"
"Niljenejdelšířekaafrikyadruhánejdelšířekasvěta...," řinou se slova, "...sicenedosahujedélky..."
"Tak dobře! Jak se tedy jmenuje nejdelší řeka Afriky?" Oči zírají bezvýrazně. "Nevím."
"Ale přece Nil Tommy!"
"Niljenejdelšířekaafrikyadruhá..."
"Která je tedy nejdelší řeka?"
Tommy se dá do breku. "Nevím."
A ředitel vysvětlil, že tento pláč vzal tehdejším výzkumníkům odvahu.
S experimentováním se přestalo. Už se nepokoušeli vštípit ve spánku dětem do hlavy délku Nilu. A právem: žádné vědě se nelze naučit, nevíme-li, oč jde.
"Kdyby se naopak začalo s výchovou -," pronesl ředitel a pokročil ke dveřím. Studenti šli za ním a zoufale škrábali v chůzi a dokonce ještě i ve zdviži. "- s mravní výchovou, která by nikdy a za žádných okolností neměla být rozumová..."
"Ticho! ticho!" šeptal reproduktor, když vystupovali ve čtrnáctém poschodí. "Ticho! Ticho!" opakovaly neúnavně amplióny v určitých intervalech na každé chodbě. Studenti i ředitel šli bezděčně po špičkách.
Všichni byli přirozeně alfy, ale i alfy jsou dobře predestinovány.
"Ticho! Ticho!" chrčel celým čtrnáctým patrem kategorický imperativ.
Kradli se po špičkách padesát yardů až ke dveřím, které ředitel opatrně otevřel. Vešli do přítmí ložnice se spuštěnými žaluziemi. U stěny stálo v řadě osmdesát dětských postýlek. Bylo slyšet lehké pravidelné oddychování a neustálé mumlání, jako by z dálky šeptaly tichounké hlasy.
Při jejich příchodu sestra vstala a postavila se před ředitele do pozoru.

"Jakou máte dnes odpoledne lekci?" zeptal se.
"V prvních čtyřiceti minutách jsme měli Záhady pohlavního života.
Ale teď je přepnuto na Začátky kastovního uvědomění."
Ředitel zvolna kráčel podél dlouhé řady postýlek. Leželo tu osmdesát růžových a spánkem uvolněných chlapečků a děvčátek. Klidně oddechovali. Pod každým polštářkem to tiše šeptalo. Ř.L.P. se zastavil, sklonil se a pozorně naslouchal nad postýlkou.
"Začátky kastovního uvědomění, jste říkala? To bychom si chtěli poslechnout trochu hlasitěji!"
Na konci sálu byl ve stěně reproduktor. Ředitel k němu popošel a stiskl knoflík.
"...nosí zelené šaty," pronášel tichý, ale neobyčejně jasný hlas právě uprostřed věty, "a delty nosí khaki. Ne, nechci si hrát s deltami.
A epsiloni jsou ještě horší. Jsou nejhloupější ze všech a neumějí ani číst ani psát. Kromě toho se oblékají černě a to je ohavná barva.
Jsem velice rád, že jsem beta!"
Následovala přestávka. Potom začal hlas znova.
"Alfa-děti nosí šedé šaty. Pracují mnohem více než my, protože jsou nesmírně chytré. Jsem opravdu velice rád, že jsem beta, protože nemusím tolik pracovat! A kromě toho, my bety jsme něco mnohem lepšího než gamy a delty. Gamy jsou hloupé. Všechny nosí zelené šaty a delty nosí khaki. Ne, nechci si hrát s deltami. A epsiloni jsou ještě horší. Jsou nejhloupější ze všech..."
Ředitel opět zmáčkl knoflík. Hlas ztichl. Jenom jeho ševelící stín mumlal dále pod osmdesáti polštářky.
"Opakuje se jim to čtyřicetkrát až padesátkrát, než se vzbudí, a potom zase ve čtvrtek a v sobotu. Vždy třikrát týdně stodvacetkrát, po třicet měsíců. Potom přijde lekce pro pokročilé."
Růže a elektrické šoky, khaki delt a pach asafoetidy - v nerozlučném spojení. Ještě než se dítě naučí mluvit. Avšak predestinace beze slov je hrubá a sumární; není s to navodit žádné jemnější rozlišování ani vštípit složitější pravidla chování. K tomu je zapotřebí slov, ovšem slov uvědomovaných. Krátce, hypnopedie.
"Hypnopedie je nejsilnější prostředek pro vštípení morálky a pocitu komunity, jaký kdy existoval."
Studenti si to poznamenali do sešitků. Přímo z úst velkého zvířete.
Ředitel stiskl ještě jednou knoflík.
"...protože jsou nesmírně chytré," říkal neúnavně tichý, vemlouvavý hlas. "Jsem opravdu rád, že jsem beta, protože..."
Nikoliv jako kapky vody, třebaže voda dokáže vyhloubit dolík i do nejtvrdší žuly, nýbrž spíše jako kapky vody tekutého pečetního vosku, kapky, které přilnou a vytvoří krustu, spojí se se vším, nač padnou, až je tu skalisko z jediné šarlatové hmoty.
"Až konečně mysl dítěte je celá z takového našeptávání a až souhrn těchto našeptávání je myslí dítěte. A nejen dítěte, ale také dospělého člověka - po celý jeho život. Mysl, která soudí, dychtí, rozhoduje se - mysl vytvořená z těchto našeptávání. A všechna našeptávání jsou naše našeptávání!" Ředitel to málem triumfálně vykřikoval.
"Státní našeptávání!" A uhodil do nejbližšího stolu. "A z toho plyne..."
Hluk ho přiměl, aby se otočil.
"Ó Forde!" pravil změněným tónem. "Teď jsem děti probudil!"

3

Venku v zahradě byla hodina her. Šest nebo sedm set nahých chlapečků a děvčátek běhalo v teplém červnovém slunci a pronikavě vřískalo na trávníku, házelo míčem nebo sedělo mlčky na bobku po dvou nebo po třech pod kvetoucími keři. Růže rozkvétaly, v houští tloukli dva slavíci svá sóla a v lipách kukala kukačka, i když už ne zcela čistě. Vzduch kolem naplňovalo bzučení včel a helikoptér.
Ředitel a studenti se chvilku dívali na hru s odstředivým míčem.
Dvacet dětí stálo v kruhu kolem věže z chromové oceli. Míč se házel na plošinu na vrcholu věže, skutálel se dovnitř, padl na rychle se otáčející kotouč a byl vymrštěn jedním z mnoha otvorů ve válcové stěně, načež musil být chycen.
"Podivné," uvažoval ředitel, když šli dále, "uvážíme-li, že ještě za časů Forda Pána se nepoužívalo pro většinu her více než jednoho, dvou míčků, několika dřevěných holí a nanejvýš ještě sítě. Neuvěřitelná pošetilost, nechat lidi hrát složité hry, aniž se tím zvýší spotřeba.
Šílenství! Dnes dovolují úředníci vrchní kontroly zavést novou hru jen tehdy, jestliže se dokáže, že je k tomu zapotřebí alespoň právě tolika pomůcek jako pro tu nejsložitější, už zavedenou hru." A odmlčel se.
"Rozkošná skupinka," řekl a ukázal před sebe.
V malé travnaté prohlubině mezi vzrostlými keříky jižního vřesu se asi sedmiletý chlapec a děvče tak o rok starší velmi vážně a s pozorným soustředěním vědců konajících výzkumy bavili infantilní sexuální hrou.
"Rozkošné, opravdu rozkošné," opakoval sentimentálně Ř.L.P.
"Rozkošné," souhlasili zdvořile studenti, ale poněkud protektorsky se při tom usmívali. Nebylo to ještě tak dávno, co sami pořádali takové dětské zábavy, a proto se při pohledu na ně nemohli ubránit nádechu pohrdání. Rozkošné? Ale vždyť je to jen dvojice hravých kůzlat, která laškují, a nic víc. Právě jen kůzlat.
"Vždycky musím myslet na to," začal ředitel ve stejném sentimentálním tónu, ale byl přerušen hlasitým brekotem.
Z blízkého křoví se vynořila sestra a vedla za ruku řvoucího caparta.
Za nimi stísněně kráčelo děvčátko.
"Co se stalo?" ptal se ředitel.
Sestra pokrčila rameny. "Nic zvláštního. Zdá se, že ten malý nemá žádnou chuť zúčastnit se obvyklých milostných her.

Už jsem si toho několikrát povšimla. A dneska zas. A dal se dokonce do breku..."
"Prosím," řeklo děvčátko bázlivě, "prosím, já jsem mu opravdu nechtěla nic udělat. Prosím, opravdu ne."
"Ovšemže ne, miláčku," uklidňovala ji sestra a obrátila se k řediteli: "Zavedu ho teď k pomocnému psychologovi na prohlídku. Jen aby se podíval, zda tu snad není něco abnormálního."
"Správně," odpověděl ředitel. "Odveďte ho tam. A ty, maličká, tu zůstaň!" dodal, zatímco se sestra vzdalovala se svým stále ještě řvoucím chráněncem. "Jakpak se jmenuješ?"
"Polly Trocká."
"To je hezké jméno," pravil ředitel. "A teď běž a najdi si jiného kamaráda na hraní."
Holčička odhopkovala do křoví a zmizela z dohledu.
"Roztomilá žabka," poznamenal ředitel a díval se za ní.
"Co vám teď chci říci," pravil studentům, "zní snad neuvěřitelně.
Ale kdo není obeznámen s dějinami, tomu opravdu většina historických skutečností připadá neuvěřitelná."
A odhalil jim nepochopitelnou pravdu. Za dávných dob před Fordem Pánem a dokonce ještě několik generací potom se pokládaly erotické hry u dětí za něco abnormálního (bouřlivý smích); ba nejen za něco abnormálního, dokonce i za něco nemravného (no ne!), a proto také byly bezohledně potlačovány.
Na tvářích posluchačů se objevil nedůvěřivý úžas. Zakazovat ubohým malým dětem neškodnou zábavu? To jim prostě nešlo do hlavy.
"Dokonce i u adolescentů," říkal Ř.L.P., "dokonce i u adolescentů, jako jste vy..."
"To není možné!"
"Kromě té trochy kradmého autoerotismu a homosexuality - vůbec nic."
"Nic?"
"Ve většině případů, až když jim bylo přes dvacet."
"Přes dvacet?" opakovali jako ozvěna v nedůvěřivém chóru studenti.
"Přes dvacet," opakoval ředitel. "Vždyť jsem vám říkal, že tomu nebudete věřit."
"Ale co z toho?" ptali se dále. "Jaké to mělo následky?"
"Následky byly strašlivé," vmísil se náhle do rozhovoru hluboký, zvučný hlas.
Ohlédli se. Vedle nich stál někdo cizí - muž prostřední postavy, s tmavými vlasy a orlím nosem, s plnými červenými rty a tmavýma, pronikavýma očima. "Strašlivé," opakoval.
Ř.L.P. seděl v té chvíli na pohodlné lavici z oceli a pryže, jaké tu byly po zahradě rozestaveny, ale když uviděl neznámého, vyskočil, hnal se k němu s napřaženýma rukama a náramně na něj cenil zuby.
"Vrchní inspektor! Jaké neočekávané potěšení! Chlapci, kdo myslíte, že nás navštívil? Pan vrchní inspektor, Jeho Fordstvo Mustafa Mond."
Ve čtyřech tisících sálech ústředny odbilo současně čtyři tisíce elektrických hodin čtvrtou. Z kuželů reproduktorů zněly nezemské hlasy. "Konec první denní směny. Začátek druhé denní směny..."
Na cestě zdviží nahoru do šaten se Henry Foster a první predestinační asistent okázale otáčeli zády k Bernardu Marxovi z psychologické kanceláře. Odtahovali se od něho pro jeho nechvalnou pověst.
Tlumený hukot a rachot přístrojů stále ještě rozechvíval purpurové ovzduší líhně. Směny přicházely a odcházely, jeden lupusový obličej odešel, druhý přišel. Běžící pásy se svým nákladem budoucích mužů a žen se majestátně a neúnavně pohybovaly.
Lenina Crowneová hbitě kráčela ke dveřím.
Jeho Fordstvo Mustafa Mond! Studenti zdravili a oči jim málem lezly z důlků. Úřadující vrchní inspektor pro Západní Evropu! Jeden z deseti světových inspektorů. Jeden z desítky... A nyní se posadil s Ř.L.P. na lavici, zůstal tu, skutečně, zůstal s nimi, opravdu k nim hovořil... přímo z úst velkého zvířete. Přímo z úst samotného Forda.
Dvě nahnědle růžové děti se vynořily z blízkého křoví, okamžik na ně zíraly velkýma, udivenýma očima a pak opět zmizely za svými hrami v haluzích keřů.
"Předpokládám, že všichni znáte," začal vrchní inspektor hlubokým, zvučným hlasem, "že všichni znáte vznešený a osvícený výrok Forda Pána: Dějiny jsou humbuk. Dějiny," opakoval pomalu, "jsou humbuk."
Mávl rukou. Vypadalo to, jako by neviditelnou peroutkou smetal prach, a tím prachem byla Harappa, byl Ur v zemi chaldejské; pár pavučin, jimiž byly Théby a Babylón a Knossos a Mykény. Šup, šup, šup, a kde je Odysseus a Job, kde je Jupiter a Gótama a Ježíš! Šup, šup - a zmizelo smetiště antické špíny, zvané Athény a Řím, Jeruzalém a Říše Středu. Šup - a prázdné bylo místo, kde kdysi kvetla Itálie.
Šup - katedrály, šup, šup - král Lear a Pascalovy Myšlenky. Šup - pašije. Šup - rekviem. Šup - symfonie. Šup, šup,...
"Jdeš dnes večer do pocitového kina, Henry?" ptal se predestinační asistent. "To, co dávají v Alhambře, je prý prima. Milostná scéna na medvědí kůži. Prostě báječné, říkají lidi. Člověk cítí každý jednotlivý medvědí chlup. Úžasné pocitové efekty."
"A proto jste se neučili historii," pravil vrchní inspektor. "Ale teď je okamžik, kdy..."
Ř.L.P. na něj vrhl nervózní pohled. Šuškalo se o zakázaných starých knihách, ukrytých v trezoru v pracovně vrchního inspektora: o biblích, svazcích veršů - Ford ví, o čem všem ještě.
Mustafa Mond zachytil jeho znepokojený pohled a v koutcích úst mu posměšně zacukalo. "Žádné strachy, řediteli," pravil, ne bez nádechu ironie. "Nebudu je přece kazit."
Ř.L.P. byl jaksepatří zmaten.
Když si člověk myslí, že jím druzí pohrdají, je nejlepší tvářit se také pohrdavě. Úsměv na tváři Bernarda Marxe byl pohrdavý.
Opravdu každý jednotlivý medvědí chlup!

"To tedy půjdu," řekl Henry Foster.
Mustafa Mond se k nim nakláněl se zdviženým ukazováčkem.
"Jen si to zkuste představit!" pravil a jeho hlas se jim drásavě vtíral do bubínků. "Zkuste si představit, co to bylo, mít živorodou matku."
Opět necudné slovo. Avšak tentokrát nikoho ani nenapadlo, aby se ušklíbl.
"Zkuste si představit, co to znamenalo, ‚rodinný život'!"
Zkusili to. Zřejmě však bez jakéhokoliv úspěchu.
"A víte, co to byl ‚domov'?"
Vrtěli hlavami.
Ze svého matně červeného suterénu vyjela Lenina Crowneová zdviží do sedmnáctého poschodí, vystoupila, zahnula vpravo, prošla dlouhou chodbou a otevřela dveře, na nichž bylo napsáno DÍVČÍ ŠATNA. Ponořila se do zmateného chaosu rukou, prsů a spodního prádla. Proudy horké vody šplouchaly ve stovce koupacích van nebo bublavě odtékaly. Osmdesát hrčících a syčících vibrovakuových masážních přístrojů hnětlo a zároveň sálo pevná, sluncem osmahlá těla osmdesáti nádherných ženských exemplářů. Mluvily, a každá na to musila vynaložit všechnu sílu hlasu. Přístroj pro syntetickou hudbu trylkoval sólo lesního rohu.
"Ahoj, Fanny," pozdravila Lenina mladou ženu, která měla věšák a skříňku vedle ní.
Fanny byla zaměstnána v plnírně a druhým jménem se rovněž jmenovala Crowneová. Ale protože dvě miliardy obyvatel planety měly k dispozici jen deset tisíc jmen, tato shoda nijak nepřekvapovala.
Lenina trhla zipem, jednou na halence, dvakrát na kalhotách a pak ještě na spodním prádle. Ve střevících a punčochách šla potom do koupelny.
Domov, domov - pár malých místností, napěchovaných až k zalknutí obyvateli, jimiž byli: muž, periodicky těhotná žena a horda chlapců a děvčat různého věku. Žádný vzduch, žádný prostor, zamořené vězení; tma, nemoc a smrad.
(Obrazy, které evokoval vrchní inspektor, byly tak živé, že jeden z hochů, senzitivnější než ostatní, již při pouhém popisu zbledl a málem zvracel.) Lenina vylezla z vany, utřela se dosucha ručníkem, uchopila dlouhou ohebnou hadici, zapuštěnou do stěny, nasadila si na prsa trysku, jako by chtěla spáchat sebevraždu, a stiskla knoflík. Prudký proud teplého vzduchu ji posypal nejjemnějším pudrem. Nad umyvadlem byly kohoutky s osmi parfémy a s kolínskou vodou. Otočila třetí kohoutek zleva, postříkala se chyprem a se střevíci a punčochami v ruce vyšla z kabiny, aby se podívala, zda je volny některý vibrovací aparát.
A také psychicky, nejen fyzicky byl domov špinavé, ubožácké hnízdo. Psychicky to byla králičí díra, hromada hnoje, patřící se třením napěchovaného života, páchnoucí city. Intimita až k zalknutí.
Škodlivé, šílené, obscénní vztahy mezi členy rodiny. Matka, ta šílená, rodila děti (vlastní děti)... jako kočka mláďata, ale jako kočka, která dovede mluvit, která bez přestání breptá: "Mé děťátko, mé srdíčko."
"Mé děťátko u mého prsu, a ty jeho pacinky, a jaký má hlad!" A potom ten nevýslovný, trýznivý pocit rozkoše. "Když děťátko usne, má v koutku pusinky bublinku bílého mléka. Moje malinké spinká..."
"Ano," přikývl Mustafa Mond, "není divu, že se nad tím otřesete."
"S kým jdeš dnes večer?" ptala se Lenina, když se vrátila z masáže, růžově planoucí jako zevnitř ozářené perla.
"S nikým."
Lenina zvedla udiveně obočí.
"Už nějaký čas se jaksi necítím ve své kůži," vysvětlovala Fanny, "Doktor Wells mi poradil náhražku těhotenství."
"Ale vždyť je ti teprve devatenáct. První náhražka těhotenství se nemá brát před jednadvaceti."
"Já vím, ale některým dělá lépe, když začnou dřív. Brunety se širokou pánví jako já, říká doktor Wells, by měly brát první náhražku těhotenství už v sedmnácti. Takže jsem dva roky pozadu, a ne dva roky napřed." Otevřela skříňku ve zdi a ukázala na řadu krabiček a lahviček s etiketami v horní přihrádce.
"SIRUP Z CORPUS LUTEUM," četla Lenina nahlas z cedulek.
"OVARIN, ZARUČENĚ ČERSTVÝ - NEPOUŽÍVAT PO 1.
SRPNU 632 PO F. EXTRAKT Z PRSNÍCH ŽLÁZ, TŘIKRÁT DENNĚ VE LŽÍCI VODY PŘED JÍDLEM. PLACENTIN - KAŽDÝ TŘETÍ DEN 5 CC NITROŽILNĚ. Hu!" zhrozila se. "Tyhle injekce nenávidím. Ty ne?"
"Já taky. Ale když člověku dělají dobře..." Fanny byla obzvláště rozumná dívka.
Ford Pán - nebo Freud Pán, jak se nazýval ve svém nevyzpytatelném úradku, když mluvil o věcech psychologických - Freud Pán byl první, kdo odhalil otřesná nebezpečí rodinného života. Svět byl plný otců - tedy plný bídy; plný matek - tedy plný perverzity všeho druhu, od sadismu až po cudnost; plný bratrů, sester, strýců a tet - plný šílenství a sebevraždy.
"Nicméně mezi samojskými divochy na jistých ostrovech u pobřeží Nové Guineje..."
Tropická sluneční záře leží jako teplý med na nahých tělech dětí, které spolu laškují v pestré směsici pod ibiškovými květy. Domovem je kterákoli z dvaceti chýší pokrytých palmovými listy. Na Trobriandských ostrovech se pokládá početí za dílo duchů dávných předků; nikdo tu nikdy neslyšel o nějakém otci.
"Protiklady se přitahují," pravil vrchní inspektor. "A plným právem, neboť od toho tu jsou."
"Doktor Wells říká, že tříměsíční náhražka těhotenství bude mít rozhodující vliv na mé zdraví v nejbližších třech čtyřech letech."
"Doufejme, že má pravdu," pravila Lenina. "Ale Fanny, opravdu to znamená, že v příštích třech měsících nebudeš vůbec..."
"Ale kdepak. Asi tak jeden, dva týdny, déle ne. Večer budu v Klubu hrát hudební bridž. Ty jdeš ven, že?"
Lenina přikývla.
"S kým?"

"S Henrym Fosterem."
"Už zase?" Na dobromyslném Fannině obličeji, který připomínal měsíček, se objevil výraz ztrápeného a nesouhlasného údivu, a ten se k ní věru nehodil. "Chceš tím říci, že ještě pořád chodíš s Henrym Fosterem?!"
Matky a otcové, bratři a sestry. Ale také manželé, manželky, milenci.
A jednoženství a romantika.
"Ačkoliv sotva budete vědět, co to znamená," dodal Mustafa Mond.
Studenti potřásli hlavami.
Rodina, jednoženství, romantika. Všude oddělující výlučnost, všude usměrňování zájmů na jedno ohnisko, úzkoprsé paralyzování pudů a energie.
"A přece si všichni navzájem náležíme," zakončil citováním hypnopedického úsloví. Studenti souhlasně pokyvovali hlavami, potvrzovali toto konstatování, které jim ve spánku vtisklo do mozku více než dvaašedesát tisíc opakovaných lekcí, přikyvovali tomu nejen jako pravdě, ale též jako samozřejmému a naprosto nepopiratelnému axiomu.
"Ale vždyť přece chodím s Henrym teprve čtyři měsíce," odporovala Lenina.
"Teprve čtyři měsíce! To se ti povedlo! A k tomu ještě," pokračovala Fanny a vyčítavě na ni ukázala prstem, "k tomu ještě jsi po celou tu dobu neměla nikoho než Henryho. Nebo snad ano?"
Lenina prudce zrudla. Ale její pohled i tón hlasu zůstaly vzdorovité.
"Ne, nikoho jiného," opáčila skoro sveřepě. "A k čemu také, to bych ráda věděla?"
"Ráda by věděla k čemu!" opakovala Fanny, jako by mluvila k neviditelnému posluchači za Leninym levým ramenem. Pak náhle změnila tón. "Ale vážně. Opravdu si myslím, že bys měla být opatrnější.

Je hrozně neslušné chodit tak dlouho s jedním mužem. U čtyřicátnice nebo padesátnice by to snad nebylo tak zlé. Ale v tvém věku, Lenino! To se nehodí. A víš přece taky, jak ostře je Ř.L.P. proti každému románku, který se dlouho táhne a vypadá vášnivě. Čtyři měsíce s Henrym Fosterem, a žádný jiný muž - ten by zuřil, kdyby to věděl."
"Představte si tlak v potrubí!" Představili si to. "A náhle potrubí prorazím," pravil vrchní inspektor. "Ten vodotrysk!"
Prorazil je dvacetkrát. Vytrysklo dvacet miniaturních čurajících vodotrysků.
"Mé děťátko. Mé děťátko..."
"Maminko!" Šílenství je nakažlivé.
"Miláčku, mé všechno, můj poklade..."
Mateřství, monogamie, romantika. Vodotrysk letí vzhůru, prudce šumí vodní paprsek. Tlak nachází jen jediný ventil.
Můj miláčku, mé děťátko! Není divu, že tato ubohá stvoření předmoderní doby byla pomatená, zlá a nešťastně bědna. Jejich svět jim nedovoloval přijímat věci lehce, nedal jim možnost, aby byli vyrovnaní, silní a šťastní. V těch dobách matek a milenců, zákazů, jejichž dodržování nebylo usnadněné predestinací, v těch dobách pokušení a osamělých výčitek, všemožných nemocí, a nekonečné bolesti, jež vedla k osamění, v dobách věčné nejistoty a chudoby, se nutně musily vyvinout vášnivé city. Každý jedinec byl nadto ještě osamělý a odkázán sám na sebe.
Jak tedy při těch vášnivých citech mohla pro ně ještě existovat nějaká stabilita?
"Proto ho ještě zdaleka nemusíš nechat. Jdi jen tu a tam také s někým jiným, to je všecko. On má přece také jiná děvčata, ne?"
To Lenina připustila.
"Samozřejmě, že má! Henry Foster je dokonalý džentlmen - vždy korektní. A krom toho, musíš myslet na ředitele. Vždyť víš, jaký je to pedant..."
Lenina přikývla. "Dnes odpoledne mě poplácával."
"Tak vidíš!" Triumfovala Fanny. "To nejlíp ukazuje, nač si potrpí: na tu nejstriktnější konvenci!"
"Stabilita," pravil vrchní inspektor. "Stabilita! Bez sociální stability není civilizace." Jeho hlas zněl jako polnice.
Posluchačům se zdálo, že rostou, a bylo jim tepleji u srdce.
Stroj běží, běží, musí běžet - stále. Když se zastaví, je to smrt.
Miliarda lidí se hemžila po zemské kůře. Kola se začala točit. O sto padesát let později jich byly na zemi již dvě miliardy. Všechna kola stát! Po sto padesáti týdnech jich tu zbývá jen miliarda; ostatních tisíc krát tisíc krát tisíc mužů a žen zašlo hladem.
Kola se musí vytrvale točit, ale k tomu musí být obsluhována. Obsluhována lidmi, kteří stojí v životě tak pevně, jako sedí kola na svých osách; lidmi s jasnými hlavami, poslušnými, utvrzenými ve spokojenosti.
Pokud kňourají ‚Mé děťátko, má mamičko, mé všechno', pokud sténají ‚Já bídný hříšník, můj strašný Bože!', pokud řvou bolestí, blouzní v horečce, pláčou nad svou starobou a chudobou - jak mohou obsluhovat kola? A když nemohou obsluhovat kola... Tisíc krát tisíc krát tisíc mrtvol se těžko pohřbívá nebo spaluje.
"A kromě toho," vlichocoval se Fannin hlas, "vždyť to přece nebolí a není to nic nepříjemného mít vedle Henryho ještě jednoho nebo dva. A proto bys to měla trochu střídat..."
"Stabilita," zdůrazňoval vrchní inspektor, "toť alfa a omega všeho, co potřebujeme. Stabilita. Proto je tu také tohle všechno."
Rozmáchlým gestem ukázal na zahrady, na obrovskou budovu ústředny, na nahé děti, které se pokradmu bavily v mlází nebo pobíhaly po trávníku.
Lenina potřásla hlavou. "V poslední době," přemítala, "po promiskuitě zrovna netoužím. Někdy o to člověk nestojí. Nepřijde ti to někdy také tak, Fanny?"
Fanny s pochopením přikývla. "Ale člověk se musí vzchopit," řekla nabádavě, "a nesmí kazit hru. Koneckonců, všichni si navzájem náležíme."
"Ano, všichni si navzájem náležíme," opakovala pomalu Lenina, povzdychla a na chvilku zmlkla. Potom vzala Fanny za

ruku a lehce ji stiskla. "Máš pravdu Fanny. Jako vždycky. Pokusím se o to."
Pohlavní pudy přetékají a stávají se přívalem citů, přívalem vášní, ba i šílenstvím: to záleží na síle proudu a na výšce a mohutnosti přehrady.
Proud, jemuž v cestě nestojí překážka, plyne svým určeným řečištěm, až se uklidní. (Embryo má hlad; čerpadlo krevní náhražky se otáčí ve dne v noci, osmsetkrát každou minutu. Dekantované dítě křičí; hned se objeví sestra s lahvičkou vnějšího sekretu.) Cit číhá v časovém intervalu mezi žádostí a jejím ukojením. Zkraťte tento interval, strhněte všechny ty staré zbytečné závory.
"Šťastní hoši," pravil vrchní inspektor. "Nešetřilo se námahou, aby se vám citový život ulehčil - abyste byli pokud možno jakýchkoli citů uchráněni."
"Ford ovládá svůj vůz," šeptal si Ř.L.P. "Jak vzorně spravuje tento svět."
"Lenina Crowneová?" řekl Henry Foster na otázku predestinačního asistenta a zapínal si kalhoty na zip. "To je skvělé děvče. Báječně pneumatická. Překvapuje mě, že jste ji ještě neměl."
"Sám nevím, jak je to možné," pravil predestinační asistent. "Určitě ji budu mít. Při nejbližší příležitosti."
Na druhé straně šatny zaslechl Bernard Marx, co si povídali, a zbledl.
"A abych řekla pravdu," pravila Lenina, "už mě to začíná tak trochu nudit, každý den jen s Henrym." Natáhla si levou punčochu.
"Znáš Bernarda Marxe?" zeptala se s přehnanou ledabylostí, takže to nakonec dopadlo strojeně.
Fanny poplašeně vzhlédla: "Chceš snad říci...?"
"Proč ne? Bernard je alfa-plus. Mimochodem, pozval mě, abych s ním jela do divošské rezervace. Vždycky jsem si přála uvidět nějakou rezervaci pro divochy."
"Ale jeho pověst?"
"Co mi záleží na pověsti?"
"Říká se, že nemá rád překážkový golf."
"Říká se, říká se," posmívala se Lenina.
"A potom, tráví většinu svého času doma - sám." Z Fannina hlasu zaznívala hrůza.
"No, když bude se mnou, nebude přece sám. A ostatně, proč jsou lidé na něj jako psi? Já si myslím, že je docela milý..."
Usmála se sama pro sebe. Jak byl k ní pošetile plachý! Skoro polekaný - jako kdyby ona byla vrchní inspektorkou a on gama-minus, určený k obsluze nějakého stroje.
"Uvažujte o svých vlastních životech," pravil Mustafa Mond.
"Narazil už někdy někdo z vás na nepřekonatelnou překážku?"
Na otázku odpovědělo negující mlčení.
"Ano," začal jeden z hochů a zaváhal.
"Tak mluvte," pravil Ř.L.P. "Nenechte Jeho Fordstvo čekat."
"Jednou jsem musel čekat skoro čtyři týdny, než jsem dostal jednu dívku."
"A v důsledku toho jste pociťoval silné vzrušení?"
"Hrozné!"
"Hrozné, to je ono," pravil vrchní inspektor. "Naši předkové byli tak hloupí a tak krátkozrací, že když přišli první reformátoři a nabídli jim, že je zbaví těchto hrozných emocí, nechtěli mít s nimi nic společného."
"Mluví o ní, jako by to byl kus masa." Bernard skřípal zuby.
"Vezmi si ji zde, vezmi si ji tam. Jako skopové. Degradoval ji na kus skopového. Říkala, že si to rozmyslí, říkala, že mi dá odpověď tento týden. Ó Forde, Forde, Forde!"
Nejraději by šel k nim a udeřil je do obličeje - znovu a znovu.
"Ano, skutečně vám radím, zkuste to s ní," říkal Henry Foster.
"Vezměte si třeba ektogenezi. Pfitzer a Kawaguchi propracovali celou techniku. Ale chtěly s tím vlády něco dělat? Nechtěly. Bylo tu něco, čemu se říkalo křesťanství. Ženy byly nadále nuceny rodit živá mláďata."
"Vždyť je tak ošklivý!" pravila Fanny.
"Ale mně se docela líbí."
"A potom, je malý." Fanny se ušklíbla; malý vzrůst byl hrozný, byl typickým znakem nižších kast.
"Já si myslím, že je docela prima," pravila Lenina. "Člověk cítí, že by ho rád hladil. Víš, jako kočičku."
Fanny byla pohoršena. "Říká se, že někdo udělal chybu, když byl ještě v láhvi - v domněnce, že je to gama, přidal do jeho krevní náhražky alkohol. Proto je tak zakrnělý."
"To je ale nesmysl," rozhořčila se Lenina.
"Učení ve spánku bylo v Anglii skutečně zakázáno. Existovalo něco, čemu se říkalo liberalismus. Parlament, pokud víte, co to bylo, odhlasoval proti tomu zákon. Zprávy o tom se nám dochovaly. Řeči o svobodě občanů. O svobodě být nevýkonný a nešťastný! O svobodě být pátým kolem u vozu."
"Ale, drahý příteli, ujišťuji vás, že můžete. Skutečně mi to nebude vadit." Henry Foster poklepával predestinačnímu asistentovi na rameno.
"Všichni si přece navzájem náležíme."
Stokrát opakováno tři noci v týdnu po čtyři roky, pomyslil si Bernard Marx, který byl specialistou na hypnopedii. Šedesát dva tisíce čtyři sta opakování vytváří jednu pravdu. Idioti!
"Nebo kastovní systém. Vždy znovu navrhovaný a vždy znovu zamítaný. Tenkrát byla takzvaná demokracie. Jako by mezi lidmi existovala jiná rovnost než fyzikálně chemická."
"Dobrá, mohu ti jen říci, že jeho pozvání přijmu."
Bernard je nenáviděl, skutečně nenáviděl. Ale byli dva a byli velcí a silní.

"Devítiletá válka začala r. 141 po F."
"I kdyby to o tom alkoholu v jeho krevní náhražce byla pravda."
"Fosgén, chlórpikrin, jodooctan etylnatý, difenylkyanarsin, chlóromravenčan trichlórmetylnatý, dichlóretylsulfid. O kyselině kyanovodíkové již vůbec nemluvě."
"Čemuž prostě nevěřím," uzavřela Lenina.
"Hluk čtrnácti tisíc letadel nalétávajících v otevřeném bojovém seskupení. Avšak exploze antraxových bomb na Kurfürstendammu a v Osmém arrodissementu zní sotva hlasitěji, než když se práskne papírovým pytlíkem."
"Protože já opravdu chci vidět rezervaci divochů."
CH3C6H2(NO2)3 + Hg(CNO)2 = ...nuže, čemu se to rovná? Obrovské díře v zemi, hromadě ruin, cárům masa a slizu, noze, na níž je ještě bota a která letí vzduchem a přistane, žuch! doprostřed pelargónií - těch šarlatově rudých... letos tak nádherně kvetou!
"Ty jsi beznadějný případ, Lenino, vzdávám to."
"Ruská technika zamořování dodávek vody byla zvlášť důmyslná."
Fanny a Lenina pokračovaly mlčky v oblékání, otočeny zády k sobě.
"Devítiletá válka, velká hospodářská krize. Bylo možno volit buď Celosvětovou kontrolu, nebo zničení. Buď stabilitu, nebo..."
"Fanny Crowneová je také hezká dívka," pravil predestinační asistent.
Ve výchovnách skončilo vyučování Počátkům kastovního uvědomění, hlasy pod poduškami přizpůsobovaly budoucí poptávku budoucí nabídce průmyslového zboží. "Létám tak rád," šeptaly, "létám tak rád, mám rád nové šaty, mám..."
"Liberalismus sice zašel na plesnivinu, ale na druhé straně silou se všechno dělat nedá."
"I když není tak pneumatická jako Lenina. Ani zdaleka ne."
"Ale staré šaty jsou hnusné," pokračoval neúnavný šepot. "Staré šaty vždycky odhazujeme. Radši zahazovat, nežli opravovat, radši zahazovat, nežli opravovat, radši zahazovat..."
"Věcí vlády je zasedat, nikoli mlátit. Vládne se hlavou a zadkem, nikoli pěstí. Byla tu například zavedena všeobecná spotřební povinnost."
"Tak, a jsem hotova," pravila Lenina. Ale Fanny, odvrácena, nadále mlčela. "Fanny, drahoušku, usmiřme se zase."
"Každý muž, každá žena, každé dítě byli nuceni spotřebovat ročně tolik a tolik. V zájmu průmyslu. Jediným výsledkem bylo..."
"Radši zahazovat, nežli opravovat. Když jehlou píchnu, vždycky si vzdychnu..."
"Jednoho krásného dne," pravila Fanny s ponurým důrazem, "si to odneseš."
"Námitky proti plnění povinností z důvodů přebujelého svědomí.
Nic nespotřebovávat! Zpět k přírodě!"
"Létám tak rád, létám tak rád."
"Zpět ke kultuře. Ano, skutečně ke kultuře. Nemůžete mnoho spotřebovat, když jen klidně sedíte a čtete knihy."
"Vypadám pěkně?" zeptala se Lenina. Měla kabátek z lahvově zelené acetátové látky se zelenou viskózovou kožešinou na rukávech a límci.
U Golders Green skosily strojní pušky osm set příslušníků trestaneckých oddílů.
"Radši zahazovat nežli opravovat, radši zahazovat nežli opravovat."
Zelené manšestrové šortky a bílé podkolenky z viskózové vlny.
"Potom došlo k proslulému masakru v Britském muzeu. Dva tisíce kulturních nadšenců zplynováno dichlóretylsulfidem."
Zelenobílá žokejská čapka zastiňovala Lenině oči. Střevíčky měla světle zelené, krásně naleštěné.
"Nakonec," pravil Mustafa Mond, "si vrchní inspektoři uvědomili, že násilí k ničemu nevede. Pomalejší, ale neskonale bezpečnější metody ektogeneze, neopavlovské predestinace a hypnopedie..."
Kolem těla měla stříbrem vykládaný opasek ze zeleného nepravého safiánu, naplněný (protože Lenina nebyla neplodná) předepsanou zásobou antikoncepčních prostředků.
"Nakonec se využilo objevů Pfitznera a Kawaguchiho. Intenzívní propaganda proti rození živých mláďat..."
"Nádhera!" zvolala Fanny nadšeně. Nikdy nadlouho neodolala Lenininu půvabu. "A ten rozkošný malthusiánský pás!"
"Spojená s kampaní proti minulosti. Zavřela se muzea, historické památky byly vyhozeny do povětří (naštěstí většina jich byla zničena už za Devítileté války) a byly zakázány knihy vydané před r. 150 po F."
"Musím si opatřit také takový," pravila Fanny.
"Byly tu například takové věci, kterým se říkalo pyramidy."
"Ten můj starý černě lakovaný pásek..."
"A člověk jménem Shakespeare. Takové jméno jste přirozeně nikdy neslyšeli."
"...ten je prostě pro ostudu."
"To jsou výhody opravdu vědecké výchovy."
"Když jehlou píchnu, vždycky si vzdychnu; když jehlou píchnu, vždycky si vzdychnu..."
"Zavedení prvního modelu T našeho Forda Pána..."
"Mám ho už skoro tři měsíce."
"...bylo zvoleno za výchozí datum nové éry."
"Radši zahazovat nežli opravovat; radši zahazovat..."
"Jak jsem se již zmínil dříve, bylo tu takzvané křesťanství."
"Radši zahazovat nežli opravovat."

"Etika a filosofie nedostatečné spotřeby..."
"Mám rád nové šaty, mám rád nové šaty, mám rád... " "...tak nezbytné, dokud byla výroba nedostatečná; avšak ve věku strojů a vázaného dusíku je to nesporně přímo zločin proti společnosti."
"Daroval mi jej Henry Foster."
"Všem křížkům se uřízly vršky a předělaly se na T. Bývalo zde také cosi, čemu se říkalo Bůh."
"Je to pravá náhražka safiánu."
"Nyní máme Světový stát. A oslavy Fordova dne, Hymny souladu a Pobožnosti souladu."
"Pro živého Forda, jak já je nenávidím!" myslil si Bernard Marx.
"Bylo tu něco, čemu se říkalo nebe; přesto však lidé byli zvyklí pít obrovská množství alkoholu."
"Jako maso, jako hromada masa."
"Bylo tu něco, čemu se říkalo duše, a něco, čemu se říkalo nesmrtelnost."
"Zeptej se Henryho, kde to sehnal."
"Ale byli zvyklí brát morfium a kokain."
"A nejhorší je, že se i sama považuje za kus masa."
"Dva tisíce farmakologů a biochemiků dostalo v r. 178 po F. stipendia pro výzkum."
"Vypadá opravdu otráveně," pravil predestinační asistent a ukázal na Bernarda Marxe.
"Šest roků nato začala komerční výroba. Dokonalá droga."
"Trošku si ho podáme."
"Euforická, narkotická a vyvolává příjemné halucinace."
"Proč jste tak otrávený Marxi?" Poklepání na záda způsobilo, že Bernard sebou trhl a zvedl oči. Bylo to to zvíře Henry Foster! "Víte, co byste potřeboval? Gram somy."
"Všechny přednosti křesťanství a alkoholu, ale bez jejich nedostatků."
"Forde, nejraději bych ho zaškrtil!" Ale neučinil to, nýbrž jen řekl: "Ne, děkuji!" A odmítl nabízenou tubu s tabletkami.
"Vzít si dovolenou od skutečnosti, když se člověku zachce, a pak se zase vrátit do všedního dne, aniž člověka sužují bolesti hlavy nebo mytologie."
"Jen si vezměte," naléhal Foster, "vezměte si!"
"Stabilita byla prakticky zajištěna."
"Jeden kubík stačí, když tě můra tlačí," citoval predestinační asistent všeobecně známou hypnopedickou moudrost.
"A nyní bylo ještě třeba zvítězit nad stářím."
"Bando mizerná, proklatá!" křičel Bernard Marx.
"Vida ho! Jen klid!"
"Pohlavní hormony, transfúze mladé krve, horečnatá sůl..."
"A nezapomeňte: Jeden gram vzít je lepší než klít!" a se smíchem odešli.
"Všechna fyziologická stigmata stařeckého věku jsou odstraněna.
A s nimi přirozeně též..."
"Nezapomeň se ho zeptat na ten malthusiánský pás!" připomínala Fanny.
"A s nimi všechny mentální zvláštnosti starých lidí. Dnes zůstává lidský charakter po celý život stejný."
"...dát si ještě dvě kola překážkového golfu, než se setmí. Musím letět."
"Při práci i při zábavě zůstává naše síla i touha v šedesáti letech stejná jako v sedmnácti. Za těch dávných špatných časů staří lidé rezignovali, odcházeli ze světa, vrhali se do náruče náboženství a krátili si čas knihami a přemýšlením. Představte si to: přemýšlením!"
"Volové, blbci!" říkal si Bernard Marx, když šel chodbou ke zdviži.
"A teď, co je to za pokrok! Lidé jen kráčí od požitku k požitku a neustálá práce, soužení a zábava jim nenechají ani chvíli na to, aby se posadili a rozjímali. A když se někdy nešťastnou náhodou objeví trhlina v pevném tkanivu potěšení a práce, je vždy po ruce soma, ta skvělá soma! Půl gramu postačí na půl dne volna, gram na víkend, dva gramy na výlet do orientální nádhery, tři gramy pro temnou věčnost na Měsíci. A když se lidé vrátí, jsou již na druhé straně trhliny, stojí na pevné půdě denní práce a zábavy, spěchají z jednoho pocitového kina do druhého, od jedné pneumatické dívky ke druhé, od elektromagnetického golfu k..."
"Kliď se odtud, uličnice jedna!" křičel nazlobeně Ř.L.P. "Koukej mazat, ty kluku! Což nevidíte, že Jeho Fordstvo je zaměstnáno? Jděte se spolu mazlit někam jinam!"
"Chudinky děti!" pravil vrchní inspektor.
Pomalu a majestátně postupovaly běžící pásy za tichého hukotu strojů, třiatřicet centimetrů za hodinu. V purpurové tmě se třpytily nesčetné rubíny.

4

Zdviž byla plně obsazena lidmi přicházejícími ze šaten pro alfapracovníky.
Když do ní vstoupila Lenina, vítaly ji přátelské pokyny a úsměvy. Byla všeobecně oblíbená a téměř s každým z nich už někdy strávila noc.
Samí milí chlapci, pomyslila si, když odpovídala na pozdravy.
Roztomilí chlapci! Jen kdyby ten George Edzel neměl tak velké uši (nedali mu snad na 328. metru o kapku víc preparátu ze štítné žlázy?) A Benito Hoover, vzpomněla si, když ho zpozorovala, ten je opravdu poněkud příliš chlupatý, když se svlékne.
S pohledem poněkud posmutnělým vzpomínkou na Benitovu kudrnatou čerň se otočila a objevila v rohu útlou postavu

a melancholický obličej Bernarda Marxe.
"Bernarde," propletla se k němu, "už jsem vás hledala." Její hlas přehlušil bzučení zdviže. Ostatní se zvědavě ohlédli.
"Chtěla jsem s vámi mluvit o našem plánu na Nové Mexiko." Koutkem oka zahlédla, jak Benito Hoover pootevřel údivem ústa. To ji znechutilo. "Diví se, že ho neprosím, aby šel zase se mnou," pomyslila si, a zdůrazňujíc srdečnost, dodala nahlas: "Hrozně ráda bych si s vámi v červenci na týden vyjela." (Nyní veřejně projevila svou nevěru Henrymu. Snad to Fanny potěší, i když je to jen Bernard.) "Ovšem," a obdařila ho svým nejroztomilejším významným úsměvem, "jestli mě ještě chcete."
Bernardův bledý obličej zrudl. "Proč, pro Forda?" podivila se v duchu, ale zároveň ji dojal ten neobvyklý hold její kráse.
"Neměli bychom si o tom pohovořit raději někde jinde?" koktal v hrozných rozpacích.
"Počíná si, jako kdybych řekla něco nepřístojného," pomyslila si Lenina. "Kdybych udělala sprostý vtip, zeptala se ho třeba, kdo byla jeho matka nebo něco takového, nemohlo by ho to víc vyvést z míry."
"Myslím totiž, že je tu tolik lidí..." Vypadalo to, jakoby se zalykal zmatkem.
Lenina se zasmála, ale docela bez ironie. "Vy jste zvláštní!" řekla, a opravdu jí zvláštní připadal. "Řekněte mi aspoň týden předem, ano?" pokračovala změněným tónem. "Poletíme přece Modrou pacifickou raketou? Odkud letí? Z charingské věže T nebo z Hampsteadu?"
Než mohl Bernard odpovědět, zdviž se zastavila.
"Střecha!" zvolal skřípavý hlas.
Obsluhu zdviže mělo na starosti malé opičí stvoření v černé kazajce, poloviční kretén epsilon-minus.
"Střecha!"
Prudce otevřel dveře. Překvapeně zamžoural, oslněn teplou září odpoledního slunce. "Á, střecha!" opakoval zaníceně, jako by neočekávaně a radostně procitl z ochromující temné nicoty. "Střecha!"
Se zbožnou, psovskou oddaností se díval na obličeje svých cestujících, kteří za hovoru a smíchu vystupovali do světa.
Obsluhovatel zdviže se díval za nimi.
"Střecha?" řekl ještě jednou, jako by se ptal.
Potom se ve výtahu ozval zvonek a reproduktor ve stropě začal tiše, ale pánovitě udílet rozkazy.
"Zdviž dolů," hlásil reproduktor, "zdviž dolů! Osmnácté poschodí!
Zdviž dolů! Osmnácté poschodí. Dolů, do..."
Obsluhovatel výtahu přirazil dveře, stiskl knoflík a řítil se dolů do bzučícího šera výtahové šachty, do přítmí své navyklé tupé strnulosti.
Slunce svítilo a na střeše bylo teplo. Ospalým letním odpolednem bzučely helikoptéry. Raketová letadla střemhlav létala pět, šest mil vzhůru, neviditelná v nebeské modři, a jejich hluboké pobroukávání spočívalo jako laskání ve vlahém vzduchu. Bernard Marx se zhluboka nadechl. Díval se na oblohu, nechal svůj pohled bloudit po azurovém obzoru a nakonec spočinul na Leninině obličeji.
"Není to krásné?" Hlas se mu trochu zachvěl.
Usmála se na něj s vřelým porozuměním. "Jako stvořené pro překážkový golf," soudila uchvácena. "Ale teď už musím letět, Bernarde.
Henry se zlobí, když ho nechám čekat. Dejte mi včas vědět, kdy pojedeme." Zamávala mu na rozloučenou a běžela po široké rovné střeše k hangárům. Bernard se díval za mizícím třpytem bílých punčoch, za opáleným podkolením, které se hbitě ohýbalo a znovu a znovu narovnávalo, a za měkkým vlněním přiléhavých manšestrových šortek pod lahvově zeleným kabátkem. Z jeho tváře však promlouvala žalost.
"Hezká je, to se musí nechat," poznamenal zvučný, veselý hlas za ním.
Bernard sebou trhl a otočil se. Z buclatého červeného obličeje Benita Hoovera vyzařovala nepokrytě srdečnost. Benito byl vskutku dobromyslný, to bylo všem známo. Říkalo se o něm, že se dovede docela dobře vyrovnávat se životem, aniž potřebuje somu. Nevěděl, co je zlost a špatná nálada, pro které se ostatní musili uchylovat k uvolnění, jež poskytuje soma. Pro Benita byla skutečnost jen samý sluneční jas.
"A také pneumatická! A jak!" Potom v pozměněném tónu: "Vy ale vypadáte otráveně. Potřebujete gram somy." Benito zajel do pravé kapsy u kalhot a vytáhl lahvičku. "Jeden kubík stačí, když tě můra tlačí... Ale - co je?"
Bernard se náhle obrátil a rychle odešel.
Benito za ním vyjeveně zíral. "Co jen s tím chlapem může být?"
ptal se. Potřásl hlavou a došel k závěru, že na těch řečech o alkoholu v krevní náhražce toho chudáka přece jen něco bude. Nejspíš se mu to vrazilo do mozku.
Dal zase somu do kapsy a vytáhl balíček žvýkací gumy s obsahem sexuálních hormonů, vsunul jeden dílek do úst, pomalu žvýkal a loudal se k hangárům.
Henry Foster si nechal vyvézt helikoptéru z hangáru, a když přišla Lenina, seděl už v kabině.
"Čtyři minuty zpoždění!" bylo vše, co řekl, zatímco ona šplhala na sedadlo vedle něho. Spustil motory a zapnul nosnou vrtuli. Letoun se vznesl kolmo do vzduchu. Henry přidal plyn. Pronikavý tón bzučící vrtule se stále zvyšoval - od sršně k vose, od vosy ke komáru; rychloměr ukazoval, že stoupají rychlostí dva kilometry za minutu.
Londýn se pod nimi scvrkával. V několika málo okamžicích byly obrovské stavby s plochými střechami už jen jako záhon geometrických hub v zeleni zahrad a parků. Uprostřed nich na tenkém stonku vysoko trčela štíhlá bedla, charingská věž T, a zvedala proti obloze svůj plochý kotouč ze zářícího betonu.
Jako matná torza bájných atletů se nad nimi líně pohybovaly v modrém vzduchu obrovské napité mraky. Z jednoho takového mraku vylétl náhle malý, šarlatově rudý brouk, bzučel a řítil se dolů.
"To je Rudá raketa", pravil Henry, "právě přilétá z New Yorku."

Podíval se na hodinky a potřásl hlavou. "Sedm minut zpoždění. Tyhle transatlantické linky se svou nepřesností - to je skutečně skandál."
Pustil pedál a ubral plyn. Bzukot vrtule nad nimi klesl o půldruhé oktávy, přes vosy a sršně nazpět ke čmelákům, chroustům a roháčům.
Stoupání stroje se zpomalilo a v následujícím okamžiku viseli nehybně ve vzduchu. Henry stlačil páku; zacvakalo to. Vrtule vpředu se začala otáčet, zprvu pomalu, pak rychleji a rychleji, až už byla jen vířící mlhou. Protivítr pískal stále pronikavěji ve výztuhách.
Henry sledoval otáčkoměr a když ručička ukázala dvanáct set, vypnul horní rotor helikoptéry. Stroj teď měl dostatek dopředné hybnosti, aby mohl letět na nosných listech.
Lenina se dívala dolů oknem v podlaze. Právě letěli nad pruhem parků, širokým šest kilometrů, který odděloval centrum Londýna od prvního okruhu připojených předměstí. Na trávníku se hemžily miniaturní postavičky. Celé háje věží pro hry s odstředivými míči se třpytily mezi stromy. Poblíž Shepherd's Bush hrálo dva tisíce bet-minus smíšenou čtyřhru Riemannova polního tenisu. Hlavní silnice z Notting Hillu do Willesdenu byla lemována dvojitou řadou pohyblivých pětikruhů. Na ealingském stadionu bylo v plném proudu gymnastické cvičení a oslava komunity delt.
"Khaki je šeredná barva," poznamenala Lenina, vyjadřujíc tak hypnopedické předsudky své kasty.
Plochu sedmi a půl hektaru zabíraly budovy hounslowského pocitového studia. Armáda nádeníků v černém a khaki pracovala na nové keramické úpravě vozovky Velké západní silnice. Když přelétávali dálnici, byla právě odpíchnuta jedna z obrovských pojízdných tavicích pecí. Tavenina proudila v oslnivě bílém žáru přes plochu vozovky; azbestové válce pojížděly sem a tam; za ohnivzdorným kropicím vozem se zvedala bílá mračna páry.
Brentfordské závody Televizní korporace vypadaly jako malé město.
"Nastupuje nová směna, že?" řekla Lenina.
Jako mšice a mravenci se hemžili listově zelené gama-dívky a černí polokreténi kolem vchodů nebo stáli ve frontě na jednokolejnou tramvaj. Bety-minus v šatech morušové barvy procházely davem. Na střeše hlavní budovy se to rojilo přistávajícími a startujícími helikoptérami.
"Čestné slovo," pravila Lenina, "jsem ráda, že nejsem gama." Deset minut nato byli ve Stoke Poges a zahájili první kolo překážkového golfu.
* Bernard běžel se sklopenýma očima po střeše a když tu a tam někoho potkal, díval se rychle jinam jako zloděj. Připadal si jako štvanec, za nímž se ženou nepřátelé, a on se nemůže ani ohlédnout, aby se mu nezdáli ještě nepřátelštější, než se obává, a aby se necítil ještě provinilejší a ještě bezmocněji osamělý.
"Ten Benito Hoover je strašný!" A přitom to Benito myslel přece jen dobře. Ale právě to v jistém smyslu všechno ještě zhoršovalo. Ti, kteří to myslí dobře, si často počínají právě tak jako ti, kteří to myslí špatně. Dokonce i Lenina byla příčinou jeho trýzně. Připomínal si, jak se po celé týdny na ni jen plaše a nerozhodně díval, jenom po ní dychtil a pochyboval, zda vůbec kdy najde odvahu, aby se jí zeptal.
Vystavit se nebezpečí ponižujícího a pohrdavého odmítnutí? Ale kdyby řekla ano, jaká by to byla blaženost! Dobrá, nyní to ano řekla, a on si stále ještě zoufal - zoufal si, protože to krásné odpoledne se jí hodilo jen k tomu, aby si zahrála překážkový golf; protože běžela za svým Henrym Fosterem; protože se jí zdál divný, když se mu nechtělo veřejně hovořit o těch nejdůvěrnějších věcech. Krátce řečeno, zoufal si, protože se chovala jak se má chovat zdravá a ctnostná anglická dívka, a nikoli nějak jinak, nápadně a nenormálně.
Otevřel dveře svého hangáru a zavolal na dva lelkující zřízence delta-minus, aby vyjeli s jeho strojem na střechu. Personál v hangárech byl též z Bokanovského skupiny - muži byli bližení, všichni stejně malí, stejně černí a stejně ošklivý. Bernard dal své příkazy ostrým, skoro arogantním, ba až urážlivým tónem člověka, který si není tak docela jist svou převahou. Přicházet do styku s příslušníky jiných kast byla pro Bernarda vždycky trapná záležitost. Snad je něco pravdy na té všeobecně rozšířené pověsti o alkoholu v jeho krevní náhražce - k takovému nedopatření mohlo ovšem dojít. Rozhodně se Bernard fyzicky sotva lišil od průměrné gamy. Do obvyklé alfavýšky mu chybělo osm centimetrů a jeho postava byla také útlá. Setkání s nižšími kastami mu pokaždé bolestně připomnělo jeho tělesnou nedostatečnost.
"Já jsem já, ale chtěl bych, abych to nebyl já."
Jakmile se ocitl tváří v tvář nějakému delta-obličeji, pak místo aby se na něj díval svrchu, připadal si zahanben. Bude s ním to stvoření jednat s oním respektem, jakému je učili, že přísluší vůči vyšší kastě?
Ta otázka ho pronásledovala. A nikoli bezdůvodně. Gamy, delty a epsiloni byli totiž do jisté míry predestinováni k tomu, aby spojovali tělesnou výšku se společenskou nadřazeností. A opravdu všeobecně existoval určitý hypnopedický předsudek, privilegující vysokou postavu.
A proto se děvčata vysmívala jeho návrhům, proto mu jeho mužští druhové z vlastní kasty prováděli různé taškařiny. Jejich posměch z něho dělal outsidera. A protože se již outsiderem cítil, jako outsider se také choval. Tím opět jen rostla předpojatost vůči němu a nepřátelské pohrdání, s nímž druzí reagovali na jeho tělesnou zakrnělost.
To vše vedlo nakonec k tomu, že jeho pocit odcizení a osamělosti ještě více vzrůstal. Z chronické obavy před podceňováním se vyhýbal sobě rovným a před níže postavenými zase přeháněl kastovní povýšenost. S jakou hořkostí v srdci záviděl lidem, jako byli Henry Foster a Benito Hoover! Lidem, kteří si nepotřebují otevírat hubu na epsilona, aby je poslechl, lidem, kteří pokládají své postavení v životě za samozřejmé a pohybují se v kastovním systému jako ryby ve vodě, cítí se v něm tak samozřejmě, že si nejsou vědomi ani sami sebe, ani příjemného, přátelského prostředí, v němž žijí.
Pomalu, a jak se mu zdálo, neochotně vyjížděli bližení s jeho letounem na střechu.
"Pospěšte si!" pronesl Bernard podrážděně. Jeden z bližení se na něj podíval. Mýlil se, nebo se opravdu v těch tupých šedivých očích mihl zvířecí výsměch? "Hněte sebou!" zvolal hlasitěji a hlas mu při tom ošklivě zaskřípal.
Vyšplhal se do letounu a o minutu později letěl již k jihu, směrem k řece. V šedesátipatrové budově na Fleet Street byly

umístěny různé propagační kanceláře a Vysoká škola emocionální techniky. V přízemí a v dolních poschodích byly tiskárny a redakce tří velkých londýnských novin, "Hodinového zpravodaje", určeného pro vyšší kasty, bledě zelených "Gama-novin" a konečně "Delta-zpráv", tištěných na papíře barvy khaki a psaných jen v jednoslabičných slovech. V dalších dvaadvaceti poschodích byly umístěny kanceláře pro televizní propagandu; pocitovou reklamu a propagaci pomocí syntetického hlasu a hudby. Nad nimi byly výzkumné laboratoře a čalouněné místnosti, kde konali svou choulostivou práci libretisté zvukových pásků a skladatelé syntetické hudby. V nejvyšších osmnácti poschodích působila Vysoká škola emocionální techniky.
Bernard přistál na střeše Paláce propagandy a vystoupil. "Zatelefonujte dolů panu Helmholtzi Watsonovi," poručil vrátnému gamaplus, "že pan Bernard Marx na něj čeká na střeše."
Posadil se a zapálil si cigaretu.
Helmholtz Watson zrovna psal, když zprávu obdržel. "Řekněte mu, že přijdu hned," odpověděl a zavěsil. "Odkliďte, prosím, ty věci pryč!" pravil stejně neosobním Úředním tónem sekretářce. Jejímu zářivému úsměvu nevěnoval žádnou pozornost, zvedl se a rychle zamířil ke dveřím.
Byl to robustní muž s mohutným hrudníkem a širokými rameny; těžký, ale mrštný, pružný a ohebný. Na pěkně vykrouženém pilíři krku seděla krásně formovaná hlava. Vlasy měl tmavé a zvlněné, rysy výrazné. Jeho výrazná, energická krása byla typická - každým coulem alfa-plus, jak neúnavně opakovala jeho sekretářka. Byl profesorem katedry spisovatelství na Vysoké škole emocionální techniky a vedle své pedagogické činnosti působil také jako inženýr emocionálních stavů. Byl stálým spolupracovníkem "Hodinového zpravodaje", psal scénáře pro pocitové filmy a měl vynikající talent na hesla a veršíky pro hypnopedii.
"Nadaný," soudili o něm jeho nadřízení. "Snad," (potřásali přitom hlavou a významně tlumili hlas), "snad až příliš nadaný."
Ano, až příliš nadaný. Měli pravdu. Přemíra intelektu vyvolala u Helmholtze Watsona velmi podobné Účinky jako tělesná slabost u Bernarda Marxe. Bernarda izolovalo od jeho bližních to, co mu chybělo na kostech a svalech, a vědomí této jeho odlišnosti, která podle platných měřítek s sebou nesla i jisté mentální vyšinutí, propast ještě více rozšiřovalo. Naproti tomu Helmholtze pohánělo k poznání vlastního já a vlastní osamocenosti příliš velké nadání. Co oba muže spojovalo, bylo vědomí, že jsou ojedinělé případy. Jenže nedostatečně vyvinutý Bernard tímto vědomím trpěl po celý život, kdežto Helmholtz Watson objevil svou intelektuální odchylku až zcela nedávno a teprve teď zpozoroval, že se liší od těch, kdo jsou kolem něho. Tento mistr hry na pohyblivém kurtu, tento nevyčerpatelný milovník - vyprávělo se o něm, že za necelé čtyři roky měl šest set čtyřicet děvčat -, tento vynikající řečník na shromážděních a skvělý společník náhle poznal, že sport, ženy a službu obecnému blahu nemůže pokládat za to nejvyšší. V hloubi srdce věděl, že ho to táhne jinam, k něčemu jinému. Ale co to je? Ano, co jen to je? Bernard k němu chodil a rozmlouval s ním právě o tomto problému, nebo spíše mu opět a opět naslouchal, protože Helmholtz obstarával mluvení vlastně vždycky sám.
Když vystoupil ze zdviže, obklopily jej tři rozkošné dívky z kanceláře pro reklamu syntetickým hlasem.
"Helmholtzi, miláčku, pojďte s námi na noční piknik na Exmoor!"
obletovaly ho a snažně prosily.
Helmholtz je odstrčil a odmítavě kroutil hlavou. "Ne, ne!"
"Nezveme žádné jiné muže!"
Ani tento lákavý příslib nedokázal Helmholtze zviklat. "Ne," opakoval, "mám moc práce." S rozhodností se hrnul dál, ale všechny tři dívky mu byly v patách. Teprve když už seděl v Bernardově letounu a zabouchl za sebou dveře, upustily od pronásledování, ale trpce na něho žehraly.
"Ty ženy!" pravil, když vrtulník vyrazil nahoru. "Ty ženy!" Vraštil čelo a potřásal hlavou. "Prostě strašné!" Bernard mu pokrytecky přizvukoval, ale potají si přál, aby mohl mít právě tolik dívek jako Helmholtz a právě tak snadno. Náhle se ho zmocnila naléhavá potřeba se pochlubit. "Beru s sebou do Nového Mexika Leninu Crowneovou", prohodil tak ledabyle, jak jen to svedl.
"Tak?" řekl Helmhotz bez nejmenší stopy zájmu. A po malé přestávce: "Už déle než týden jsem nechal všech schůzí i všech děvčat.
Nedovedeš si představit, jaký poprask kvůli tomu dělají na škole. Ale myslím si, že to přece jen stálo za to. Účinky...."
Zaváhal. "No, jsou podivuhodné, nanejvýš podivuhodné."
Tělesná nedostatečnost může vést k přebytku ducha. Ale proces je zřejmě reverzibilní. Přebytek ducha může způsobovat, že člověk jde za svými cíli, a může vést k dobrovolné slepotě a hluchotě osamocení, které si člověk sám zvolil, k umělé impotenci askeze.
Zbytek krátkého letu absolvovali mlčky. Když se dostali domů a pohodlně se natáhli na pneumatické pohovky v Bernardově pokoji, začal Helmholtz opět mluvit.
"Měl jsi někdy," ptal se, a mluvil velmi pomalu, "měl jsi někdy pocit, jako bys měl uvnitř něco, co jen čeká na příležitost, aby to vyvřelo?
Jakousi přebytečnou, nevyužitou sílu, něco jako vodu, která se řítí naprázdno jako vodopád dolů, místo aby poháněla turbíny?" Podíval se tázavě na Bernarda.
"Myslíš všechna ta hnutí mysli, která by mohl člověk mít, kdyby věci byly jiné?"
"Ne tak docela," potřásl Helmholtz hlavou. "Mám na mysli to," pravil, "že se do mne někdy vkrádá zvláštní pocit, jako bych měl říci něco důležitého a jako bych k tomu měl i sílu - jenomže nevím, co to je, a nemohu té síly využít. Kdyby člověk mohl psát jinak... nebo o něčem jiném..." Odmlčel se. Pak opět pokračoval: "Víš, já dokážu vymýšlet velmi krásná hesla - znáš přece ty veršíky, které člověka přímo nadzvednou, jako kdyby si sedl na napínáček. Vypadají tak senzačně a nově, i když se v nich mluví o nějaké banalitě, které se vyučuje ve spaní. A to právě mi nestačí. Nestačí mi, že tato

hesla jsou dobrá; dobré by mělo být také to, co se s nimi dělá."
"Ale tvé věci jsou přece dobré, Helmholtzi."
"Pokud takové věci vůbec mohou být dobré," pokrčil rameny Helmholtz. "Nejde to do hloubky, není to nic významného. Cítím, že bych mohl vykonat něco mnohem důležitějšího, něco, co by do hloubky pronikalo, něco, v čem by bylo vášnivé zaujetí. Ale co? Co je tu tak významného, aby se to mělo říci? A jak je možno při našich tradičních tématech pocítit vášnivé zaujetí? Když se slova používá správně, je jako X-paprsky, pronikne všude a vším. Člověk čte, a slovo jím pronikne. To se také pokouším vštěpovat svým studentům - jak psát, abys pronikl až na dřeň. Ale k čemu to vůbec je, dát se proniknout článkem o sborovém zpěvu nebo o nejnovějších zlepšeních ve stavbě vonících varhan? A je vůbec možné, aby slovo bylo pronikavé jako rentgenový paprsek, když píšeš o takových věcech? Copak je možné povědět něco o ničem? A k tomu nakonec všechno směřuje. Pokouším se a pokouším..."
"Pst!" zašeptal náhle Bernard a varovně zvedl prst. Naslouchali.
"Myslím, že někdo stojí za dveřmi!"
Helmholtz se zvedl, kradl se po špičkách místností a naráz prudce otevřel dveře. Přirozeně - široko daleko ani človíčka.
"Promiň!" pravil Bernard. Připadal si trapně pošetilý a také se tak tvářil. "Myslím, že mám nervy trochu v nepořádku. Když tě lidé neustále podezírají, staneš se nakonec sám podezíravým."
S povzdechem si přejel rukou přes oči a jeho hlas zněl žalostně.
Sám sebe ospravedlňoval. "Kdybys věděl, co jsem v poslední době prožil!" pravil skoro v slzách. Sebelítost v něm vytryskla jako náhle uvolněný pramen. "Kdybys jen věděl!"
Helmholtz Watson mu rozladěně naslouchal. "Chudák Bernard!"
říkal si. Přitom však nemohl potlačit pocit, jako by se za přítele styděl.
Kdyby měl Bernard aspoň více hrdosti.

5

K osmé hodině se začalo šeřit. Reproduktory na věži Stoke Poges hlásily nadpozemským tenorem konec her. Lenina a Henry ukončili svou hru a vraceli se do klubu. Z pozemků Trustu vnitřních a vnějších sekretů sem pronikalo bučení mnoha tisíc kusů hovězího dobytka, jehož hormony a mléko byly surovinou pro velkou továrnu ve Farnham Royal. Soumrak byl plný ustavičného hukotu helikoptér. Každé půldruhé minuty ohlásil zvonkový signál a pronikavý tón píšťalky odjezd vlaku na jednokolejce, kterou jezdili golfoví hráči nižších kast ze hřišť do hlavního města.
Lenina a Henry nastoupili do vrtulníku a odletěli. Ve výšce osmi set stop Henry zavřel plyn a teď viseli nehybně asi dvě minuty nad ztrácející se krajinou. Burnhamský bukový les se táhl jako obrovský rybník tmy až k jasnému okraji západního nebe. Poslední purpurová záře zapadajícího slunce přecházela těsně nad obzorem v oranžovou, výše pak ve žlutou a vodově zelenou. Za stromy na severu a do výšky nad nimi zářila oslňujícím leskem všechna okna dvacetiposchoďové továrny na výrobu vnitřních a vnějších sekretů. Pod nimi ležely budovy golfového klubu, táhly se obrovské ubytovny pro nižší kasty a za dělící zdí potom menší domy pro alfy a bety. U příchodů ke stanici jednokolejky se to černalo spěchajícími příslušníky nižších kast.
Ze skleněné odjezdové haly se vyřítil do volného prostoru osvětlený vlak. Kdo pohledem sledoval jeho jízdu noční krajinou směrem na jihovýchod, setkal se s majestátní stavbou sloughského krematoria.
Jeho čtyři vysoké komíny byly kvůli nočním letům ozářeny reflektory a na vrcholech měly šarlatově rudá výstražná signální světla. Byl to charakteristický znak celé krajiny.
"Proč mají komíny kolem dokola ty klece, které vypadají jako balkóny?" zeptala se Lenina.
"Zpětné získávání fosforu," vysvětlil Henry telegrafickým stylem.
"V komínech procházejí plyny čtyřmi procesy. Při každém spalování mrtvol se dříve P_2O_5 ztrácel z oběhu. Dnes se zachycuje a dostáváme ho zpátky více než devadesát osm procent. Více než půldruhého kila z každé mrtvoly dospělého člověka. Jen v Anglii je to tedy skoro čtyři sta tun fosforu ročně." Mluvil pyšně, blaženě a ze srdce rád o této vymoženosti, jako by na ní měl sám zásluhu. "Milé pomyšlení, že i po smrti můžeme být ještě prospěšni komunitě. Napomáháme růstu rostlin."
Lenina se zatím dívala do hloubky, na stanici jednokolejky. "Milé pomyšlení," přizvukovala. "Ale je zajímavé, že z alf a bet neroste více rostlin než z těch ošklivých gam, delt a epsilonů tam dole."
"Z hlediska fyzikálně chemického jsou si všichni lidé rovni," pravil Henry poučujícím tónem. "Ostatně dokonce i epsiloni vykonávají nezbytné služby."
"Dokonce i epsilon..." Lenina si náhle vzpomněla na situaci, kdy se jako malá žačka uprostřed noci probudila a poprvé si uvědomila našeptávání, které ji pokaždé ve spánku pronásledovalo. Znovu viděla měsíční paprsek, řadu bílých postýlek; opět slyšela velmi tichý hlas, který říká (a ta slova tu byla po tolikerém celonočním opakování nezapomenutelná a nezapomenutelná): Každý pracuje pro každého.
Nemůžeme se bez nikoho obejít..." Lenina si vzpomněla, jak se jí napřed zmocnil strach a překvapení. Vzpomněla si, co jí napadlo v oné probděné půlhodince a jak se potom její mysl postupně uklidňovala vlivem toho nekonečného opakování, pokradmého přibližování spánku...
"Já si myslím, že epsilonům nijak nevadí, že jsou epsilony," řekla nahlas.
"Jistěže ne. A proč také? Oni přece nevědí, jaké to je když je člověk jiný. Nám by to ovšem vadilo. Ale my jsme byli predestinováni jinak. Ostatně jsme už také začali s jiným dědičným základem."
"Jsem ráda, že nejsem epsilon," pravila s přesvědčením Lenina.
"Kdybys byla epsilon," řekl Henry, "byla bys díky své predestinaci stejně vděčná za to, že nejsi beta nebo alfa."
Potom zařadil rychlost a zaměřil stroj na Londýn. Karmínová a oranžová barva na západě za nimi téměř docela zmizela.

Temná fronta mraků plíživě postupovala k zenitu. Když letěli nad krematoriem, letoun se prudce vznesl, jak se dostal do sloupce horkého vzduchu, jenž proudil z komínů, a potom se opět náhle propadl, když se zas dostali do pásma chladnějšího vzduchu. "To byl nádherný sešup!" zasmála se pobaveně Lenina.
Avšak hlas Henryho byl na okamžik skoro melancholický. "Jestlipak víš, co ten sešup znamenal?" ptal se. "To jedna lidská bytost definitivně a navždy odešla ze scény. Odešla v proudu horkého plynu.
Bylo by zajímavé vědět, kdo to byl - zda muž či žena, alfa nebo epsilon..." Povzdechl si. Potom však pravil bodře rezolutním tónem: "Ať už to byl kdokoli, jednou věcí si můžeme být jisti: dokud byl naživu, byl šťastný. Každý je nyní šťastný."
"Ano, každý je nyní šťastný," opakovala Lenina. Slýchali ta slova po dvanáct let stopadesátkrát každou noc.
Přistáli na střeše čtyřicetipatrového domu ve Westminsteru, kde měl Henry svůj byt, a odebrali se rovnou dolů do jídelny. Tady, v hlučící a veselé společnosti výtečně pojedli. Ke kávě se podávala soma. Lenina si vzala dvě půlgramové tabletky, Henry tři. V devět dvacet se loudali ulicí do nově otevřeného kabaretu Westminster Abbey. Noc byla skoro bez mráčků, plná hvězd, ale měsíc nesvítil; avšak Lenina a Henry si tuto vcelku skličující skutečnost naštěstí neuvědomovali. Elektrická reklama na obloze ujídala vnější tmu.
‚CALVIN STOPES A JEHO ŠESTNÁCT SEXOFONISTŮ'. Z průčelí nového kabaretu Westminster Abbey lákavě zářila obrovská písmena. ‚NEJKRÁSNĚJŠÍ VONÍCÍ A BAREVNÉ VARHANY V LONDÝNĚ. NEJNOVĚJŠÍ SYNTETICKÁ HUDBA.' Vstoupili dovnitř. Vzduch zde byl horký a špatně dýchatelný pro vůni ambry a santalového dřeva. Na stropní kopuli právě barevné varhany malovaly západ slunce v tropech. Šestnáct sexofonistů hrálo oblíbený starý šlágr. ‚Na celém světě jiná láhev není, která by dala tolik potěšení.' Čtyři sta párů tančilo na vyleštěné podlaze five-step.
Lenina a Henry brzy vytvořili pár čtyřsetprvý. Sexofony kvílely jako kočky za úplňku a sténaly zmíravým roztoužením v altu a tenoru. V bohaté harmonii spěl jejich tremolující chór k vyvrcholení, čím dál tím hlasitěji - až nakonec dirigent pokynem ruky uvolnil závěrečný akord éterické hudby a hladce sprovodil šestnáct lidských trubačů z jejich existence.
Hřmění v As-dur. A potom téměř v úplném tichu, téměř za úplné tmy přišlo postupné opakování, diminuendo, které klouzalo po čtvrttónech hlouběji a hlouběji k sotva šeptanému a zvolna zmírajícímu dominantnímu akordu (zatímco pětičtvrtinový rytmus se stále ještě chvěl a doznával) a nabíjelo vteřiny temna napjatým očekáváním. Konečně se očekávání naplnilo. Náhle explodoval východ slunce a šestnáctka se pustila do zpěvu: ‚Lahvičko moje, v tobě zas být schován!
Škoda, že už jsem dekantován!
V tobě nebe modrojasné, kolem tebe všecko krásné.
Vždyť na celém světě jiná láhev není, která by dala tolik potěšení.' Lenina a Henry tančili spolu se čtyřmi sty jinými páry ve Westminster Abbey five-step stále dokola; tančili teď v jiném světě - v protepleném, bohatě zbarveném, nekonečně přátelském světě, ve světě somového opojení. Jak je tu každý milý, půvabný a rozkošně zábavný!
‚Lahvičko moje, v tobě zas být schován...' Avšak Lenina a Henry už měli, co si přáli... Cítili se skryti uvnitř, zde a nyní, bezpečně skryti uvnitř, za krásné pohody, pod věčně modrým nebem. A když nakonec šestnáctka vyčerpaně odložila své sexofony a aparát na syntetickou hudbu produkoval nejnovější pomalé malthusiánské blues, byli jako embrya-dvojčata, jež se spolu mírně kolébají na vlnách oceánu krevní náhražky, kterou se plní láhve.
"Dobrou noc, milí přátelé! Dobrou noc, milí přátelé!" Reproduktory zahalovaly své příkazy do vlídné a muzikální zdvořilosti. "Dobrou noc, milí přátelé!..."
Lenina a Henry poslušně jako všichni ostatní opustili budovu.
Skličující hvězdy urazily hezký kousek cesty po obloze. A ačkoli clona světelné reklamy se z velké části již rozplynula, podrželi oba mladí lidé i nadále svou šťastnou nevědomost o noci.
Druhá dávka somy, kterou spolkli půl hodiny před zavírací dobou, postavila naprosto neproniknutelnou zeď mezi skutečný svět a jejich mysl. Jako uzavřeni v láhvi přešli ulici; jako uzavřeni v láhvi vyjeli zdviží do Henryho pokoje ve dvacátém osmém poschodí. Ale třebaže Lenina byla jako uzavřena v láhvi a třebaže vzala druhý gram somy, nezapomněla na předepsaná antikoncepční opatření. Léta intenzivní hypnopedie a malthusiánské školení třikrát týdně od dvanácti do sedmnácti let způsobily, že provádění těchto preventivních opatření se stalo skoro stejně automatickým a nevyhnutelným jako mrkání.
"To mi připomíná," pravila, když se vracela z koupelny, "že Fanny Crowneová by ráda věděla, kde jsi objevil ten rozkošný pás ze zelené náhražky safiánu, který jsi mi dal."
* Každý druhý čtvrtek měl Bernard den Pobožnosti souladu. Pojedl s přítelem poměrně brzy v Afroditeu (Helmholtz tam byl nedávno zvolen za člena podle druhého článku stanov), potom se s ním rozloučil, zavolal na střeše taxi a řekl taxikáři, aby letěl do Fordsonovy pěvecké síně. Stroj vzletěl pár set metrů, zamířil na východ a před Bernardovýma očima se objevila giganticky krásná pěvecká síň. Byla celá zalita světlem a jejích tři sta dvacet metrů umělého bílého kararského mramoru sněhobíle žhnulo nad Ludgate Hillem; na všech čtyřech rozích přistávacích ploch pro helikoptéry karmínově zářilo do noci obrovské T a z otvorů čtyřiadvaceti mohutných zlatých trub burácela slavnostní syntetická hudba.
"Zatraceně, jdu pozdě," řekl si Bernard se starostlivým pohledem na Big Henryho, což byly hodiny na pěvecké síni. A zatímco platil taxi, Big Henry již odbíjel. "Forde", zpíval mohutný bas ze všech zlatých trub. "Forde, Forde, Forde..." Devětkrát. Bernard pádil ke zdviži.
Velký sál pro oslavy Fordova dne a jiná pěvecká shromáždění byl v přízemí budovy. Nad ním, po stovce v každém poschodí, bylo sedm tisíc místností, které každých čtrnáct dní používaly Skupiny souladu ke svým pobožnostem.
Bernard sjel do třiatřicátého patra, proběhl chodbou, ale před místností 3 210 se na okamžik váhavě zarazil. Potom se vzchopil, otevřel dveře a vstoupil.

Díky Fordu! Nebyl poslední. Tři ze dvanácti židlí rozestavených kolem kulatého stolu byly stále ještě neobsazeny. Vklouzl pokud možno nenápadně na nejbližší židli a byl ochoten mračit se na každého, kdo přijde ještě později.
Dívka po jeho levici se k němu obrátila s otázkou: "Co jste hrál dnes odpoledne? Překážkový nebo elektromagnetický?"
Bernard se na ni podíval (Forde Pane! Byla to Morgana Rottschildová).
Začervenal se a přiznal, že nehrál ani to ani ono. Morgana na něj zírala s úžasem. Trapné mlčení.
Potom se k němu významně obrátila zády a obrátila se na sportovněji založeného muže po své levici.
"Krásný začátek pro Pobožnost souladu," pomyslil si nešťastný Bernard. A už věděl, že se mu opět nepodaří dosáhnout stavu vykoupení.
Kdyby si jen byl dal čas a porozhlédl se, místo co se hnal k nejbližší židli! Mohl sedět mezi Fifi Bradlaughovou a Joannou Dieselovou.
A on se posadí jako slepý vedle Morgany. Vedle Morgany! Forde!
To její černé obočí, ke všemu srostlé nad nosem. Forde! A po jeho pravici seděla Klára Deterdingová. Pravda, Klářino obočí nesrůstalo, ale zato byla opravdu příliš pneumatická. Kdežto Fifi a Joanna byly bezvadné. Plnoštíhlé, blondýnky, ne příliš velké... A teď si mezi ně sedl ten velký klacek, Tom Kawaguchi!
Poslední přišla Sarojini Engelsová.
"Jdete pozdě," pravil přísně předseda skupiny. "Ať se to příště nestane!"
Sarojini se omluvila a vklouzla na své místo mezi Jimem Bokanovským a Herbertem Bakuninem. Skupina byla teď úplná, kruh souladu dokonalý a bez vady. Muž, žena, muž, střídavé v kruhu kolem stolu. Všech dvanáct bylo připraveno stát se jedním, čekali, aby se spojili dohromady, aby se rozplynuli, aby jejich dvanáct oddělených identit splynulo v širším bytí.
Předseda povstal, udělal znamení T a zapnul syntetickou hudbu.
Ozvalo se tiché, neúnavné bubnování a sbor nástrojů - dechových i strunných - znovu a znovu lkavě opakoval krátkou a vtíravou melodii První hymny souladu. Znovu a znovu - a nebylo to již ucho, které vnímalo chvějivý rytmus, nýbrž bránice. Kvílení a úpění těchto stále se opakujících harmonií zasahovalo již nikoli mysl, nýbrž vnitřnosti, roztoužené po souladu.
Předseda udělal další znamení T a posadil se. Pobožnost začala.
Posvátné tabletky somy byly uprostřed stolu. Kalich s chlazeným jahodovým koktajlem, obsahujícím somu, putoval z ruky do ruky. Se slovy "Piji na svůj zánik" z něho dvanáct lidí upilo. Potom za doprovodu syntetického orchestru zazpívali První hymnu souladu.
‚Ó Forde, učiň, ať teď spolu splynem jako dvě kapky v řece sociální, Ať v spojení se zatřpytíme silném jako tvá limuzína triumfální.' Dvanáct vroucích slok. Potom kalich putoval podruhé. "Piji na Vyšší bytost," zněl nyní přípitek. Všichni pili. Hudba neúnavně hrála.
Bubny bily. Naříkání a řinčení harmonií se v rozechvělých útrobách měnilo v posedlost. Zpívali Druhou hymnu souladu.
‚Přijď, Velké Bytí, Otče Sociále, zahlaď nás dvanáct v jedno nekonečné, toužíme zhynout, zmírat neustále, neboť tak začne naše žití věčné.' Opět dvanáct slok. Mezitím soma začala působit. Oči se leskly, tváře se rděly, vnitřní zář všeobecného blaha vykreslila na každé tváři šťastné, přátelské úsměvy. Dokonce i Bernard cítil, jak se trochu rozplývá. Když se k němu Morgana Rottschildová se zářivým úsměvem obrátila, snažil se odplatit stejně. Ale to obočí, ta dvě obočí slitá v jedno tu bohužel stále ještě byla; nemohl se na to nedívat, ať se jakkoli snažil. Rozplývání nepostoupilo ještě dost daleko. Snad kdyby byl seděl mezi Fifi a Joannou... Kalich putoval kolem potřetí. "Piji na Její blízký příchod," pravila Morgana Rottschildová, která byla náhodou na řadě, aby zahájila tuto část obřadu. Její hlas byl silný a jásavý. Napila se a podala kalich Bernardovi. "Piji na Její blízký příchod," opakoval v upřímné snaze pocítit, že Příchod je blízký, avšak obočí jej neustále pronásledovalo a Příchod byl pro něho hrozně vzdálený. Napil se a podal kalich Kláře Deterdingové. "To bude zase krach," říkal si, "to vím určitě." Ale dělal, co mohl, aby zářil také.
Kalich koloval dále. Předseda dal rukou znamení a sbor se pustil do Třetí hymny souladu.
‚Slyš, Velké Bytí už se rychle blíží, spojme se spolu v zahynutí touhy, když v hudbě bubnů rozkoš námi víří, teď ty a já jsme spolu plamen pouhý.' Vzrušení v chvějících se hlasech rostlo od verše k verši. Pocit blízkého příchodu působil jako elektrické napětí ve vzduchu. Předseda vypnul hudbu, a jakmile dozněl poslední tón poslední strofy, nastalo naprosté ticho, ticho napjatého očekávání, chvějící se a třesoucí se galvanickým životem. Předseda vztáhl ruku. A náhle se nad jejich hlavami ozval hluboký, silný hlas, hudebnější než jakýkoli hlas lidský, sytější, teplejší, chvějící se láskou a touhou a soucítěním, obdivuhodný, tajemný, nadpřirozený hlas. A pravil velmi pomalu, stále slaběji, descento: "Ó Forde, Forde, Forde!" Pocit tepla se pronikavě rozléval ze solar plexus do všech údů naslouchajících; slzy jim vstoupily do očí. Jako by se v nich hnula jejich srdce, jako by se v nich vnitřnosti pohnuly vlastním, nezávislým životem. "Forde!" rozplývali se, "Forde!" splývali a zanikali. Vtom hlas překvapivě změněným tónem zatroubil: "Slyšte! Slyšte! Slyšte!" Naslouchali. Po malé přestávce hlas poklesl v šepot, ale v šepot, který byl svým způsobem pronikavější než nejsilnější křik. "Vyšší bytost přichází," pokračoval a znovu opakoval: "Vyšší bytost přichází." Pak téměř odumřel: "Vyšší bytost je již blízko." A znovu ticho. Očekávání, na okamžik uvolněné, se znovu napjalo, silněji, silněji, téměř až k extázi.
Vyšší bytost přichází - o slyšeli ji, slyšeli ji, jak tiše sestupuje po schodech, jak po neviditelných stupních přichází blíže a blíže. Vyšší bytost přichází. A náhle napětí vyvrcholilo. S vytřeštěnýma očima a s pootevřenými ústy Morgana Rottschildová vyskočila.
"Slyším ji," zvolala. "Slyším ji."
"Přichází," křičela Saroji Engelsová.
"Ano, přichází, slyším ji." Fifi Bradlaughová a Tom Kawaguchi povstali současně.

"Ó, ó, ó!" neartikulovaně dosvědčovala Joanna.
"Přichází!" ječel Jim Bokanovsky.
Předseda se naklonil kupředu a dotykem rozpoutal delirium činelů a dechových nástrojů, horečné vzrušení tamtamů.
"Ó, přichází!" pištěla Klára Deterdingová. "Ááá!" Znělo to, jako by jí někdo podřezával krk.
Bernard cítil, že je už na čase, aby něco udělal. Vyskočil a řval: "Slyším ji! Přichází." Ale nebyla to pravda. Neslyšel nic a pro něho nikdo nepřicházel. Nikdo - přes všechnu hudbu, přes všechno stupňující se vzrušení. Avšak rozhazoval rukama a řval stejně jako ostatní.
A když začali křepčit, dupat a šoupat nohama, křepčil a šoupal nohama rovněž.
Chodili kolem dokola, kolový průvod tanečníků, každý s rukama na bocích předcházejícího tanečníka, a dupali v rytmu hudby a vytepávali takt do zadnic před sebou; dvanáct párů rukou, bijících jako jedna; dvanáct zadnic jako jedna, rezonujících jako desky nástrojů.
Dvanáct. Dvanáct jako jeden; dvanáct jako jedna. "Slyším ji, slyším ji, jak přichází." Hudba se zrychlovala; nohy dupaly rychleji, ruce dopadávaly v rytmu stále rychlejším. A najednou zaduněl silný syntetický bas. Jeho slova oznamovala blížící se vykoupení a skutečné naplnění souladu, splynutí dvanácti v jedno, inkarnaci Vyšší bytosti.
"Heče peče," zpíval hlas a tamtamy neustávaly v horečnatém dunění!
‚Heče peče, Ford a špás, spoj se s dívkou hned naráz, chlapci, dívky v roztoužení, teď dojdete uvolnění.' "Heče peče," připojili se tanečníci s liturgickým refrénem. "Heče peče, Ford a špás, spoj se s dívkou..." Za jejich zpěvu světla pomalu hasla - hasla, avšak zároveň se stávala teplejšími, sytějšími, rudějšími, až nakonec tančili v karmínovém šeru líhně.
"Heče peče..." V této krvavě rudé a zárodečné tmě tanečníci ještě chvilku vířili a vyklepávali stále ještě neúnavně rytmus "Heče peče..." Potom kruh zakolísal, zpřetrhal se a rozpadl se po článcích na pohovky, které byly rozestaveny ve vnějším kruhu kolem stolu jako planety. "Heče peče...," tichounce zpíval a něžně cukroval hluboký hlas. V červeném šeru to vypadalo, jako by se nad tanečníky, kteří nyní leželi na břiše nebo na zádech, vznášela obrovská černošská holubice.
Stáli na střeše. Big Henry právě odbil jedenáct. Noc byla tichá a teplá.
"Nebylo to nádherné?" ptala se Fifi Bradlaughová. "Nebylo to prostě nádherné?" dívala se na Bernarda s výrazem nadšení, avšak nadšení, v němž nebylo ani stopy vzrušení či vznětu - neboť být vzrušen, to znamená být stále ještě neukojen. Jí se však dostalo tiché extáze dokonalého naplnění, pokoje, nikoli pouhé nasycenosti a nicoty, nýbrž vyrovnaného života, kdy energie jsou v klidu a v rovnováze.
Kypícího a životadárného pokoje. Neboť Pobožnost souladu dávala tam, kde přijímala, a brala, jen aby znovu naplnila.
"Nemyslíte, že to bylo nádherné?" tázala se naléhavě a dívala se na Bernarda nepřirozeně zářícíma očima.
"Ano, bylo to nádherné," zalhal a podíval se stranou. Pohled na její proměněný obličej byl zároveň obžalobou a ironickou připomínkou jeho vlastní odloučenosti. Byl nyní právě tak uboze osamocen, jako když Pobožnost začala - by ještě osamocenější svou nenaplněnou prázdnotou, svou jalovou nasyceností. Odloučený a nevykoupený, zatímco jiní se rozplynuli ve Vyšší bytosti. Osamělý dokonce i v Morganině objetí - ba ještě osamělejší, ještě beznadějnější než kdykoli dříve. Vyšel z toho karmínového šera do obyčejného elektrického světla tak plně si vědom sám sebe, že to byla až agónie. Cítil se nekonečně ubohý a snad (její zářící oči ho obviňovaly), snad je to jeho vlastní vina! "Opravdu nádherné," opakoval. Ale nemohl myslit na nic jiného než na Morganino obočí.

6

"Zvláštní, strašně zvláštní," zněl úsudek Leniny o Bernardu Marxovi.
Tak zvláštní, že během následujících týdnů se nejednou rozmýšlela, nemá-li změnit své rozhodnutí jet s ním na dovolenou do Nového Mexika a místo toho se raději vydat s Benitem Hooverem na severní pól. Nepříjemné bylo, že severní pól již znala, byla tam loni v létě s Georgem Edzelem, a ještě horší bylo, že ji to přímo odpuzovalo.
Nebylo tam co dělat a hotel byl beznadějně staromódní - do ložnice nebyla zavedena televize, nebyly tam žádné vonící varhany, jen ta nejhnusnější syntetická hudba a pouze pětadvacet pohyblivých tenisových kurtů pro více než dvě stě hostů. Ne, ještě jednou severní pól, to by rozhodně nevydržela. Kdežto v Americe byla jen jednou.
A i tenkrát jen krátce. Laciný víkend v New Yorku - bylo to s Jean- Jacquesem Habibullahem či s Jonesem Bokanovským? Nemohla si vzpomenout. Ostatně na tom vůbec nezáleželo. Vyhlídka, že by mohla zase letět na západ, a na celý týden, byla velmi lákavá. Tím spíše, že alespoň poslední tři dny měli strávit v rezervaci divochů. Z celého ústředí bylo dosud v divošské rezervaci sotva půl tuctu lidí. Bernard jako psycholog alfa-plus byl jedním z mála jejích známých, kteří měli možnost dostat povolení k návštěvě rezervace. Pro Leninu to byla výjimečná příležitost. Na druhé straně však i Bernardova svéráznost byla výjimečná, takže váhala této příležitosti využít a rozmýšlela se, zda nemá volit ještě jednou severní pól s Benitem. Benito je aspoň normální. Kdežto Bernard...
Fannino vysvětlení každé výstřednosti znělo: "Alkohol v krevní náhražce." Ale když Lenina jednou večer byla v posteli s Henrym a poněkud starostlivě mluvila o svém novém milenci, přirovnal Henry Bernarda k nosorožci.
"Nosorožce nemůžeš naučit žádným kouskům," vysvětloval svým stručným a rázným způsobem. "Někteří lidé jsou jako nosorožci; nereagují náležitě podle predestinace. Chudáci. Bernard je jedním z nich. Má štěstí, že se vyzná ve své práci. Jinak by ho ředitel už dávno vyhodil. Ale myslím," dodal jako na útěchu, "že je docela neškodný."
Docela neškodný, snad, ale také dost zneklidňující. Především ta jeho mánie dělat všechno v soukromí. Což prakticky znamená nedělat vůbec nic. Neboť co vlastně člověk může dělat v soukromí? (Přirozeně kromě toho, že se s někým vyspí; ale to člověk stále dělat nemůže.) Ale co může dělat jinak? Zatraceně málo. To první odpoledne, kdy si spolu vyletěli, bylo zvlášť krásně. Lenina navrhla, aby si zaplavali v Klubu Torquay Country a potom povečeřeli v Oxford Unionu. Ale Bernard myslil, že tam bude přeplněno. A co takhle partii elektromagnetického golfu v St. Andrews? Ale

zase z toho nic nebylo: Bernard pokládal elektromagnetický golf za ztrátu času.
"Ale k čemu potom čas vůbec je?" ptala se poněkud udiveně Lenina.
Zřejmě k tomu, aby se chodilo na procházky k Jezerům, neboť to teď zrovna navrhl. Přistát na vrcholku Skiddaw a pár hodin se procházet po vřesovištích. "Sám s tebou, Lenino."
"Ale Bernarde, vždyť budeme sami celou noc."
Bernard zrudl a zahleděl se stranou. "Myslel jsem sami, abychom si mohli pohovořit," zamumlal.
"Pohovořit - a o čem?" Procházet se a hovořit - opravdu, velmi podivný způsob, jak strávit odpoledne.
Nakonec se jí podařilo ho přemluvit, značně proti jeho vůli, aby si zalétli do Amsterdamu na čtvrtfinále mistrovství zápasnic těžké váhy.
"Zase uprostřed davu," reptal, "jako obyčejně." A po celé odpoledne umíněně setrvával ve špatné náladě. S Lenininými přáteli vůbec nepromluvil (potkali jich o přestávkách mezi jednotlivými koly celé tucty v baru, kde podávali zmrzlinu se somou), a třebaže měl prabídnou náladu, rozhodně odmítl vzít si rybízovou zmrzlinu s půlgramovou dávkou somy, ať ho Lenina jakkoli pobízela. "Chci raději být sám sebou," pravil, "sám sebou a protivným. A ne někým jiným, ať už je jak chce roztomilý."
"Když včas půlku gramu sníš, devět dalších ušetříš," pravila Lenina, předvádějíc kapku ze zářného pokladu hypnopedických moudrostí.
Bernard netrpělivě odstrčil nabízený pohárek.
"Nemusíš se hned rozčilovat," uklidňovala ho. "Nezapomeň, že jeden kubík stačí, když tě můra tlačí."
"Pro Forda, buď zticha!" vykřikl.
Lenina pokrčila rameny. "Jeden gram vzít - lépe než klít," uzavřela důstojně a snědla zmrzlinu sama.
Když letěli zpátky přes kanál, nedal se Bernard odvrátit od toho, aby vypnul vrtuli; neseni listy vrtulníku, viseli sto stop nad vlnami.
Počasí se zhoršovalo. Zvedl se jihozápadní vítr a obloha se zamračila.
"Podívej se!" volal na Leninu.
"Ale to je hrozné," pronesla a odvrátila se od okna. Polekala ji nakupená prázdnota noci, černá, pěnivá voda, jež se valila pod nimi, bledá tvář měsíce, tak divoká a děsivá mezi letícími mraky. "Pusťme rádio. Honem!" Sáhla po knoflíku na palubní desce a nazdařbůh jím otočila.
"...v tobě nebe modrojasné," zpívalo šestnáct tremolujících fistulí, "kolem tebe všecko krásné..."
Pak škyt, a ticho. Bernard rádio vypnul.
"Chci se dívat v klidu na moře," pravil. "Při tom zatraceném rámusu z toho člověk nic nemá."
"Ale ta písnička je pěkná. A já se nechci dívat."
"Ale já chci," trval na svém. "Připadá mi," zaváhal a hledal vhodný výraz, "jako bych byl více sám sebou, víš-li, co mám na mysli.
Více svůj, a nejen součást něčeho jiného. Nikoli jen pouhá buňka sociálního organismu. Nepociťuješ to také, Lenino?"
Avšak Lenina naříkala. "To je hrozné, to je hrozné," opakovala neustále. "Jak jen můžeš vykládat něco takového, jako že nechceš být součástí sociálního organismu? Každý přece pracuje pro každého.
Nemůžeme se jeden bez druhého obejít. Dokonce i epsiloni..."
"Ano, já vím," pravil Bernard posměšně. "Dokonce i epsiloni jsou užiteční! I já jsem užitečný. Ale zatraceně bych si přál, abych nebyl!"
Lenina se toho rouhání zděsila. "Bernarde!" odporovala zklamaně a užasle. "Jak jen můžeš?"
"Jak jen mohu?" opakoval zamyšleně a změněným tónem. "Ne, skutečný problém je v tomhle: Jak to, že nemohu, nebo spíše - neboť koneckonců vím docela dobře, proč nemohu - jaké by to bylo, kdybych mohl, kdybych byl svobodný, kdybych nebyl zotročen tím, že jsem predestinován."
"Ale Bernarde, říkáš tak strašné věci."
"Ty bys nechtěla byt svobodná, Lenino?"
"Nevím, co myslíš. Já jsem svobodná. Mám naprostou volnost skvěle se bavit. Každý je teď šťastný."
Zasmál se. "Ano, každý je teď šťastný. Začínáme s tím už u pětiletých dětí. Avšak nechtěla bys být svobodná, abys byla šťastna nějak jinak, Lenino? Například podle svého, nikoliv jako jsou ostatní?"
"Nevím, co myslíš," opakovala. Pak se k němu obrátila a snažně prosila: "Vraťme se domů, Bernarde. Tady je to děsné!"
"Nejsi se mnou ráda?"
"Ale jsem, Bernarde! Ale to místo je hrozné."
"Myslil jsem si, že zde budeme více... více spolu - že s námi bude jen moře a měsíc. Že budeme více spolu než v davu, nebo dokonce i v mém pokoji. Nechápeš to?"
"Nic nechápu," řekla rozhodně, pevně odhodlána zachovat si své nepochopení nedotčeno. "Nic. A ze všeho nejméně, proč si nebereš somu, když máš tyhle hrozné myšlenky. Měl bys je úplně pustit z hlavy. A pak by ses necítil tak mizerně, ale byl bys veselý. A jak veselý," opakovala a usmívala se, a třebaže měla v očích zmatenou úzkost, pokoušela se mu vyzývavě a rozkošnicky vlichotit.
Díval se na ni mlčky, jeho tvář byla neproniknutelná a vážná - díval se na ni soustředěně. Po několika vteřinách Lenininy oči uhnuly jeho pohledu; neklidně se zasmála, pokusila se něco říci, ale nemohla.
Mlčení se prodlužovalo.
Když nakonec Bernard promluvil, zněl jeho hlas slabě a unaveně.
"Tak tedy dobře," pravil, "poletíme zpátky." Přidal prudce plyn a stroj se vznesl nahoru jako raketa. Ve výšce čtyři tisíce uvedl do chodu vrtuli. Minutu nebo dvě letěli mlčky. Náhle se Bernard zasmál.

Trochu podivně, pomyslila si Lenina, avšak byl to přece jen smích.
"Už se cítíš lépe?" odvážila se zeptat.
Místo odpovědi zvedl jednu ruku z přístrojové desky, objal ji a hladil jí ňadro.
"Díky Fordu," řekla si tiše, "už je zase v pořádku!"
Půl hodiny nato byli už v jeho bytě. Bernard spolkl čtyři tabletky somy najednou, zapnul rádio a televizi a začal se svlékat.
"No tak," ptala se Lenina s výmluvně šelmovským úsměvem, když se nazítří odpoledne potkali na střeše, "nebylo to včera prima?"
Bernard přikývl. Vystoupili do letounu. Malé škubnutí, a už se vznesli.
"Každý říká, že jsem hrozně pneumatická," pravila Lenina zamyšleně a poplácávala se po stehnech.
"Hrozně." Avšak Bernardovy oči byly žalostné. "Jako kus masa," myslil si.
Podívala se na něj trošku s obavou. "Ale nemyslíš si, že jsem příliš tlustá, že ne?"
Zavrtěl hlavou. "Jako kus masa," myslil si.
"A myslíš si, že jsem úplně v pořádku?" Opět přikývnutí. "V každém směru?"
"Dokonale," řekl nahlas. A pomyslil si: "Nemyslí si o sobě nic jiného.
Vůbec jí nevadí, že je jen kus masa."
Lenina se vítězně usmála. Avšak její triumf byl předčasný.
"Ale stejně," pokračoval po krátké přestávce, "bych si byl skoro přál, aby to vše skončilo jinak."
"Jinak?" Což jsou i jiná zakončení?
"Nechtěl jsem s tebou skončit v posteli," vysvětlil.
Tohle Leninu překvapilo.
"Ne hned, ne už první den."
"Ale co tedy..."
Začal vykládat spoustu nesrozumitelných a nebezpečných nesmyslů.
Lenina se všemožně snažila zacpat si v duchu uši, ale nemohla zabránit, aby k ní přece tu a tam nepronikla nějaká věta.
"...pokusit se ovládnout pud," slyšela ho mluvit. Tato slova jí hnula myslí.
"Nikdy neodkládej na zítřek potěšení, které můžeš mít dnes," pravila vážně.
"Dvě stě opakování, dvakrát týdně, od čtrnácti do šestnácti a půl," poznamenal suše. Příval šílených, scestných slov se valil dál. "Chci poznat vášeň," slyšela ho říkat. "Chci poznat silný cit."
"Kde cit jednotlivce klíčí, tam se komunita ničí," deklamovala.
"Dobrá, proč ji trochu nezničit?"
"Bernarde!"
Ale Bernard nestoudně mluvil dál.
"Jsme dospělí intelektuálně a pokud jde o práci," pokračoval, "ale když jde o cit a touhu, jsme jako děti."
"Náš Ford děti miloval."
Bernard nevěnoval tomuto přerušení pozornost a pokračoval: "Tuhle mě zničeho nic napadlo, že by snad člověk mohl byt dospělý ve všech směrech.
"Nerozumím." Leninin hlas byl pevný.
"Já vím, že ne. A proto jsme se včera spolu vyspali - jako děti, místo abychom jako dospělí počkali."
"Ale bylo to přece pěkné," naléhala Lenina. "Či ne?"
"Ale ano, náramné," odpověděl, avšak hlasem tak smutným a s výrazem tak hluboce nešťastným, že Lenina cítila, jak se její triumf náhle rozplývá v nic. Snad se mu přece jen zdála moc tlustá.
"Vždyť jsem ti to říkala," pravila Fanny, když se jí Lenina svěřila.
"To je ten alkohol v jeho krevní náhražce."
"Ale stejně ho mám ráda," prohlásila Lenina. "Má takové hrozně hezké ruce. A kouzelně pohybuje rameny."
Povzdechla. "Jen kdyby nebyl tak divný!"
* Bernard se na okamžik zastavil před dveřmi ředitelova pokoje, zhluboka se nadechl, narovnal ramena a sebral sílu - čekal, že se setká s odporem a nesouhlasem. Zaklepal a vstoupil.
"Prosím vás, pane řediteli, podepište mi to povolení," pravil pokud možno nenuceně a položil papír na psací stůl.
Ředitel se na něj kysele podíval. Avšak v záhlaví papíru bylo razítko a dole - černý na bílém - rozmáchlý podpis Mustafy Monda.
Vše bylo v naprostém pořádku. Řediteli nic jiného nezbývalo. Napsal tužkou svou parafu - dvě malá bezvýznamná písmena, která se přikrčila u nohou Mustafy Monda. Muž chtěl papír vrátit beze slova poznámky nebo s bodrým "Tak jděte, s Pánem Fordem!", když tu jeho pohled padl na jedno místo povolenky.
"Do rezervace v Novém Mexiku?" zeptal se a v jeho hlase i ve výrazu obličeje, jakým se na Bernarda díval, bylo znát překvapení a vzrušení.
Překvapen jeho překvapením, Bernard přikývl. Rozhostilo se mlčení.
Ředitel svraštil čelo a opřel se o židli. "Jak je to už dávno?" řekl spíše sám k sobě než k Bernardovi. "Dvacet let, myslím. Spíše pětadvacet.
Musil jsem být tak ve vašem věku..." S povzdechem potřásl hlavou.
Bernard se cítil krajně stísněný. Tak konvenční a úzkostlivě korektní člověk jako ředitel - a najednou taková netaktnost a nevychovanost!
Nejraději by si byl zakryl tvář a utekl z pokoje. Ne že by viděl něco skutečně zavrženíhodného v tom, že lidé mluví o vzdálené minulosti. To byl jeden z oněch hypnopedických předsudků, kterých se on sám (aspoň jak se domníval)

úplně zbavil. Ale bylo pro něho skličující, že ředitel sám to neschvaloval, že byl vždycky ostře proti tomu, a teď se dal strhnout. Co jej k tomu hnalo? Přes své znepokojení Bernard dychtivě naslouchal.
"Měl jsem stejný nápad jako vy," pravil ředitel. "Chtěl jsem se podívat na divochy. Dostal jsem povolení do Nového Mexika a jel jsem tam na letní dovolenou. S dívkou, kterou jsem tehdy měl. Byla beta-minus, myslím (zavřel oči), a zdá se mi, že měla plavé vlasy.
Rozhodně byla pneumatická, velmi pneumatická, na to si ještě dobře vzpomínám. Tak jsme tedy jeli, podívali se na divochy, jezdili na koních a tak dále. A potom, bylo to skoro poslední den mé dovolené - když... ano, když se ztratila. Vyjeli jsme si k jedné z těch strašných hor, bylo hrozné vedro, až k zalknutí, a po obědě jsme si chtěli zdřímnout. Vlastně já jsem si lehl. Ona se asi vydala sama na procházku.
Když jsem se probudil, byla pryč. A právě se rozpoutala nejhroznější bouřka, jakou jsem kdy zažil. Lilo, hřmělo, blesky se křižovaly. Koně se utrhli a utekli. Snažil jsem se je chytit, ale upadl jsem a rozbil si koleno, takže jsem sotva mohl jít. Stále jsem ji hledal a volal a hledal. Pak mě napadlo, že snad šla sama do chaty. Šoural jsem se do údolí stejnou cestou, kterou jsme přišli. Koleno mě šíleně bolelo a ztratil jsem svou somu. Trvalo mi to několik hodin. Vrátil jsem se do chaty teprve po půlnoci. Nebyla tam. Nebyla tam," opakoval ředitel. Po chvíli ticha pokračoval: "Příštího dne jsme hledali znovu. Ale nemohli jsme ji nalézt. Musila spadnout někde do rokle nebo ji sežral horský lev. Ford ví! Ale bylo to hrozné. Strašně mě to tenkrát rozrušilo, snad více, než bylo zapotřebí, to musím přiznat.
Protože koneckonců takové neštěstí se může přihodit každému a společenský organismus žije dál, i když jednotlivé jeho buňky se snad vyměňují." Avšak zdálo se, že tato útěcha, naučená ve spánku, nebyla příliš účinná. "Někdy se mi o tom zdá," pokračoval ředitel tiše.
"Zdá se mi, že mě vzbudil hrom, a vidím, že zmizela. Zdá se mi, že ji stále hledám mezi stromy." A upadl do ticha svých vzpomínek.
"To musela být pro vás hrozná rána," pravil Bernard téměř závistivě.
Při zvuku jeho hlasu se ředitel polekal a provinile si uvědomil, kde je. Pohlédl na Bernarda, odvrátil oči a hluboce se začervenal.
Znova se na něj podíval, jat náhlým podezřením, a zlostně, leč důstojně pravil: "Nemyslete si, že jsem měl s tou dívkou nějaký nedovolený poměr. Nic hluboce citového, nic, co by se táhlo dlouho. Bylo to všechno dokonale zdravé a normální." Podal Bernardovi povolení.
"Opravdu nevím, proč jsem vás nudil touhle banální historií!" Rozzloben sám na sebe, že vyzradil toto ostudné tajemství, vylil si vztek na Bernardovi. Jeho pohled byl teď přímo zlomyslný. "A chtěl bych použít této příležitosti, pane Marxi, abych vám řekl, že jsem velmi nespokojen zprávami o vašem chování mimo pracovní dobu. Můžete říci, že mi do toho nic není. Ale ono mi do toho je. Musím dbát na dobré jméno ústředny. Moji pracovníci musí být mimo každé podezření, zejména ti, kteří patří k nejvyšším kastám. Alfy jsou predestinovány k tomu, že nemusí být ve svém citovém životě infantilní. Ale to je jen o důvod víc, aby každý z nich vynaložil zvláštní úsilí a přizpůsobil se ostatním. Jejich povinností je být infantilní dokonce i proti svým sklonům. Proto vás, pane Marxi, včas varuji." Ředitelův hlas se chvěl rozhorlením, jež bylo nyní zcela spravedlivé a neosobní - byl to výraz nesouhlasu společnosti samé. "Jestliže ještě jednou uslyším, že jste se dopustil prohřešku proti správným normám infantilní slušnosti, požádám o vaše přeložení do pomocné ústředny - nejspíše na Island. Nashledanou!" Otočil se ve své židli, sebral pero a začal psát.
"To ho naučí," řekl si. Ale v tom se mýlil. Neboť Bernard odešel vzpurně a hlučně za sebou zavřel dveře, uchvácen myšlenkou, že stojí sám v boji proti existujícímu řádu. Povznášelo ho opojné vědomí vlastního individuálního významu a vlastní důležitosti. Ani myšlenka na pronásledování jej nezastrašila, nevyvolala v něm depresi, naopak jej spíše posilovala. Cítil se dost silný, aby tomu dovedl čelit a mohl překonat každou těžkost, dokonce i Island. Jeho sebedůvěra byla tím větší, že ani na okamžik nevěřil, že by ho skutečně čekaly nějaké nepříjemnosti. Island je jen pohrůžka. A jak šel po chodbě, dokonce si pískal.
Zpráva, kterou toho večera podával o své rozmluvě s Ř.L.P. byla heroická. "Načež," končil, "jsem mu jednoduše řekl, aby se odklidil do dávné minulosti, a vyšel jsem z pokoje. A to je všechno." Díval se na Helmholtze Watsona a očekával, že se mu za odměnu dostane projevu solidarity, povzbuzení a obdivu. Ale nedočkal se. Helmholtz seděl mlčky a díval se na podlahu.
Měl Bernarda rád a byl mu vděčný, neboť to byl jediný jeho známý, s nímž mohl mluvit o věcech, které pro něho byly důležité. Přesto však některé Bernardovy rysy nenáviděl. Například jeho vychloubavost.
A výlevy nedůstojné sebelítostí, které se s ní střídaly. A jeho žalostný zvyk být statečný, když nebezpečí již minulo, a neslýchaně duchapřítomný, když nepřítel není v dohledu. Tyhle věci nenáviděl - právě proto, že měl Bernarda rád.
Vteřiny ubíhaly. Helmholtz se stále ještě díval na podlahu. A Bernard náhle zrudl a odvrátil se.
* Cesta uběhla bez jakýchkoliv příhod. Do New Orleansu přilétla Modrá pacifická raketa o dvě a půl minuty dříve, v tornádu nad Texasem ztratila čtyři minuty, avšak na 95. stupni západní zeměpisné délky se dostala opět do příznivého vzdušného proudu, takže mohla v Santa Fé přistát s méně než čtyřicetivteřinovým zpožděním proti jízdnímu řádu.
"Čtyřicet vteřin při šestiapůlhodinovém letu, to není špatné," připouštěla Lenina.
Přespali v Santa Fé. Hotel byl znamenitý - nesrovnatelně lepší než třeba ten ohavný Aurora Bora Palace, kde Lenina loňského roku tak zakoušela. Tekutý vzduch, televize, vibrovakuové masáže, horký roztok kofeinu, předehřáté kontracepční prostředky a osmero různých vůní, zavedených do každé ložnice. Zařízení na syntetickou hudbu hrálo, už když vstupovali do haly a nic jiného už snad nebylo možno si přát. Vývěska ve zdviži oznamovala, že v hotelu je šedesát pohyblivých tenisových kurtů a že v parku je možno hrát jak překážkový, tak i elektromagnetický golf.
"Ale to je prostě nádherné," zvolala Lenina. "Skoro bych si přála, abychom tu mohli zůstat. Šedesát pohyblivých tenisových kurtů!"
"V rezervaci nebude ani jeden," varoval ji Bernard. "A žádný parfém, žádná televize, dokonce ani horká voda. Máš-li

pocit, že bys to nevydržela, zůstaň raději zde, než se vrátím."
Lenina se málem urazila. "Ovšemže to vydržím. Řekla jsem jen, že je to tu nádherné, protože... protože pokrok je prostě nádherný, že ano?"
"Pět set opakování jednou týdně od třinácti do sedmnácti," pravil Bernard znechuceně, jako by sám k sobě.
"Co jsi říkal?"
"Říkal jsem, že pokrok je nádherný. A proto bys neměla se mnou jezdit do rezervace, pokud opravdu nechceš."
"Ale já chci."
"Tak dobře," pravil Bernard, a znělo to téměř jako výhružka.
Jejich povolenka potřebovala ještě podpis správce rezervace, a proto si druhý den zašli do jeho kanceláře. Černoch epsilon-plus je ohlásil a hned nato byli přijati.
Správce byl blondýn alfa-plus, brachykefalický, podsaditý, s červeným kulatým obličejem, širokými rameny a s hřmotným hlasem, jaký se velmi dobře hodí k šíření hypnopedických moudrostí. Byl to učiněný zlatodůl neužitečných informací a nežádaných dobrých rad.
Když jednou začal, pokračoval pak svým hřmotným hlasem v jednom kuse.
"...pět set šedesát tisíc čtverečních kilometrů, rozděleno na čtyři různé subrezervace, každá obehnána drátem o vysokém napětí."
V tomto okamžiku si Bernard bez nějakého zřejmějšího důvodu náhle vzpomněl, že nechal doma v koupelně otevřený kohoutek s kolínskou vodou.
"...který je napájen proudem z hydroelektrárny ve Velkém kaňonu."
"To mě bude stát jmění, než se vrátím." Bernard již v duchu viděl, jak ručička parfémoměru leze kolem dokola, neúnavně jako mravenec.
"Honem telefonovat Helmholtzovi."
"...více než pět tisíc kilometrů ohrady o šedesáti tisících voltech."
"Vážně?" pravila Lenina zdvořile, aniž měla nejmenší potuchy o tom, co správce říká. Prostě jen vyplnila dramatickou pauzu. Když totiž začal hřmotným hlasem vykládat, spolkla nenápadně půl gramu somy, takže teď mohla klidně sedět, neposlouchat, nemyslit vůbec na nic a jen upírat své velké modré oči na správcovu tvář s výrazem zaujaté pozornosti.
"Každý dotek drátů znamená okamžitou smrt," prohlásil správce slavnostně. "Z rezervace pro divochy není úniku."
Slovo ‚únik' bylo sugestivní. "Snad," pravil Bernard a povstával, "snad bychom měli pomýšlet na odchod." Malá černá ručička uháněla jako brouk, který se prohlodává časem a zažírá se do jeho peněz.
"Není úniku," opakoval správce a vybídl ho, aby si ještě sedl. A protože povolenka nebyla dosud podepsána, nezbývalo Bernardovi než poslechnout. "Ti, kdo se narodili v rezervacích - a nezapomeňte, milá slečno," dodal neslušným šeptem a šilhal přitom oplzle po Lenině, "nezapomeňte, že v rezervaci se děti stále ještě rodí, ano, opravdu rodí, ať už se to zdá jakkoli odporné..." (Doufal, že narážka na něco tak nestoudného vyvolá na Lenininých tvářích ruměnec; ona se však jen usmála a s předstíraným pochopením pronesla: "Neříkejte!"
Zklamaný správce začal znovu.) "Opakuji, ti, kdož se narodili v rezervaci, musí tam také zemřít."
Musí zemřít... Decilitr kolínské vody každou minutu. Šest litrů za hodinu. "Snad bychom měli...," pokusil se znovu Bernard.
Správce se naklonil kupředu a klepal ukazováčkem na stůl. "Ptáte se mě, kolik lidí žije v rezervaci. A já odpovídám" - triumfálně - "odpovídám, že to nevíme. Můžeme jen hádat."
"Neříkejte!"
"Milá slečno, je to tak, jak povídám."
Šestkrát dvacet čtyři - ne, to bude spíše šestkrát třicet šest. Bernard byl bledý a chvěl se netrpělivostí. Avšak hřmotný hlas neúprosně pokračoval.
"...asi šedesát tisíc Indiánů a míšenců... dokonalí divoši... naši inspektoři tam občas zajedou... jinak nemají žádné spojení s civilizovaným světem... udržují si stále své odporné zvyky a obyčeje... víteli, milá slečno, co to je; rodiny... žádná predestinace... nestvůrné pověry...
Křesťanství a totemismus a uctívání předků.... vymřelé jazyky, jako zuňi a španělština a athapascan... pumy, dikobrazi a jiná divoká zvířata... nakažlivé nemoci... kněži... jedovaté ještěrky..."
"Neříkejte!"
Konečně se dostali ven. Bernard pádil k telefonu. Rychle, rychle, ale trvalo to skoro tři minuty, než dostal spojení s Helmholtzem Watsonem.
"Už jsme mohli být mezi divochy," stěžoval si. "Zatracená neschopnost!"
"Dej si gram!" radila Lenina.
Odmítl a raději se zlobil. Konečně, díky Fordu, dostal spojení a - ano, byl to Helmholtz. Helmholtz, kterému vysvětlil, co se stalo, a který slíbil, že tam hned zajde a zavře kohoutek, ano hned. Ale při té příležitosti také Bernardovi pověděl, co včera večer veřejně řekl Ř.L.P....
"Cože? Že hledá za mne náhradu?" Bernard mluvil jako v agónii.
"Tak už je skutečně rozhodnuto? Zmínil se o Islandu? Ano? Forde!
Island..." Zavěsil sluchátko a vrátil se k Lenině. Byl bledý a vypadal naprosto sklíčeně.
"Co se stalo?" ptala se.
"Co se stalo?" zapadl těžce do židle. "Pošlou mě na Island."
V minulosti často přemýšlel, jaké by to asi bylo, kdyby byl podroben (bez somy, odkázán jen na své vnitřní zdroje) nějaké velké zkoušce, vystaven utrpení, pronásledování, dokonce toužil po nějakém soužení. Ještě nedávno, před týdnem, viděl v ředitelově kanceláři sám sebe, jak statečné vzdoruje a se stoickým klidem, bez jediného slova přijímá

utrpení. Ředitelovy pohrůžky jej přímo naplnily pýchou, dodaly mu nadživotní dimenzi. Ale jen proto, jak si nyní uvědomoval, že je nebral docela vážně. Nevěřil, že kdyby přišlo na to, Ř.L.P. by proti němu něco podnikl. Nyní, kdy to vypadalo, že hrozba bude skutečně splněna, Bernard se přímo děsil. Po jeho domnělém stoicismu a teoretické odvaze nezbylo ani stopy.
Zuřil sám na sebe - jaký jen byl blázen! -, na ředitele, že hrál tak nepoctivou hru a nedal mu ani žádnou jinou příležitost, kterou - o tom teď vůbec nepochyboval - kterou by vždy rád přijal. A nyní Island, Island...
Lenina potřásla hlavou. "Minulost, budoucnost, to je jen pro žalost," citovala. "Somy si přec hleď, a zbude jen ‚teď'!" Konečně ho přemluvila, aby spolkl čtyři tabletky. Pět minut nato jako by kořeny i plody byly zničeny; a květy přítomnosti růžově kvetly. Vrátný jim oznámil, že na správcův pokyn přiletěl strážce z rezervace a že čeká s letounem na střeše hotelu. Vyjeli hned nahoru.
Míšenec v zelené gama-uniformě zasalutoval a začal odříkávat dopolední program.
Pohled s ptačí perpektivy na deset či dvanáct hlavních pueblos, potom přistání k obědu v malpaiském údolí. Chata je tam útulná a nahoře v pueblu mají právě divoši letní slavnost. To bude asi nejlepší místo, kde strávit noc.
Usadili se na svá místa a vzlétli. Za deset minut přeletěli hranici, která oddělovala civilizaci od barbarství. Nahoru a dolů, přes písečné a solné pouště, přes lesy, do fialové hloubky kaňonů, přes horské hřebeny a vrcholky hor táhl se drátěný plot. Jako nezadržitelná přímka, jako geometrický symbol vítězné lidské účelnosti. A tu a tam u drátů mozaika bílých kostí či ještě nezetlelých zdechlin na hnědožluté půdě vyznačovala místo, kde jelen nebo býk, puma nebo dikobraz, kojot nebo lačný sup byli zasažení bleskem poetické spravedlnosti.
"Ještě se to stále nenaučili," pravil pilot v zelené uniformě a ukazoval na kostry dole. "A také se to nikdy nenaučí," dodal s úsměvem, jako kdyby elektricky odpravená zvířata znamenala jeho osobní vítězství.
Bernard se rovněž usmál: po dvou gramech somy se mu z nějakého důvodu zdál tento vtip docela dobrý. Usmál se a skoro hned nato usnul a ve spánku přeletěl Taos a Tesuque, Nambe a Picuris a Pojoaque, Sia a Cochiti, Lagunu a Acomu a začarovanou Mesu, Zuňi, Cibolu a Ojo Caliente a vzbudil se, teprve když už stroj stál na zemi. Lenina právě vynášela zavazadla do čtverhranného domku a gama-míšenec v zelené uniformě mluvil nesrozumitelným jazykem s mladým Indiánem.
"Malpais," vysvětloval pilot, když Bernard vystoupil. "Toto je chata. A v pueblu se dnes odpoledne tančí. Ten vás tam dovede," ukázal na zachmuřeného mladého divocha. "Uvidíte asi pěkné kousky," ušklíbl se. "Ti umějí vyvádět!" S těmi slovy vlezl do letounu a spustil motory. "Zítra jsem zase zpátky. A nezapomeňte, že divoši jsou úplně krotcí, nic vám neudělají. Mají dost zkušeností s plynovými bombami a vědí, že si nemohou dovolit žádné nesmysly." A stále se ještě usmívaje, uvedl helikoptéru do pohybu, přidal plyn a odletěl.

7

Mesa vypadala jako loď která přistála v úžině žlutošedého prachu.
Mezi sráznými břehy se vinula voda. Údolím běžel od jedné stěny ke druhé pruh zeleně - řeka a přilehlá pole. Na přídi této kamenné lodi uprostřed mořské úžiny ležel - na pohled jako její část - výstupek nahé skály, přitesaný do geometrického tvaru - pueblo Malpais. Blok nad blokem, vrchní vždy menší než spodní, zvedaly se vysoké domy jako stupňovité a zkosené pyramidy až k modrému nebi. Na jejich úpatí byly roztroušeny nízké chatrče a křížem krážem se táhly zdi.
Skalnaté útesy spadaly srázně ze tří stran do roviny. Několik sloupků kouře stoupalo kolmo vzhůru do nehybného vzduchu a rozplývalo se v něm.
"To je divné," pravila Lenina, "velmi divné". Bylo to její obvyklé slovo pro odsudek. "Nelíbí se mi to. A ten člověk se mi taky nelíbí."
A ukázala na indiánského průvodce, který je měl vzít s sebou do puebla. Její pocity byly zřejmě opětovány, neboť dokonce i záda muže, který kráčel před nimi, vyjadřovala nepřátelství a chmurné pohrdání.
"A k tomu ještě," ztlumila svůj hlas, "smrdí."
Bernard se nepokoušel to popírat. Šli dále.
Náhle jako by všechen vzduch ožil. Jako by ožil a začal tepat neúnavným prouděním krve. Nahoře v Malpais duněly bubny. Jejich nohy zachytily rytmus onoho tajuplného srdce. Přidali do kroku. Cesta je vedla k úpatí srázu. Stěny nad nimi čněly tři sta stop vysoko, až ke hřebenu velké mesy - k zábradlí této lodi.
"Škoda, že tu nemáme helikoptéru," pravila Lenina a dívala se rozmrzele na bezvýraznou kamennou tvář převislé skalní stěny.
"Chodit pěšky, to nenávidím. Na zemi, a zvlášť na úpatí hory si člověk připadá tak malý."
Kus cesty šli ve stínu mesy, pak zahnuli kolem skalního výběžku a odtud ze strže, vymleté přívaly lijáků, lezli po příkrých stupních nahoru.
Byla to velmi strmá stezka a vinula se klikatě od jedné strany rokle ke druhé. Dunění bubnů chvílemi docela zaniklo, jindy se zase zdálo, že zvučí hned za rohem.
Když už byli na půli cesty, přelétl nad nimi orel, tak těsně, že závan křídel jim vehnal do tváří chladný vzduch. Ve skalní rozsedlině ležela hromada kostí. Všechno to bylo podivně skličující a Indián byl čím dál tím silněji cítit. Nakonec vyšli ze strže do plného slunečního světla. Vrchol masívu byl jako plochá kamenná paluba.
"Jako charingská věž T," poznamenala Lenina. Avšak nebylo jí dopřáno dlouho se těšit z objevu té povzbudivé podobnosti. Měkké našlapování, které zaslechli, je přimělo k tomu, aby se otočili. Po stezce běželi dva Indiáni, nazí od hlavy až k pupku, tmavě hnědá těla pomalována bílými čarami ("jako asfaltované tenisové kurty," vysvětlovala Lenina později), tváře nelidsky pomazány černou, okrovou a šarlatovou barvou. Černé vlasy měli lemovány liščí kožešinou a

červeným flanelem. S ramen jim vlály pláště z krocaního peří, křiklavé barvy velkých péřových čelenek plály kolem jejich hlav. S každým jejich krokem se přibližoval cinkot a chřestot stříbrných korálků.
Přiběhli beze slova a klidně ve svých mokasínech z jelení kůže.
Jeden držel štětku z peří, druhý nesl v obou rukou něco, co se z dálky podobalo několika kusům tlustého lana. Jedno z lan se neklidně svíjelo a Lenina náhle spatřila, že to jsou hadi.
Muži se stále blížili, jejich černé oči se na ni dívaly, avšak ani nejmenší náznak nenasvědčoval, že ji vidí nebo že si jsou vědomi její existence. Had se přestal svíjet a visel zplihle vedle ostatních. Muži přešli.
"Nelíbí se mi to," pravila Lenina, "skutečně se mi to vůbec nelíbí."
A ještě méně se jí líbilo to, co ji očekávalo při vchodu do puebla, kde je průvodce opustil. Šel si pro další pokyny.
Všude byla špína, hromada smetí, prach, psiska, mouchy. Obličej se jí svraštil nelibostí.
Na nose si držela kapesník.
"Ale jak jen takhle mohou žít?" zvolala rozhořčeně nevěřícím hlasem.
Bylo to prostě nemožné.
Bernard filosoficky pokrčil rameny. "Rozhodně tak žijí aspoň pět nebo šest tisíc let. Myslím si, že si už na to zvykli."
"Kde čistotu vidíš, tam je ti Ford nejblíž," citovala umíněně.
"Ano, a civilizace - toť sterilizace," doplnil Bernard ironickým tónem druhou hypnopedickou poučku základní hygieny. "Avšak tito lidé nikdy neslyšeli o Fordu Pánovi a nejsou civilizovaní. Nemá proto žádný smysl..."
"Jé!" chytla ho za paži. "Podívej se!"
Skoro nahý Indián slézal pomalu po žebříku s terasy prvního poschodí sousedního domu, příčel po příčli, s třesoucí se opatrností velmi vysokého stáří. Jeho tvář byla černá a zbrázděná hlubokými vráskami; vypadala jako maska z obsidiánu. Bezzubá ústa byla vpadlá.
V koutcích úst a po obou stranách brady se mu na tmavé kůži bíle odráželo několik vousů. Dlouhé nespletené vlasy mu visely v šedivých chomáčcích kolem obličeje. Tělo měl shrbené a vychrtlé až na kost, téměř bez masa. Sestupoval velmi pomalu a zastavoval se na každé příčli, něž se odvážil dalšího kroku.
"Co mu je?" šeptala Lenina. Oči se jí široce rozevřely hrůzou a úžasem.
"Je prostě starý," odpověděl Bernard, jak jen mohl bezstarostně. I on se polekal, avšak snažil se nedat to na sobě znát.
"Starý?" opakovala. "Vždyť ředitel je také starý. Spousta lidí je starých, ale nikdo tak nevypadá."
"Protože je nenecháme, aby tak vypadali. Chráníme je před nemocemi.
Udržujeme vnitřní sekreci uměle v té rovnováze, jaká je za mladistvého věku. Nepřipustíme, aby hladina vápníku a hořčíku klesla pod úroveň, jakou měla ve třiceti letech. Dáváme jim transfúze mladé krve. Neustále podněcujeme jejich látkovou výměnu. A tak tedy nevypadají jako tenhle stařec. Zčásti také proto," dodal, "že většina jich zemře mnohem dřív, než dosáhne tohoto věku. Takřka neporušené mládí až do šedesáti, a pak prásk!, a konec."
Avšak Lenina neposlouchala. Pozorovala starce. Pomalu, velmi pomalu lezl dolů. Jeho nohy se dotkly země. Otočil se. V hluboce zapadlých důlcích jeho oči ještě neobyčejně zářily. Dívaly se na ni dlouho, bezvýrazně, bez překvapení, jako by tam vůbec nebyla. Potom se shrbeně odbelhal.
"Ale to je hrozné," šeptala Lenina. "To je strašné. Neměli jsme sem chodit." Sáhla do kapsy po somě, ale shledala, že nějakým bezpříkladným přehlédnutím nechala lahvičku dole v chatě. Také Bernard měl kapsy prázdné.
Lenina musila čelit hrůzám Malpaisu bez pomoci. A tyto hrůzy se rychle vršily. Když uviděla dvě mladé ženy, které dávaly dětem prs, zrudla a odvrátila se. Nikdy v životě neviděla něco tak neslušného. A co bylo ještě horší, Bernard místo aby to taktně přehlédl, začal otevřeně mluvit o této odporné scéně kojení. Nyní, když účinky somy postupně zmizely, zastyděl se za svou slabost ráno v hotelu a tím více se snažil projevit se jako silný a neortodoxně smýšlející člověk.
"Jaký je to nádherně důvěrný vztah," poznamenal schválně urážlivě.
"A jak silné city to musí budit! Často si myslím, že jsem o něco přišel, že jsem neměl matku. A ty snad jsi také o něco připravena, Lenino, že nejsi matkou. Představ si, že tu sedíš se svým děťátkem v náručí..."
"Bernarde! Jak jen můžeš?" Z jejího rozhořčení ji vytrhla stará žena se zaníceným očima a kožní nemocí, která právě šla kolem.
"Pojďme odtud," pravila Lenina. "Mně se to tu nelíbí." Avšak zrovna v té chvíli se vrátil jejich průvodce, pokynul jim, aby šli za ním, a vedl je do úzké uličky mezi domy. Zahnuli za roh. Na hromadě smetí ležel mrtvý pes; žena s voletem hledala malému děvčátku ve vlasech vši. Průvodce se zastavil, zvedl ruku kolmo vzhůru a potom ji vymrštil vodorovně vpřed. Učinili, co jim mlčky přikázal - vylezli po žebříku a potom se protáhli dvířky do dlouhé úzké místnosti, velmi tmavé a čpící kouřem, přepáleným tukem a dlouho nošeným a nepraným šatstvem. Vzadu v místnosti byl druhý vchod, kudy sem pronikalo sluneční světlo a velmi hlasité a blízké dunění bubnů.
Překročili práh a ocitli se na široké terase. Pod nimi mezi vysokými stromy byla náves, plná Indiánů. Pestré pokrývky, péra v černých vlasech, třpyt tyrkysů, tmavá těla, lesknoucí se v horku. Lenina znovu přitiskla k nosu kapesník. Na otevřeném prostranství uprostřed návsi byly dvě kruhové plošiny ze zdiva a udusané hlíny, zřejmě stopy podzemních sklepení, neboť každá plošina měla uprostřed otvor, z něhož vyčníval žebřík vedoucí do temné hlubiny. Z podzemí pronikaly tóny flétny, ale v neustálém a nemilosrdně tvrdošíjném bubnování se téměř ztrácely.
Lenině se bubnování líbilo. Zavřela oči, poddala se tomu měkkému opakovanému víření a připustila, aby víc a víc pronikalo do jejího vědomí, až nakonec z celého světa nezbylo už nic než toto hluboké bušení. Připomínalo jí to povzbudivé zvuky syntetické hudby při Pobožnostech souladu a oslavách Fordova dne. "Heče peče," šeptala si sama pro sebe. Bubny vytloukaly právě tento rytmus.
Náhle se rozlehl zpěv - sto mužských hlasů divoce zaznělo v drsně nepříjemném unisonu. Několik táhlých tónů - načež ticho, strašlivé ticho bubnů. A potom vřískavá odpověď pronikavých ženských sopránů. A znovu bubny, a hned nato

hluboké, divoké hlasy mužů - jako slavnostní utvrzení jejich mužství.
Ano - divné. To místo bylo divné, stejně jako hudba, stejně jako oděv a volata a kožní nemoci a staří lidé. Ale to představení samo - na tom se nezdálo vůbec nic divného.
"Připomíná mi to Pobožnosti souladu nižších kast," prohodila k Bernardovi.
Avšak netrvalo dlouho, a už jí to ty neškodné obřady tolik nepřipomínalo.
Neboť z okrouhlých otvorů do podzemních prostor se vyrojil strašidelný zástup příšer. V odpudivých maskách nebo nelidsky pomalovány vydupávaly na návsi svůj divný kulhavý tanec, kroužily kolem dokola a zpívaly, při každém kole vždy o něco rychleji, a také rytmus bubnů se změnil a tempo zrychlilo, takže bubnování znělo v uších jako horečný tep. Diváci začali zpívat společně s tanečníky, vždy hlasitěji a hlasitěji. Tu jedna z žen pištivě vykřikla, pak jiná a opět jiná, jako by je někdo zabíjel. Náhle vyskočil z řady předtanečník, běžel k velké dřevěné bedně na jednom konci návsi, zvedl víko a vytáhl pár černých hadů. Z davu se roznesl divoký jekot a všichni tanečníci k němu běželi s napřaženýma rukama. Hodil hady k těm, kteří přiběhli první, a znovu sáhl do bedny po dalších. Vytahoval jich stále více, černé, hnědé i pestře skvrnité, a vyhazoval je ven. A potom tanec začal znova a v odlišném rytmu. Tančili se svými hady kolem dokola, sami se jim podobali svými měkkými, vlnivými pohyby v kolenou a kyčlích. Kolem dokola. Předtanečník dal znamení a všichni hadi byli jeden po druhém naházeni doprostřed návsi. Z podzemí vystoupil stařec a posypal je kukuřičnou moukou, z druhého otvoru vystoupila stařena a pokropila je vodou z černého džbánu. Potom stařec zvedl ruku a nastalo naprosté, děsivé ticho.
Bubny zmlkly a život jakoby skončil. Stařec ukázal k oběma otvorům, jimiž se vstupovalo do podzemí. A pomalu, jakoby zdola vyzdvižen neviditelnýma rukama, vynořil se z jednoho otvoru namalovaný obraz orla, z druhého obraz nahého muže, přibitého na kříži.
Visely tu, zdánlivě bez opory, jako by je pozorovaly. Stařec zatleskal.
Asi osmnáctiletý hoch, nahý, jen s kusem bavlněné látky přes bedra vystoupil z davu a stál teď před ním s rukama zkříženýma na prsou a s hlavou skloněnou. Stařec nad ním udělal znamení kříže a odvrátil se. Hoch začal pomalu chodit kolem hromady svíjejících se hadů. Ukončil první kruh a byl v půli druhého, když k němu z řad tanečníků postoupil vysoký muž v masce kojota; v ruce držel bič, spletený z kožených řemínků. Hoch se pohyboval dále, jako by si ani neuvědomoval jeho existenci. Kojotí muž zvedl bič: dlouhý okamžik očekávání, potom rychlý pohyb, svist biče a jeho hlasité, plné dopadnutí na kůži. Chlapcovo tělo se zachvělo. Nevydal však ani hlásku a šel dále stejným, pomalým a pevným krokem. Kojot uhodil znovu a znovu. Při každé ráně dav nejprve těžce vydechl a potom zhluboka zasténal. Chlapec kráčel dále. Dvakrát, třikrát, čtyřikrát kolem. Krev se lila proudem. Pětkrát kolem, šestkrát. Lenina si náhle zakryla tvář rukama a začala vzlykat. "Ach, přestaňte, přestaňte!" prosila úpěnlivě.
Avšak bič dopadal neúprosně a neúprosně. Sedmkrát kolem. Pak najednou chlapec zavrávoral a bez jediného sténání padl na tvář. Stařec se nad ním sklonil a dlouhým bílým perem se dotkl jeho zad.
Potom je, šarlatově zbarvené, podržel na okamžik nad hlavou, aby je lidé viděli, a mávl jím třikráte nad hady. Několik kapek odstříklo. V tom bubny vybuchly ve změť vířících tónů. Zvedl se obrovský křik.
Tanečníci se vyřítili kupředu, popadli hady a vyběhli z návsi. Muži, ženy, děti - celý dav běžel za nimi. Minutu nato byla náves prázdná.
Jen chlapec ležel tváří k zemi, kde padl, a nehýbal se. Z jednoho domu vyšly tři stařeny, s námahou ho zvedly a odnesly dovnitř. Orel a muž na kříži hlídali ještě chvíli prázdné pueblo. Potom, jako by toho už viděli dost, klesali pomalu do svých otvorů a zmizeli v podsvětí.
Lenina stále stkala. "To je příšerné! Ta krev!" Zachvěla se. "Ach, kdybych aspoň měla somu."
Z místnosti za nimi se ozvaly kroky.
Lenina se nepohnula. Seděla s obličejem zakrytým rukama, neviděla, neslyšela.. Bernard se otočil.
Mladík, který vstoupil na terasu, měl indiánské šaty, avšak jeho spletené vlasy byly žluté jako sláma, oči bledě modré a jeho kůže, třebaže temně osmahlá, byla kůže bělocha.
"Hej! Dobré jitro," pravil cizinec bezvadnou, jen poněkud zvláštní angličtinou. "Vy jste civilizovaní, že? Přicházíte z druhého světa, tam za rezervací?"
"Kdo, propánakrále..." začal Bernard udiveně.
Mladík povzdychl a potřásl hlavou. "Velmi nešťastný muž," pravil a ukázal na krvavou kaluž uprostřed návsi. "Vidíte tu proklatou skvrnu?" ptal se hlasem, který se chvěl pohnutím.
"Jeden gram vzít - lepší než klít," pravila Lenina mechanicky, s tváří ještě zakrytou rukama. "Kdybych tak měla somu!"
"Měl jsem být na jeho místě," pokračoval mladík. "Proč mě nechtěli připustit k oběti? Byl bych šel kolem desetkrát - dvanáctkrát, patnáctkrát. Palowhtiwa to dokázal jen sedmkrát. Ode mne mohli mít dvakrát tolik krve. Purpurem zbarvit nezměrný oceán." Jeho ruce se rozlétly k nadšenému gestu. Potom však v zoufalosti klesly dolů.
"Ale nechtěli mě nechat. Nemají mě rádi pro barvu mé kůže. A tak je to pokaždé. Pokaždé!" Mladík měl oči plné slz. Zastyděl se a odvrátil se.
Užaslá Lenina úplně zapomněla, že nemá somu. Spustila ruce z tváří a zadívala se na cizince. "Chcete říci, že jste chtěl snášet ty rány bičem?"
Mladík, stále ještě od ní odvrácený, přikývl. "Kvůli pueblu, aby přišel déšť a rostla kukuřice. A k slávě Pookonga a Ježíše. A potom abych ukázal, že dovedu snášet bolest bez jediného vzlyku. Ano," a teď mluvil jiným tónem, otočil se, narovnal ramena a hrdě a vyzývavě zvedl bradu, "ukázal bych, že jsem muž... Ach!" Těžce vydechl, zmlkl a zůstal stát s otevřenými ústy. Poprvé ve svém životě viděl obličej dívky, jejíž tváře neměly barvu čokolády nebo psí kůže, jejíž vlasy byly rudohnědé a zvlněné, dívku, která se na něj dívala (jaké úžasné překvapení!) s výrazem vlídného zájmu. Lenina se na něj usmála. Hezký hoch, pomyslela si, a tělo má opravdu nádherné.
Mladíkovi se hrnula krev do tváří; sklopil oči, na okamžik je opět zvedl, a když zjistil, že dívka se na něho stále ještě

usmívá, upadl do rozpaků. Odvrátil se a předstíral, že se upřeně dívá někam na druhý konec návsi.
Ale Bernard se ptal a to bylo vítané odbočení. Kdo? Jak? Kdy?
Odkud? Mladík se díval Bernardovi do tváře (protože toužil, tak vášnivě toužil dívat se na usmívající se Leninu, ale neodvážil se na ni pohlédnout) a pokoušel se podat vysvětlení. Linda a on - Linda je jeho matka (to slovo vyvolalo v Lenině trapný pocit) - jsou v rezervaci cizinci. Linda sem přišla před mnoha lety z druhého světa, ještě než se on narodil, s mužem, který byl jeho otcem. (Bernard nastražil uši.) Vyšla si sama na procházku do hor tam na severu, zřítila se se strmé skály a poranila se na hlavě. ("Pokračujte, pokračujte," volal rozčileně Bernard.) Lovci z Malpais ji našli a přinesli ji do puebla.
Muže, který byl jeho otcem, Linda už nikdy neviděla. Jmenoval se Tomakin. (Ano, Ř.L.P. se jmenuje Thomas.) Patrně odletěl zpátky do druhého světa, odletěl bez ní - zlý, špatný, krutý člověk.
"A tak jsem se narodil v Malpaisu," skončil. "V Malpaisu," a potřásl hlavou.
Ubohá špinavá chatrč na okraji puebla!
Hora prachu a odpadků ji oddělovala od vesnice. Dvě vyhladovělé feny nestydatě čmuchaly v odpadcích před prahem. Když vešli dovnitř, setkali se s páchnoucím šerem a bzučícími mouchami.
"Lindo," zvolal mladík.
"Už jdu," ozval se zevnitř chraptivý ženský hlas.
Čekali. Na zemi stály mísy se zbytky jídla, snad i několika jídel po sobě.
Dveře se otevřely a velmi tlustá squaw překročila práh. Při pohledu na cizince zůstala stát s otevřenými ústy a dívala se na ně, jako by nevěřila svým očím. Lenina si s ošklivostí povšimla, že jí chybějí dva přední zuby. A jak vypadaly ty ostatní... Otřásla se hnusem. Bylo to ještě horší než ten stařec. Tak tlustá, hluboké rýhy v obličeji, ochablé svaly, vrásky... A ty povadlé tváře s nafialovělými skvrnami.
A rudé žilky na nose, krví podlité oči. A ten krk, ten krk... Co to má na hlavě? - Roztrhaný špinavý hadr! Ty obrovské prsy v hnědé pytlovině, to vydulé břicho, ty boky. Ó, to je mnohem horší než ten stařec, mnohem horší! A teď to stvoření spustilo vodopád slov a běželo k ní s nataženýma rukama a Forde! Forde! bylo to příliš odporné a Lenině z toho bylo na nic - tiskla ji na to vydulé břicho, na prsa a začala ji líbat. Forde! Líbat, slintavě líbat, a tak hrozně páchla. Zřejmě se nikdy nekoupala a byla cítit tou hnusnou věcí, která se dává do lahví pro delty a epsilony (ne, to o Bernardovi není pravda), páchla prostě alkoholem. Lenina se vyprostila, jak nejrychleji mohla.
"Ó, má drahá, má drahá!" Příval slov se vzlykavě valil dál. "Kdybyste jen věděla, jak jsem ráda - po tolika letech! Konečně civilizovaný obličej. A civilizované šaty. Už jsem si opravdu myslela, že už nikdy neuvidím kousek pravého acetátového hedvábí." Prsty ohmatávala rukáv Lenininy halenky. Nehty měla černé. "A ty rozkošné šortky z viskózového sametu! Víte, má milá, že mám stále ještě ty staré šaty, ve kterých jsem sem přišla? Mám je schovány v truhle. Však vám je ukážu... Acetát je přirozeně už samá díra. A taky ještě pěkný bílý pás - ale musím přiznat, že ten váš ze zeleného safiánu je ještě rozkošnější. Mně ovšem ten můj pás moc nepomohl." A zase jí tekly slzy. "John vám už jistě všechno pověděl. Co jsem musela vytrpět - a neměla jsem ani gram somy. Jenom tu a tam doušek meskalu, když ho Popé přinesl. Popé je hoch, se kterým jsem se stýkala.
Ale po meskalu je vám tak špatně a po peyotlu se zvrací. A ten hrozný pocit studu potom a příští den je to ještě horší. Strašně jsem se vždycky styděla. Jen si pomyslete: já, beta - a mám dítě. Představte si, že byste byla na mém místě." (Při pouhém pomyšlení na to obešla Leninu hrůza.) "A nebyla to moje chyba, přísahám. Ani teď ještě nevím, jak se to mohlo stát, vždyť jsem měla celé malthusiánské školení - víte přece, počítá se jedna, dvě, tři, čtyři, přísahám. A přece se to stalo! Tady ovšem není potratové středisko. Mimochodem, je ještě pořád v Chelsea?" zeptala se Lenina přikývla. "A stále ještě se tam v úterý a v pátek svítí?" Lenina opět přikývla. "Ta krásná věž z růžového skla!" Ubohá Linda zvedla tvář a se zavřenýma očima, jako ve vytržení pozorovala obraz, který se jí vybavil v paměti. "A řeka za noci," zašeptala. Zpod pevně zavřených víček jí pomalu stékaly velké slzy. "A večer letět nazpět domů ze Stoke Poges. A potom horká koupel a vibrovakuová masáž... Ale tady?" Hluboce povzdechla, potřásla hlavou a otevřela opět oči. Jednou nebo dvakrát polkla, potom se vysmrkala do ruky a otřela si ji o sukni. "Ó, promiňte, prosím," řekla, když se Lenina mimoděk ušklíbla odporem. "Já vím, že se to nesluší. Odpusťte! Ale co můžete dělat, tady nejsou žádné kapesníky.
Vzpomínám si ještě, jak mě to všechno vyvádělo z míry, všechna ta špína. Nic tu není aseptické. Když mě sem přinesli, měla jsem strašnou ránu na hlavě. Nedovedete si představit, co mi na to dávali. Svinstvo, opravdové svinstvo. ‚Civilizace je sterilizace,' říkávala jsem jim, a ‚Streptokoku, streptokoku, jdi ode mne na sto kroků,' jako malým dětem. Ale nerozuměli mi. A jak by také mohli.
Nakonec jsem si na to musela zvyknout. Jak taky můžete udržovat své věci v čistotě, když tu není zavedena horká voda. A podívejte se na tyhle šaty. Ta protivná vlna není jako acetát. Drží a drží. A když se to roztrhá, musíte to spravovat. Ale já jsem beta. Já jsem pracovala na oplodňovacím sále. Nebylo ani pomyšlení, že bych dělala něco takového. To nebyla moje práce. Ostatně spravovat šaty se ani nesluší.
Když se šaty obnosí, prostě se zahodí a koupí se nové. ‚Když jehlou píchnu, vždycky si vzdychnu,' není-liž pravda? Opravovat šaty, to je antisociální. Ale tady je všechno naruby. Jako v blázinci.
Všechno, co dělají, je šílené." Rozhlédla se kolem a viděla, že John a Bernard poodešli a procházejí se v prachu a mezi kuchyňskými odpadky před domem. Přesto však důvěrně ztišila hlas a naklonila se k Lenině, celé ztrnulé hrůzou, tak těsně, že její dech, páchnoucí embryonálním jedem, jí hrnul vlasy do tváře. "Například," zašeptala chraptivě, "pomyslete si jen, jak to zde chodí mezi muži a ženami.
To je šílené, říkám vám, prostě šílené. Každý patří každému, že ano, že ano?" tázala se naléhavě a tahala Leninu za rukáv. Lenina s odvrácenou hlavou přikývla, prudce vydýchla a pokusila se nabrat doušek nového, poměrně nezkaženého vzduchu. "Ale tady," pokračovala druhá, "tady je zvykem, že každý patří jen jedné osobě. A máte-li ještě jiné muže, jak je to normální u nás, lidé si myslí, že jste zkažená a antisociální. Nenávidí vás a pohrdají vámi. Jednou ke

mně přišel houf ženských a udělaly mi scénu, protože jejich muži ke mně chodili...
A proč ne? A potom se do mne daly... Ne, to bylo hrozné. Nemohu vám to ani povědět." Linda si zakryla tvář rukama a zachvěla se. "Zdejší ženské jsou strašně nenávistné. Šílené, šílené a kruté. A samozřejmě nevědí vůbec nic o malthusiánském školení, o lahvích, dekantacích a podobných věcech. A tak mají pořád děti, jako čubky.
Je to odporné. Když si pomyslím, že i já... Ó Forde, Forde! A přece byl John pro mě velikou útěchou. Nevím, co bych si bez něho počala.
I když byl celý bez sebe, kdykoli nějaký muž... Už jako malý chlapeček.
Jednou, ale to už byl větší, se pokoušel zabít chudáka Waihusiwu - nebo to byl Popé? - jen proto, že jsem ho někdy měla. Nikdy jsem mu prostě nedokázala vysvětlit, že civilizovaní lidé mají tak žít.
Myslím si, že šílenství je nakažlivé. John to zřejmě chytil od Indiánů.
Vždyť musil být mezi nimi. I když na něj byli tak sprostí a nedovolili mu nic z toho, co dělali jiní hoši. Což ovšem bylo svým způsobem docela dobré, mohla jsem ho tak snáze aspoň trochu predestinovat.
Nemáte potuchy, jak to bylo těžké. Na světě je tolik věcí, o nichž člověk nic neví. Nebyla to přece má povinnost, abych je znala. Myslím například, když se vás dítě ptá, jak létá helikoptéra nebo kdo stvořil svět. Co mu máte odpovědět, když jste beta a pracovala jste vždycky jen na oplodňovacím sále? Co byste mu odpověděla?"

8

Venku se v prachu a mezi kuchyňskými odpadky (nyní tam byli již čtyři psi) pomalu procházel Bernard s Johnem.
"Je to pro mě těžké si to všechno představit a zrekonstruovat," říkal Bernard. "Jako kdybychom žili na různých planetách, v různých staletích. Matka, všechna ta špína, bozi, vysoké stáří, nemoci..." Potřásal hlavou. "Je to takřka nepochopitelné. Když mi to nevysvětlíte, nikdy tomu neporozumím."
"Vysvětlit, a co?"
"Tohle," ukázal na pueblo. "A tamto," ukázal na chatrč na kraji vesnice. "Všechno. Celý váš život."
"Ale jak vám to mám vysvětlit?"
"Od začátku. Pokud si dovedete vzpomenout."
"Pokud si dovedu vzpomenout." John svraštil čelo. Nastalo dlouhé mlčení.
Bylo velmi horko. Snědli množství tortil a sladké kukuřice. Linda řekla: "Tak pojď spát, chlapečku." Ulehli společně do velké postele.
"Zpívej!" A Linda zpívala. Zpívala "Streptokoku, streptokoku" a "Pá, pá, malé embryátko, brzy budeš dekanťátko." Její hlas byl stále tišší a tišší...
Najednou ho ze spánku vytrhl šramot. U postele stál muž, obrovský, hrozivý. Říkal cosi Lindě a ta se smála. Přitáhla si přikrývku až po bradu, ale ten muž ji opět stáhl dolů. Měl vlasy spleteny v copech jako dva provazy a na ruce měl pěkný stříbrný náramek s modrými kameny. Ten náramek se chlapci líbil, ale přece jen se bál a skryl obličej na Lindině těle. Linda na něj položila ruku, a tak se cítil bezpečnější.
Říkala tomu muži onou řečí, které dobře nerozuměl: "Ne, když je tady John." Muž se na něho, podíval, potom zase na Lindu a něco jí šeptal. "Ne," odvětila. Ale muž se sklonil nad postel k němu a jeho obličej byl obrovský, hrozný; černé provazy vlasů se dotýkaly přikrývky. "Ne," řekla znovu Linda a on cítil, jak ho její ruka pevněji tiskne. "Ne, Ne!" Ale muž ho chytil za ruku; bolelo to. Začal plakat.
Muž ho vytáhl a zvedl ho. Linda ho stále ještě držela a opakovala: "Ne, ne." Muž cosi zlostně řekl a nato ho její ruce náhle pustily.
"Lindo, Lindo!" Kopal a kroutil se, ale muž ho odnesl ke dveřím, otevřel je, posadil ho na podlahu ve druhé místnosti, vrátil se a zavřel za sebou dveře. On vstal a běžel ke dveřím. Když si stoupl na špičky, dosáhl zrovna k velké dřevěné petlici. Zvedl ji a tlačil, ale dveře se nedaly otevřít. "Lindo," křičel. Neodpověděla.
Vzpomínal si na rozlehlou, dosti tmavou místnost. Byly tam velké dřevěné věci, k nim byly přivázány provázky. Kolem stál houf žen.
Linda mu řekla, že tkají přikrývky. Posadila ho do kouta mezi ostatní děti a šla ženám pomáhat. Hrál si chvíli s malými chlapci. Najednou ženy spustily křik a vyháněly Lindu ven. Linda plakala. Šla ke dveřím a on běžel za ní. Ptal se jí, proč se na ni tak rozhněvaly. "Protože jsem něco přetrhla," pravila. A potom se dokonce rozzlobila. "Jak má umět to jejich mizerné tkaní?" pravila. "Zatracení divoši!" Zeptal se jí, co to jsou divoši. Když došli domů, čekal tam u dveří Popé a šel s nimi dovnitř. Měl velkou tykev, naplněnou něčím, co vypadalo jako voda; jenže to nebyla voda, ošklivě to zapáchalo, pálilo to v hrdle a dráždilo to ke kašli. Linda se trochu napila a Popé se toho také napil a Linda se pak moc smála a mluvila velmi hlasitě. A potom ona i Popé odešli do druhé místnosti. Když Popé odešel, vstoupil on do místnosti. Linda byla v posteli a spala tak tvrdě, že ji nemohl vzbudit.
Popé přicházel často. Říkal, že ta voda v tykvi se jmenuje meškal.
Ale Linda povídala, že by se to mělo jmenovat soma. Jenomže jí po tom bylo špatně. Nenáviděl Popéa. Nenáviděl je všechny - všechny ty muže, kteří chodili k Lindě. Jednou odpoledne si hrál s dětmi - bylo tenkrát chladno, jak si pamatuje, a na horách ležel sníh - a když se vrátil domů, slyšel v místnosti, kde spávali, zlostné hlasy. Byly to ženy a nerozuměl, co říkají, ale pochopil, že to jsou hrozná slova.
Potom najednou plesk! a cosi padlo na zem. Uslyšel, jak se lidé strkají, a další plesk! a potom zvuk, jako když bijí mezka, ale ne právě hubeného. A potom Linda vykřikla: "Ach, přestaňte, přestaňte!"
Vběhl do místnosti. Byly tam tři ženy v tmavých přikrývkách. Linda ležela na posteli. Jedna žena ji držela za zápěstí. Druhá jí ležela přes nohy, takže nemohla kopat. Třetí ji bila bičem. Jednou, dvakrát, třikrát.
Linda pokaždé vykřikla. S pláčem škubal onu ženu za třepení přikrývky. "Prosím vás, ne, ne!" Rukou, kterou měla

volnou, ho odstrčila. Bič znovu dopadl a Linda znovu vykřikla. Sevřel svýma vlastníma rukama ohromnou hnědou ruku ženinu a ze všech sil ji kousl. Vykřikla, vyškubla ruku a strčila do něho, až upadl. A jak ležel na zemi, třikrát ho švihla bičem. Bolelo to víc, než co kdy ve svém životě pocítil, a pálilo to jako oheň. Bič znovu zasvištěl a znovu dopadl. Ale tentokráte křičela Linda.
"Ale proč ti chtěly ublížit, Lindo?" ptal se té noci. Plakal, protože rudé stopy biče na zádech stále tak hrozně bolely. Ale plakal též proto, že lidé jsou tak suroví a sprostí a on je jen malý a nic proti tomu nemůže dělat. Linda také plakala. Byla sice velká, ale ne natolik, aby se mohla ubránit třem. Nebylo to vůbec spravedlivé. "Proč ti chtěli ublížit, Lindo?"
"Nevím. Jak to mohu vědět?" Bylo těžko rozumět tomu, co říkala, protože ležela na břiše a její tvář byla skryta v podušce. "Říkaly, že ti muži jsou jejich muži," pokračovala a zdálo se, že vůbec nemluví s ním, nýbrž s někým, kdo je v jejím nitru. Byla to dlouhá řeč a nerozuměl jí. Nakonec začala plakat hlasitěji než kdy jindy.
"Ach, neplač, Lindo, neplač."
Přitiskl se k ní. Ovinul jí ruku kolem krku. Linda vykřikla: "Au, dávej pozor! To bolí! Au!" a prudce ho odstrčila. Uhodil se hlavou o zeď. "Ty blbečku," křičela. A potom ho náhle začala fackovat. Plesk, plesk...
"Lindo," vykřikl. "Maminko, ne!"
"Nejsem tvoje matka. Nechci být tvoje matka."
"Ale Lindo... Au!" Uhodila ho přes tvář.
"Proměnit se v divošku," křičela. "Mít mláďata jako zvíře... Nebýt tebe, byla bych šla k inspektorovi a mohla jsem se dostat odtud. Ale ne s dítětem! To by byla příliš velká ostuda."
Viděl, že se chystá ho znovu bít, a zvedl ruku, aby si chránil obličej.
"Nebij mě, Lindo, prosím tě, nebij mě!"
"Bestie!" Strhla mu ruku. Jeho tvář zůstala nezakryta.
"Lindo, ne!" Zavřel oči a očekával ránu.
Ale neuhodila ho. Když po chvilce otevřel oči, viděl, že se na něj dívá. Pokusil se usmát se na ni. Náhle ho vzala do náruče a znovu a znovu ho líbala.
Někdy Linda po několik dní vůbec nevstala. Ležela v posteli a byla smutná. Nebo jindy zase pila tu vodu, co nosil Popé, moc se smála a pak usnula. Někdy byla nemocná. Často ho zapomínala umýt a k jídlu nebylo nic jiného než studené kukuřičné placky. Vzpomínal si, jak křičela a křičela, když poprvé našla v jeho vlasech ona malá zvířátka. Nejkrásnější to bylo, když vypravovala o druhém světě. "A tam se opravdu létá, kdykoli někdo chce?"
"Kdykoliv chceš." Vypravovala mu o rozkošné hudbě, která vychází z jakési skříňky, o všech těch pěkných hrách, které se tam hrají, o lahůdkách, které můžete jíst a pít, a o světle, které se rozsvítí, když stisknete malý knoflík ve zdi, a o obrazech, které můžete nejen vidět, ale i slyšet a cítit a čichat, a o jiné skříňce, která vytváří libé vůně, a o růžových, zelených, modrých a stříbrných domech, vysokých jako hory, a o lidech, kteří jsou šťastní, nikdo není smutný nebo zlostný a každý patří každému, a o skříňkách, v nichž můžete vidět a slyšet, co se děje na druhém konci světa, a o děťátkách v pěkných čistých lahvích - všechno tak čisté, žádný zápach, žádná špína - a lidé nejsou nikdy osamělí, žijí pěkně pohromadě a jsou tak veselí a šťastní jako za letních tanečních slavností zde v Malpaisu, ne, jsou mnohem šťastnější - štěstím, které trvá stále a stále... Naslouchal jí celé hodiny.
A někdy, když on i ostatní děti byli již unaveni hrou, vyprávěl jim některý stařec z puebla v té druhé řeči o velkém Přeměniteli světa, o dlouhém boji mezi Pravou rukou a Levou rukou, mezi Vlhkem a Souší; o Avonavilonovi, který v noci svou myšlenkou stvořil velkou mlhu a pak z mlhy stvořil celý svět, o Matce Zemi a Otci Vesmíru; o Ahaiyutovi a Marsailemovi, blížencích představujících válku a náhodu; o Ježíši a Pookongovi; o Marii a Etsanatlehi, ženě, která je vždy znovu mladá, o Černém kameni z Laguny a o Velkém orlu a Panně Marii Akomské. Podivné zkazky, tím podivuhodnější, že byly vyprávěny v jiné řeči, které dobře nerozuměl. Když pak doma ležel v posteli, přemýšlel o nebi a o Londýně, o Panně Marii Akomské, o nesčetných řadách děťátek v čistých lahvích, o Ježíšově letu do nebe, o Lindině letu, o velkém řediteli světových líhní, o Avonavilonovi...
K Lindě chodilo mnoho mužů. Hoši si na něj začali ukazovat prstem.
Ve své cizí řeči říkali, že Linda je špatná, a nadávali jí jmény, kterým nerozuměl, ale o nichž věděl, že jsou ošklivá. Jednou o ní zpívali písničku, vždy znovu a znovu. Házel po nich kamením. Opláceli mu to. Ostrý kámen mu rozřízl tvář. Krev nechtěla přestat téci; zalila ho celého.
Linda ho učila číst. Kouskem dřevěného uhlí nakreslila na stěnu sedící zvíře, dítě v lahvi... Připsala slova. KOČKA MÁ PĚKNÁ OČKA. DĚCKO MÁ V LAHVI VŠECKO. Učil se rychle a snadno.
Když uměl přečíst všechna slova, která Linda napsala na stěnu, otevřela velkou dřevěnou truhlu a z pod legračních červených kalhot, jež nikdy nenosila, vytáhla tenkou knížku. "Až budeš větší," pravila, "můžeš si to přečíst." Nyní byl tedy dost velký. Pocítil pýchu. "Bohužel tě to asi nebude moc bavit," řekla. "Ale je to to jediné, co mám." Povzdychla si. "Kdybys jen mohl vidět ty krásné čtecí stroje, kterých jsme používali v Londýně!" Pustil se do čtení. Chemická a bakteriologická predestinace embrya. Praktické pokyny pro betalaborantky v líhních embryí. Stálo ho to čtvrthodinu, než si přečetl pouhý titul. Praštil knihou o zem. "Hnusná, hnusná kniha!" A dal se do pláče.
Chlapci stále ještě zpívali tu hroznou písničku o Lindě. Někdy se mu také posmívali, že je tak otrhaný. Když si roztrhl šaty, Linda nevěděla, jak je spravit. Říkala mu, že v druhém světě lidé roztrhané šaty zahazují a kupují si nové.
"Otrhánek, otrhánek!" pokřikovali na něj kluci. "Ale já umím číst," říkal si, "a oni ne. Ani nevědí, co to je." A když myslil usilovně na čtení, snadno dokázal předstírat, že si jejich posměchu nevšímá. Požádal Lindu znovu o knížku. Čím více si na něj kluci ukazovali a čím častěji zpívali onu posměšnou písničku, tím pilněji četl. Brzo uměl docela dobře číst všechna slova. I ta nejdelší. Co však znamenala? Ptal se Lindy. Avšak i když mu uměla odpovědět, pravý smysl mu nebyl dost jasný. A většinou ani nedovedla na všechno odpovědět.
Zeptal se například: "Co to jsou chemikálie?"

"No, to jsou takové věci jako horečnaté soli a alkohol, aby delty a epsiloni zůstali malí a opozdili se ve vývoji, pak uhličitan vápenatý pro kosti, a tak."
"Ale jak se chemikálie dělají, Lindo? Odkud se berou?
"To nevím. Berou se z lahví. A když jsou láhve prázdné, pošle se do skladiště chemikálií pro další. Myslím, že je dělají tam. Anebo se pro ně pošle do továrny. Nevím. Nikdy jsem se nezabývala chemií.
Byla jsem vždy zaměstnána u embryí."
A podobně tomu bylo se všemi dalšími otázkami. Linda zřejmě nedovedla odpovídat. Starci z puebla měli na všechno mnohem přesnější odpovědi.
"Sémě lidí a všech tvorů, sémě slunce a sémě země a sémě nebes - to vše vytvořil Avonavilona z mlhy vznikání. Svět má čtyři lůna; i vložil semena do lůna, které je nejblíže. A tu semena začala pomalu růst..."
Jednoho dne (John později odhadoval, že to musilo být brzy po jeho dvanáctých narozeninách) přišel domů a našel v ložnici na podlaze knihu, kterou dosud nikdy neviděl. Byla to tlustá kniha a vypadala velmi stará. Vazbu ohlodaly myši; některé listy byly volné a pomačkané. Sebral ji a zahleděl se na titulní list. Jmenovala se Sebrané spisy Williama Shakespeara.
Linda ležela v posteli a srkala ze šálku ten hrozný páchnoucí meškal.
"To přinesl Popé," pravila. Mluvila nezřetelným, hrubým hlasem, jako by to byl hlas cizího člověka. "Leželo to v jedné truhle v Antelope Kiva. Prý tam byl už několik set let. Bude to asi pravda, protože jsem se do toho podívala, a zdá se, že to bude pro tebe dost dobré, aby ses pocvičil ve čtení." Spolkla poslední doušek, postavila šálek na podlahu vedle postele, obrátila se na druhou stranu, jednou nebo dvakrát škytla a usnula.
Otevřel nazdařbůh knihu, ‚A tak žít ve ztuchlém potu zprzněného lože a v hnilobě se pařit, cukrovat a laskat se na hnusném pelechu...' Ta podivná slova se valila jeho myslí; duněla jako hřmění hromu, jako bubny při letních tancích - kdyby bubny mohly mluvit; jako když muži zpívají Zpěv o kukuřici, který je tak krásný, že se člověku chce plakat; jako když starý Mitsima odříkává magická zaklínadla nad ptačími péry, nad vyřezávanými holemi, kousky kostí a kameny - kiathla tsilu silokve silokve. Kiai silu silu tsithl - ale bylo to mnohem krásnější než Mitsimovo zaklínání, protože to znamenalo něco víc, protože to mluvilo k němu; znělo to podivuhodně a jen zpola srozumitelně, jakési hrozně krásné zaklínadlo o Lindě, která tu ležela a chrápala, s prázdným šálkem na podlaze vedle postele: zaklínadlo o Lindě a Popéovi, o Lindě a Popéovi...
Nenáviděl Popéa čím dál tím více. Člověk se může usmívat a usmívat, a přitom být lotr. Nemilosrdný, zrádný, smilný, podlý lotr. Co ta slova přesně znamenají? Pochopil to jen napůl. Avšak magická síla byla obrovská a dále hřměla v jeho hlavě a bylo to, jako by ještě nikdy předtím necítil k Popéovi tolik nenávisti; nikdy tolik, protože nikdy nebyl s to vyslovit, jak velice ho nenávidí. Teď však měl tato slova, slova jako bubny, slova zpěvná a magická. Měl tato slova a podivný, velmi podivný příběh, z něhož byla vzata (ještě tomu docela nerozuměl, ale bylo to čarokrásné, tak čarokrásné). Dala mu důvod k nenávisti proti Popéovi. Učinila jeho nenávist skutečnější. Dokonce Popéa samého učinila skutečnějším.
Když přišel jednoho dne domů, byly dveře do zadní místnosti otevřené a spatřil je, jak spolu leželi v posteli a spali - bílá Linda a téměř černý Popé vedle ní, jednu ruku pod jejími rameny a druhou tmavou ruku na jejím ňadru, jeden z dlouhých copů přes její hrdlo, jako černý had, který se ji pokouší zaškrtit. Linda chrápala.
Bylo mu, jako by se mu srdce ztratilo a nechalo po sobě jen díru.
Byl prázdný a chladný, cítil se náramně zle a pokoušela se o něho závrať.
Opřel se o zeď, aby se vzpamatoval. Nemilosrdný, zrádný, smilný... Jako bubny, jako muži, kteří prosí v písni o kukuřici, jako zaklínadlo mu ta slova stále burácela v hlavě. Mrazilo ho, a potom ho náhle zalilo horko. Tváře mu hořely prudkým návalem krve, místnost se mu točila před očima a plnila se tmou. Skřípal zuby. "Zabiju ho, zabiju ho." A náhle se mu vynořila jiná slova: ‚...až usne opilý neb ve hněvu, při smilné rozkoši na jeho loži...' Kouzlo stálo při něm, kouzlo vysvětlovalo a dávalo rozkazy. Šel zpátky do první místnosti, "...až usne opilý..." Na zemi vedle ohniště ležel nůž na maso. Zvedl jej a šel po špičkách zase ke dveřím, "...až usne opilý, usne opilý..." Přeběhl místnost a bodl - Ó, krev! - znovu bodl, a jak se Popé probíral ze spánku, zvedl ruku, aby bodl ještě jednou; ale v tom ho již Popé chytil za zápěstí, pevně je uchopil a - ach, ach! - zkroutil. Nemohl se pohnout, byl chycen do pasti a Popéovy malé černé oči se dívaly upřeně a velmi zblízka do jeho očí. Odvrátil se. Na Popéově levém rameni byla dvě škrábnutí. "Ó, podívej se, krev!" křičela Linda. "Podívej se, krev!" Nikdy nesnesla pohled na krev. Popé zvedl druhou ruku - aby ho udeřil, pomyslil si. Napřímil se, aby snesl ránu. Ale ruka ho jen vzala pod bradou a otočila mu tvář tak, že se musil znovu dívat do Popéových očí. Dlouho, po celé hodiny. A náhle - nemohl za to - se dal do pláče. Popé propukl ve smích. "Jdi," řekl indiánskou řečí. "Jdi, můj statečný Ahaiyuto!" Vyběhl do druhé místnosti, aby tam skryl své slzy.
"Je ti už patnáct," pravil starý Mitsima v indiánské řeči. "Naučím tě, jak se zpracovává hlína."
Seděli spolu na bobku u řeky, zabráni do díla.
"Nejdříve," pravil Mitsima a vzal do ruky kus vlhké hlíny, "uděláme měsíček." Stařec uhnětl z kusu hlíny kotouč a potom ohnul jeho okraje vzhůru; z měsíce byla mělká miska.
Pomalu a neobratně napodoboval starcovy citlivé pohyby.
"Měsíc, miska a nyní had." Mitsima vyválel jiný kus hlíny v dlouhý, ohebný váleček, ohnul jej do kruhu a přitlačil jej na okraj misky. "A ještě jednoho hada. A ještě jednoho. A ještě jednoho."
Kruh za kruhem vytvářel Mitsima stěny džbánu; dole byl úzký, pak se baňatě rozšiřoval a potom se znovu zužoval k hrdlu. Mitsima hnětl a poplácával, hladil a seškraboval. Až tu stál džbán - běžná malpaiská nádoba na vodu - avšak nikoliv černý, nýbrž smetanově bílý a měkký na dotek. Vedle stál jeho vlastní výtvor, pokřivená karikatura Mitsimova džbánu. Při pohledu na oba džbány se musil smát.
"Ale ten druhý už bude lepší," pravil a začal navlhčovat jiný kus hlíny.

Modelovat, dávat tvar, cítit, jak prsty nabývají dovednosti a síly - to mu přinášelo neobyčejné uspokojení. "Á, Bé, Cé a vitamínek Dé," zpíval si při práci, "rybím tukem přikrmíme, to je zdravé, však to víme."
A Mitsima si zpíval také - píseň o lovu na medvěda. Pracovali celý den a celý den byl naplněn hlubokým, úchvatným štěstím.
"Příští zimu," pravil starý Mitsima, "tě naučím, jak se dělá luk."
Dlouho stál před domem. Potom obřad, který se konal uvnitř, přece jen skončil. Dveře se otevřely. Vyšli ven. Kothlu vyšel první, vztaženou pravici měl pevně sevřenou, jako by v ní držel drahocenný klenot. Pak vyšla Kiakimé, s rukou podobně vztaženou a sevřenou.
Šli mlčky a za nimi šli mlčky bratři a sestry a bratranci a sestřenice a celý houf starých lidí.
Vyšli z puebla a kráčeli přes mesu. Na okraji útesu se zastavili, obrátili se směrem k jitřnímu slunci a Kothlu otevřel ruku. Na dlani ležela špetka kukuřičné mouky; dýchl na ni, zašeptal několik slov a hodil pak hrstečku bílého prachu směrem k slunci. Kiakimé učinila totéž. Potom postoupil kupředu Kiakiméin otec, pozvedl do výše opeřenou modlitební hůl, dlouho se modlil a pak hodil hůl za kukuřičnou moukou.
"Obřad je skončen," pravil hlasitě starý Mitsima. "Nyní jsou muž a žena."
"No," pravila Linda, když se vraceli domů, "ti s tím nadělají. V civilizovaných zemích, když hoch chce mít dívku, prostě jen... Ale kam to běžíš, Johne?"
Nedbal na její volání; utíkal, pryč, pryč odtud, někam, kde by mohl být sám.
"...je skončen." V duchu si stále opakoval slova starého Mitsimy.
Skončen, skončen... Miloval Kiakimé, mlčky, jenom na dálku, ale prudce, zoufale a beznadějně. A teď to skončilo. Bylo mu tenkrát šestnáct.
Za úplňku se v Antelope Kiva o tajemstvích vyprávělo, tajemství se chystala a tajemství se rodila. Sestupovali do kivy jako chlapci a vraceli se jako muži. Všichni chlapci se toho báli a zároveň na to netrpělivě čekali. A konečně ten den nastal. Slunce zapadlo, vyšel měsíc. Šel s ostatními. Muži stáli zachmuřeně u vchodu do kivy; do rudě osvětlené hlubiny vedl žebřík. Vůdcové skupin chlapců začali již slézat dolů. Jeden z mužů náhle vystoupil, uchopil ho za paže a vytáhl ho z řady. Vytrhl se mu a protlačil se zpět na své místo mezi ostatními. Nato ho muž udeřil a rval ho za vlasy. "To není pro tebe, ty bílá hlavo!" "To není pro čubčího syna," řekl jiný muž. Chlapci se smáli. "Táhni!" A když se stále ještě potloukal na okraji skupiny, muži na něho znovu zakřičeli: "Táhni, jen táhni, jdi pryč!" Kameny dopadaly jako krupobití. Prchal tmou, zbrocen krví. Z rudě osvětlené kivy zněl zpěv. Poslední chlapec slézal po žebříku dolů. On zůstal sám.
Úplně sám. Venku za pueblem, na holé planině mesy. Skála vypadala v měsíčním světle jako vybělené kosti. Dole v údolí vyli kojoti na měsíc. Rány ho bolely a stále ještě krvácely. Ale nevzlykal bolestí.
Vzlykal, protože byl sám, protože byl vyvržen do samoty umrlčího světa skal a měsíčního přísvitu. Usedl na okraj propasti. Za ním byl měsíc. Díval se dolů do černého stínu mesy, do černého stínu smrti. Stačí udělat jenom jediný krok, jediný malý skok... Vztáhl pravici do měsíčního světla... Z rány na zápěstí stále ještě prýštila krev. Vždy za několik vteřin odkápla kapka tmavá, téměř bezbarvá v mrtvém světle. Kapala, kapala... Zítra a zítra a zítra...
Objevil Čas a Smrt a Boha.
"Sám, stále sám," říkal mladík.
Tato slova vyvolala v Bernardově mysli žalostnou odezvu. Sám, sám... "Také já," pravil v návalu důvěrnosti, "jsem strašně sám."
"Skutečně?" John vypadal překvapeně. "Myslil jsem, že v onom druhém světě... Linda mi totiž vždycky říkala, že tam nikdo není sám."
Bernard se rozpačitě začervenal. "Víte," mumlal a díval se stranou, "já jsem patrně jiný než většina lidí. Když někdo je náhodou dekantován jinak..."
"V tom je to tedy." Mladík přikývl. "Jestliže je člověk jiný, zůstává osamělý. Lidé jsou k němu hrozní. Víte, že mě skutečně ze všeho vyloučili? Když ostatní chlapci byli posláni strávit noc v horách - víte, to máte mít sen a dovědět se, které bude vaše posvátné zvíře - nepustili mě s nimi; neřekli mi nic o svých tajemstvích. Ale přišel jsem na to sám," dodal. "Pět dní jsem nic nejedl a pak jsem zůstal jednu noc sám tam v těch horách." Ukázal prstem.
Bernard se protektorsky usmál. "A zdálo se vám o něčem?"
Druhý přikývl. "Ale nesmím vám říci, o čem." Chvilku mlčel, potom tiše pokračoval: "Jednou jsem udělal něco, co nikdo z nich neudělal.
Postavil jsem se v létě v poledne na skalní stěnu, s rukama rozpjatýma, jako Ježíš na kříži."
"Ale k čemu to, u všech všudy?"
"Chtěl jsem vědět, jaké to je, být ukřižován. Viset tam na slunci..."
"Ale proč?"
"Proč? Víte..." Zaváhal. "Protože jsem cítil, že to musím udělat.
Když to Ježíš mohl vydržet. A potom, když člověk udělá něco špatného...
A kromě toho jsem byl nešťastný. To byl další důvod."
"To se mi zdá podivný způsob, jak se vyléčit z neštěstí," pravil Bernard. Ale po dalším rozvažování usoudil, že to konec konců může mít nějaký smysl. Rozhodně je to lepší než brát somu...
"Po nějaké době jsem omdlel," vyprávěl mladík. "Upadl jsem na tvář. Vidíte tady tu jizvu?" Odhrnul si z čela husté, žluté vlasy. Na pravém spánku se ukázala bledá, svraštělá jizva.
Bernard se na ni podíval a potom rychle s lehkým zamrazením odvrátil oči. Predestinace mu vštípila spíše hluboký odpor proti bolesti než soucit. Pouhý náznak bolesti nebo zranění v něm vyvolával nejen hrůzu, ale i pocit ošklivosti a odporu. A právě tak špína nebo zmrzačení nebo stáří. Rychle změnil téma hovoru.

"Rád bych věděl, zda byste nechtěl odejít s námi do Londýna?"
zeptal se a tím udělal první tah válečného plánu, jehož strategii tajně vypracovával od té chvíle, kdy tam v domku pochopil, kdo nejspíš je otcem toho mladého divocha. "Nechtěl byste?"
Mladíkova tvář se rozjasnila. "Myslíte to vážně?"
"Ovšemže. Totiž dostanu-li k tomu svolení."
"Linda taky?"
"No to...," zaváhal nerozhodně. To odporné stvoření! Ne, vyloučeno.
Pokud ovšem... A náhle Bernarda napadlo, že právě její odpornost se může stát obrovsky cenným aktivem. "Ale přirozeně!" zvolal, vyrovnávaje nyní své počáteční váhání přehnaně hlučnou srdečností.
Mladík hluboce vzdychl. "Kdo by si pomyslel, že se opravdu stane to, o čem jsem snil celý život! Vzpomínáte si, co říká Miranda?"
"Kdo je Miranda?"
Mladík však, jak se zdálo, přeslechl tuto otázku. "Ó zázrak!" recitoval a oči mu zářily a tváře se mu štěstím zardívaly. "Jaké množství to ušlechtilých bytostí! Jak spanilé to lidstvo!" Náhle se zarděl ještě více. Vzpomněl si na Leninu, na toho anděla v lahvově zeleném viskózovém hedvábí, anděla zářícího štěstím a pleťovým krémem, kyprého, shovívavě se usmívajícího. Hlas mu vázl. "Ó ty nový a krásný světe," začal, ale náhle se sám přerušil. Všechna krev mu zmizela z tváří, byl bílý jako list papíru. "Jste s ní oddán?" zeptal se.
"Co jestli jsem?"
"Oddán. Víte - navždy. V indiánské řeči se říká ‚navždy'. Nerozlučitelně."
"Forde, kdepak!" Bernard se nemohl ubránit smíchu.
John se také smál, ale z jiného důvodu - smál se z čisté radosti.
"Ó ty nový a krásný světe," opakoval. "Ó ty nový a krásný světe, který takové máš obyvatele! Poleťme hned."
"Někdy se vskutku vyjadřujete neobyčejně divně," pravil Bernard a díval se upřeně na mladíka ve zmateném údivu. "A vůbec, neměl byste raději počkat, až ten nový svět opravdu uvidíte?"

9

Po tomto dni divů a hrůzy cítila Lenina, že má nárok na den úplného a naprostého klidu. Jakmile se vrátili do domku, spolkla šest půlgramových tabletek somy, lehla si do postele a v deseti minutách byla už na cestě do lunární věčnosti. A mělo to trvat aspoň osmnáct hodin, než se opět vrátí na zem.
Bernard zatím zamyšleně ležel ve tmě, s očima široce rozevřenýma.
Usnul teprve po půlnoci. Ale jeho nespavost nebyla neplodná - zrodil se v ní plán.
Když následujícího dne přesně v deset hodin vystoupil zeleně uniformovaný míšenec ze své helikoptéry, očekával jej Bernard mezi agávemi.
"Slečna Crowneová má somovou dovolenou," vysvětloval. "Sotva bude zpět před pátou. Máme tedy sedm hodin času." Mohl letět do Santa Fé, vyřídit vše, co bylo třeba, a vrátit se zase nazpět do Malpaisu mnohem dřív, než se ona vzbudí.
"Bude tu sama v úplném bezpečí?"
"Jako v helikoptéře," ujistil ho míšenec.
Nastoupili do letounu a hned odletěli. V deset třicet čtyři přistáli na střeše poštovního úřadu v Santa Fé; v deset třicet sedm byl Bernard spojen s úřadem vrchního inspektora ve Whitehallu; v deset třicet devět mluvil se čtvrtým osobním tajemníkem Jeho Fordstva; v deset čtyřicet čtyři opakoval svůj příběh prvnímu tajemníkovi a v deset čtyřicet sedm a půl mu zazněl v uších hluboký zvučný hlas samotného Mustafy Monda.
"Odvážil jsem se pomyslit," koktal Bernard, "že by Vaše Fordstvo mohlo shledat tu věc hodnou vědeckého zájmu."
"Ano, shledávám ji hodnou vědeckého zájmu," pravil hluboký hlas. "Přivezte ta dvě individua s sebou do Londýna."
"Vašemu Fordstvu je známo, že k tomu potřebuji zvláštní povolení..."
"Potřebné příkazy," pravil Mustafa Mond, "jsou už poslány správci rezervace. Odeberte se neprodleně do jeho úřadu. Nashledanou pane Marxi."
Nastalo ticho. Bernard zavěsil a pospíchal na střechu.
"Do správcovy kanceláře," pravil zelenému gama-míšenci.
V deset padesát čtyři si potřásl rukou se správcem.
"Velmi mě těší, pane Marxi, velmi." Uctivě se ukláněl. "Právě jsme dostali zvláštní příkazy..."
"Já vím," pravil Bernard a přerušil ho. "Mluvil jsem před chvilkou telefonicky s Jeho Fordstvem." Jeho znuděný tón naznačoval, že má ve zvyku telefonovat s Jeho Fordstvem denně. A klesl do židle.
"Kdybyste byl tak laskav a učinil co nejdříve všechna nezbytná opatření.
Co nejdříve," opakoval s důrazem. Byl sám se sebou dokonale spokojen.
V jedenáct nula tři měl všechny potřebné papíry v kapse.
"Na shledanou," pravil povýšeně správci, který ho doprovázel až ke dveřím zdviže.
Došel do hotelu, dal si vibrovakuovou masáž a nechal se elektrolyticky oholit, poslechl si ranní zprávy, díval se půl hodiny na televizi, pohodlně se naobědval a o půl třetí letěl s míšencem do Malpaisu.
Mladík stál před chatou.
"Bernarde," volal, "Bernarde!" Žádná odpověď.
Vyběhl tichounce ve svých mokasínech z jelení kůže po schodech a zkoušel otevřít dveře. Byly zamčeny.
Jsou pryč. Pryč! Byla to ta nejhroznější věc, jaká ho kdy potkala.

Pozvala ho, aby je přišel navštívit, a teď jsou pryč. Sedl si na schody a plakal.
Po půlhodině ho napadlo podívat se dovnitř. První, co uviděl, byl zelený cestovní kufřík s iniciálami L.C. na víku. Radost v něm vzplanula jako oheň. Popadl kámen. Rozbité sklo zacinkalo na podlaze.
Za chvilku nato byl v místnosti. Otevřel zelený kufřík - a už vdechoval Leninin parfém, plnil si plíce vůní její bytosti. Srdce mu divoce bilo. Na okamžik zůstal málem bez sebe. Potom se nad vzácným kufříkem sklonil, dotýkal se věcí v něm uložených, zvedal je na světlo, prohlížel. Zipové uzávěry na Lenininých rezervních šortkách z viskózového sametu byly pro něho nejprve hádankou; když ji rozluštil, drc, drc, drc! - byl okouzlen. Zelené pantoflíčky byly ta nejkrásnější věc, jakou kdy viděl. Rozložil kalhotkovou košili, zrudl a spěšně ji zase položil. Políbil navoněný acetátový kapesník a uvázal si jej jako šátek kolem krku. Když otevřel jednu krabičku, vysypalo se celé mračno vonícího pudru. Měl toho plné ruce. Otřel si je o prsa, o ramena, o holé paže. Rozkošná vůně! Zavřel oči a třel si tváře o vlastní paži, posypanou pudrem. Hladká pokožka se dotkla jeho tváře, do chřípí mu vnikla pižmová vůně - ona celá tu byla přítomna. "Lenino," zašeptal, "Lenino!"
Vylekal ho jakýsi hluk. Provinile se otočil. Nacpal svou zlodějskou kořist nazpět do kufříku a zavřel víko. Znovu se zaposlouchal a rozhlížel se. Nikde žádná známka života, žádný zvuk. A přece určitě něco slyšel - něco jako vzdech, něco jako zavrzání prkna. Šel po špičkách ke dveřím, opatrně je otevřel a spatřil před sebou širokou chodbu. Na druhém konci byly jiné dveře, pootevřené. Strčil do nich a nahlédl dovnitř.
Na nízkém lůžku, prostěradlo odhozeno, ležela Lenina, oblečena v růžovém zipovém pyžamu, a tvrdě spala. Byla tak krásná s kadeřemi rozhozenými kolem, tak dojemně dětská s těmi růžovými prstíčky na nohou a s tou vážnou spící tváří, tak důvěřivá v bezmoci uvolněných rukou a hebkých údů, že mu vstoupily slzy do očí.
S nekonečnou a zcela zbytečnou opatrností - neboť Leninu z jejího somového snu mohl vytrhnout před stanovenou dobou snad jen výstřel z pistole - vstoupil do místnosti a poklekl vedle lůžka. Upřeně se díval, sepjal ruce a jeho rty se pohybovaly. "Její oči," mumlal.
"Jdi též a srovnej okem nezkaleným tvář její s těmi, jež tam zastanem, a labuť tvá ti bude havranem."
Kolem ní bzučela moucha. Zahnal ji. "Mouchy," vzpomínal si, "...mohou bělostného zázraku se dotknout, drahé ruky Juliiny, brát nesmrtelné blaho z jejích rtů, jež v čisté nevinnosti vestálčí se rdějí napořád, jak myslely by, že hříchem jest, když líbají se samy."
Napřáhl ruku, velmi pomalu a váhavě, jako když někdo chce pohladit plachého a možná že i dost nebezpečného ptáka. Jeho ruka visela ve vzduchu a celá se chvěla nad těmi malátnými prsty, skoro se jich dotýkala. Může se odvážit? ‚Když znesvětím ten oltář zářící snad rukou smělou...' Ne, nemůže. Ten ptáček je příliš nebezpečny.
Ruka mu zase klesla. Jak je krásná! Jak je krásná!
A náhle se přistihl při myšlence, že by stačilo jen uchopit zipový závěr u jejího krku a dlouze a pevně za něj zatáhnout... Zavřel oči a potřásl hlavou, jako pes třepe ušima, když vyleze z vody. Hanebná myšlenka! Styděl se sám před sebou. Čistá nevinnost vestálčí...
Ve vzduchu to zabzučelo. Ještě jedna moucha, která chce brát nesmrtelné blaho? Vosa? Rozhlížel se, ale nic neviděl. Bzukot byl stále hlasitější, přicházel zvenčí, od zavřených oken. Letoun! V panické hrůze vyskočil a běžel do druhé místnosti, přehoupl se přes otevřené okno a ubíhal po pěšině mezi vysokými agávemi. Přišel právě včas, aby mohl uvítat Bernarda Marxe, když vylézal z helikoptéry.

10

Ručičky všech čtyř tisíc elektrických hodin ve čtyřech tisících místnostech bloomsburské ústředny ukazovaly dvě hodiny a dvacet sedm minut. ‚Ten pilný úl', jak rád říkával ředitel, bzučel a pracoval naplno. Každý byl zaměstnán, všechno šlo svým spořádaným chodem.
Spermie pod mikroskopy mrskaly zuřivě dlouhými bičíky a vrhaly se střemhlav na vajíčka; oplodněná vajíčka se rozpínala a dělila, a když byla bokanovskyzována, pučela a vytvářela celé populace jednotlivých embryí. Ze sociálně predestinačního sálu rachotily výtahy dolů do suterénu a tam v karmínové tmě, v pařícím se vedru čerpaly zárodky svou výživu z pobřišnicové blány a z krevní náhražky, nabíraly hormony a rostly a rostly, anebo dostaly alkohol a zakrňovaly v epsilony. S jemným hukotem a chřestotem putovaly pohyblivé police neznatelným tempem po celé týdny, jako ve zkrácených eónech, až do dekantačního sálu, kde nově dekantovaná nemluvňata vyrážela svůj první výškot zděšení a údivu.
Ve druhém suterénu předla dynama, zdviže uháněly nahoru a dolů.
Ve všech jedenácti poschodích oddělení nemluvňat byla doba krmení. Z osmnácti set lahví sálo současně osmnáct set pečlivě značkovaných kojenců svou pintu pasterizovaných vnějších sekretů.
Nad nimi, v deseti etážích společných ložnic, byli chlapečkové a děvčátka, kteří ještě stále potřebovali odpolední spánek, také zaměstnáni, i když to nevěděli: nevědomky naslouchali hypnopedickým lekcím hygieny a družnosti, třídního uvědomění a milostného života, lekcím předepsaným pro batolata. A dále nad nimi byly herny, v nichž se teď, protože venku pršelo, devět set starších dětí bavilo stavebnicemi a modelováním, honilo peška a provozovalo erotické hry.
Bzz, bzz! bzučel úl pilně a vesele. Dívky skloněné nad zkumavkami si radostně zpívaly, predestinátoři si pískali při práci, a jaké velkolepé žerty se prováděly v dekantačním sále nad prázdnými lahvemi!
Avšak tvář ředitele, který vstupoval s Henry Fosterem do oplodňovacího sálu, byla vážná a upjatě přísná.
"Veřejně a pro výstrahu," říkal zrovna, "a právě v tomto sále, protože zde pracuje více lidí z vyšších kast než kdekoliv jinde v ústředně.
Řekl jsem mu, aby sem za mnou přišel o půl třetí."

"Dělá svou práci velmi dobře," prohodil s pokryteckou ušlechtilostí Henry.
"Já vím. Ale to je jen další důvod k přísnosti. Jeho intelektuální převaha nese s sebou příslušné mravní povinnosti. Čím větší má někdo talent, tím spíše může zavádět jiné na scestí. Je lépe aby jeden trpěl, než aby jich mnoho bylo zkaženo. Uvažte věc chladně, pane Fostere, a uvidíte, že není nic ohavnějšího a opovážlivějšího než nekonvenční chování. Při vraždě se zabíjí jen jednotlivec - ale konec konců, co sejde na jednotlivci?" a ukázal rozmáchlým gestem na řady mikroskopů, zkumavek, inkubátorů. "Nového jedince můžeme vyrobit docela snadno - a dokonce kolik jich chceme. Nekonvenčnost ohrožuje víc než jen život pouhého jednotlivce; je to úder proti společnosti samé. Ano, proti komunitě," opakoval. "Ale tady už přichází."
Bernard vstoupil do sálu a blížil se k nim mezi řadami oplodňovačů.
Nádech okázalého sebevědomí jen slabě skrýval jeho nervozitu.
Pronesl "Dobrý den, pane řediteli!" přehnaně hlasitě, a potom, aby napravil chybu, až směšně chabě vypískl: "Přál jste si zde se mnou mluvit."
"Ano, pane Marxi," pravil ředitel zlověstně, "přál jsem si s vámi mluvit. Jak jsem slyšel, vrátil jste se včera večer z dovolené."
"Tak jest," odpověděl Bernard.
"Tak jes-s-st," opakoval ředitel a to ‚jes-s-st' zasyčelo jako had.
Potom náhle zesílil hlas. "Dámy a pánové," zatroubil, "dámy a pánové."
Zpěv děvčat nad zkumavkami zmlkl, bezmyšlenkovité pohvizdování pracovníků u mikroskopů náhle zaniklo. Nastalo hluboké ticho.
Všichni vzhlédli.
"Dámy a pánové," opakoval ředitel, "promiňte, že takto přerušuji vaši práci. Ale nutí mě k tomu bolestná povinnost. Bezpečnost a stabilita společnosti jsou ohroženy. Ano, ohroženy, dámy a pánové.
Tento muž," ukázal gestem žalobce na Bernarda, "tento muž, který tu stojí před vámi, tento alfa-plus, jemuž bylo tolik dáno a od něhož se proto musí mnoho očekávat, tento váš kolega - nebo bych měl předběhnout a říci, ‚tento váš bývalý kolega'? - hrubě zklamal důvěru, která v něj byla vkládána. Svými kacířskými názory na sport a somu, svou skandální nekonvenčností pohlavního života, tím, že nedbal přikázání Forda Pána a odmítal chovat se mimo pracovní dobu jako ‚dítě v láhvi' (zde udělal ředitel znamení T), prokázal, že je nepřítelem společnosti, nepřítelem, který rozvrací, dámy a pánové, veškerý řád a stabilitu, prokázal, že je spiklencem proti civilizaci samé. Proto navrhuji, aby byl propuštěn, s hanbou propuštěn z místa, které zastával v této ústředně, a dále navrhuji, aby se požádalo o jeho přeložení do pomocné ústředny nejnižšího řádu, a to co nejdále od kteréhokoli důležitějšího populačního centra, aby tento trest co nejlépe posloužil zájmům společnosti. Na Islandu bude mít málo příležitostí přivádět jiné na scestí svým bezfordným příkladem." Ředitel se odmlčel; pak založil ruce a obrátil se teatrálně na Bernarda. "Marxi," pravil, "můžete uvést jakýkoli důvod, proč bych neměl na místě vykonat rozsudek, který byl nad vámi vynesen?"
"Ano, mohu," odpověděl Bernard velmi hlasitě.
Poněkud vyveden z konceptu, ale ještě majestátně, pravil ředitel: "Tak jej uveďte!"
"Zajisté. Ale je na chodbě. Okamžik!" Spěchal ke dveřím a dokořán je otevřel. "Vstupte," přikázal, a důvod vstoupil a ukázal se.
Lidé zalapali po dechu. Ozval se šum údivu a zděšení. Jedna dívka zapištěla. Kdosi vystoupil na židli, aby lépe viděl, a převrhl přitom dvě zkumavky se spermiemi. Mezi ta pevná, mladistvá těla, před ty nezdeformované tváře postoupila do sálu Linda, vypasená, zvadlá, podivná a příšerná obluda středních let, koketně se usmívající zborceným, bezbarvým úsměvem. V chůzi kolébala obrovskými boky, což mělo být smyslné vlnění. Bernard šel vedle ní.
"To je on," pravil a ukázal na ředitele.
"Copak jste si myslil, že ho nepoznám?" ptala se Linda uraženě. A potom se obrátila k řediteli: "Ovšemže jsem tě poznala, Tomakine, poznala bych tě kdekoli, mezi tisíci. Ale tys možná zapomněl. Nevzpomínáš si, Tomakine, na svou Lindu?" Stála zde a dívala se na něj, hlavu poněkud nakloněnou na stranu, a stále se usmívala. Ale když viděla odpor zkamenělý v ředitelově tváři, byl její úsměv čím dál míň sebevědomý, potom zakmital a nakonec zcela pohasl.
"Nevzpomínáš si, Tomakine?" opakovala chvějícím se hlasem. Její oči se na něj dívaly úzkostlivě, bolestně. Zplihlý, skvrnami pokrytý obličej se ošklivě zkřivil v groteskní masku nesmírného hoře. "Tomakine!"
rozpřáhla náruč. Někdo se začal chechtat.
"Co znamená," začal ředitel, "tento hnusný..."
"Tomakine!" Běžela k němu, vlekouc za sebou svou přikrývku.
Ovinula mu paže kolem krku a skryla tvář na jeho hrudi.
V sále to zaburácelo dosud potlačovaným smíchem.
"...tento hnusný žert," řval ředitel.
V obličeji celý zrudlý, pokoušel se vyprostit z jejího objetí. Zoufale se ho držela. "Ale já jsem Linda, tvoje Linda." Její hlas zanikl ve všeobecném smíchu. "Mám od tebe dítě," překřičela vřavu. Náhle všechno zděšeně zmlklo. Oči bloudily rozpačitě kolem a nevěděly, kam se podívat. Tu ředitel zbledl, vzdal boj, a drže ji stále za zápěstí, s hrůzou na ni shlížel.
"Ano, dítě - a já jsem jeho matka." A vrhla toto necudné slovo jako výzvu do ticha, naplněného pocitem urážky.
Potom se prudce od něho odtrhla, v hlubokém studu si zakryla rukama tvář a vzlykala: "Nebyla to má vina, Tomakine. Já jsem přece vždycky řádně chodila na školení, že? Vždycky... Já nevím jak...
Kdybys věděl, jak hrozné to bylo, Tomakine... Ale on byl mou velkou útěchou." Obrátila se ke dveřím a zavolala: "Johne! Johne!"
Vešel vzápětí, na okamžik se váhavě zastavil ve dveřích, rozhlédl se a pak měkce kráčel ve svých mokasínech sálem, padl před ředitelem na kolena a pravil jasným hlasem: "Otče!"

Toto slovo (neboť slovo ‚otec' - svým významem již přece jen poněkud vzdálené hnusnosti a mravní zvrhlosti rození dětí - nebylo tak oplzlé, ale jen hrubé, označovalo nepřístojnost spíše eschatologickou než pornografickou), toto komicky necudné slovo uvolnilo napětí, které se stalo již zcela nesnesitelným. Vybuchl ohromující, téměř hysterický smích, salva za salvou, jako by nikdy neměl přestat.
Otče! - a byl to ředitel. Otče! Ó Forde, ó Forde! To bylo opravdu náramné. Řehot a řev znovu vypukl, obličeje se skoro rozplývaly, slzy tekly proudem. Převrhlo se ještě dalších šest zkumavek se spermiemi.
Otče!
Bledý a s vyděšeným zrakem civěl ředitel kolem sebe v agónii zmateného ponížení.
Otče! Smích, který, jak se zdálo, již odumíral, vypukl znovu, ještě hlasitěji než dříve. Zacpal si uši rukama a uháněl ze sálu.

11

Po scéně v oplodňovacím sále byly londýnské vyšší kasty docela pobláznény žádostivostí uvidět toho rozkošného tvora, který padl na kolena před ředitelem líhní a predestinace - nebo spíše před bývalým ředitelem neboť ten se chudák okamžitě vzdal své funkce a nikdy už do ústředny nevstoupil - a volal na něj (ten vtip byl příliš dobrý, než aby to mohla být pravda!) ‚otče!'. Naproti tomu Linda nevyvolala žádnou senzaci; nikdo ani v nejmenším nezatoužil ji vidět. Říkat o sobě ‚matka' - to přesahovalo všechny žerty: bylo to nemravné. Nadto zde ani nešlo o pravou divošku, neboť se vylíhla z láhve a byla dekantována a predestinována jako každý jiný; proto také nemohla mít nějaké skutečně kuriózní nápady. A konečně - a to byl ten nejpádnější důvod, proč lidé nechtěli ubohou Lindu vidět - byl tu její zjev. Tlustá, odkvetlá, se špatnými zuby a trudovitou pletí a s tou postavou (Forde!) - prostě jste se na ni nemohli podívat, aniž by se vám nedělalo zle, ano, skutečně zle. Proto lepší lidé opravdu nestáli o to, aby Lindu uviděli. A naopak Linda nepociťovala žádnou chuť vidět je. Návrat k civilizaci znamenal pro ni návrat k somě, možnost ležet v posteli a mít jednu dovolenou od skutečnosti za druhou, aniž se člověk vracel s bolestí hlavy nebo s nutkáním ke zvracení, bez pocitu, který se vždycky dostaví po peyotlu, jako byste udělali něco hanebně antisociálního, takže se už nedokážete nikomu podívat do očí. Soma s vámi nikdy nesehraje takové kousky. Dovolená, kterou poskytuje, ta je dokonalá, a i když následující ráno není třeba příjemné, není v tom nic podstatného, spočívá to pouze ve srovnání s potěšením, které poskytuje. Nejlepším lékem proti tomu je dovolenou vůbec nepřerušovat. A Linda se lačně domáhala stále větších a častějších dávek. Dr. Shaw měl zpočátku námitky, ale potom jí už dával, co chtěla. Dostala se až na dvacet gramů denně.
"Za měsíc, za dva ji to oddělá," řekl důvěrně doktor Bernardovi.
"Jednoho dne bude dýchací centrum ochromeno. Už ani nevzdechne.
Konec. A dobře tak. Jo, kdybychom mohli omlazovat, to by ovšem byla jiná. Ale nemůžeme."
K všeobecnému překvapení (vždyť somovou dovolenou mohla být Linda odklizena z cesty nejpohodlnějším způsobem) měl John proti tomu námitky.
"Ale nezkracujete jí život, když jí dáváte tak velké dávky?"
"V určitém smyslu ano," připustil dr. Shaw, "avšak v jiném smyslu jí jej ve skutečnosti prodlužujeme." Mladík se na něj díval nechápavě.
"Soma vám snad vezme několik let skutečného života," vysvětloval lékař, "avšak pomyslete, jaké obrovské, nezměněné trvání vám může dát mimo čas. Každá somová dovolená je kousek toho, čemu naši předkové říkali věčnost."
John začal chápat. "Tu byla věčnost na mých očích, rtech," mumlal si.
"Cože?"
"Ale nic."
"Samozřejmě," pokračoval dr. Shaw, "nemůžete lidem dovolit, aby jen tak beze všeho natáhli bačkory a odebrali se na věčnost, mají- li vykonat nějakou důležitou práci. Ale protože ona nemá nic důležitého na práci..."
"A přece," trval na svém John, "nemyslím, že je to správné."
Doktor pokrčil rameny. "No dobře, bude-li vám milejší, aby pořád křičela jako šílená..."
Nakonec byl John nucen ustoupit. Linda dostala svou somu. Pak již zůstávala stále jen v posteli, v pokojíku ve třicátém sedmém poschodí domu, kde bydlil Bernard. Rádio a televizi měla stále zapnuté, kohoutek s vůní pačuli odkapával a tabletky somy byly stále na dosah ruky. Tady bydlela - a přece tam nebyla. Celý ten čas byla daleko, nekonečně daleko, na dovolené; na dovolené v nějakém jiném světě, ve kterém se rozhlasová hudba proměňovala v labyrint melodických barev, v klouzavý, vzrušeně se vlnící labyrint, který vedl (jak krásně nevyhnutelnými zákruty) do jasného středu absolutního ubezpečení; kde tančící obrazy televizní skříňky předváděly nepopsatelně rozkošný zvukový a pocitový film; kde odkapávající pačuli bylo více než pouhá vůně - bylo to slunce, byl to milión sexofonů, byly to Popéovy milostné hry, jenže všechno nesrovnatelně intenzivnější a bez konce.
"Ne, nemůžeme omlazovat. Ale jsem velmi rád," uzavřel dr.
Shaw, "že jsem měl příležitost vidět vzácný případ stárnutí lidské bytosti. Velmi vám děkuji, že jste mě zavolal." Vřele potřásal Bernardovi rukou.
Všichni stáli jen o Johna. A protože Johna bylo možno vidět jen prostřednictvím jeho ustanoveného opatrovníka, Bernarda, Bernard teď poprvé ve svém životě zjistil, že se s ním již nejedná jako s běžným člověkem, nýbrž jako s člověkem přímo mimořádného významu.
Už se vůbec nemluvilo o alkoholu v jeho krevní náhražce, nikdo již nevtipkoval nad jeho postavou. Henry Foster byl ještě přátelštější než obvykle; Benito Hoover mu daroval šest balíčků žvýkačky se sexuálními hormony; predestinační asistent žebral téměř ponížene o pozvání na některý z večírků u Bernarda. A pokud jde o ženy, Bernardovi stačilo jen z

dálky naznačit možnost pozvání a mohl mít, kterou chtěl.
"Bernard mě pozval na příští středu, abych se přišla podívat na divocha," oznámila vítězoslavně Fanny.
"To jsem opravdu ráda," řekla Lenina. "Ale teď musíš přiznat, že ses v Bernardovi zmýlila. Nemyslíš, že je opravdu roztomilý?"
Fanny přikývla. "Musím říci, že jsem byla velmi příjemně překvapena."
Vrchní plnič lahví, ředitel predestinačního oddělení, tři zastupující asistenti generálního oplodňovače, profesor pocitové kinematografie z Vysoké školy emocionální techniky, děkan westminsterského Pěveckého sdružení komunity, inspektor pro bokanovskyzaci - seznam honorace, která přicházela k Bernardovi, byl nekonečný.
"A minulý týden jsem měl šest děvčat," svěřil se Helmholtzi Watsonovi.
"Jednu v pondělí, dvě v úterý, další dvě v pátek a v sobotu jednu. A kdybych měl čas nebo chuť, bylo by jich přišlo ještě aspoň tucet a moc rády by..."
Helmholtz naslouchal tomuto vychloubání mlčky a s výrazem nevlídného nesouhlasu, až to Bernarda uráželo.
"Závidíš mi," pravil.
Helmholtz potřásl hlavou. "Jsem jen smutný, toť vše," odpověděl.
Bernard jej otráveně opustil. Už nikdy, říkal si, už nikdy s Helmholtzem nepromluví.
Dny míjely. Úspěch stoupal Bernardovi dráždivě do hlavy a dokonale jej smiřoval (jak to má dělat každý dobrý opojný prostředek) se světem, který se mu dříve zdál velmi neuspokojivý. Jakmile jej svět uznal za důležitého, byl řád věcí docela v pořádku. Ale i když jej úspěch naladil smířlivě, přece jen se nevzdal výsady tento řád kritizovat.
Neboť kritizování samo v něm zvyšovalo pocit vlastní důležitosti a velikosti. A také upřímně věřil, že jsou věci, které je třeba kritizovat. (Zároveň se právě tak upřímně radoval ze svého úspěchu a z toho, že má všecky dívky, kterých se mu zachce.) Před lidmi, kteří se teď kolem něho točili kvůli tomu divochovi, stavěl Bernard na odiv svou šťouravou nekonvenčnost. Zdvořile mu naslouchali. Ale za jeho zády potřásali hlavami. "Ten mladý muž jednou špatně skončí," říkali; mohli tak prorokovat s tím větší jistotou, že sami byli docela ochotni k tomu jednou přispět. "Podruhé již nenajde žádného divocha, který by mu pomohl," říkali. Zatím tu však divoch byl, a proto byli zdvořilí. A protože byli zdvořilí, cítil se Bernard skutečně jako obr a zároveň lehký a povznesený, lehčí než vzduch.
"Lehčí než vzduch," pravil Bernard a ukázal vzhůru.
Jako perla na obloze, vysoko, vysoko na nebi zářil růžově ve slunečním světle nad nimi upoutaný balón meteorologického oddělení.
"...ukázat řečenému divochovi," tak zněly Bernardovy instrukce, "civilizovaný život ve všech jeho aspektech..."
Ukazovali mu jej právě z ptačí perspektivy, z plošiny charingské věže T. Velitel stanice a stálý meteorolog dělali průvodce. Avšak nejvíce toho namluvil Bernard. Ve své závrati z úspěchu si počínal, jako by byl - konečně u cíle! - světovým inspektorem na inspekční cestě. Lehčí než vzduch.
Zelená bombajská raketa proletěla mraky a přistála. Cestující vystupovali.
Osm identických dravidských bližeńců - stevardů v khaki vyhlíželo z osmi kajutních okének.
"Dvanáct set padesát kilometrů za hodinu," snažil se velitel stanice vzbudit velký dojem. "Co o tom soudíte, pane Divochu?"
John soudil, že je to velmi pěkné. "Ovšem Ariel může oblétnout zemi za čtyřicet minut.
"Divoch," psal Bernard ve své zprávě Mustafu Mondovi, "projevuje nápadně malý údiv, malou posvátnou bázeň před vymoženostmi civilizace. Zčásti je to nepochybně způsobeno skutečností, že o nich už dříve slyšel od Lindy, své m...." (Mustafa Mond svraštil čelo... "Což mě ten trouba považuje za takovou fajnovku, že bych nesnesl pohled na to slovo celé?") "...Zčásti tím, že jeho zájem je soustředěn na něco, čemu on říká ‚duše' a nač se tvrdošíjně dívá jako na entitu, která je zcela nezávislá na fyzickém prostředí; naproti tomu, když jsem se mu snažil zdůraznit..."
Vrchní inspektor přeskočil další věty, a právě když obracel stránku, aby našel zajímavější konkrétní údaje, padl jeho zrak na několik nanejvýš nezvyklých poznámek: "...ačkoliv musím připustit," četl, "že souhlasím s divochem, když shledává civilizovanou infantilitu přece jen příliš pohodlnou, nebo, jak říká příliš lacinou. A rád bych použil této příležitosti, abych obrátil pozornost Vašeho Fordstva na..."
První nával zlosti, který Mustafa Mond pocítil, přešel skoro ihned ve veselí. Nápad toho člověka, dělat jemu - jemu! - slavnostní kázání o společenském řádu, byl opravdu příliš groteskní. Ten chlap se určitě zbláznil. Měl bych mu udělit lekci, říkal si, ale potom pohodil hlavou a hlasitě se zasmál. Zatím žádná lekce nebude.
Navštívili malou továrnu na osvětlovací zařízení pro helikoptéry, pobočku Společnosti pro výrobu elektrického vybavení. Už na střeše je očekával (neboť inspektorův oběžník s doporučením měl kouzelnou moc) hlavní inženýr a vedoucí oddělení pro lidské prvky. Sestoupili dolů do dílen.
"Každý proces," vysvětloval vedoucí oddělení pro lidské prvky, "vykonává, pokud možno, jediná skupina Bokanovského."
A skutečně, třiaosmdesát téměř beznosých, černovlasých, brachykefalických delt provádělo lisování za studena. Šestapadesát čtyřvřetenových revolverových soustruhů obsluhovalo Šestapadesát žlutohnědých gam s orlími nosy. Sto sedm epsilon-Senegalců, predestinovaných pro horké prostředí, pracovalo ve slévárně. Třiatřicet deltažen, dlouholebých, s vlasy pískové barvy, s úzkými pánvemi, všechny sto šedesát devět centimetrů vysoké (s tolerancí plus minus dvacet milimetrů), řezalo šrouby. V montážní hale sestavovaly dvě skupiny trpaslíků gama-plus dynama. Dva nízké pracovní stoly stály proti sobě; mezi nimi se plazil běžící pás, naložený součástkami. Proti sedmačtyřiceti plavým hlavám stálo sedmačtyřicet tmavých; proti sedmačtyřiceti ohrnutým nosům sedmačtyřicet skob; proti sedmačtyřiceti ustupujícím bradám sedmačtyřicet brad vyčnívajících. Zkompletované mechanismy kontrolovalo osmnáct identických kadeřavých dívek s kaštanovými vlasy, oblečených v zeleni gam; čtyřiatřicet krátkonohých leváků delta-minus balilo mechanismy do laťových dopravních beden a třiašedesát modrookých, plavovlasých a

pihovatých poloidiotů epsilonů je nakládalo na čekající vozy a nákladní auta.
"Ó ty nový a krásný světe..." Zlomyslný kousek paměti připomněl divochovi slova Mirandina: "Ó ty nový a krásný světe, který takové máš obyvatele."
"A ujišťuji vás," uzavřel vedoucí oddělení pro lidské prvky, když odcházeli z továrny, "že sotvakdy máme s našimi dělníky nějaké potíže. Vždy zjišťujeme..."
Avšak divoch se náhle odtrhl od svých společníků, šel za skupinu vavřínových keřů a zvracel tak prudce, jako by celá pevnina byla helikoptérou ve vzdušné jámě.
"Divoch," psal Bernard, "odmítá somu a zdá se velmi zneklidněn, protože ona žena Linda, jeho m..., je stále na dovolené. Je třeba poznamenat, že přes její senilitu a krajní odpudivost jejího zjevu ji divoch často navštěvuje, a jak se zdá, velmi k ní lne. Je to zajímavý příklad toho, jak raná predestinace může pozměnit a dokonce vést opačným směrem přirozené pudy (v tomto případě potlačit pud vyhýbat se nepříjemným věcem)."
V Etonu přistáli na střeše vyšší střední školy. Za školním dvorem bíle zářilo ve slunečním světle dvaapadesát poschodí luptonské věže.
Kolej po levé straně a po pravé straně hala Školního pěveckého sdružení zvedaly vysoko své ctihodné bloky ze železobetonu a skla propouštějícího ultrafialové paprsky. Uprostřed čtvercového dvora stála podivuhodná starobylá socha Forda Pána z chromové oceli. Jakmile vystoupili z letounu, uvítal je děkan dr. Gaffney a ředitelka školy slečna Keatová.
"Máte tu hodně blížených?" ptal se s určitými obavami divoch, když se vydali na inspekční obchůzku.
"Kdepak," odpověděl děkan. "Eton je vyhrazen výlučně pro chlapce a děvčata vyšších kast. Jedno vajíčko, jeden člověk. To ovšem značně ztěžuje výchovu. Protože však jednou budou povoláni na zodpovědná místa a setkají se s neočekávanými a obtížnými situacemi, nelze jinak." Povzdychl si.
Mezitím Bernard našel silné zalíbení ve slečně Keatonové. "Kdybyste měla čas někdy v pondělí, ve středu nebo v pátek večer," pravil a ukázal palcem na divocha. "Víte, on je zvláštní, opravdu podivný," dodal.
Slečna Keatová se usmála (a její úsměv je opravdu okouzlující, pomyslil si) a s díky pravila, že jí bude potěšením přijít na některý z jeho večírků. Děkan otevřel dveře.
Pět minut ve třídě pro alfy-dvě-plus Johna poněkud zmátlo.
"Co to jsou základy relativity?" zašeptal Bernardovi. Bernard se pokoušel o vysvětlení, ale pak toho raději nechal a navrhl, aby šli do některé jiné třídy.
Za jedněmi dveřmi na chodbě, která vedla k zeměpisné učebně pro bety-minus, volal zvučný soprán "jedna, dvě, tři, čtyři" a potom unaveně a netrpělivě: "Základní pozice."
"Malthusiánské školení," vysvětlovala ředitelka. "Většina našich dívek je přirozeně neplodná. Já také," a usmála se na Bernarda.
"Avšak máme tu osm set nesterilizovaných děvčat a ta potřebují stálé školení."
V zeměpisné učebně pro žáky beta-minus se John dověděl, že ‚rezervace divochů je místo, jež se pro nepříznivé klimatické nebo geologické podmínky nebo pro chudé přírodní zdroje nehodí k civilizaci, která by tu byla příliš nákladná.' Cvaknutí - a učebna se zatemnila.
Na plátně nad učitelovou hlavou se náhle objevili Kajícníci z Akomy, vrhali se v pokoře na zem před Pannou Marií a naříkali, jak je John skutečné slýchával naříkat, vyznávali své hříchy před Ježíšem na kříži a před Pookongem v orlí podobě. Mladí Etoňané přímo řičeli smíchem. Kajícníci, stále naříkajíce, vstali, odvrhli svrchní šat a začali se mrskat důtkami s uzlíky, rána za ranou. Smích přehlušoval i zesílený zvukový záznam jejich sténání.
"Ale proč se smějí?" ptal se divoch s bolestným údivem.
"Proč?" Děkan k němu obrátil svou stále ještě doširoka rozesmátou tvář. "Proč? Ale vždyť je to neobyčejně legrační..."
V přítmí kina se Bernard odvážil učinit pohyb, k němuž by se v minulosti sotva vzmužil i za úplné tmy. Silný vědomím své nové důležitosti, ovinul ruku ředitelce kolem pasu. Vláčně se k němu přivinula.
Právě se chystal uloupit jeden nebo dva polibky a možná si dovolit i něžné štípnutí, když se okenice opět otevřely.
"Snad půjdeme raději dále," pravila slečna Keatová a šla ke dveřím.
"A toto zde," pravil děkan okamžik později, "je řídící místnost pro hypnopedii."
Stovky skříněk pro syntetickou hudbu, vždy pro každou ložnici jedna, v řadách polic nad sebou kolem tří stěn pokoje; na čtvrté stěně v přihrádkách svitky zvukových záznamů s různými hypnopedickými lekcemi.
"Zde vložíte svitek," vysvětloval Bernard a přerušil dr. Gaffneye, "stisknete tento knoflík..."
"Ne, tento," opravil ho děkan otráveně.
"Tak tedy tento. Svitek se odvíjí. Selénové buňky přemění světelné impulsy ve zvukové vlny a..."
"A je to," uzavřel dr. Gaffney.
"Čtou také Shakespeara?" zeptal se divoch, když cestou do biochemických laboratoří míjeli školní knihovnu.
"Ale kdepak," pravila ředitelka a zarděla se.
"Naše knihovna," pravil dr. Gaffney, "obsahuje jen příručky.
Když naši mladí lidé potřebují rozptýlení, mohou je dostat v pocitových kinech. Nepodporujeme u nich žádné záliby v samotářských zábavách."
Pět autobusů, plných chlapců a dívek, kteří zpívali nebo se mlčky objímali, přejelo kolem nich po keramické dálnici.
"Právě se vracejí," vysvětloval dr. Gaffney, zatímco si Bernard šeptem smlouval již na večer dostaveníčko se slečnou ředitelkou, "z krematoria v Sloughu. Adaptační průprava na smrt začíná v osmnácti měsících. Každé mrně stráví dvě dopoledne týdně v nemocnici pro umírající. Mají tam ty nejlepší hračky a v úmrtní dny dostávají čokoládovou zmrzlinu. Učí se přijímat umírání jako běžnou samozřejmost."
"Jako kterýkoliv jiný fyziologický proces," doplnila ředitelka s profesionální věcností.

V osm hodin v Savoji. Už se spolu dohodli.
Na zpáteční cestě do Londýna se zastavili v továrně Televizní společnosti v Brentfordu.
"Mohl byste tu chvilku počkat, než si zatelefonuji?" tázal se Bernard.
Divoch čekal a rozhlížel se. Denní směna právě šla z práce. Davy dělníků, příslušníků nižších kast, stály ve frontě na stanici jednokolejky - sedm nebo osm set gam, delt a epsilonů, mužů i žen; mezi nimi by se nenašlo více než tucet různých tváří a postav. Pokladník každému přisunul zároveň s jízdenkou lepenkovou krabičku s pilulkami.
Dlouhá housenka mužů a žen lezla pomalu kupředu.
"Co je v těch," vzpomněl si na Kupce benátského, "v těch skříňkách?"
ptal se divoch, když se Bernard vrátil.
"Denní dávka somy," odpověděl Bernard poněkud nezřetelně, protože právě převaloval kousek žvýkačky, kterou dostal od Benita Hoovera. "Dostávají ji po práci. Čtyři půlgramové tabletky. Na neděli šest."
Uchopil laskavě Johna za rameno a vracel se s ním k helikoptéře.
Lenina vcházela do šatny a zpívala si.
"Zdá se, že jsi spokojena sama se sebou," pravila Fanny.
"To taky jsem," odpověděla. Drc! "Bernard mi před půlhodinou telefonoval." Drc! Drc! Spustila šortky. "Má nepředvídanou schůzku."
Drc! "Prosil mě, abych vzala dnes večer divocha do pocitového kina. Musím sebou hodit!" A rychle odběhla do koupelny.
"Ta holka má štěstí," říkala si Fanny a dívala se za Leninou.
V té poznámce nebylo ani trochu závisti. Dobromyslná Fanny prostě konstatovala skutečnost. Lenina byla šťastná; šťastná proto, že sdílí spolu s Bernardem značnou část obrovské divochovy popularity, i proto, že její bezvýznamná osůbka odráží slávu velké módy té chvíle.
Cožpak ji nepožádala tajemnice Fordova sdružení mladých žen, aby přednášela o svých zkušenostech? A nebyla pozvána na výroční banket klubu Afroditeum? A neobjevila se už v žurnále pocitových kin - viditelně, slyšitelně a hmatatelně všem těm nesčetným miliónům diváků na celé zeměkouli?
Neméně lichotivé byly pozornosti, které jí prokazovaly vynikající osobnosti. Druhý tajemník úřadujícího světového inspektora ji zval na večeře a na snídaně. Strávila jeden víkend s prezidentem Nejvyššího soudu a jiný víkend s canterburským arcipěvcem Komunity.
President společnosti pro výrobu vnitřních a vnějších sekretů jí každou chvíli telefonoval a s náměstkem guvernéra Evropské banky byla v Deauvillu.
"Je to báječné, to jisté. Ale přece jen," svěřovala se Lenina Fanny, "mám pocit, jako bych to dostávala falešně za něco, co neexistuje.
Protože každý chce přirozeně vědět, jak divoch miluje. A já musím říci, že nevím." Potřásla hlavou. "Většina mužů mi samozřejmě nevěří.
Ale je to pravda. Přála bych si, aby to nebyla pravda," dodala smutně a povzdechla si. "On je přece tak hrozně hezký, nezdá se ti?"
"Copak tě nemá rád?" ptala se Fanny.
"Někdy si myslím, že má, a jindy zase, že nemá. Dělá všechno možné, aby se mi vyhnul. Když vstoupím do pokoje, vyjde ven. Nedotkne se mě. Dokonce se na mě ani nepodívá. Ale někdy, když se naráz otočím, přistihnu ho, jak na mě upřeně hledí. A potom - však víš, jak muži civí, když se jim líbíš."
Ano, to Fanny věděla.
"Nevím, co si mám o tom myslet," pravila Lenina.
Nevěděla, co si o tom myslet. A nebyla tím jen zmatena, byla tím úplně vyvedena z rovnováhy.
"Protože, víš, Fanny, on se mi líbí."
Líbil se jí víc a víc. Ale teď je vhodná příležitost, myslila si, když se po koupeli parfémovala. Tady, tady a ještě sem - neobyčejně vhodná příležitost. Její dobrá nálada překypěla v píseň.
,Muchlej mě, až mě umuchláš, láska je jako soma, líbej mě, líbej, už mě máš, přiviň mě zase znova.' Vonící varhany hrály rozkošné Bylinné capriccio - vlnící se arpeggia tymiánu a levandule, rozmarýny, bazalky, myrty a estragonu; řada odvážných modulací od vůní koření až po ambru a potom pomalý návrat přes santalové dřevo, kafr, cedr a čerstvě posečené seno (s příležitostnými, jemně naznačenými disonancemi - závanem ledvinkové paštiky a slaboulinkým pachem prasečího hnoje) až nazpět k prostým vůním, kterými kus začal. Poslední prudký závan tymiánu vyprchal.
Zazněl potlesk, světla vzplanula. Ve skříňce syntetické hudby se začal odvíjet svitek se zvukovým záznamem. Trio pro hyperhousle, supercello a surogát hoboje vyplňovalo teď ovzduší příjemným dojákem. Třicet, čtyřicet taktů - a potom začal na tomto nástrojovém pozadí trylkovat nezemský hlas. Brzy se ozýval hrdelně, brzy zase sytě, teď zase dutě jako flétna, pak zas nabitý vroucí melodičností; s lehkostí stoupal z nejnižší noty Kašpara Förstera k horní hranici muzikálních tónů, až k trylku mnohem vyššímu než nejvyšší C, které (v roce 1770 ve vévodské opeře parmské a k velikému Mozartovu podivu) jako jediná ze všech pěvkyň v historii zazpívala kdysi naplno Lucrezia Ajugari.
Zabořeni v pneumatických křeslech, Lenina a divoch čichali a naslouchali.
Teď byla řada též na očích a na pokožce.
Světla zhasla. Ze tmy vyvstala - jako by svou vlastní silou - mohutná ohnivá písmena. TŘI TÝDNY V HELIKOPTÉŘE. NADZVUKOVÝ, BAREVNÝ A POCITOVÝ STEREOSKOPICKÝ SUPERFILM SE SYNCHRONIZOVANÝM DOPROVODEM VONÍCÍCH VARHAN.
"Dotýkejte se kovových knoflíků na opěradlech křesla," šeptla Lenina. "Jinak nebudete vnímat žádné pocitové efekty."
Divoch učinil, jak mu bylo řečeno.

Ona ohnivá písmena mezitím zmizela. Následovalo deset vteřin nejhlubší tmy. Potom se náhle objevil oslňující a mnohem věrnější, než jak by mohl vypadat, kdyby byl opravdu z masa a krve, skutečnější než skutečnost - stereoskopický obraz obrovského černocha a mladé zlatovlasé brachykefalické bety-plus, kterou svíral v náručí.
Divoch sebou trhl. Ten neuvěřitelný pocit na rtech! Zvedl ruku k ústům, a jemné dráždění ustalo; nechal ji poklesnout zpět na kovový knoflík, a začalo to znovu. Mezitím vonící varhany vydávaly vůni čistého pižma. Zmírajícím tónem zavrkala ze zvukového záznamu superholubička "Ó - óóóh!" A bas chvějící se jen dvaatřiceti kmity za vteřinu, hlubší, než bývají africké basy, zazněl v odpověď: "Á- ááách." Stereoskopické rty se znovu spojily a erotogenní zóny tváří šesti tisíc diváků v Alhambře se znovu zatetelily téměř nesnesitelnou galvanickou rozkoší. "Óóóh..."
Zápletka filmu byla nanejvýš prostinká. Několik minut po prvních óh! a ách! (dvojice při tom zpívala a trošku se pomilovala na oné pověstné medvědí kůži, jejíž každý jednotlivý chlup - predestinační asistent měl naprosto pravdu - bylo možno zřetelně cítit) černoch s helikoptérou havaroval, přičemž spadl na hlavu. Bum! Jaká ostrá bolest proletěla čelem! Z řad posluchačů se ozvalo sborové au!
Po tomto otřesu byla veškerá černochova predestinace pro kočku.
Pocítil pro plavovlasou betu nezkrotnou, šílenou vášeň. Ona měla námitky. On trval na svém. Z toho pak vznikl boj, pronásledování, přepadení jistého soka a nakonec senzační únos. Plavovlasá beta byla zavlečena do oblak, kde byla držena, přičemž se potloukala po tři týdny v nanejvýš antisociálním tete-á-tete s černým šílencem. Nakonec, po celé řadě dobrodružství a po mohutné porci letecké akrobacie se třem statným mladým alfa-mužům podařilo ji zachránit.
Černocha vrazili do Ústředny pro re-predestinaci dospělých a film skončil šťastně a decentně tím, že plavovlasá beta se stala milenkou všech tří zachránců. Nakrátko se přerušili, aby zapěli syntetický kvartet s plným superorchestrálním doprovodem a s gardeniemi z vonících varhan.
Ještě jednou se objevila medvědí kůže a mezi vřeštěním sexofonů zvolna mizel do tmy poslední steroskopický polibek; poslední elektrické tetelení odumíralo na rtech, docela jako mol, který se chvěje stále slaběji a slaběji, až nakonec se již ani nepohne.
Avšak pro Leninu mol ještě docela nezahynul. Když už vzplála světla a oni se pomalu loudali mezi davem ke zdvižím, jeho duch se stále ještě třepotal proti jejím rtům, stále ještě zanechával jemné, chvějící se stopy úzkosti a rozkoše na její pokožce. Tváře měla zardělé, oči rosně třpytné a dech těžký. Chytila divocha za ruku a tiskla ji malátně k sobě.
Chvilku se na ni díval, bledý, rozbolestněný, toužící a stydící se za svou touhu. Není hoden, není... Jejich oči se na okamžik setkaly. Jakou rozkoš slibovaly! Královské výkupné temperamentu.
Spěšně odvrátil zrak a vyprostil ruku z jejího sevření. Naplnila ho temná úzkost, že by mohla přestat být tím, čeho on se necítil hoden.
"Myslím si, že vy byste se neměla dívat na takové věci," pravil a spěchal přenést z Leniny samé vinu na všechny minulé nebo třeba i budoucí chybné kroky svého ideálu na okolí, v němž žila.
"Jaké věci, Johne?"
"Jako je tenhle hnusný film."
"Hnusný?" divila se Lenina upřímně. "Ale mně se to zdálo rozkošné."
"Bylo to sprosté," řekl rozhorleně, "bylo to nízké."
Potřásla hlavou. "Já vás nechápu." Proč je tak divný? Proč jí chce pokazit všechnu radost?
V aerotaxi se na ní sotva podíval. Vázán slavnými sliby, které nikdy nebyly vysloveny, poslušen rozkazů, které dávno přestaly platit, seděl odvrácen od ní a mlčel. Chvílemi proběhlo celým jeho tělem nervózní škubnutí - jako by prst trhl strunou napjatou až k prasknutí.
Aerotaxi přistálo na střeše domu, kde Lenina bydlila.
"Konečně," myslila si téměř jásavě, když vystupovala z taxíku.
Konečně - i když byl ještě před chvilkou tak divný. Stála pod lampou a dívala se do zrcátka. Konečně. Ano, nos se jí trochu leskne.
Vyňala labutěnku a napudrovala se. Právě jí na to stačí čas, než on zaplatí taxi. Zapudrovávala si lesknoucí se nos a myslila si při tom: "Je hrozně hezký. Nemusel by být tak plachý jako Bernard. A přece...
Každý jiný muž by to už dávno udělal. Tak aspoň teď." V malém kulatém zrcátku se na ni náhle usmál kousek obličeje.
"Dobrou noc," pravil přiškrcený hlas za ní. Lenina se otočila. Stál ve dveřích helikoptéry a upřeně se na ni díval. Zřejmě se tak na ni díval celou tu dobu, co si pudrovala nos, a čekal ale na co? Nebo váhal a snažil se přikročit k rozhodnutí a celou tu dobu myslil, myslil - nemohla si představit, o jakých neobyčejných věcech přemýšlel.
"Dobrou noc, Lenino," opakoval a jeho pokus o úsměv skončil v podivné grimase.
"Ale Johne... myslela jsem, že... Nechcete jít?"
Zavřel dveře a naklonil se dopředu, aby řekl něco pilotovi. Taxi vyrazilo do výše.
Okénkem v podlaze mohl divoch vidět v modravém světle lamp bledou tvář dívky, jež se dívala za ním vzhůru. Otvírala ústa a cosi volala. Její postava se zmenšovala a rychle mu mizela; malý a čím dál tím menší obdélník střechy jako by se propadal do tmy.
O pět minut později byl už zase doma. Ze skrýše vytáhl svazek ohlodaný myšmi, s nábožnou úctou obracel umazané a pomačkané stránky a začal číst Othella. Othello, vzpomínal si, byl stejně jako hrdina Tří týdnů v helikoptéře - černoch.
Lenina si osušila oči a šla po střeše ke zdviži. Cestou dolů do sedmadvacátého poschodí si vytáhla lahvičku somy. Jeden gram nestačí, rozhodla se, její zármutek vážil více než jeden gram. Ale vezme-li si dva gramy, hrozí jí nebezpečí, že se zítra ráno nevzbudí včas. Rozhodla se pro zlatou střední cestu a vysypala si do levé dlaně tři půlgramové tabletky.

"Ale všichni jsou už tady a čekají na vás!"
"Tak ať," ozval se tlumený hlas za dveřmi.
"Ale Johne, přece dobře víte" (jak je to těžké někoho přemluvit, když musíte křičet ze všech sil!), "že jsem je pozval jen proto, aby se s vámi seznámili."
"Měl jste se napřed zeptat mne, chci-li se s nimi seznámit."
"Ale dřív jste vždycky přišel, Johne."
"A právě proto už nechci přijít."
"Jen kvůli mně," řval Bernard lstivě. "Ani kvůli mně nepůjdete?"
"Ne."
"To myslíte vážně?"
"Ano."
"Ale co mám dělat?" naříkal Bernard zoufale.
"Táhněte k čertu!" zařval rozzlobený hlas zevnitř.
"Ale dnes večer přijde canterburský arcipěvec Komunity." Bernard skoro plakal.
"Ai yaa tákva!" Jen v jazyce zuňi byl divoch s to nalézt adekvátní výraz svých citů vůči arcipěvci Komunity. "Háni!" dodal ještě po malém zaváhání, a pak ještě s posměšnou zuřivostí: "Sons éso tsená!"
A odplivl si na podlahu, jak by to udělal Popé.
Nakonec Bernardovi nezbylo než se zdrceně odplížit do svého bytu a informovat netrpělivé shromáždění, že divoch dnes večer nepřijde.
Zpráva byla přijata s všeobecným rozhořčením. Muži zuřili, že se dali natolik podvést, aby se chovali zdvořile k tomuto zcela bezvýznamnému člověku s tak nechutnou reputací a s tak kacířskými názory. Čím vyšší bylo jejich postavení v hierarchii, tím hlubší byla jejich rozmrzelost.
"Takhle si ze mne vystřelit," opakoval neustále arcipěvec, "ze mne!"
Ženy zase s nevolí pociťovaly, že ten mrňous, kterému nalili nedopatřením do láhve alkohol, ten zmetek, který vypadá jako gamaminus, se jich zmocňoval pod falešnou záminkou. Byla to neslýchaná urážka, říkaly čím dál tím hlasitěji. Ředitelka z Etonu se vyjadřovala zvlášť jízlivě.
Jen Lenina neříkala nic. Seděla bledá v koutku, modré oči zastřeny nezvyklou melancholií, odříznutá od všeho kolem pocitem, který nikdo nemohl sdílet. Přišla na večírek plná zvláštního pocitu radostně úzkostné předtuchy. "Ještě pár minut," říkala si, když vstupovala do pokoje, "a uvidím ho, budu s ním mluvit, řeknu mu" (neboť s tímto rozhodnutím sem přišla), "že ho mám ráda - raději než kohokoli jiného na světě. A on potom snad řekne..."
Co řekne? Krev jí stoupla do tváří.
"Proč jen byl včera večer po tom kinu tak divný? Tak podivný? A přitom vím naprosto bezpečně, že se mu docela líbím. Jsem si jista..."
V tomto okamžiku oznámil Bernard společnosti, že divoch na večírek nepřijde.
Lenina náhle zakusila všechny ty pocity, jaké normálně bývají na začátku kúry, při níž se podává surogát prudké vášně - pocit hrozného prázdna, zlé předtuchy, tělesné slabosti. Zdálo se jí, že se jí srdce zastaví.
"Snad to dělá proto, že mě nemá rád," říkala si. A najednou se tato možnost stala nezvratnou jistotou: odmítl přijít, protože ji nemá rád.
Nemá ji rád...
"To je vážně už trochu moc," pravila ředitelka z Etonu řediteli firmy Krematoria na zpětné získávání fosforu. "Když si pomyslím, že jsem skutečně..."
"Ano," ozval se hlas Fanny Crowneové, "to o tom alkoholu je zcela určitě pravda. Jedna má známá má známou, která právě v té době pracovala v líhni embryí. A ta vypravovala mé přítelkyni a má přítelkyně vypravovala mně."
"To je opravdu zlé, velmi zlé," řekl s účastí Henry Foster arcipěvci Komunity. "Bude vás patrně zajímat, že náš bývalý ředitel se právě chystal přeložit ho na Island."
Nafouknutý balón Bernardova blaženého sebevědomí probodávalo každé slovo, které zde padlo, a vzduch z něho ucházel tisíci děrami.
Bledý a jako smyslů zbavený, plný žalosti a rozrušený chodil od jednoho hosta ke druhému, koktal nesouvislé omluvy, ujišťoval je, že příště divoch určitě přijde a prosil je, aby přece jen poseděli a vzali si karotenový chlebíček či plátek A-vitamínové paštiky a vypili sklenku šampaňského surogátu. Jedli sice, jak se slušelo, ale ignorovali ho; pili a říkali mu do očí hrubosti nebo o něm mluvili mezi sebou nahlas a urážlivě, jako by tu ani nebyl.
"A nyní, drazí přátelé," pravil canterburský arcipěvec Komunity svým krásným zvonivým hlasem, jakým řídil oslavy Fordova dne, "nyní, drazí přátelé, soudím, že snad už je čas..." Vstal, postavil sklenici, smetl ze své fialové viskózové vesty drobečky vydatného zákusku a kráčel ke dveřím.
Bernard se k němu vrhl, aby ho zadržel.
"Opravdu již musíte, pane arcipěvče? Vždyť je ještě brzy. Doufal jsem, že budete..."
Ano, v co všechno nedoufal, když mu Lenina důvěrně sdělila, že arcipěvec Komunity přijme jeho pozvání, jestliže mu je pošle. "Víš, je to opravdu roztomilý člověk." A ukázala Bernardovi malý zip ve formě T. Arcipěvec jí ho věnoval na památku víkendu, který s ním strávila v diecézní pěvecké síni. Canterburský arcipěvec Komunity a pan Divoch přislíbili účast, vytruboval Bernard svůj triumf na každé pozvánce. Avšak panu Divochovi se uráčilo právě dnes večer se zavřít ve svém pokoji, řvát "Háni!" a dokonce (ještě štěstí, že Bernard nerozuměl řeči zuňi) "Sons éso tsená!"
To, co mělo být vyvrcholením celé Bernardovy kariéry stalo se jeho nejhlubším ponížením.
"Tolik jsem doufal..." koktal ještě jednou a díval se na vysokého hodnostáře prosebným a úzkostným pohledem.
"Mladý příteli," pravil arcipěvec Komunity slavnostně přísným hlasem. Nastalo všeobecné ticho. "Chci vám dát radu,"

a zahrozil na Bernarda prstem. "Dříve než bude pozdě. Dobrou radu." (Jeho hlas teď zněl, jako by vycházel z hrobu.) "Napravte své cesty, mladý příteli, napravte své cesty." Udělal nad ním znamení T a odešel. "Lenino, drahoušku," zvolal úplně změněným tónem, "pojď se mnou."
Poslušně, avšak bez úsměvu a bez výrazu radostného povznesení (jako by si nebyla vědoma cti, které se jí dostalo) vyšla Lenina za ním z pokoje. Ostatní hosté následovali v uctivé vzdálenosti. Poslední práskl dveřmi. Bernard byl sám. Zcela splaskly a scvrklý klesl do židle, zakryl si tvář rukama a začal plakat. Ale za pár minut si to rozmyslil a spolkl čtyři tabletky somy.
Nahoře ve svém pokoji četl divoch Romea a Julii.
Lenina a arcipěvec Komunity vystoupili na střeše pěvecké síně.
"Pospěš si, milá přítelkyně - totiž Lenino, chtěl jsem říci," volal pěvec netrpělivě ode dveří zdviže. Lenina, která se maličko zdržela, aby se podívala na měsíc, sklonila oči a spěchala po střeše za ním.
‚Nová biologická teorie' zněl název pojednání, které Mustafa Mond právě dočetl. Chvilku ještě seděl s čelem přemýšlivě svraštělým, potom vzal pero a napsal na titulní stránku: "Způsob, jakým autor matematicky pojednává o pojmu účelnosti, je nový a nanejvýš důmyslný, avšak kacířský, a pokud se týká nynějšího společenského řádu, nebezpečný a potenciálně podvratný. Neuveřejňovat!" To slovo podtrhl. "Autora postavit pod dohled. Bude třeba uvažovat o jeho přeložení na stanici pro mořskou biologii na ostrově sv. Heleny."
Škoda, pomyslil si, když to podepisoval. Je to mistrovské dílo. Ale jakmile jednou připustíte výklady o pojmech účelnosti, mohou být následky nedozírné. Je to jeden druh myšlenek, které mohou snadno otřást predestinací neustálých intelektů u vyšších kast - připravit je o jejich víru ve štěstí jako Nejvyšší dobro a místo toho je naučit věřit, že cíl leží někde na druhé straně, někde mimo nynější lidskou sféru; že účelem života není udržení blahobytu, ale jistá intenzifikace a zjemnění vědomí, rozšíření poznání. "Což může být," uvažoval inspektor, "docela pravda. Avšak za nynějších okolností je to nepřípustné."
Vzal opět pero a pod slovem ‚Neuveřejňovat' udělal druhou čáru, ještě tlustší a černější než prvou. Potom si povzdechl. "Jak by to bylo krásné," snil, "kdyby člověk nemusil myslit na štěstí!"
Se zavřenýma očima, s tváří zářící nadšením John tiše deklamoval do prázdna: "Ó, učí pochodně jich záři skvělé!
Tak zdá se viset z tváře noci stmělé jak v uchu Ethiopa klenot skvoucí, vděk příliš vzácný pro zem, touhu žhoucí!"
Zlaté T třpytivě leželo na Lenininých ňadrech. Arcipěvec Komunity vzal laškovně za zip a potahoval ho sem a tam.
"Myslím," pravila náhle Lenina po dlouhém mlčení, "že bych si měla vzít raději dva gramy somy."
Bernard teď pevně spal a usmíval se v soukromém ráji svých snů.
Usmíval se a usmíval. Avšak neúprosně, každých třicet vteřin poskočila minutová ručička elektrických hodin nad jeho postelí a téměř neslyšitelně cvakla. Cvak, cvak, cvak, cvak... A bylo ráno. Bernard byl opět uprostřed bídy času a prostoru. V náladě nanejvýš sklíčené letěl aerotaxíkem do práce v ústředně pro predestinaci. Opojení úspěchem vyprchalo. Vrátil se opět do svého střízlivého já. Na rozdíl od pomíjivého nafouknutého balónu minulých týdnů zdálo se to staré já nebývalé těžší než okolní atmosféra.
Divoch neočekávaně projevil vůči tomuto splasklému Bernardovi velkou dávku soucitu a pochopení.
"Jste teď zase skoro takový, jaký jste byl v Malpaisu," pravil, když mu Bernard vypravoval svůj žalostný příběh. "Vzpomínáte si ještě na náš první rozhovor? Tam venku, před domkem. Jste zase takový jako tehdy."
"Protože jsem zase nešťastný, to je to."
"Nu, byl bych raději nešťastný, než abych měl žít v takové falešné, prolhané blaženosti, jakou zde máte."
"Já proti ní nic nemám," pravil Bernard hořce. "Ale příčinou všeho jste vy. Odmítnout přijít na můj večírek a obrátit je všechny proti mně!" Věděl, že to, co říká, je absurdní nespravedlnost. Ve svém nitru a nakonec i nahlas přiznal, že je pravda všechno, co teď divoch říká o bezcennosti přátel, kteří se mohou z tak nicotných pohnutek změnit v pronásledovatele a nepřátele. Avšak přes všechno to poznání a přiznání, přesto, že přítelova podpora a sympatie byly nyní jeho jedinou útěchou, Bernard i nadále zvráceně v sobě živil vedle upřímné náklonnosti i utajovanou zášť proti divochovi a uvažoval o malé trestné výpravě proti němu. Chovat zášť proti arcipěvci Komunity nemělo smyslu, nebylo možno se pomstít na vrchním plniči lahví nebo na predestinačním asistentovi. Divoch jakožto oběť měl pro Bernarda před ostatními obrovskou výhodu - byl totiž dostupný.
Jedna z hlavních funkcí přítele spočívá v tom, aby snášel (v mírnější a symbolické formě) tresty, které bychom rádi uvalili na své nepřátele, avšak nemůžeme.
Druhým Bernardovým přítelem, který se měl stát obětí, byl Helmholtz.
Když po své porážce přišel a znovu ho prosil o přátelství, které v dobách svých úspěchů nepokládal za něco, co stojí za udržení, Helmholtz mu své přátelství znovu daroval. A daroval mu je bez slova výčitky, bez komentáře, jako by už ani nevěděl, že vůbec kdy byla mezi nimi roztržka. Bernard byl dojat, ale zároveň se také cítil ponížen touto velkodušností - velkodušností tím mimořádnější, a proto tím více pokořující, že měla původ nikoli v somě, nýbrž v Helmholtzově charakteru. Byl to Helmholtz všedního dne, který zapomněl a odpustil, nikoliv Helmholtz ze somové dovolené. Bernard byl za to náležitě vděčný (byla to pro něho obrovská útěcha, že má zase přítele), ale byl také náležitě rozmrzelý (bylo by potěšením nějak se pomstít Helmholtzovi za jeho ušlechtilost).
Při prvním setkání po předešlém odcizení mu Bernard vylil své srdce a přijal jeho útěchu. Teprve několik dní nato se ke svému překvapení a ne bez pocitu studu dověděl, že není sám, kdo se dostal do nesnází. Helmholtz se rovněž dostal do konfliktu s Mocí.
"Bylo to pro několik veršů," vysvětloval. "Měl jsem právě svůj obvyklý kurs pokročilé citové techniky pro třetí ročník. Dvanáct lekcí, z nichž sedmá je věnována rýmování. ‚O použití veršů v morální propagandě a reklamě,' abych byl přesný. Vždycky doprovázím přednášku četnými praktickými příklady. Tentokráte jsem se rozhodl, že jim přečtu něco z toho, co jsem napsal sám. Bylo to ovšem vyložené šílenství, ale nemohl jsem odolat." Zasmál se. "Hrozně mě zajímalo,

jak budou reagovat. Kromě toho," připojil vážněji, "jsem chtěl dělat trošku propagandu; pokusil jsem se jim technicky navodit stejné pocity, jaké jsem měl, když jsem ty verše psal. Forde!" Znovu se zasmál. "To byl kravál! Šéf si mě hned zavolal a pohrozil mi okamžitým vyhazovem. Teď jsem ocejchován."
"Ale o čem byly tvé verše?" ptal se Bernard.
"O tom, jak je člověk sám."
Bernard zvedl obočí.
"Chceš-li, přednesu ti je." A Helmholtz začal: ‚Včerejší slavnosti, nic než proražený buben, půlnoc na náměstí, flétny ve vakuu, zavřená ústa a mlčící tváře, stroje zastavené, kde hlučely davy, prázdnota plná špíny - Všechno to ticho se raduje, pláče (nahlas či potichu), hovoří - a odkud ten hlas, čí je to hlas, to nevím.
Není tu, vidíš, Zuzana, není tu Egerie, nejsou tu jejich kozičky, rtíky a ani, ach, zadničky.
A přece z té prázdnoty přítomnost zcela jiná znenáhla vynořuje se.
Kdo je to, ptám se, kdo je to, když není, a přece noc mlčenlivá je jeho přítomnosti plná, takže i ženský klín je jenom prázdný stín?' "Nuže, uvedl jsem jim to jako příklad a oni to hlásili šéfovi."
"To mě nepřekvapuje," pravil Bernard. "Vždyť je to vyloženě proti všem jejich hypnopedicky nasbíraným moudrostem. Nezapomeň, že byli přinejmenším čtvrtmiliónkrát varováni před samotou."
"Já vím. Ale chtěl jsem vidět, jaké to bude mít účinky."
"Tak je teď vidíš."
Helmholtz se jen zasmál. "Cítím," pravil po chvilce mlčení, "jako bych teprve teď začínal mít něco, o čem mohu psát. Jako bych začínal být schopen používat té síly, kterou cítím v sobě, té přebytečné, zvláštní, skryté síly. Snad, snad ke mně něco přichází." Bernardovi se zdálo, že přes všechny ty nesnáze je Helmholtz hluboce šťastný.
Helmholtz a divoch se hned stali nejlepšími přáteli; tak vřelými přáteli, že Bernard brzy pocítil svíravou bolest žárlivosti. On se za celé týdny tak důvěrně s divochem nesblížil, jak to dokázal Helmholtz od první chvíle. Když je pozoroval a naslouchal jejich rozhovorům, přistihl se někdy, že si nazlobeně přeje, aby je byl nikdy nesvedl dohromady. Styděl se za svou žárlivost a pokoušel se střídavě úsilím vůle nebo pomocí somy se od ní osvobodit. Avšak jeho úsilí nemělo valný úspěch. Mezi jednotlivými somovými dovolenými byly nutné přestávky. Ten protivný pocit žárlivosti se neustále vracel.
Když se setkali potřetí, přednesl Helmholtz divochovi své verše o osamění.
"Co si o tom myslíte?" ptal se ho potom.
Divoch potřásl hlavou. "Poslechněte si toto," odpověděl a vytáhl zásuvku, v níž uchovával knihu ohlodanou od myší. Otevřel ji a četl: "Teď ať ze samoty arabského stromu pták, jenž nejzvučnější pěje sóla, jako herold s trubkou, hlasitější zvonu, milé okřídlence kolem sebe volá..."
Helmholtz naslouchal s rostoucím vzrušením. U ‚samoty arabského stromu' sebou trhl; u ‚volání k útoku' se usmál, radostně překvapen, u ‚slétalo se hejno dravců' mu stoupla krev do tváří; u ‚hudby mrtvých' však zbledl a chvěl se dosud nepoznaným pohnutím.
Divoch četl dále: "Ohněm lásky tvář se v tváři zrcadlila, až se jeden v druhém milou slastí ztratil, ona nebyla už ona, on jí stejným splatil, dvojí podoba se v jednu bytost slila.
Holým rozumem to nikdo nepochopí, že se křídlo v křídlu rozplynulo..."
"Heče - peče!" přerušil recitování Bernard a hlasitě a nepříjemně se zasmál. "Úplně jako hymna při Pobožnosti souladu." Mstil se oběma přátelům za to, že nacházejí větší zalíbení v sobě než v něm.
Také při dalších dvou nebo třech schůzkách si dopřál tuto malou pomstu. Bylo to prosté a také velice účinné, protože Helmholtz i divoch nesmírně trpěli, když jim drtil a špinil ty křišťálové verše. Nakonec mu Helmholtz pohrozil, že ho vyhodí z pokoje, odváží-li se ještě jednou je přerušit. A přece to byl Helmholtz sám, ať je to jakkoliv podivné, kdo způsobil příští a ze všech nejhanebnější přerušení.
Divoch předčítal z Romea a Julie - předčítal (protože si představoval po celou dobu sebe jako Romea a Leninu jako Julii) - s hlubokou a rozechvělou vášní. Helmholtz naslouchal s rozpačitou pozorností scéně, kdy se milenci poprvé setkají. Scéna v zahradě jej nadchla svou poezií, avšak musil se usmát nad city, které tam byly vyjádřeny. Dostat se do takového stavu kvůli schůzce s děvčetem - to mu připadalo poněkud směšné. Avšak zkoumáme-li jednotlivé podrobnosti, slovo za slovem, jaký to nádherný kousek emoční techniky!
"Ve srovnání s tímhle stařešinou," pravil, "vypadají naši nejlepší propagační technici jako pošetilí břídilové." Divoch se vítězoslavně usmál a znovu začal číst. Vše šlo docela dobře, až do poslední scény třetího aktu, kdy Capulet a jeho manželka začínají naléhat na Julii, aby si vzala Parise. Po celou tuto scénu byl Helmholtz neklidný.
Avšak když Julie, kterou divoch pateticky předváděl, vykřikla: ‚Což není slitování v nebesích, jež vidí na dno mého zármutku?
Ó, dobrá moje matko, aspoň vy mě nezavrhujte a odložte jen na měsíc ten sňatek, na týden, pak ustelte mi lůžko svatební v té šeré hrobce, v které Tybalt leží... ' - když toto řekla, vybuchl Helmholtz v nezadržitelný hlučný smích.
Otec a matka (jak groteskně nechutné!) vnucují dceři někoho, koho nechce! A ta pitomá husa neřekne, že má někoho jiného, kterému dává (alespoň prozatím) přednost. Oplzlá nesmyslnost situace byla neodolatelně komická. S heroickým úsilím v sobě dosud potlačoval vzrůstající veselí. Avšak ‚dobrá matka' (v divochově chvějivém tónu úzkosti) a zmínka o Tybaltovi, který ležel mrtvý a zřejmě nespálený v šeré hrobce, promrhávaje tak bez užitku svůj fosfor - to bylo trochu příliš. Smál se a smál, až mu slzy tekly proudem po tvářích, smál se neutišitelně, a divoch, bledý pocitem urážky, se na něho přes knihu díval, a když smích neustával, dotčeně knihu sklapl, zvedl se a zamkl ji opět do zásuvky, jako někdo, kdo si bere zpátky své perly, které naházel sviním.
"A přece," pravil Helmholtz, když opět nabral dechu, aby se omluvil a uklidnil divocha natolik, aby vyslechl jeho vysvětlení, "vím docela dobře, že člověk potřebuje takové směšné, šílené situace, aby mohl psát opravdu dobře. Proč

byl ten stařešina tak báječným propagačním technikem? Protože existovalo tolik šílených, strastiplných věcí, které ho vyváděly z míry. Člověk musí být zraněn a vzrušen, jinak nemůže ani pomyslit na věty, které jsou skutečně dobré a pronikají vším jako rentgenové paprsky. Ale ten otec a matka!" Potřásl hlavou. "Nemůžete přece ode mne očekávat, že zůstanu vážný, když se mluví o otci a matce. A kdo se dnes vzruší nad tím, zda nějaký chlapec dostane nebo nedostane dívku?" (Divoch se téměř svíjel bolestí, avšak Helmholtz se díval zamyšleně na podlahu a nic neviděl.) "Ne," povzdechl, "tak to nejde. Potřebujeme šílenství a prudké emoce jiného druhu. Ale jaké? Jaké? Kde je nalézt?" Mlčel. "Nevím," řekl konečně a potřásl hlavou, "opravdu nevím."

13

Z šera líhně se vynořil Henry Foster.
"Nechtěla bys jít se mnou dnes večer do pocitového kina?"
Lenina mlčky zavrtěla hlavou.
"Jdeš s někým jiným?" Vždy ho zajímalo, kdo z jeho přátel se kterou z jeho přítelkyň spí. "Je to Benito?" dotazoval se.
Znovu zavrtěla hlavou.
Henry si povšiml únavy v purpurových očích, bledosti pod lupusovým leskem, smutku v koutcích vážných karmínových úst. "Nejsi nakonec nemocná?" ptal se poněkud úzkostlivě. Obával se, aby snad netrpěla některou z ještě nevyhlazených nakažlivých chorob.
Lenina zavrtěla hlavou.
"V každém případě bys měla jít k lékaři," pravil Henry. "Chodit včas k lékaři - růžičky na tváři," dodal srdečně a doprovodil tuto hypnopedickou průpovídku přátelským klepnutím na rameno. "Možná, že bys potřebovala náhražku těhotenství," navrhoval. "Anebo zvlášť silnou léčbu surogátem prudké vášně. Víš, někdy běžná dávka nedostačuje..."
"Ale, pro Forda," přerušila Lenina své tvrdošíjné mlčení, "buď už ztichа!" Obrátila se k němu zády a věnovala se zase svým zanedbaným embryím.
Tak tedy léčba surogátem prudké vášně! Dala by se do smíchu, kdyby neměla pláč na krajíčku. Jako by neměla dostatek své vlastní prudké vášně! Hluboce si povzdechla a znovu naplnila injekční stříkačku.
"Johne," šeptala si, "Johne..." Potom však překvapeně zvolala: "Forde Pane, dala jsem tady tomu injekci proti spavé nemoci, nebo ne?" Prostě si nemohla vzpomenout. Nakonec se rozhodla, že nebude riskovat, aby embryo dostalo druhou dávku, a šla k další láhvi na lince.
Za dvaadvacet let, osm měsíců a čtyři dny od tohoto okamžiku bude možná muset slibný mladý alfa-minus, správní úředník ve Mwanza-Mwanza, zemřít na trypanosomiázu - prvý případ po více než polovině století. Lenina si povzdechla a pokračovala ve své práci.
O hodinu později, v šatně, Fanny energicky odporovala. "Ale vždyť je to nesmyslné dostat se do takového stavu. Prostě nesmyslné," opakovala. "A kvůli čemu? Kvůli muži - jedinému muži!"
"Ale já chci právě jeho!"
"Jako by na světě nebyly milióny jiných mužů."
"Ale ty já nechci."
"Jak to můžeš vědět, když jsi to s nimi nezkusila?"
"Zkusila."
"Ale s kolika?" ptala se Fanny a krčila pohrdavě rameny. "S jedním, se dvěma?"
"S tucty. Ale," vrtěla hlavou, "ale nebylo to k ničemu," dodala.
"No dobrá, musíš vytrvat," pravila Fanny pateticky. Bylo však zřejmé, že její důvěra ve vlastní recepty je otřesena. "Jen vytrvalost vede k cíli."
"Ale teď..."
"Nemysli na něj!"
"Ale já si nemohu pomoci."
"Tak si vezmi somu."
"Však ji beru."
"Jen pokračuj."
"Ale když soma přestane působit, mám ho stále ráda. A vždycky ho budu mít ráda."
"Dobrá, když je to tedy tak," řekla Fanny velmi rozhodně, "proč prostě nejdeš a nevezmeš si ho? Ať chce, nebo nechce!"
"Ale kdybys jen věděla, jak je hrozně divný!"
"To je jen další důvod, abys na to šla energicky."
"To se ti snadno řekne."
"Tak žádné hlouposti. Jednej!" Její hlas zněl jako trumpeta. Klidně by mohla přednášet ve večerním kursu, který pořádá Fordovské sdružení mladých žen pro dospívající bety-minus. "Ano, jednej - a hned! Udělej to okamžitě!"
"Budu se hrozně bát," pravila Lenina.
"Stačí, když si před tím vezmeš půl gramu somy. Tak, a teď se jdu vykoupat." A odpochodovala, vlekouc za sebou osušku.
Zazvonil zvonek a divoch, který netrpělivě doufal, že dnes odpoledne přijde Helmholtz (neboť se nakonec rozhodl promluvit s Helmholtzem o Lenině a nemohl už ani na chvilku snést odklad svého přiznání, vyskočil a běžel ke dveřím.
"Tušil jsem, že to budeš ty, Helmholtzi," volal, když otevíral dveře.
Na prahu, v námořnickém obleku z bílého acetátového saténu, bílou čapku elegantně nasazenou na levé ucho, stála

Lenina.
"Ó!" zvolal divoch, jako by mu někdo zasadil těžkou ránu.
Půl gramu stačilo, aby Lenina zapomněla na své obavy a rozpaky.
"Ahoj Johne," pravila s úsměvem a vešla do pokoje. Zavřel mechanicky dveře a šel za ní. Lenina si sedla. Nastala dlouhá odmlka.
"Zdá se, že tě moje návštěva moc nepotěšila, Johne," poznamenala konečně.
"Nepotěšila?" Divoch se na ni vyčítavě podíval. Pak před ní padl na kolena, vzal její ruku a s úctou ji políbil.
"Nepotěšila? Ach, kdybyste jen věděla," zašeptal a odvážil se pozvednout k ní svůj zrak.
"Lenino čarovná," pokračoval, "vy vrchole všech divuplných divů, nade vše, co světu nejdražšího, skvostnější." Usmála se na něj se svůdnou něžností. "Však vy, ó vy tak dokonalá," (naklonila se k němu s rozevřenými rty), "nevyrovnatelná, jste utvořena z toho," (blíže, stále blíže), "každý tvor co nejvýbornějšího v sobě má." Blíž a blíže. Divoch náhle vyskočil. "A proto," pravil s odvrácenou tváří, "jsem chtěl napřed vykonat nějaký čin... Chci říci - chtěl jsem ukázat, že vás jsem hoden. Ne snad, že bych někdy opravdu mohl být. Ale chtěl jsem alespoň ukázat, že nejsem úplně nehoden. Chtěl jsem něco vykonat."
"Proč si myslíš, že je to nutné...," začala Lenina, ale nedokončila větu. V jejím hlase zaznívalpodrážděný tón. Když se tak s rozevřenými rty naklání blíž a blíž a když potom náhle zjistí, že ten nemotorný ťulpas uskočil a ona se nenaklání vůbec k ničemu - nu, pak má důvod, i když jí v krvi cirkuluje půl gramu, pak má skutečný důvod, aby se rozzlobila.
"V Malpaisu," mumlal divoch nesouvisle, "se musila dívce přinést z hor kůže lva - to jest, když se s ní chtěl někdo oženit. Nebo i kůže vlka."
"V Anglii nejsou žádní lvi," odsekla Lenina.
"A kdyby byli," dodal divoch náhle s pohrdavým odporem, "lidé by je patrně zabíjeli z helikoptér plynem nebo něčím takovým. To bych já ale neudělal, Lenino." Narovnal ramena a odvážil se na ni podívat. Setkal se se strnulým pohledem, plným rozmrzelosti a nepochopení.
Zmateně pokračoval, čím dál tím nesouvisleji: "Udělám vše, vše, co chcete. Víte, jsou některé sporty, které jsou velmi lopotné.
Ale ta námaha jen zvyšuje potěšení z nich. Tak to cítím. Myslím tím, že budu třeba zametat podlahu, budete-li to chtít..."
"Ale na to máme vysavače prachu," odpověděla Lenina udiveně.
"To přece vůbec není nutné."
"Ne, ovšemže to není nutné. ‚Mnohé ponížení se čacky podniká.
Věc nejchudší se nese často k cílům bohatým.' Rád bych něco čacky podstoupil. Chápete?"
"Ale když máme vysavače..."
"O to tu přece nejde."
"A poloidioty-epsilony, aby vykonávali takovou práci," pokračovala, "nač potom tedy?"
"Nač? Přece pro vás, pro vás. Jen abych dokázal, že..."
"A co mají pro všechno na světě vysavače společného se lvy...?"
"Abych vám ukázal, jak vás..."
"...nebo lvi s radostí nad mou návštěvou..." Byla čím dále podrážděnější.
"...jak vás miluji, Lenino," vyrazil ze sebe takřka zoufale.
Jako důkaz vnitřního přílivu ohromující blaženosti se Lenině nahrnula krev do tváří. "To myslíš vážně, Johne?"
"Ale já jsem to nechtěl tak říci," volal divoch a svíral ruce jako ve smrtelné křeči. "Nechtěl, dokud... Poslyšte, Lenino, i v Malpaisu se lidé žení."
"Cože se lidé?" Do jejího hlasu se opět počala vkrádat podrážděnost.
O čem to jen mluví?
"Navždy. Slibují, že budou spolu žít navždy."
"To je ale hrozný nápad!" Lenina byla upřímně pohoršena.
"Přežití jest odměnou krásy a duch se obnovuje rychleji, než se krev rozkládá."
"Cože?"
"A Shakespeare ještě říká: ‚Leč odejmeš-li její dívčí pás, než svatý obřad plně posvětí váš řádný sňatek... '" "Pro Forda, Johne, mluv přece rozumně. Vůbec nic z toho nechápu.
Napřed to byly vysavače prachu, pak dívčí pás. Vždyť se z toho zblázním." Vyskočila a z obavy, že by se mohl vzdálit, jako jí už unikl myšlenkou, chytila ho za zápěstí: "Odpověz mi na otázku: máš mě opravdu rád, nebo ne?"
Chvíli mlčel. Pak odpověděl velmi tiše: "Ó, z míry nade vše, co kromě vás zná svět, vás miluji."
"Proč jsi to tedy neřekl?" zvolala a její rozhořčení bylo tak silné, že mu zaryla nehty do zápěstí. "Místo toho, abys v jednom kuse žvanil o dívčích pásech a vysavačích a lvech a po celé týdny mě činil nešťastnou."
Pustila mu ruku a zlobně ji od sebe odstrčila.
"Kdybych tě neměla tak ráda," pravila, "zlobila bych se na tebe."
A náhle se její paže ovinuly kolem jeho krku; ucítil její rty měkce spočinout na svých. Tak lahodně měkké, tak horké a elektrizující, že musil myslet na objetí ve Třech týdnech v helikoptéře. Ó-óóh! stereoskopická blondýna a á - áách! supermouřenín. Hrůza, ta hrůza...
Pokoušel se vyprostit, avšak Lenina ho objímala pevněji a pevněji.
"Proč jsi mi to neřekl," šeptala a oddálila hlavu, aby se na něj podívala.
V jejích očích byla něžná výčitka. "Sluj nejtmavší ni nejvhodnější místo" (hlas svědomí zaznívalpoeticky) "a nejusilovnější vnuknutí, jímž moh' by pokoušet nás horší Duch, v zlou žádost neroztaví moji čest. Nikdy, nikdy!"

"Ty můj hlupáčku!" říkala. "Tolik jsem po tobě toužila. A když jsi i ty po mně toužil, proč jsi tedy...?"
"Ale, Lenino...," začal odporovat. A protože hned uvolnila paže z jeho šíje a odstoupila od něho, domníval se na okamžik, že pochopila jeho nevyslovený náznak. Avšak když odepjala svůj bílý pás a pečlivě jej pověsila přes lenoch židle, začal tušit, že se zmýlil.
"Lenino...," opakoval s obavami.
Zvedla ruku ke krku a zatáhla zipem odshora dolů. Její bílá námořnická blůza se rozevřela až k obrubě. Podezření sílilo a měnilo se v jistotu."Lenino, co to děláte?"
Drc, drc! byla její němá odpověď. Vyklouzla ze svých zvonových kalhot. Kalhotková košile měla barvu bledě růžové mušle. Zlaté T od arcipěvce Komunity se jí houpalo na prsou.
"Ty sněžné prsy, které dráždily okenní mříží mužů pohledy..." Ta zpívající, burácející magická slova ji činila dvojnásob nebezpečnou, dvojnásob žádoucí. Jemné, jemně - ale jak pronikavě! - se to dralo a pronikalo do mysli, podkopávalo jeho odhodlanost.. "Neb nejmocnější přísahy jak sláma jsou v ohni krve. - Víc bud zdrženliv, sic jinak..."
Zip! Zaoblená růžovost se otevřela jako krásně rozkrojené jablko.
Několik pohybů pažemi, pak se zvedla nejprve pravá noha, potom levá: kalhotková košilka ležela na podlaze bez života, jako splasklá.
Přistoupila k němu, stále ještě ve střevících a ponožkách, s koketně nasazenou bílou čapkou. "Miláčku. Miláčku! Kdybys to byl jen řekl dříve!" Rozpřáhla náruč.
Ale místo aby také řekl "Miláčku!" a rozpřáhl svou náruč, divoch před ní zděšeně ustupoval a oháněl se rukama, jako by se snažil zaplašit nebezpečné zvíře, které vniklo dovnitř. Ustoupil čtyři kroky dozadu, až ho zastavila stěna.
"Nejsladší!" řekla Lenina, položila mu ruce na ramena a přitiskla se k němu. "Obejmi mě," žádala. "Muchlej mě, až mě umuchláš, drahoušku." Také ona měla poezii k službám, znala slova, jež zpívala a jež byla kouzlem a bubnováním. "Líbej mě," zavřela oči a ztišila hlas do ospalého šepotu, "líbej mě, líbej, už mě máš, přiviň mě k sobě znova..."
Divoch ji popadl za zápěstí, strhl její ruce se svých ramen a hrubě ji od sebe odstrčil na celou délku paže.
"Au, vždyť mě to bolí, bolí...óó." Náhle zmlkla. Leknutím zapomněla na svou bolest. Když otevřela oči, spatřila jeho tvář - ne, to nebyla jeho tvář, to jakási bledá zkřivená tvář, divoká a neznámá, sebou škubala v šílené, nevysvětlitelné zuřivosti. Celá zděšená zašeptala: "Co s tebou je, Johne?" Neodpověděl, jen se jí upřeně díval do tváře těma šílenýma očima. Ruce, kterýma držel její zápěstí, se chvěly.
Těžce a nepravidelně dýchal. Náhle uslyšela, že slabě, téměř neznatelně, ale hrůzně zaskřípal zuby. "Co je ti?" téměř zaječela.
Jako by ho její výkřik probudil. Popadl ji za ramena a zacloumal jí. "Děvko!" zařval. "Děvko! Ty nestydatá kuběno!"
"Ach ne, nech mne, přestaň," bránila se, a jak jí cloumal, hlas se jí groteskně chvěl.
"Pro-sím tě!"
"Zatracená děvko!"
"Je-den gram vzít...," začala.
Divoch ji odstrčil tak prudce, že zavrávorala a upadla. "Jdi," řval a stál výhružně nad ní, "jdi mi z očí, nebo tě zabiju." Zaťal pěsti.
Lenina zvedla ruku, aby si chránila tvář. "Ne, prosím tě, ne, Johne..."
"Pospěš si. A honem!"
S rukou stále zdviženou, a sledujíc každý jeho pohyb očima plnýma hrůzy, se vzchopila, a stále ještě skrčena, stále si chráníc tvář, pádila do koupelny.
Zvuk velkolepé facky, která urychlila její odchod, zazněl jako rána z pistole.
"Au!" Lenina poskočila dopředu.
Zamkla se bezpečně v koupelně a tam měla dost času, aby přehlédla své škody. Postavila se zády k zrcadlu a natočila hlavu. Když se podívala přes levé rameno, viděla otisk dlaně, zřetelný a šarlatově rudý na perlově bílé kůži. Opatrně si potřela postižené místo.
V sousední místnosti chodil divoch sem a tam, pochodoval a pochodoval v taktu bubnů a hudby magických slov. ‚Ne, střízlík páše je a zlatá muška mi smilní před očima...' Zvučela mu v uších k zešílení.
‚A přec ni tchoř ni kůň po mladé pastvě k ní nejde s hýřivější chtivostí.
Od pasu dolů jsou to kentauři, ač ženy nahoře; jen k pasu bohům přináležejí, vše pod ním patří ďáblu. Tam peklo, tma a propast sirnatá, žeh, vření, puch a porušení. Fi, fi, fi! Hu! Dej mi unci pižma, dobrý lékárníku, ať navoním ten obraz v mysli své!' "Johne!" odvážil se ozvat lichotný hlásek z koupelny. "Johne!"
‚Ó pleveli tak mile půvabný a libě vonící, že rozbolí se smysly po tobě, kéžs nebýval se nikdy narodil! Ten krásný papír, tato milá kniha, zdaž byly stvořeny, by napsalo se do nich "nevěstka"? ...Nebe ucpává si před tím nozdry...' Avšak její parfém ho stále ještě obklopoval, jeho kabát byl bílý od pudru, kterým bylo navoněno její sametové tělo. ‚Ty nestydatá kuběno, ty nestydatá kuběno, ty nestydatá kuběno.' Rytmus se mu sám od sebe vkrádal neúprosně do hlavy. ‚Ty nestydatá...' "Johne, prosím tě, dal bys mi moje šaty?"
Sebral zvonové kalhoty, blůzu a kalhotkovou košilku.
"Otevři!" poručil a kopl do dveří.
"Ne, neotevřu." Její hlas byl polekaný a vzdorný.
"Jak ti je tedy mám podat?"
"Strč je ventilátorem nade dveřmi."
Učinil, jak to navrhla, a znovu začal neklidně chodit po pokoji.
‚Ty nestydatá kuběno, ty nestydatá kuběno! Jak ďábel chlípnosti s tučnou zadnicí a bramborovými prsty...' "Johne!" Neodpověděl.

"Johne!"
"Co je?" ptal se hrubě.
"Nemohl bys mi podat můj malthusiánský pás?"
Lenina seděla a naslouchala jeho krokům ve vedlejším pokoji. Jak dlouho jen bude pochodovat sem a tam? Bude musit počkat, až John odejde? Nebo snad bude stačit, když počká, až se po jisté době jeho zuřivost uklidní, potom otevře dveře koupelny a uteče?
Její neklidné úvahy přerušilo zazvonění telefonu, které se ozvalo ve vedlejším pokoji. Zaslechla divochův hlas, jak se tiše domlouvá.
"Haló?"
.....
"Ano" .....
"Jsem to já, pokud se také nescivilizuju."
.....
"Ano, neslyšel jste, co jsem říkal? U telefonu divoch."
.....
"Co? Kdo že je nemocen? Ovšemže mě to zajímá."
.....
"Je to vážné? Je jí skutečně zle? Přijdu hned..."
.....
"Že již není ve svém bytě? A kam byla odvezena?"
.....
"Bože můj! Jaká je adresa?"
.....
"Park Lane - je to tak? Číslo tři? Děkuji." Lenina slyšela cvaknutí pokládaného sluchátka a potom rychlé kroky. Práskly dveře. Nastalo ticho. Odešel doopravdy?
S nekonečnou opatrností pootevřela jen o několik milimetru dveře a vykoukla škvírou. Povzbuzena prázdnotou pokoje, otevřela dveře o trochu víc a vystrčila hlavu. Nakonec vklouzla po špičkách do pokoje.
Několik vteřin tam stála s rozbušeným srdcem a naslouchala. Potom běžela k východu, otevřela, proklouzla ven, práskla dveřmi a utíkala.
Teprve když byla ve zdviži a sjížděla dolů, začala se cítit v bezpečí.

14

Nemocnice pro umírající v Park Lane byla šedesátipatrová věž, obložená bleděžlutými kachlíky. Když divoch vystoupil z aerotaxi, vzlétal zrovna ze střechy s bzukotem konvoj pohřebních letounů, natřených veselými barvami, a řítil se přes Park směrem k sloughskému krematoriu. U zdviže mu vrátný poskytl požadované informace a on sjel dolů do sedmnáctého poschodí k sálu 81 (k oddělení pro zrychlenou senilitu, jak mu vysvětlil vrátný).
Byl to velký pokoj, zářící sluncem a žlutým nátěrem; všech dvacet lůžek bylo obsazeno. Linda umírala společně s ostatními - společně a se vším moderním komfortem. Vzduch neustále oživovaly veselé syntetické melodie. U každého lůžka stál přímo proti umírající pacientce televizor. Televize byla puštěna jako otevřený kohoutek vodovodu od rána do večera. Každou čtvrthodinu se automaticky měnilo parfémování místnosti. "Snažíme se," vysvětlovala ošetřovatelka, která se divocha u dveří ujala, "snažíme se zde vytvořit dokonale příjemnou atmosféru - něco mezi prvotřídním hotelem a palácem pocitového kina, rozumíte-li mi."
"Kde je?" tázal se divoch, aniž věnoval nejmenší pozornost tomuto zdvořilému vysvětlování.
Ošetřovatelka se urazila. "Vy ale máte naspěch!" řekla.
"Je ještě nějaká naděje?" zeptal se.
"Myslíte naděje, že nezemře?" Přikývl. "Ne, ovšemže ne. Když někoho pošlou sem, není už naděje..." Bolestný výraz jeho bledého obličeje ji zarazil, takže větu nedokončila. "Proč, o co jde?" Nebyla u návštěvníků nemocnice na takovéto věci zvyklá. (Ostatně sem moc návštěv nechodilo; nebylo také důvodu, aby sem lidé chodili.) "Nejste snad nemocen?"
Zakroutil hlavou. "Je to má matka," řekl sotva slyšitelně.
Ošetřovatelka se na něho podívala udivenýma, zděšenýma očima.
Potom se rychle zadívala jinam. Od spánků až po hrdlo byla rudá jako rak.
"Zaveďte mě k ní," pravil divoch a snažil se mluvit obvyklým tónem.
Ošetřovatelka, stále ještě zrudlá, ho vedla sálem. Tváře, které se po nich otáčely, byly dosud mladistvé a neuvadlé (neboť stárnutí probíhalo tak rychle, že ani nebyl čas, aby zestárly také obličeje, jen srdce a mozek stárly). Sledovaly je prázdné pohledy druhého dětství, v nichž už nebyl žádny zájem. Když je divoch viděl, pocítil hrůzu.
Linda ležela na posledním lůžku dlouhé řady, hned u zdi.
Podložena poduškami, dívala se na semifinále jihoamerického mistrovství Riemannova tenisového poháru, které běželo ve zmenšené a němé reprodukci na obrazovce televizoru v nohách jejího lůžka. Na obdélníkové ploše osvětlené obrazovky se nehlučně míhaly, podobny rybkám v akváriu, figurky - mlčenliví, ale vzrušení obyvatelé jiného světa. Linda se na ně dívala s neurčitým a nechápavým úsměvem. Její bledý, překrmený obličej měl výraz přiblblé blaženosti. Každou chvilku se jí zavírala víčka a zdálo se, že pár vteřin dřímá. Potom se s malým trhnutím opět probudila, aby mohla vidět akváriové dovádění tenisových šampiónů, poslouchat Super-Vox-Wurlitzerianu, která hrála ‚Muchlej mě, až mě umuchláš,' a vdechovat teplý vánek verbeny, který sem vháněl ventilátor nad její hlavou - probudila se, aby všechny

tyto věci vnímala, nebo spíše aby o všech těchto věcech, transformovaných a zkrášlených somou v její krvi, snila. A opět se usmívala svým zlomeným, bezbarvým úsměvem infantilního uspokojení.
"Musím jít," pravila ošetřovatelka. "Přijdou mi sem teď děti. A mám tu ještě číslo 3," ukázala na druhý konec oddělení, "umře už asi za několik minut. Tak se zatím mějte hezky, jako doma." A čile odkvapila.
Divoch si sedl vedle lůžka.
"Lindo," zašeptal a vzal ji za ruku. Slyšela své jméno a otočila se.
Matný pohled se rozsvítil poznáním. Stiskla mu ruku, usmála se, rty se jí pohybovaly. Potom jí zcela náhle klesla hlava dopředu. Opět upadla do spánku. Seděl a díval se na ni - pátral v tom unaveném obličeji, hledal a nalézal onu mladou, jasnou tvář, která se skláněla nad jeho dětstvím v Malpaisu, vzpomínal si (a zavřel oči) na její hlas, na její pohyby, na všechny události jejich společného života. ‚Streptokoku, streptokoku, jdi ode mne na sto kroků...' - Jak krásně to zpívala!
A ty dětské rýmovačky, plné tajemného kouzla a záhad!
‚Á, Bé, Cé a vitamínek Dé, rybím tukem pokrmíme, to je zdravé, však to víme' Cítil, jak mu zpod víček tryskají horké slzy, když si připomínal tato slova a Lindin hlas, jak je říkávala. A potom hodiny čtení: Děcko má v láhvi všecko. Kočka má pěkná očka. A Praktické pokyny pro beta-laborantky v líhních embryí. A dlouhé večery u ohniště nebo v létě na střeše domku, kdy mu vyprávěla příhody z druhého světa, z toho světa mimo rezervaci: z onoho krásného, překrásného světa, který si stále ještě ve své vzpomínce zachovával jako nebe, jako ráj dobra a krásy, celistvý a neporušený, nepošpiněný stykem s realitou skutečného Londýna a s těmito skutečnými civilizovanými muži a ženami.
Pronikavé hlasy, které se zničeho nic ozvaly, ho přinutily otevřít oči. Spěšně si utřel slzy a rozhlédl se. Sálem se valil nekonečný proud identických osmiletých chlapců-bližeců. Přicházeli, bliženeč za bližencem, jeden jako druhý - jako děsivý sen. Jejich obličeje - vlastně jejich obličej, neboť tu byl jen jeden, který se stále opakoval - civěly jako pinčlíci, samé nosní dírky a samé bledé, vyvalené oči.
Dětí měly na sobě jednotné šaty v barvě khaki. Všechny měly pusy otevřené. Vešly za neustálého kvičení a štěbetání. Za chvilku to vypadalo, jako by sál byl plný barev. Hemžily se mezi lůžky, šplhaly na ně, plazily se pod nimi, nahlížely do televizorů a šklebily se na pacienty.
Linda je ohromila a málem polekala. Seběhly se k nohám jejího lůžka a dívaly se na ni s vyplašenou a hloupou zvědavostí zvířat, která se setkala s něčím neznámým.
"Jé, koukejte se!" Mluvily tichými, polekanými hlasy. "Co jí je?
Proč je tak tlustá?"
Ještě nikdy neviděly takovou tvář - tvář, která nebyla mladistvá a neměla hladkou, napjatou pokožku, tělo, které přestalo být štíhlé a vzpřímené. Všechny ty šedesátileté umírající ženy měly vzezření děvčátek. Čtyřiačtyřicetiletá Linda naproti tomu vypadala ve své zvadlosti a znetvořenosti jako zestárlá obluda.
"Ta je ale hrozná!" šeptaly si dětí. "Podívejte se, jaké má zuby!"
Náhle se zpod postele vynořil bliženeč s tváří pinčla, postavil se mezi Johnovu židli a zeď a začal čumět na Lindinu spící tvář.
"Něco takového...," začal. Avšak konec věty skončil už jen zakvičením.
Divoch ho popadl za límec, vyzdvihl ho nad židli a s rázným pohlavkem řvoucího kluka odehnal.
Jeho výskot přivolal vrchní ošetřovatelku na pomoc.
"Co jste mu udělal?" Ptala se rozhněvaně. "Nesmíte bít děti."
"Tak je nepouštějte k tomuhle lůžku." Divochův hlas se chvěl rozhorlením. "Co tady tihle mizerní spratci vůbec dělají? To je hanebné!"
"Hanebné! Co je na tom hanebného? Adaptujeme je na umírání. A to vám povídám," varovala ho sveřepě, "budete-li se ještě jednou plést do jejich adaptování, řeknu vrátnému, aby vás vyhodil."
Divoch se zvedl a udělal pár kroků směrem k ní. Jeho výraz tváře a pohyby byly tak hrozivé, že ošetřovatelka zděšeně couvla. S velkou námahou se ovládl, beze slova se obrátil a sedl si zase k lůžku.
Ošetřovatelka se uklidnila. I když její důstojnost byla ještě trochu nucená a nejistá, pravila: "Já jsem vás varovala, vezměte to na vědomí!"
Avšak odvedla příliš zvědavé bližence a poslala je ke kolegyni, která na druhém konci sálu organizovala honbu za zipem.
"Nech toho a jdi si vypít šálek kávy," řekla ošetřovatelce. Výkon autority jí opět vrátil sebedůvěru a dobrou náladu.
"Pojďme, děti," volala.
Linda se neklidně pohnula, otevřela na okamžik oči, podívala se nepřítomně kolem a pak znovu upadla ve spánek.
Divoch seděl u lůžka a snažil se ze všech sil dostat se znovu do onoho rozpoložení, ve kterém byl před několika minutami. "Á, Bé, Cé a vitamínek Dé," opakoval si, jako by ta slova byla zaklínadlem, které vyvolá mrtvou minulost k životu. Ale zaklínadlo nepomáhalo. Krásné vzpomínky se umíněně odmítaly vrátit. Vzkřísil jen nenáviděné obrazy žárlivosti a ošklivosti a bídy. Popé, jemuž z poraněného ramene kape krev; Lindin obličej, odulý spánkem, a mouchy, bzučící kolem meskalu, rozlitého po zemi vedle postele; kluci, kteří po něm pokřikují nadávky, když jde kolem... Ach ne, ne! Zavřel oči a potřásl hlavou, jako by chtěl mermomocí ty myšlenky zaplašit. "Á, Bé, Cé, vitamínek Dé..."
Pokoušel se vyvolat si vzpomínku na doby, kdy jí sedával na kolenou a ona ho objímala a zpívala, znovu a znovu, a kolébala ho, aby usnul.
"Á, Bé, Cé a vitamínek Dé, vitamínek Dé, vitamínek Dé..."
Super-Vox-Wurlitzeriana se vzdouval ve štkající crescendo. Verbena náhle ustoupila - v rámci cirkulace vůní - intenzivnímu pačuli.
Linda sebou pohnula, vzbudila se a několik vteřin s údivem zírala na semifinalisty. Pak zvedla hlavu, vdechla jednou

nebo dvakrát novou vůni vzduchu a náhle se usmála - úsměvem dětinského nadšení.
"Popé!" zamumlala a zavřela oči. "Á, tohle se mi líbí, to mám..."
Vzdychla a sklesla znovu do podušek.
"Lindo!" volal divoch úpěnlivě. "Nepoznáváš mě?" Tolik se snažil, dělal vše možné - proč mu nedovolí zapomenout? Tiskl skoro hrubě její bezvládnou ruku, jakoby ji tím chtěl donutit, aby se vrátila z toho snu nízkých rozkoší, z těch sprostých a nenáviděných vzpomínek zpět do přítomnosti, zpět do skutečnosti; do hrozné přítomnosti, do strašlivé skutečnosti, ale vyšší, významné, zoufale důležité právě pro blízkost toho, co ji činilo tak strašnou. "Nepoznáváš mě, Lindo?"
Ucítil slabý stisk její ruky. Slzy mu vstoupily do očí. Sklonil se nad ní a políbil ji.
Její rty se pohnuly. "Popé!" zašeptala znovu a jemu bylo, jako by mu vychrstli do obličeje štoudev špíny.
Náhle v něm vzkypěla zlost. Jeho zoufalý smutek, podruhé zklamaný, hledal nový ventil a proměnil se v mučivý vztek.
"Ale já jsem John!" zařval, "John!" a ve své zoufalé strasti ji uchopil za rameno a zacloumal s ní.
Lindina víčka se neklidně zachvěla. Otevřela oči, uviděla ho a poznala ho. "Johne!" zvolala, ale přemístila jeho skutečnou tvář, jeho skutečné a násilné ruce do svého imaginárního světa - mezi své vnitřní a soukromé ekvivalenty pačuli a Super-Wurlitzery, mezi přetvořené vzpomínky a podivně transformované pocity, které vytvořily její snový svět. Poznala v něm Johna, svého syna, ale považovala ho za vetřelce do toho rajského Malpaisu, kde trávila svou somovou dovolenou s Popem. Hněvá se, protože ona má ráda Popéa, lomcuje s ní, protože Popé leží v její posteli - jako by na tom bylo něco špatného, jako by všichni civilizovaní lidé nedělali totéž? ‚Všichni si patříme navzájem...' Její hlas náhle zanikl v takřka neslyšném, bezdechém zachroptění; ústa zůstala otevřena, zoufale se ještě pokusila nabrat do plic vzduchu. Ale bylo to, jako by zapomněla, jak se dýchá.
Snažila se vykřiknout - ale žádný zvuk nevyšel. Jen hrůza v jejích zírajících očích prozrazovala, jak trpí. Ruce se pohnuly k hrdlu, pak chňaply po vzduchu - po vzduchu, který již nemohla dýchat, který již pro ni přestal existovat.
Divoch vyskočil a sklonil se nad ní. "Co je ti, Lindo? Co je?" volal úpěnlivě. Znělo to, jako by prosil o povzbuzení a uklidnění.
Odpověděla mu pohledem plným nevyslovitelné hrůzy - hrůzy, a jak se mu zdálo, i výčitky. Pokoušela se zvednout se sama na lůžku, avšak zvrátila se nazpět do svých podušek. Tvář měla hrozně znetvořenou, rty modré.
Divoch se obrátil a běžel přes sál.
"Rychle, rychle!" křičel. "Rychle!"
Vrchní ošetřovatelka stála uprostřed kruhu blížence, kteří se honili za zipem. Teď se ohlédla. První okamžik údivu téměř ihned ustoupil nevoli, nesouhlasu. "Nekřičte! Myslete na ty malé," pravila a svraštila čelo. "Vždyť ohrožujete jejich adaptaci... ale co to děláte?" Rozrazil kruh. "Dávejte přece pozor!" Nějaké dítě zavřískalo.
"Rychle, rychle!" Chytil ji za rukáv a vlekl ji za sebou. "Rychle!
Něco se stalo. Já jsem ji zabil."
Než doběhli na druhý konec sálu, byla Linda už mrtvá.
Divoch stál okamžik jako zkamenělý, potom padl vedle postele na kolena, zakryl si tvář rukama a usedavě plakal.
Ošetřovatelka tam nerozhodně stála, dívala se na postavu klečící vedle postele (jaký to skandální výstup!) a hned zase na blížence, na ty ubohé děti!, které se přestaly honit za zipem a civěly na ně z druhého konce sálu, civěly všema očima a všemi nosními dírkami na pohoršující scénu, která se odehrávala u lůžka číslo 20. Má mu domluvit, snažit se ho přivést k rozumu a slušnosti, připomenout mu, kde je a jaké osudné škody může způsobit těm ubohým neviňátkům? Vždyť může svým nechutným výbuchem zmařit celou jejich adaptaci na umírání, tak důležitou pro jejich zdraví, - jako by smrt byla něco hrozného, jako by se s tím musely dělat takové cavyky. Dětem se tak mohou navodit nejzhoubnější představy o této věci, může je to zmást do té míry, že pak budou reagovat naprosto nesprávně, zcela antisociálně.
Přistoupila k němu a dotkla se jeho ramene. "Což se neumíte chovat slušně?" řekla tichým, zlostným hlasem. Ale když se obrátila, uviděla, že půltuctů blíženců se už dalo do pohybu směrem k nim.
Kruh se rozpadal. Ještě okamžik a... Ne, riziko bylo příliš velké. Celá skupina by mohla být vržena ve své adaptaci o šest až sedm měsíců nazpět. Spěchala tedy, aby se ujala svých ohrožených chráněnců.
"No tak, kdopak chce čokoládové lízátko?" ptala se nahlas veselým tónem.
"Já!" ječela sborově celá skupina Bokanovského. Lůžko číslo 20 bylo úplně zapomenuto.
"Ó Bože, Bože, Bože...," opakoval si divoch neustále. V chaosu zármutku a výčitek, které mu plnily duši, to bylo jediné artikulované slovo. "Bože!" šeptal nahlas, "Bože ..."
Prudce sebou trhl, odkryl si tvář a rozhlédl se kolem. Pět blíženců v šatech khaki, každý s dlouhým lízátkem v ruce a s identickými tvářemi, různě pomazanými rozehřátou čokoládou, stálo tu v řadě a poulilo na něho ta buldočí očka.
Setkali se s jeho pohledem a všichni najednou se na něho zašklebili.
Jeden ukázal dřívkem od lízátka na lůžko.
"Ona umřela?" ptal se.
Divoch na něj okamžik zíral. Potom mlčky vstal a šel pomalu a beze slova ke dveřím.
"Umřela?" opakoval zvědavý blížence a klusal po jeho boku.
Divoch shlédl na něj dolů a stále ještě beze slova ho odstrčil stranou.
Blížence upadl na podlahu a okamžitě začal brečet. Divoch se ani neohlédl.

15

Provozní personál Nemocnice pro umírající v Park Lane tvořilo stodvaašedesát delt ze dvou skupin Bokanovského - čtyřiaosmdesát rezavých ženských brachykefaliků a osmasedmdesát tmavovlasých mužských dolichokefaliků. V šest

hodin, když skončila práce, se obě skupiny shromáždily ve vestibulu nemocnice, kde jim pomocný pokladník vydával jejich dávku somy.
Když divoch vystoupil ze zdviže, dostal se zrovna mezi ně. Avšak jeho mysl byla někde jinde, u smrti, zármutku a výčitek svědomí.
Mechanicky, aniž si byl vědom, co dělá, začal si razit cestu davem.
"Co se tu tlačíte? Kde si myslíte, že jste?"
Z množství hrdel zněly jen dva hlasy: vysoké pištěly, hluboké bručely. Dvě tváře, jako by donekonečna opakované řadou zrcadel - jedna hladká, pihovatá, úplňkovitá, s oranžovou svatozáří, druhá hubená ptačí maska se strništěm dvoudenních vousů - se k němu hněvivě obrátily. Jejich slova a ostré šťouchance jejich loktů do žeber ho vytrhly z jeho stavu. Opět se probudil do skutečnosti vnějšího světa, podíval se kolem sebe a tu pochopil, co vidí - pochopil, zachvácen hrůzou a ošklivostí, že to je ono stále se vracející delirium jeho dní a nocí, ona noční můra všude kolem se hemžící, nerozeznatelné identity.
Bližení, bližení... Jako larvy se slizce hemžili kolem mystéria Lindiny smrti. I tady byly larvy, avšak větší a již úplně vyspělé, lezly teď po jeho smutku a lítosti. Zastavil se a díval se očima široce rozevřenýma údivem a hrůzou kolem sebe na tu luzu v khaki, uprostřed níž stál a kterou o hlavu převyšoval. ‚Jaké to množství ušlechtilých bytostí!' Ta melodická slova se mu vysmívala. ‚Jak spanilé to lidstvo!
Ó ty nový a krásný světe...' "Rozdělování somy!" zvolal zvučný hlas. "Pěkně po pořádku, prosím. A pospěšte si!"
Dveře byly otevřeny, stůl a židle stály ve vestibulu. Hlas patřil čipernému mladému alfa-muži, který vstoupil a přinesl s sebou příruční pokladnu z černého plechu. Čekajícím davem bližení proběhl šum uspokojení. Na divocha si už ani nevzpomněli. Jejich pozornost se teď soustředila na černou příruční pokladnu, kterou mladík položil na stůl a otevíral. Víko se zvedlo.
"Jé!" ozvalo se současně z úst sto šedesáti dvou lidiček, jako kdyby se dívaly na rachejtle.
Mladík nabral plnou hrst maličkých krabiček s pilulkami. "Prosím, postupujte!" řekl rázně. "Ale po jednom, žádné strkání!"
Po jednom a bez strkání postupovali bližení kupředu. Nejdříve dva muži, pak jedna žena, potom další muž, pak tři ženy, potom...
Divoch tu stál a přihlížel. ‚Ó ty nový a krásný světe, o ty nový a krásný světe...' Hudba slov v jeho mysli nabývala jiného ladění. Ta slova se mu vysmívala v jeho bídě a sklíčenosti, ohavně se na něj šklebila a cynicky se mu vysmívala. Ten ďábelský, zlomyslný smích jen zvětšoval nízkou špinavost a ošklivost noční můry, ošklivost a hnus. A náhle se ta slova stala polnicí volající do zbraně. "Ó ty nový a krásný světe!" Byla to výzva, byl to rozkaz.
"Nestrkejte se!" křičel vztekle pomocný pokladník. A sklapl víko pokladny. "Zastavím přidělování, dokud se nebudete slušně chovat."
Delty reptaly, ještě chvilku se strkaly a pak se utišily. Hrozba pomohla.
Být oloupen o somu - strašné pomyšlení!
"To už je lepší," pravil mladík a znovu otevřel příruční pokladnu.
Linda byla otrokyně a Linda zemřela. Ostatní však by měli žít svobodně a svět by se měl stát zase krásným. Náprava, povinnost!
Náhle bylo divochovi nad slunce jasné, co má dělat. Jako by se otevřely okenice, jako by záclona vylétla nahoru.
"Další," řekl pomocný pokladník.
Další ženské stvoření v khaki postoupilo kupředu.
"Dost!" zvolal divoch silným a zvučným hlasem. "Stát!"
Protlačil se ke stolu. Zástup delt na něho v údivu zíral.
"Forde!" sotva vydechl pomocný pokladník. "To je divoch!" Celý se vyděsil.
"Vyslechněte mě, prosím vás," křičel divoch vážným tónem. "Poslyšte, co vám řeknu..." Ještě nikdy nemluvil na veřejnosti a bylo mu velmi zatěžko vyjádřit, co chtěl říci. "Neberte to hnusné svinstvo. Je to jed, je to jed."
"Poslyšte, pane Divochu," pravil pomocný pokladník a smířlivě se usmíval. "Byl byste tak laskav a nechal mě..."
"Jed, který otravuje duši i tělo."
"Ovšem, ovšem, ale nechtě mě dokončit rozdělování, ano? Buďte tak laskav." S obezřelou něžností, jako by hladil zvíře, o němž se všeobecně ví, že je nebezpečné, poklepal divochovi na rameno. "Jen mě nechtě dále..."
"Nikdy," křičel divoch.
"Ale podívejte se, člověče..."
"Zahoďte ten hnusný jed."
Slovo ‚zahodit' proniklo ochrannými vrstvami nechápavosti do vědomí delt. Z davu se ozvalo zlostné reptání.
"Přišel jsem, abych vám přinesl svobodu," pravil divoch a obrátil se k bližencům. "Přicházím..."
Víc už pomocný pokladník neslyšel. Proklouzl z vestibulu a hledal jisté číslo v telefonním seznamu.
"Není ani ve svém bytě," shrnul Bernard, "ani u mne, ani u tebe.
Není ani v Afroditeu, ani v ústředně, ani na vysoké škole. Kde jen může být?"
Helmholtz pokrčil rameny. Přišli z práce a předpokládali, že divoch na ně čeká na tom nebo onom místě jejich obvyklých schůzek, ale nebylo po něm ani stopy. Bylo to mrzuté, protože měli v plánu zaletět si v Helmholtzově čtyřsedadlové sportovní helikoptéře do Biarritzu. Jestliže se brzo neobjeví, přijdou pozdě na večeři.
"Počkáme ještě pět minut," pravil Helmholtz. "Když se do té doby neobjeví, tak..."
Přerušilo ho zvonění telefonu. Zvedl sluchátko. "Haló? U telefonu."
Dlouho poslouchal a pak zaklel. "U Fordova vozu! Hned jsem tam!"
"Kdo to byl?" ptal se Bernard.

"Jeden známý z nemocnice v Park Lane. Divoch je tam. Zdá se, že zešílel. Rozhodně je to naléhavé. Půjdeš se mnou?"
Běželi spolu ke zdvižím.
"Což se vám líbí být otroky?" volal divoch, když přišli do nemocnice.
Byl v tváři celý zardělý a oči mu rozhořčením horečnatě svítily. "Chcete být stále nemluvňátka? Ano, nemluvňátka, vrnící a cintající," dodal a v zoufalství nad zvířecí tupostí těch, které přišel zachránit, je zahrnul přívalem urážek. Ale jeho nadávky se odrážely od tlustého krunýře stupidity, dívali se na něj s prázdným výrazem tupého a chmurného záští v očích. "Ano, jako podělané děti," křičel.
Zármutek a lítost, soucit a povinnost, to vše teď bylo zapomenuto, strávila to hluboká a silná nenávist k těm zrůdným podlidem. "Nechcete být svobodní, nechcete být skutečnými lidmi? Víte vy vůbec, co to je svoboda a lidství?" Vztek mu dodával výmluvnosti, slova se mu snadno vybavovala a jen se hrnula. "Nechcete?" opakoval, ale nedostal žádnou odpověď. "Tak tedy dobře," pokračoval vztekle. "Já vás naučím. Osvobodím vás, ať chcete nebo nechcete." Otevřel prudce dokořán okno, které vedlo do vnitřního dvora nemocnice, a začal škatulky se somovými tabletkami vyhazovat plnými hrstmi ven.
Při pohledu na tuto svévolnou svatokrádež dav v khaki na chvíli zmlkl a zkameněl údivem a hrůzou.
"Zbláznil se," šeptal Bernard s očima široce rozevřenýma. "Zabijí ho. Oni ho..." Tu se z davu ozval hlasitý křik. Vlna se hrozivě pohnula a hrnula se k divochovi. "Ford mu pomoz!" pravil Bernard a odvrátil oči.
"Přičiň se, a Ford ti pomůže." A se smíchem, přímo s jásavým smíchem razil si Helmholtz Watson cestu davem.
"Svobodní, svobodní!" řval divoch, jednou rukou házel somu na dvůr a druhou mlátil do nerozeznatelných tváří útočníků. "Svobodní!"
A náhle stál Helmholtz vedle něho - "Ten dobrák Helmholtz!" - a dával také rány - "Být konečně lidmi!" - a také vyhazoval jed plnýma rukama z okna, "Ano, lidmi! lidmi!", až už žádný jed nezbýval.
Sebral příruční pokladnu a ukázal jim černou prázdnotu. "Jste svobodni!"
Delty zavyly a zaútočily s dvojnásobnou zuřivostí.
Bernard stál nerozhodně na okraji bitvy. "Je s nimi konec," řekl si, a pobídnut náhlým impulsem, běžel jim na pomoc. Potom si to rozmyslil a zastavil se. Ale zastyděl se a opět popoběhl dopředu, znovu si to rozmyslil a v mukách ponižující nerozhodnosti se zastavil - pomyslil si, že když jim nepomůže, mohou přijít o život oni, a když jim pomůže, může přijít o život on - ale tu (Ford budiž pochválen!) vpadli dovnitř policisté s vypouklýma očima a prasečími rypáky plynových masek.
Bernard jim vyrazil naproti. Mával rukama - to už byl čin, něco dělal. Několikrát vykřikl "Pomoc!" a volal stále hlasitěji a hlasitěji, takže měl iluzi, že pomáhá. "Pomoc! Pomoc! POMOC!"
Policisté ho odstrčili a pustili se do práce. Tři muži s rozprašovači na zádech chrlili do vzduchu hustá mračna somových výparů. Jiní dva pracovali s přenosným přijímačem syntetické hudby. Další čtyři, vyzbrojeni vodními pistolemi nabitými velmi účinnou omamnou látkou, se protlačovali davem a opakovanými dávkami metodicky sráželi nejzuřivější bojovníky.
"Rychle, rychle," křičel Bernard. "Zabijí je, pospěšte si. Oni je...
Au!" Jeden z policistů už měl dost jeho vřeštění a střelil po něm z vodní pistole. Bernard vteřinu nebo dvě nejistě vrávoral na nohou, které náhle jako by neměly ani kosti, ani šlachy, ani svaly, byly jako z rosolu a nakonec už ani ne z rosolu, jen z pouhé vody; pak se skácel bezvládně na podlahu.
Náhle z přijímače začal promlouvat Hlas. Hlas Rozumu, Hlas Shovívavosti. Ze zvukového pásku se odvíjel syntetický projev proti vzpourám číslo dvě (střední síly). Přímo z hlubin neexistujícího srdce pravil Hlas pateticky "Přátelé, přátelé!" tónem tak jemné výčitky, že i oči strážníků za plynovými maskami zvlhly za okamžik slzami. "Co to má znamenat? Proč nejste všichni šťastní a hodní jeden na druhého?
Šťastní a hodní," opakoval Hlas, "v míru a pokoji." Hlas se chvěl, klesal v šepot a na okamžik odumřel. "Ó, jak si přeji, abyste byli šťastní," začal znovu s vemlouvavou vážností. "Jak si přeji, abyste byli dobří a..."
Za dvě minuty Hlas a výpary somy vykonaly své. Delty se v slzách líbaly a vzájemně laskaly - půl tuctu bližence najednou v objetí.
Dokonce i Helmholtz a divoch měli na krajíčku. Ze skladu přinesli čerstvou zásobu krabiček s pilulkami somy. Rychle začalo nové rozdělování a za zvuku dojatého a pohnutého Hlasu, za zvuku barytonového loučení se bližence začali rozcházet a srdceryvně plakali. "Žijte blaze, moji nejdražší přátelé, a Ford vás opatruj! Žijte blaze, moji nejdražší..."
Když odešel poslední z delt, policista vypnul proud. Andělský Hlas zmlkl.
"Půjdete klidně se mnou," ptal se seržant, "nebo vás mám uspat?"
a ukázal výhružně na svou vodní pistoli.
"Ale půjdeme klidně," odpověděl divoch a otíral si kapesníkem tržné rány na rtu, poškrábaný krk a pokousanou levou ruku.
Helmholtz, který si stále držel kapesník na krvácejícím nose, souhlasně přikývl.
I Bernard se probral; už zase vládl nohama a snažil se využít okamžiku, aby se pokud možno nenápadně vytratil ke dveřím.
"Hej, vy tam," zavolal seržant a policista v prasečí masce přispěchal a položil mladému muži ruku na rameno.
Bernard se otočil s výrazem rozhořčené nevinnosti. Zdrhnout? To by ho ani ve snu nenapadlo. "Já vážně nevím, co po mně chcete," pravil seržantovi.
"Jste přece přítel zatčených, ne?"
"No...," pravil Bernard váhavě. Ne, to opravdu nemohl popřít. "A proč ne?"
"Tak pojďte," pravil seržant a vedl ho ke dveřím, kde už čekal policejní vůz.

16

Uvedli je do inspektorovy pracovny.
"Jeho Fordstvo přijde za okamžik." Sloužící gama je ponechal o samotě.
Helmholtz se hlasitě zasmál.
"Vypadá to spíš jako posezení při šálku kávy než jako výslech," a zabořil se do nejpohodlnější pneumatické lenošky.
"Nic si z toho nedělej, Bernarde," dodal, když se podíval na žalostně zelenou tvář svého přítele. Ale Bernard se nechtěl dát utěšit. Neodpověděl, ani se na Helmholtze nepodíval a posadil se do nejméně pohodlné židle v místnosti. Pečlivě si ji vybral v nejasné naději, že tím přece nějak odvrátí hněv vyšších mocností.
Divoch mezitím neklidně chodil po místnosti a díval se s povrchní zvědavostí na knihy v policích, na svitky mikrofilmů a zvukových pásků, uložené v očíslovaných přihrádkách. Na stole pod oknem ležel masivní svazek, vázaný v matně černé náhražce kůže, s vytlačeným velkým zlatým T. Zvedl jej a otevřel. ‚MŮJ ŽIVOT A DÍLO'.
NAPSAL FORD PÁN. Knihu vydala Společnost pro šíření fordovské vědy v Detroitu. Bezmyšlenkovitě v ní listoval, tu si přečetl větu, tu zase odstavec, a když došel k závěru, že ho ta kniha nezajímá, otevřely se dveře a do místnosti čile vstoupil úřadující světový inspektor pro západní Evropu.
Mustafa Mond si se všemi potřásl rukou. Ale obrátil se jen na divocha.
"Tak vy tedy nemáte moc rád civilizaci, pane Divochu," pravil.
Divoch se na něj podíval. Usmyslil si, že bude lhát, zuřit nebo zachmuřeně mlčet, avšak inspektorova inteligentní tvář, z níž vyzařovala dobrá nálada, jej povzbudila, a tak se rozhodl, že řekne pravdu rovnou a bez obalu. "Ne". A zakroutil hlavou.
Bernard sebou trhl a vypadal otřeseně. Co si inspektor pomyslí?
Být označován za přítele člověka, který prohlásil, že nemá rád civilizaci - řekl to naprosto otevřeně a ze všech lidí právě inspektorovi - to bylo hrozné. "Ale Johne," začal. Pohled, který na něj vrhl Mustafa Mond, ho odsoudil k žalostnému mlčení.
"Přirozeně," připouštěl divoch, "jsou tu i některé velmi hezké věci.
Například všechna ta hudba v prostoru..."
"Někdy na tisíc mi v sluch zní rokotavých nástrojů a někdy hlasy."
Divochova tvář se rozjasnila radostí. "Vy jste to také četl?" ptal se. "Myslil jsem si, že tady v Anglii tu knihu skoro nikdo nezná."
"Skoro nikdo. Já jsem jeden z mála. Víte, je totiž zakázána. Ale protože zákony tady dělám já, mohu je také porušit. Beztrestně, pane Marxi," dodal a obrátil se k Bernardovi. "Což, jak se obávám, vy nemůžete."
Bernard se propadl do ještě větší beznaděje.
"Ale proč je zakázána?" ptal se divoch. Byl celý vzrušen tím, že potkal člověka, který četl Shakespeara, a okamžitě zapomněl na všechno ostatní.
Inspektor pokrčil rameny. "Protože je to staré; to je hlavní důvod.
Tady nám staré věci nejsou na nic."
"I když jsou krásné?"
"Zejména když jsou krásné. Krása je přitažlivá a my nechceme, aby lidé byli přitahováni starými věcmi. Chceme, aby měli rádi věci nové."
"Ale ty nové věci jsou tak hloupé a tak hrozné. Ty hry, kde jsou jen helikoptéry, které létají kolem dokola, a kde doslova cítíte polibky."
Ušklíbl se. "Kozli a opice!" Jen v Othellových slovech dokázal nalézt odpovídající výraz pro své pohrdání a svou nenávist.
"Rozhodně jsou to milá, krotká zvířátka," zamumlal inspektor jen tak mimochodem.
"Proč jim místo toho nehrajete Othella?"
"Už jsem vám řekl, je to staré. Ostatně by to lidé ani nechápali."
Ano, to byla pravda. Vzpomněl si, jak se Helmholtz smál Romeovi a Julii. "Tak tedy," řekl po chvilce, "něco nového na způsob Othella, co by mohli pochopit."
"To se právě všichni snažíme napsat," přerušil Helmholtz své dlouhé mlčení.
"A to právě nikdy nenapíšete," pravil inspektor. "Protože kdyby to bylo opravdu něco jako Othello, nikdo by tomu nerozuměl, i kdyby to bylo jakkoli nové. A kdyby to bylo nové, nemohlo by to být jako Othello."
"Proč ne?"
"Ano, proč ne?" opakoval Helmholtz. I on zapomněl na nepříjemnou situaci. Jenom Bernard, celý zelený starostmi a obavami, si jí byl vědom; ostatní si ho nevšímali. "Proč ne?"
"Protože náš svět není již světem Othellovým. Nemůžete vyrábět vozy bez oceli - a nemůžete psát tragédie bez sociálních otřesů. Svět je teď stabilní. Lidé jsou šťastni. Dostanou, co chtějí, a chtějí jen to, co mohou dostat. Daří se jim dobře, jsou bezpečni; nikdy nejsou nemocní, nemají strach ze smrti; netrápí je matka ani otec; nemají ženy ani děti, nemají lásku, kterou by silně prožívali; jsou predestinováni tak, že se prakticky nemohou chovat jinak, než jak se chovat mají. A když se něco nedán, je tu soma. A vy si teď přijdete, pane Divochu, a vyhodíte somu z okna ve jménu svobody. Svobody!" Zasmál se.
"Očekávat od delt, že budou vědět, co je svoboda! A teď dokonce chtít, aby rozuměli Othellovi! Chlapče, chlapče!"
Divoch chvilku mlčel. "Ale stejně," trval na svém, "je Othello dobrý, lepší než ty pocitové filmy."
"Ovšemže je," souhlasil inspektor. "Avšak to je cena, kterou musíme platit za stabilitu. Musíme si vybrat mezi štěstím a tím, čemu se říkalo umění. My jsme obětovali umění. Místo něho máme pocitové filmy a vonící varhany."

"Ale ty přece nic neznamenají."
"Znamenají to, co jsou; znamenají množství příjemných pocitů pro obecenstvo."
"Ale vždyť... vždyť je vytváří idiot."
Inspektor se smál. "Nejste právě moc zdvořilý ke svému příteli Watsonovi. Jednomu z našich vynikajících emočních inženýrů..."
"Vždyť má pravdu," pravil Helmholtz sklíčeně. "Protože to skutečně je idiotské. Psát, když není co říci..."
"Ale to právě vyžaduje obrovskou vynalézavost. Děláte vozy z minimálního množství oceli - umělecká díla prakticky z ničeho, jen z pouhých pocitů."
Divoch potřásl hlavou. "Mně to všechno připadá hrozné."
"Ovšem. Skutečné štěstí vypadá vždy dosti uboze, srovnáme-li je s tím, co překryje neštěstí. A stabilita zajisté zdaleka není tak okázalá jako nestabilita. Spokojenost nemá nic z půvabu statečného boje proti neštěstí, nic z malebnosti zápolení s pokušením nebo s osudovou zkázou k níž vede vášeň nebo pochybnost. Štěstí není nikdy vznešené."
"Asi ne," pravil divoch po chvilce mlčení. "Ale což musí být něco tak odporného, jako jsou blíženci?" Přejel si rukou přes oči, jako by se snažil vymazat ze své paměti obraz těch dlouhých řad trpaslíků u montážních stolů, toho stáda blížence ve frontě u vchodu do stanice jednokolejky v Brentfordu, těch lidských larev kolem Lindina úmrtního lože, toho nesčíslněkrát zmnoženého obličeje útočníků, kteří se na něho sápali. Podíval se na svou ovázanou levou ruku a otřásl se.
"Hrozné!"
"Ale užitečné! Vidím, že nemáte rád naše skupiny Bokanovského.
Ale já vás ujišťuji, že je to základ, na němž spočívá vše ostatní. Je to gyroskop, který stabilizuje raketový letoun státu při jeho neúchylném kursu." Hluboký hlas se chvěl vzrušením; gestikulující ruka opsala pohybem vesmír a prudký výpad rakety. Řečnické umění Mustafy Monda se skoro vyrovnalo normám syntetických projevů.
"Divil jsem se," pravil divoch, "proč je vůbec děláte - vždyť přece můžete dostat z těch lahví cokoliv chcete. Proč tedy neděláte samé alfa-dvě-plus, když už jste se do toho dali?"
Mustafa Mond se usmál. "Protože si nechceme nechat podříznout krk," odpověděl. "Věříme na štěstí a stabilitu. Společnost složená ze samých alf by nutně byla nestabilní a nešťastná. Představte si továrnu, kde pracují jen samé alfy, to znamená samá odlišná a vzájemně ničím nespojená individua s dobrými dědičnými vlastnostmi, která by byla uzpůsobena tak, aby byla schopna (v rámci možností) svobodně se rozhodovat a nést odpovědnost. Jen si to představte!" opakoval.
Divoch se snažil si to představit, ale celkem bez úspěchu.
"To je absurdní. Člověk, který byl dekantován jako alfa, který byl predestinován jako alfa, by zešílel, kdyby měl dělat práci poloidiota epsilona - zešílel by, něho by začal rozbíjet všechno kolem sebe na padrť. Alfy je možno zcela zesocializovat - avšak jen za podmínky, že se jim svěří práce alf. Jenom od epsilona se dá očekávat, že bude přinášet oběti - z toho prostého důvodu, že to pro něho žádné oběti nejsou; pro něho je to cesta nejmenšího odporu. Jeho predestinace položila koleje, po nichž se musí pohybovat. Nemůže jinak, je mu to předem určeno. I po dekantaci je stále ještě v láhvi - v neviditelné láhvi infantilních a embryonálních fixací. Každý z nás," pokračoval inspektor zamyšleně, "vlastně svůj život prožívá v láhvi. Avšak jsme-li náhodou alfy, pak jsou naše láhve relativně obrovské. Těžce bychom nesli, kdybychom byli omezeni na užší prostor. Nemůžete nalít ušlechtilý surogát šampaňského vyšších kast do lahví nižších kast. Teoreticky je to jasné. Ale bylo to dokázáno i ve skutečné praxi.
Výsledek kyperského pokusu je přesvědčující."
"Co to bylo?" ptal se divoch.
"Mustafa Mond se usmál. "Můžete to označit jako pokus s přeléváním lahví. Začal roku 473 po F. Inspektoři nechali vystěhovat z ostrova Kypru všechny obyvatele, kteří tam tehdy žili, a znovu jej kolonizovali speciálně připravenou skupinou alf. Dostali veškeré zemědělské a průmyslové zařízení a byli ponecháni sami sobě. Výsledek přesně splnil všechny teoretické předpovědi. Půda nebyla náležitě obdělávána, ve všech továrnách vypukly stávky. Porušovaly se zákony, neplnily se příkazy. Všichni lidé, kteří byli přiděleni na určitou dobu k podřízeným pracím, neustále kuli pikle, aby se dostali nahoru, a ti nahoře se zase snažili za každou cenu zůstat tam, kde byli. Během šesti let tam měli prvotřídní občanskou válku. Když už jich devatenáct tisíc z dvaadvaceti bylo vybito, požádali ti, kteří to přežili, jednomyslně světové inspektory, aby se znovu ujali vlády nad ostrovem. Což se též stalo. A to byl také konec jediné společnosti alf, kterou svět kdy poznal."
Divoch si hluboce povzdechl.
"Optimální populace," pravil Mustafa Mond, "je modelována podle vzoru ledovce - osm devítin pod vodou, jedna devítina nad ní."
"A ti, co jsou pod vodou, jsou šťastni?"
"Šťastnější než ti, co jsou nad ní. Šťastnější než například tito vaši přátelé," a ukázal rukou.
"I přes to, že konají tak hroznou práci?"
"Hroznou? Jim se nezdá hrozná. Naopak, mají ji rádi. Je lehká, je dětsky prostá. Žádná námaha pro mozek, ani pro svaly. Sedm a půl hodiny mírné, nevyčerpávající práce, a pak dávka somy a hry a neomezované páření a pocitová kina. Co si mohou ještě přát? Pravda," dodal, "mohli by žádat kratší pracovní dobu. A my bychom jim ji mohli přirozeně povolit. Technicky by bylo zcela jednoduché zkrátit pracovní dobu u nižších kast na tři až čtyři hodiny denně. Ale byli by pak šťastnější? Ne, nebyli. Před více než sto padesáti lety se takový pokus udělal. Celé Irsko přešlo na čtyřhodinový pracovní den. A jaký byl výsledek? Neklid a prudký vzestup spotřeby somy. To bylo vše.
Ty tři a půl hodiny delšího volna se staly zdrojem štěstí tak málo, že lidé byli nuceni si od nich brát dovolenou. Úřad pro vynálezy je nacpán návrhy na výrobní procesy, které by uspořily práci. Jsou jich tam tisíce." Mustafa Mond udělal

marnotratné gesto. "A proč je nerealizujeme?
Kvůli dělníkům. Bylo by to prostě kruté navalit na ně břemeno nadměrného volna. A zrovna tak je to se zemědělstvím. Kdybychom chtěli, mohli bychom vyrobit synteticky každé sousto potravy. Ale my nechceme. Dáváme přednost tomu, aby se třetina obyvatelstva držela na venkově. V jejich vlastním zájmu - protože dostat potraviny z půdy trvá déle než dostat je z továrny. Kromě toho musíme myslit na stabilitu. Nepřejeme si žádnou změnu. To je další důvod, proč jsme tak opatrní, při aplikaci nových vynálezů. Každý objev čisté vědy je potenciálně zkázonosný. I s vědou se musí někdy zacházet jako s možným nepřítelem. Ano, i s vědou."
S vědou? Divoch svraštil čelo. Znal to slovo. Avšak nemohl říci, co přesně znamená. Shakespeare a starci z puebla nikdy o vědě nemluvili a od Lindy se mu dostalo jen velmi mlhavých narážek; věda byla něco, co vedlo k tomu, že jste se vysmívali tancům při sklizni kukuřice, něco, co vás chránilo před vráskami a vypadáváním zubů.
Zoufale se namáhal, aby pochopil inspektorova slova.
"Ano," pravil Mustafa Mond, "to je další položka v účtu nákladů na stabilitu. Nejen umění je neslučitelné se štěstím, věda také. Věda je nebezpečná, musíme ji pěkně držet na řetěze a dát jí náhubek."
"Cože?" zvolal udiveně Helmholtz. "Ale vždyť přece stále tvrdíme, že věda je všechno. To je fráze z hypnopedie."
"Třikrát týdně mezi třináctým a sedmnáctým rokem," dodal Bernard.
"A všechna ta propagace vědy na naší vysoké škole..."
"Ano, ale jaké vědy?" zeptal se sarkasticky Mustafa Mond. "Vy jste neměl žádné vědecké školení, a tak to nemůžete posoudit. Já jsem byl svého času docela dobrý fyzik. Dokonce příliš dobrý - dost dobrý, abych si uvědomil, že celá naše věda není nic jiného než kuchařská kniha, o jejíž ortodoxní teorii vaření není nikomu dovoleno pochybovat, a seznam receptů, ke kterým se smí něco přidat jen se zvláštním svolením vrchního kuchaře. Tím vrchním kuchařem jsem teď já. Ale kdysi jsem byl zvědavým mladým kuchtíkem. Začal jsem vařit tak trochu po svém. Bylo to neortodoxní vaření, nedovolené vaření. Vlastně kousíček opravdové vědy." Zmlkl.
"A co se stalo?" ptal se Helmholtz Watson.
Inspektor si vzdychl. "Přibližně totéž, co se stane vám, mládenci.
Jen tak tak, že mě neposlali na nějaký ostrov."
Ta slova zelektrizovala Bernarda k překotnému a nevhodnému projevu, "Já, a na ostrov!" Vyskočil, přeběhl místnost, postavil se před inspektora a zuřivě gestikuloval. "Mne nemůžete poslat. Já jsem nic neudělal. To tamti dva. Přísahám, že to byli tamti dva." A ukázal obviňujícím gestem na Helmholtze a divocha. "Prosím vás, neposílejte mě na Island. Slibuji, že budu dělat jen to, co mám dělat. Dejte mi ještě jednou příležitost. Prosím vás, dejte mi ještě jednou příležitost."
Začaly mu téci slzy. "Oni jsou tím vinni, říkám vám," vzlykal.
"A ne na Island. Prosím vás, vaše Fordstvo, prosím vás..." A v křeči sebeponížení se vrhl před inspektora na kolena.
Mustafa Mond se ho snažil zvednout. Ale Bernard se stále plazil po zemi a z úst se mu nepřetržitě řinul proud slov.
Nakonec musil inspektor zazvonit na svého čtvrtého sekretáře.
"Zavolejte tři muže," nařídil, "a odveďte pana Marxe do některé z ložnic. Dejte mu pořádně nadýchat somových par, pak ho uložte do postele a nechtě ho tam."
Čtvrtý sekretář odešel a vrátil se se třemi blíženeckými sluhy v zelených uniformách. Bernarda, který stále ještě křičel a vzlykal, vynesli ven.
"Vyvádí, jako by mu podřezávali krk," řekl inspektor, když se zavřely dveře. "Kdyby měl jen špetku rozumu, pochopil by, že jeho trest je ve skutečnosti odměnou. Bude poslán na nějaký ostrov. To znamená, že bude poslán na místo, kde se setká s řadou nejzajímavějších mužů a žen, které je možno na světě nalézt. Vesměs s lidmi, kteří se z toho či onoho důvodu stali příliš osobitými jednotlivci, než aby je bylo možno zapojit do života naší komunity. Vesměs s lidmi, kteří nejsou spokojeni s ortodoxií, kteří mají nezávislé, vlastní názory.
Jedním slovem, každý je tam ‚někdo'. Skoro vám závidím, pane Watsone."
Helmholtz se zasmál. "Tak proč nejste sám na nějakém ostrově?"
"Protože jsem nakonec dal přednost tomuhle," odpověděl inspektor.
"Bylo mi dáno na vybranou: buď vyhnanství na ostrov, kde bych se mohl věnovat své čisté vědě, nebo místo v Inspektorské radě s vyhlídkou, že v přiměřené době povýším na skutečného inspektora.
Vybral jsem si tohle, a vědu jsem pustil k vodě." Po chvilce mlčení dodal: "Někdy se mi po vědě stýská. Štěstí je tvrdý pán - zejména štěstí jiných lidí. Mnohem tvrdší pán, když člověk není predestinován k tomu, aby je přijímal nekriticky, mnohem tvrdší pán než sama pravda." Povzdechl, znovu se odmlčel a pak pokračoval živějším tónem. "Nu, povinnost je povinnost. Člověk nesmí brát ohled na své vlastní záliby. Bojuji za pravdu, miluji vědu. Ale pravda je stálá hrozba, věda je veřejné nebezpečí. Je právě tak nebezpečná, jako byla kdysi blahodárná. Dala nám nejstabilnější rovnováhu v dějinách.
Ve srovnání s námi byla Čína beznadějně nejistá; dokonce ani primitivní matriarcháty nebyly pevnější, než jsme my. Díky vědě, znovu to zdůrazňuji. Avšak nemůžeme vědě dovolit, aby zničila své vlastní dobré dílo. Proto tak pečlivě vymezujeme rozsah jejích výzkumů - proto jsem byl málem poslán na ostrov. Dovolujeme vědě, aby se zabývala jen bezprostředními, aktuálními problémy. Od všech ostatních výzkumů trvale odrazujeme. Je zajímavé," pokračoval po krátké přestávce, "přečíst si, co lidé za časů Forda Pána psávali o vědeckém pokroku. Jak se zdá, představovali si, že je možno vědu nechat, aby se rozvíjela do nekonečna, bez ohledu na cokoliv jiného.
Poznání bylo nejvyšším statkem, pravda svrchovanou hodnotou; vše ostatní bylo druhotné a podřízené. Ovšem, už tenkrát se myšlenky začaly měnit. Ford Pán sám velmi přispěl k tomu, že se důraz přesunul z pravdy a krásy na pohodlí a štěstí. Takový přesun si vyžádala hromadná výroba. Všeobecné štěstí udržuje kola v neustálém chodu, což pravda a krása nedokáže. A přirozeně, kdykoli se masy chápaly politické moci, šlo vždy spíše o štěstí než o pravdu a krásu.

Přece však se stále ještě povoloval neomezený vědecký výzkum. Lidé stále ještě mluvili o pravdě a kráse jako o svrchovaném dobru. Až do Devítileté války. Ta je přiměla k tomu, že spustili jinou písničku. Nač vám je pravda a krása nebo vědění, když všude kolem vás vybuchují bomby, které rozsévají slezinnou sněť? Teprve tenkrát - po Devítileté válce - byla věda poprvé postavena pod kontrolu. Lidé byli v té době ochotni připustit i kontrolu svých choutek. Vše pro klidný život.
A od té doby řídíme všechno. To ovšem není moc dobré pro pravdu. Ale je to velmi dobré pro štěstí. Nic není zadarmo. Za štěstí se musí platit. Vy za to platíte, pane Watsone - platíte, protože jste se náhodou příliš zajímal o krásu. Já jsem se moc zajímal o pravdu.
Také já jsem za to zaplatil."
"Ale vy jste nešel na žádný ostrov," pravil divoch a přerušil dlouhé ticho.
Inspektor se usmál. "Právě tím jsem zaplatil. Tím, že jsem si vybral sloužit štěstí. Štěstí jiných lidí - nikoliv svému vlastnímu. Je dobré," dodal po chvilce, "že je na světě tolik ostrovů. Nevím, co bychom si bez nich počali. Asi bychom vás všechny musili strčit do komory pro bezbolestné zabíjení. Mimochodem, pane Watsone, máte rád tropické podnebí? Dejme tomu Markézy nebo Samojské ostrovy?
Nebo snad trochu čerstvější povětří?"
Helmholtz vstal z pneumatického křesla. "Chtěl bych docela mizerné podnebí," odpověděl. "Myslím si, že ve špatném podnebí se píše lépe. Když je tam třeba pořád vítr a bouře..."
Inspektor souhlasně přikývl. "Vaše povaha se mi líbí, pane Watsone.
Dokonce velmi se mi líbí. Právě tolik, nakolik ji oficiálně neschvaluji."
A usmál se. "Co takhle Falklandské ostrovy?"
"Ano, myslím si, že to by bylo ono," odpověděl Helmholtz. "A nyní, když dovolíte, půjdu se podívat po tom chudáku Bernardovi."

17

"Umění, věda - zdá se, že jste zaplatil hodně vysokou cenu za své štěstí," pravil divoch, když zůstali sami. "Nebo to bylo ještě něco?"
"Nu, přirozeně i náboženství," odpověděl inspektor. "Před Devítiletou válkou existovalo něco, čemu se říkávalo Bůh. Ale já jsem zapomněl, vždyť vy patrně o Bohu všechno znáte."
"Nu ano..." Divoch zaváhal. Rád by byl vyprávěl něco o samotě, o noci, o mese v bledém měsíčním svitu, o propasti, o ponoření do temnoty stínů, o smrti. Byl by rád mluvil, ale nedostávalo se mu slov.
Nenalézal je ani v Shakespearovi.
Inspektor přešel na druhou stranu místnosti a odemykal teď velký trezor, zapuštěný do zdi mezi regály knih. Těžké dveře se otevřely.
Přehraboval něco uvnitř a přitom vykládal: "To je téma, které mě vždy velmi zajímalo." Potom vytáhl tlustý černý svazek. "Tohle, například, jste jistě nikdy nečetl?"
Divoch vzal svazek. "Biblí svatá, obsahující Starý a Nový zákon" četl nahlas z titulního listu.
"Ani tohle." Byla to malá knížka s utrženými deskami.
"O následování Krista" "Ani tohle." A podal mu další svazek.
"O druzích náboženské zkušenosti. Napsal William James."
"Mám toho tady ještě haldy," pokračoval Mustafa Mond a znovu si sedl. "Celou sbírku těch starých pornografií. Boha v trezoru a Forda v regálech." Ukázal se smíchem na svou veřejně přiznávanou knihovnu - na regály knih, na police plné mikrofilmů a svitků se zvukovými záznamy.
"Ale když víte o Bohu, proč jim o něm nepovíte?" ptal se divoch rozhořčeně. "Proč jim ty knihy o Bohu nedáte?"
"Ze stejného důvodu, proč jim nedáváme Othella. Jsou staré. Jsou o Bohu, jaký byl před stovkami let. Nikoliv o dnešním Bohu."
"Ale Bůh se nemění."
"Zato lidé se mění."
"A jaký je v tom rozdíl?"
"Obrovský," řekl Mustafa Mond. Znovu vstal a šel k trezoru. "Žil kdysi člověk, který se jmenoval kardinál Newman," pravil. "Kardinál," zvolal na vysvětlenou, "to bylo něco jako arcipěvec Komunity."
"Já, Pandulf, krásného Milána kardinál. Četl jsem o tom v Shakespearovi."
"Aha, ano. Jak jsem tedy řekl, žil kdysi jistý kardinál Newman.
Aha, tady je ta kniha." A vytáhl ji. "A když už jsem u toho, vezmu hned také tuhle. Napsal ji člověk, který se jmenoval Maine de Biran.
To byl filosof, jestli víte, co to je."
"Člověk, jenž sní o tom, co je mezi nebem a zemí."
"Správně. Přečtu vám později jednu z těch věcí, o nichž se mu kdysi zdálo. Zatím si poslechněte, co říká ten starodávný arcipěvec Komunity." Otevřel knihu na místě označeném proužkem papíru a začal číst: "Patříme sobě právě tak málo, jak málo nám patří náš majetek.
Nestvořili jsme sami sebe a nemůžeme být svrchovanými sami nad sebou. Nejsme svými vlastními pány. Patříme Bohu.
Není naše štěstí v tom, že vidíme věci takto? Je snad štěstí nebo útěcha v předpokladu, že patříme sami sobě? Tak snad mohou uvažovat lidé mladí a úspěšní. Ti snad se mohou domnívat, že je to něco velikého, dělat všechno, jak si myslí, podle sebe, nezáviset na nikom, nemuset myslit na nic, co nemají před očima, být zbaveni obtížného neustálého

uznávání někoho jiného, neustálého modlení, neustálého přizpůsobování své činnosti vůli někoho jiného. Ale jak plyne čas, i oni zjistí, stejně jako všichni lidé, že nezávislost nebyla vytvořena pro člověka, že je to nepřirozený stav, který na chvilku postačí, ale nedovede nás bezpečně až k samému konci..." Mustafa Mond se na chvilku odmlčel, odložil první knihu, vzal do rukou druhou a listoval v ní. "Vezměte například toto," pravil a opět začal číst hlubokým hlasem.

"Člověk stárne, zakouší ve svém vlastním nitru onen hluboký pocit slabosti, zemdlenosti, poklesnutí mysli, který provází postupující stárnutí. A když má tyto pocity, domnívá se, že je prostě nemocen, ukolébává své obavy vírou, že jeho žalostné postavení je způsobeno nějakou zvláštní příčinou, doufá, že se z toho vyléčí jako z nějaké nemoci. Jak marné představy! Jeho choroba je stáří. A jaká hrozná nemoc to je! Říká se, že strach před smrtí a z toho, co přijde po ní, přivádí lidi k náboženství, když jejich věk pokročí. Ale má vlastní zkušenost mě přesvědčila, že náboženský cit má zcela nezávisle na takovýchto hrůzách nebo děsivých představách tendenci se rozvíjet tím více, čím více stárneme; rozvíjí se proto, že tím, jak se uklidňují naše vášně, jak se naše fantazie a naše smysly méně vzrušují a méně se nechají vzrušovat, je i náš rozum méně rušen ve své práci, méně zatemňován obrazy, tužbami a rozptylováním, které jej dříve pohlcovaly.

A potom se jako z mraku vynoří Bůh. Naše duše cítí, vidí, obrací se ke zdroji všeho světla. Obrací se k němu přirozeně a nevyhnutelně, neboť nyní se nám začalo ztrácet vše to, co dávalo smyslovému světu jeho život a půvab, nyní, kdy jevová existence již není podpírána vnitřními nebo vnějšími dojmy, cítíme potřebu opřít se o něco, co trvá, co nás nikdy nezradí - o skutečnost, o absolutní, věčnou pravdu. Ano, nevyhnutelně se obracíme k Bohu, neboť náboženský cit je svou povahou tak čistý, tak nádherný pro duši, která jej zakouší, že nám vynahrazuje všechny ztráty." Mustafa Mond zavřel knihu a opřel se o křeslo. "Jedna z mnohých věcí na nebi a na zemi, o nichž tito filosofové nesnili, je toto," (mávl kolem rukou), "my, moderní svět. ‚Na Bohu můžete být nezávislý, jen pokud máte mládí a úspěch; nezávislost vás nedovede až k samému konci'. Nu, my teď máme mládí a úspěch až do samého konce. Co z toho plyne? Zřejmě to, že můžeme být nezávislí na Bohu. ‚Náboženský cit nám vynahradí všechny naše ztráty'. Ale tady nejsou žádné ztráty, které by bylo třeba nahrazovat; náboženský cit je proto zbytečný. A proč bychom se měli honit za nějakou náhražkou našich mladistvých tužeb, když mladistvé tužby v nás nikdy neochabnou? Proč hledat náhražku za potěšení, když nám přece ty pošetilosti vydrží až do konce života? K čemu potřebujeme klidné spočinutí, když naše mysli a těla se neustále radují z činnosti? A k čemu je nám útěcha, když máme somu? A nač by tu mělo být něco neochvějného, když je tu náš společenský řád?"

"Vy tedy myslíte, že žádný Bůh není?"

"S největší pravděpodobností je."

"Proč tedy..."

Mustafa Mond ho zarazil. "Ale on se projevuje různým lidem různě.

V dobách předmoderních se projevoval jako bytost, která je popsána v těchto knihách. Nyní..."

"Jak se projevuje nyní?" ptal se divoch.

"Nu, svou nepřítomností. Jako kdyby vůbec nebyl."

"To je vaše vina."

"Řeknete vina civilizace. Bůh není slučitelný se stroji, s lékařskou vědou a všeobecným štěstím. Musíte si vybrat. Naše civilizace si vybrala stroje, lékařství a štěstí. Proto musím zavírat tyhle knihy do trezoru. Je to pornografie. Lidé by se zhrozili, kdyby..."

Divoch ho přerušil. "Ale což není přirozené cítit, že je Bůh?"

"Zrovna tak byste se mohl ptát, zda je přirozené zapínat kalhoty na zip," pravil inspektor sarkasticky. "Vy mi připomínáte jiného z těch starých, jmenoval se Bradley. Ten definoval filosofii jako hledání špatného důvodu pro to, čemu člověk instinktivně věří. Jako by člověk na něco věřil instinktem! Člověk věří určitým věcem, protože byl predestinován, aby v ně věřil. Hledání špatných důvodů pro to, čemu člověk věří z jiných špatných důvodů - to je filosofie. Lidé věřili v Boha, protože byli predestinováni, aby věřili v Boha.

"Ale přece jen," trval na svém divoch, "je přirozené věřit v Boha, když jste sám - úplně sám, v noci, a přemýšlíte o smrti..."

"Ale lidé teď nikdy nejsou sami," pravil Mustafa Mond. "Učíme je nenávidět samotu. Uspořádali jsme jim život tak, že samota je pro ně téměř nemožná."

Divoch sklíčeně přikývl. V Malpaisu trpěl tím, že ho vyloučili ze společného života vesnice, v civilizovaném Londýně trpí tím, že nikdy nemůže uniknout tomuto společnému životu, nikdy nemůže být v klidu sám.

"Vzpomínáte si na místo z Krále Leara?" pravil konečně divoch.

"‚Soud bohů spravedliv a z chtíčů našich si tvoří k naší trýzni nástroje.

To tmavé, hříšné místo, kde tě zplodil, jej o zrak přivedlo', a Edmund odpovídá - vzpomínáte si, je raněn, umírá - ‚Máš pravdu - tak; svůj celý okruh kolo doběhlo, a tady jsem.' Jak to tedy všechno je? Což neexistuje Bůh, který vládne, trestá, odměňuje?"

"No, a existuje?" ptal se zase inspektor. "Můžete se oddávat všem možným příjemným neřestem s neplodnou ženou a nejste v nebezpečí, že syn vaší milenky vám vyškrábe oči. ‚Svůj celý okruh kolo doběhlo, a tady jsem.' Ale kde by byl Edmund dnes? Seděl by v pneumatickém křesle, ruku by měl ovinutou kolem pasu nějaké dívky, cucal by hormonovou žvýkačku a díval by se na pocitový film.

Bohové jsou spravedliví. Nelze o tom pochybovat. Avšak jejich zákoník je nakonec diktován lidmi, kteří organizují společnost. Člověk dělá prozřetelnosti nápovědu."

"Jste si tím jist?" ptal se divoch. "Jste si tak zcela jist, že Edmund není ve svém pneumatickém křesle právě tak těžce potrestán jako Edmund, který vykrvácel z tolika ran? Bohové jsou spravedliví. Nepoužili jeho příjemných neřestí jako

nástroje, jak ho ponížit?"
"Ponížit ho, ale z jaké úrovně? Je to šťastný občan, pilně pracuje, náležitě spotřebovává zboží a v tom směru je dokonalý. Ovšem, když si zvolíte jinou normu, než je ta naše, potom snad můžete říci, že je ponížen. Ale musíte zůstat u jedné skupiny postulátů. Nemůžete hrát elektromagnetický golf podle pravidel odstředivého míče."
"Však ctnosti nedlí v pouhém záměru," řekl divoch. "Své mají hodnoty i vznešenost, ať jsou už vlastní jim, či jejich původci."
"Ale jděte," odporoval Mustafa Mond, "nezacházíte už trochu daleko?"
"Kdybyste si nezakazovali myslet na Boha, nepřipustili byste to ponížení, které jmenujete příjemnými neřestmi. Měli byste proč snášet vše trpělivě, měli byste proč dělat vše odvážně. Viděl jsem to u Indiánů."
"Nepochybuji o tom," pravil Mustafa Mond. "Ale my nejsme Indiáni.
Pro civilizovaného člověka není naprosto třeba, aby snášel cokoliv, co je skutečně nepříjemné. A pokud jde o odvážné činy - chraň Ford, aby člověka něco takového napadlo! To by zvrátilo celý společenský řád, kdyby lidé začali jednat po svém."
"A co sebezapření? Máte-li Boha, máte důvod pro sebezapření."
"Ale průmyslová civilizace je možná jen tak, že tu není třeba žádného sebezapírání. Vyhovět lidským nepravostem až po ty nejzazší hranice, které ukládá hygiena a ekonomie. Jinak se kola přestanou točit."
"Měli byste důvod k cudnosti!" pravil divoch a trochu se začervenal, když vyslovil tato slova.
"Avšak cudnost znamená vášeň, cudnost znamená neurastenii. A vášeň a neurastenie znamenají nestabilitu a nestabilita znamená konec civilizace. Nemůžete mít trvalou civilizaci bez množství příjemných neřestí."
"Avšak Bůh je důvod všeho ušlechtilého, vznešeného a hrdinného.
Když má člověk Boha..."
"Můj milý mladý příteli," pravil Mustafa Mond, "civilizace absolutně nepotřebuje vznešenost nebo hrdinství. Jsou to příznaky politické neschopnosti. V náležitě organizované společnosti, jako je naše, nemá nikdo příležitost být vznešený nebo hrdinný. Taková příležitost může vzniknout jen za zcela nestabilních podmínek. Tam, kde jsou války, kde dochází ke konfliktům věrnosti, kde je třeba přemáhat pokušení, kde se musí vybojovat nebo ochránit láska - tam ovšem vznešenost a hrdinství mají svůj smysl. Avšak dnes už nejsou války.
Vynakládáme maximální úsilí, aby se předešlo příliš velké lásce mezi dvěma lidmi. Není tu nic takového jako konflikty svědomí. Jste predestinován tak, abyste nemohl dělat nic jiného, než co dělat máte.
A to, co máte dělat, je vcelku tak příjemné a přirozeným pudům se ponechává tolik volného prostoru, že tu skutečně není žádných pokušení, která by bylo třeba přemáhat. A když už by se někdy přihodilo náhodou něco nepříjemného, pak je tu vždy soma, aby vás poslala na dovolenou od skutečnosti. Vždycky je tu soma, aby utišila vaši zlost, aby vás smířila s nepřáteli, aby vás obdařila trpělivostí a shovívavostí.
V minulosti se toho mohlo dosáhnout jen s vynaložením velikého úsilí a po letech tvrdé mravní výchovy. Teď spolknete dvě nebo tři půlgramové tabletky, a je to. Dnes může být každý ctnostný. Můžete nosit přinejmenším polovinu své mravnosti při sobě v lahvičce.
Křesťanství bez slz - to je soma."
"Ale slzy jsou nutné. Nevzpomínáte si, co říká Othello? ‚Po každé bouři tak milá útiš kdyby nastala, ať vítr burácí, až vzbudí smrt.' Jeden starý Indián nám občas vyprávěl o dívce z Matsaki. Mladíci, kteří se ucházeli o její ruku, musili okopávat celé dopoledne její zahradu.
Zdálo se to snadné; ale byly tam čarovné mouchy a moskyti.
Většina mladíků prostě nemohla vydržet jejich kousání a bodání. Ale jeden nakonec vydržel a tu dívku dostal."
"Moc hezké! Ale v civilizovaných zemích," pravil inspektor, "můžete mít dívky, aniž byste pro ně musil překopávat zahradu. A také nejsou žádné mouchy nebo moskyti, aby vás bodali. Zbavili jsme se jich již před staletími."
Divoch svraštil čelo a přikývl. "Zbavili jste se jich. Ano, to jste celí vy. Zbavit se všeho, co je nepříjemné, místo abyste se učili to snášet. ‚Víc důstojnosti ducha, trpěti od střel a praků zlého osudu, neb ozbrojit se proti moři běd a ukončit je vzpourou...' Vy neděláte ani jedno, ani druhé. Nic nesnášíte, ničemu neodporujete. Prostě zrušíte praky a šípy. Tak je to snadnější."
Náhle zmlkl a vzpomněl si na svou matku. V onom pokoji ve třicátém sedmém poschodí plula Linda na vlnách zpívajících světel a parfémovaných něžností - až odplula pryč, z prostoru, z času, z vězení svých vzpomínek, svých zvyků, svého zestárlého a odulého těla.
A Tomakin, bývalý ředitel líhní a predestinace, Tomakin je stále ještě na dovolené - na dovolené od ponížení a bolesti, ve světě, kde nemůže slyšet ta slova a ten posměšný smích, kde nemůže vidět tu ošklivou tvář, cítit ty vlhké a uvadlé paže kolem své šíje, v krásném světě...
"Víte, vy byste potřebovali," pokračoval divoch, "něco se slzami.
Pro změnu. Tady u vás nic není tak drahé."
("Dvanáct a půl miliónu dolarů," namítl Henry Foster, když s ním divoch takhle mluvil. "Dvanáct a půl miliónu dolarů stála nová ústředna pro predestinaci. Ani o cent méně.") ",Vystavit, co je smrtelné a chabé, všemu co sudba, smrt či nebezpečí zmohou, byť pro jediné pírko.' Není na tom něco?" ptal se a podíval se na Mustafu Monda. "I když nebudeme na Boha vůbec myslit - ačkoliv Bůh by byl přirozeným důvodem. Což není něco na tom, když se žije nebezpečně?"
"Dokonce velmi mnoho," odpověděl inspektor. "Čas od času musí muži i ženy podstoupit stimulaci svých nadledvin."
"Co?" zeptal se nechápavě divoch.
"Je to jeden z předpokladů dokonalého zdraví. Proto jsme zavedli povinnou léčbu N.P.V."
"N.P.V.?"

"Náhražka prudké vášně. Pravidelně každý měsíc. Celý organismus se proplaví adrenalinem. Je to dokonalý fyziologický ekvivalent strachu a zběsilosti. Všechny tonické účinky, jako když se vraždí Desdemona nebo když je vražděna Othellem - bez jakéhokoliv nepohodlí."
"Ale já mám nepohodlí rád."
"My ne," pravil inspektor. "My máme raději pohodlné věci."
"Ale já nechci pohodlí. Chci Boha, chci poezii, chci skutečné nebezpečí, chci svobodu, chci to, co je dobré, a chci hřích."
"Zkrátka," pravil Mustafa Mond, "požadujete právo být nešťastný."
"Tak tedy ano," pravil divoch vzdorně, "požaduji právo být nešťastný."
"Nemluvě již o právu na stáří, ošklivost a impotenci; o právu na syfilis a rakovinu; o právu na hlad; o právu na vši; o právu na život v ustavičných obavách před zítřkem; o právu dostat tyfus; o právu být mučen nevýslovnými bolestmi všeho druhu."
Dlouho bylo ticho.
"Všechna tato práva požaduji," pravil konečně divoch.
Mustafa Mond pokrčil rameny. "Ať vám slouží," pravil.

18

Dveře byly pootevřeny. Vstoupili.
"Johne!"
Z koupelny bylo slyšet nepříjemný charakteristický zvuk.
"Stalo se něco?" volal Helmholtz.
Žádná odpověď. Nepříjemný zvuk se opakoval, jednou, dvakrát, potom nastalo ticho. Pak se ozvalo cvaknutí, dveře koupelny se otevřely a objevil si divoch, velmi bledý.
"Ale Johne," zvolal starostlivě Helmholtz, "ty vypadáš hrozně špatně."
"Nesnědl jsi něco, co ti nesvědčí?" tázal se Bernard.
Divoch přikývl. "Najedl jsem se civilizace."
"Co?"
"Otrávila mě, poskvrnila mě. A pak," dodal tišším hlasem, "najedl jsem se své vlastní špatnosti."
"Ano, ale co vlastně... Totiž, právě jsi... " "Nyní jsem se očistil," pravil divoch. "Vypil jsem trochu hořčice s teplou vodou."
Oba se na něj udiveně podívali. "Chceš tím říci, že jsi to udělal schválně?" ptal se Bernard.
"Tak se očišťují Indiáni." Usedl, povzdychl si a přejel si rukou čelo.
"Chvilku si odpočinu," pravil. "Jsem dost unaven."
"To se nedivím," pravil Helmholtz. A po chvilce mlčení pokračoval jiným tónem: "Přišli jsme se rozloučit. Odjíždíme zítra ráno."
"Ano odjíždíme zítra," pravil Bernard a divoch na jeho tváři objevil nový výraz odhodlané rezignace. "A při té příležitosti," pokračoval, naklonil se ve své židli kupředu a položil ruku na divochovo koleno, "bych se ti chtěl, Johne, omluvit za to, jak jsem se včera choval."
Začervenal se. "Stydím se," pokračoval a hlas mu zadrhával, "opravdu se... " Divoch ho přerušil, vzal ho za ruku a srdečně mu ji stiskl.
"Helmholtz byl ke mně báječný," pokračoval Bernard po krátké přestávce. "Nebýt jeho, byl bych... " "Ale nech toho," namítal Helmholtz.
Nastalo ticho. Přes svůj zármutek, nebo spíše právě proto, neboť jejich smutek jen svědčil o jejich přátelství, byli ti tři mladí muži šťastni.
"Dnes ráno jsem navštívil inspektora," pravil nakonec divoch.
"Proč?"
"Abych se ho zeptal, mohu-li jít na ostrovy s vámi."
"A co říkal?" otázal se Helmholtz dychtivě.
Divoch potřásl hlavou. "Nechce mě pustit."
"Proč ne?"
"Říkal, že chce pokračovat v experimentu. Ale ať jsem zatracen," dodal divoch s náhlou zuřivostí, "ať jsem zatracen, jestli jim dovolím, aby se mnou ještě dělali nějaké pokusy! Ani kvůli všem inspektorům na celém světě. Odjedu zítra také."
"Ale kam?" ptali se oba jedním dechem.
Divoch pokrčil rameny. "Kamkoliv. Mně je to jedno. Jen když budu moci být sám."
Letecká linka vedla z Guildfordu nad údolím řeky Wey na Godalming, potom pokračovala přes Milford a Witley na Haslemere a přes Petersfield na Portsmouth. Protilinka šla zhruba souběžně přes Worplesden, Tongham, Puttenham, Elstead a Grayshott. Mezi Hog's Back a Hindheadem byla místa, kde obě linky nebyly od sebe vzdáleny více než šest kilometrů. Tato vzdálenost byla příliš malá pro neopatrné letce, zvláště v noci nebo když o půl gramu přebrali. Docházelo k nehodám. K velmi vážným nehodám. Proto bylo rozhodnuto přeložit protilinku o pár kilometrů na západ. Mezi Grayshottem a Tonghamem vyznačovaly čtyři opuštěné letecké majáky někdejší linku Portsmouth - Londýn. Nebe nad nimi bylo němé a opuštěné.
Helikoptéry teď bez přestání bzučely a hučely nad Selbornem, Bordenem a Farnhamem.

Divoch si zvolil za svou poustevnu starý maják, který stál na hřbetu pahorku mezi Puttenhamem a Elsteadem. Budova byla ze železobetonu a ve výborném stavu, skoro až příliš pohodlná, jak divoch zjistil, když poprvé to místo prozkoumával, vybavená přepychem až příliš civilizačním. Uklidnil své svědomí tím, že si umínil tím přísnější sebekázeň a očišťování ještě úplnější a důkladnější. První noc strávil ve své poustevně úmyslně beze spánku.
Celé hodiny klečel a modlil se, brzy k nebesům, která provinilý Claudius prosil za odpuštění, brzy v jazyce zuňi k Avonavilonovi, hned k Ježíši a Pookongovi, hned zas ke svému zvířeti-ochránci- orlovi. Čas od času rozpřáhl paže, jako by visel na kříži, a držel je tak po dlouhé minuty, zatímco se bolest postupně zvyšovala, až přešla v křečovitou necitlivost; držel je tak v dobrovolném ukřižování (pot mu stékal v proudech po tváři), a svíraje zuby, opakoval "Ach, odpusť mi! Očisti mě! Pomoz mi být dobrý!" vždy znovu a znovu, až skoro omdléval bolestí.
Když přišlo jitro, cítil, že teď získal právo žít na majáku. Ano, získal toto právo, třebaže ve většině oken bylo ještě sklo, třebaže vyhlídka z ploché střechy byla tak krásná. Neboť pravý důvod, proč maják zvolil, se stal zároveň i důvodem, proč by měl jít někam jinam.
Rozhodl se tu žít, protože vyhlídka byla tak krásná, protože se zdálo, že z toho výhodného postavení se dívá na vtělení božské bytosti.
Ale smí se každý den a každou hodinu kochat pohledem na tu krásu!? Což smí žít ve viditelné přítomnosti boží? On si přece zasluhuje být jen v nějakém špinavém prasečím chlívku nebo v tmavé podzemní díře. Ještě celý strnulý a rozbolavěný po dlouhé noci bolesti, ale právě proto vnitřně znovu vyrovnaný, vystoupil na plochou střechu majáku a díval se do světa, ozářeného východem slunce, do světa v němž si znovu vysloužil právo žít. Na severu byla vyhlídka ohraničena dlouhým křídovým hřebenem Hog's Back, za jehož východním koncem se zvedaly věže sedmi mrakodrapů, které tvořily Guildford. Při pohledu na ně se divoch ušklíbl. Ale časem se s nimi smířil, neboť za noci vesele mihotaly geometricky seskupenými okny nebo zase, zalité světlem, ukazovaly jako svítící prsty (gestem, jehož význam v Anglii teď nikdo kromě divocha nechápal) slavnostně k nezbadatelnému tajemství nebes.
V údolí, které oddělovalo Hog's Back od písečného pahorku, na němž stál maják, se krčila skromná, jen devítipatrová vesnička Puttenham, se sily, drůbeží farmou a továrničkou na výrobu vitamínu D.
Na druhé straně majáku klesal terén k jihu v dlouhých svazích, pokrytých vřesem, k řetězu rybníků.
Za rybníky a za lesy, které ležely ještě dále, se zvedala čtrnáctiposchoďová výšková budova Elsteadu. Hindhead a Selborne, zamlženy anglickým oparem, vábily oko do romantických modravých dálek.
Avšak nebyla to jen tato vyhlídka, co divocha poutalo k majáku. To, co bylo blízko, bylo právě tak svůdné. Lesy, paseky plné vřesu a žlutého hlodaše, shluky sosen, zářivé rybníky, nad nimiž se skláněly břízy a v nichž rostly lekníny a rákosí - to bylo tak krásné a Úchvatné pro jeho oko, zvyklé na vyprahlou americkou poušť. A pak ta samota!
Celé dny přešly, aniž uviděl lidskou bytost. Maják byl vzdálen jen čtvrt hodiny letu od charingské věže T. Ale pahorky Malpaisu byly sotva opuštěnější než toto vřesoviště v surreyském hrabství.
Davy, které denně opouštěly Londýn, létaly jenom hrát elektromagnetický golf nebo tenis. Puttenham neměl žádné golfové hřiště. Nejbližší kurty pro Riemannův tenis byly v Guildfordu. Jedinými atrakcemi zde byly květiny a krajina. Nebyl tu tedy žádný závažný důvod, aby se sem chodilo, a nikdo sem také nechodil. V prvních dnech žil divoch sám a nerušeně.
Většinu peněz, které John dostal při svém příjezdu do Anglie na osobní výdaje, utratil za své vybavení. Než odjel z Londýna, koupil si čtyři přikrývky z viskózové vlny, lana a provazy, hřebíky, klíh, několik nástrojů, zápalky (ačkoliv měl v úmyslu si časem rozdělávat oheň třením dřeva), několik hrnců a pánví, dva tucty sáčků semen a deset kilogramů pšeničné mouky. "Ne, žádnou náhražku mouky ze syntetického škrobu a odpadu bavlny," odmítal důrazně, "i když je výživnější." Ale když došlo na sušenky ‚Panglandular' a na vitaminizovanou náhražku hovězího, nedokázal už odolat prodavačovu přesvědčovacímu umění. Když se teď díval na plechovky, hořce si vyčítal svou slabost. Odporný civilizační krám! Rozhodl se, že to nikdy nebude jíst, i kdyby měl zajít hladem... "To je naučí," myslil si pomstychtivě. A jeho také!
Spočítal si peníze. To málo, co mu ještě zbylo, mu snad vystačí přes zimu. Od jara mu zahrada už bude poskytovat dost, aby mohl být nezávislý na vnějším světě. Zatím také může lovit zvěř. Viděl tu hodně králíků a na rybnících žili vodní ptáci. Dal se hned do práce a vyrobil si luk a šípy.
Vedle majáku rostly jasany a rozsáhlé mlází, plné krásných, rovných lískových semenáčků, které se výborně hodily na šípy. Porazil mladý jasan, odřízl šest stop kmínku bez větví, sloupl kůru, loupal a seškrabával bílé dřevo, vrstvu za vrstvou, jak jej učil Mitsima, až dostal tyč dlouhou jako jeho vlastní postava, tuhou v silnějším středu a živou a pohyblivou na štíhlých koncích. Práce mu přinášela intenzívní radost. Po zahálčivých týdnech v Londýně, kde nebylo co dělat, kde stačilo zmáčknout knoflík nebo otočit rukojetí, když cokoli potřeboval, bylo teď učiněnou rozkoší dělat něco, co vyžadovalo dovednost a trpělivost.
Byl skoro hotov s přiřezáváním tyče do náležitého tvaru, když si s překvapením uvědomil, že zpívá - opravdu zpívá! Bylo to, jako by klopýtl sám o sebe a sám sebe přistihl při zjevné vině. Provinile se začervenal. Konec konců sem nepřišel proto, aby tu zpíval a radoval se. Přišel sem, aby unikl nečisté nákaze civilizovaného života, aby se očistil a konal jen dobré, aby se skutečně napravil. S hrůzou si uvědomil, že jak byl zabrán do přiřezávání luku, zapomněl, nač podle svého vlastního slibu neměl nikdy zapomenout - na ubohou Lindu a na svou vražednou nelaskavost k ní, na ty odporné blížence, kteří lezli jako vši po mystériu její smrti a už svou přítomností uráželi nejen jeho lítost a žal, ale samotné bohy. Přísahal, že nikdy nezapomene, že nikdy nepřestane činit pokání. A teď tu šťastně seděl nad svým lukem a zpíval, skutečně si zpíval...
Vešel do domu, otevřel sklenici hořčice a dal vařit vodu.
O půl hodiny později spatřili tři udivení zemědělští dělníci deltaminus z puttenhamských skupin Bokanovského, kteří náhodou jeli do Elsteadu, na vrcholu výšiny mladíka, který stál před opuštěným majákem a nahý až po pás se bičoval

důtkami z uzlovatých provázků.
Jeho záda byla pruhovaná rudými šlehy a z podlitin crčela v tenkých pramíncích krev. Šofér nákladáku zastavil na okraji silnice a se dvěma závozníky se díval, hubu dokořán, na nezvyklé divadlo. Jeden, dva, tři - počítal údery. Po osmém mladík to sebemrskání přerušil, běžel na kraj lesa a zle tam zvracel. Když si to odbyl, sebral důtky a začal se bičovat znovu. Devět, deset, jedenáct, dvanáct...
"Forde!" zašeptal šofér. Blíženci byli téhož názoru. "Forde Pane!"
pravili.
Tři dny nato se snesli, jako supi na mrtvolu, reportéři.
Luk, který se sušil a vytvrzoval nad pomalým ohněm ze živého dřeva, byl hotov. Divoch se teď zaměstnával šípy. Třicet lískových holí bylo ořezáno a usušeno, na špičce vyzbrojeno ostrými hřebíky a pečlivě opatřeno zářezy. Jedné noci udělal nájezd na drůbeží farmu v Puttenhamu a teď měl tolik peří, že by jím vyzbrojil celý arzenál.
První reportér ho zastihl, právě když opatřoval šípy peřím. Tiše se za ním vynořil na svých pružných podešvích.
"Dobré jitro, pane Divochu," pravil. "Zastupuji Hodinový rozhlasový zpravodaj."
Divoch vyskočil jako uštknut hadem a rozmetal šípy, peří, hrnec s klihem i štětec na všechny strany.
"Prosím za prominutí," pravil reportér a upřímně se zastyděl.
"Neměl jsem v úmyslu..." Dotkl se klobouku, který vypadal jako hliníková roura od kamen; měl v něm bezdrátový vysílač a přijímač.
"Promiňte mi, že nesmekám, je to trochu těžké. Tedy, jak jsem již řekl, zastupuji Hodinový..."
"Co chcete?" zeptal se divoch a zlostně se zamračil. Reportér zase nasadil svůj zvláštní vemlouvavý úsměv.
"Nu, naše čtenáře by neobyčejně zajímalo..." Naklonil hlavu na stranu a jeho úsměv byl skoro až koketní. "Jen pár slov, pane Divochu."
A obřadnými gesty rychle odvinul dva dráty, spojené s přenosnou baterií, kterou měl za pasem; zastrčil je současně na obě strany hliníkového klobouku; dotkl se pružiny na vrcholku klobouku a do vzduchu vyskočily antény; dotkl se jiné pružiny na klobouku a mikrofon vyskočil z klobouku jako čertík z krabičky a visel a komíhal se mu šest palců před nosem. Nasadil si na uši pár sluchátek. Stiskl spínač na levé straně klobouku - a zevnitř se ozvalo jemné vosí bzučení. Otočil knoflíkem doprava - a bzučení bylo přerušeno stetoskopickým šípáním a praskotem, skytáním a pištěním.
"Haló," volal do mikrofonu, "haló, haló..." V klobouku se náhle ozval zvonek: "To jsi ty, Edzeli? Tady Primo Mellon. Ano, mám ho. Pan Divoch bude teď tak laskav a řekne několik slov do mikrofonu. Že ano, pane Divochu?"
Pohlédl s lichotivým úsměvem opět na divocha. "Řekněte prostě našim čtenářům, proč jste sem odešel. Co vás vedlo k tomu, že jste tak náhle (zůstaň u aparátu, Edzeli!) opustil Londýn, a ovšem také něco o těch důtkách." (Divoch sebou trhl. Jak mohli vědět o důtkách?) "Jsme šíleně zvědaví, jak je to s těmi důtkami. A pak ještě něco o civilizaci. Vždyť víte, oč nám jde. ‚Co soudím o civilizované dívce,' a tak. Jen pár slov, docela krátce..."
Divoch vyhověl jeho výzvě s překvapující přesností. Pronesl pět slov, nic víc - pět slov, týchž, která řekl Bernardovi o arcipěvci z Canterbury. "Háni! Sons éso tse-ná!" A popadl reportéra za rameno, otočil si ho (ukázalo se, že mladý muž měl ramena přímo skvostně vycpaná), namířil a se vší silou mu s přesností fotbalového šampióna uštědřil nejnádhernější kopanec.
O osm minut později se v londýnských ulicích prodávalo nové vydání Hodinového rozhlasového zpravodaje.
REPORTÉR HODINOVÉHO ROZHLASOVÉHO ZPRAVODAJE NAKOPNUT TAJEMNÝM DIVOCHEM, zněly tučné titulky na první straně.
SENZACE V SURREY.
"Senzace i v Londýně," pomyslil si reportér, když četl při návratu tato slova. A nadto senzace velmi bolestivá. A náramně opatrně usedal k přesnídávce.
Nijak nezastrašeni varovným pohmožděním kolegovy kostrče, čtyři další reportéři, zastupující newyorské Times, frankfurtské Čtyřdimenzionální kontinuum, Monitor fordovské vědy a Delta-zprávy, se ještě odpoledne objevili u majáku a byli přijati ještě zuřivěji.
Muž z Monitoru fordovské vědy si pak třel zadnici a křičel z bezpečné vzdálenosti: "Zatracený blázne, proč si nevezmete somu?"
"Zmiz!" zahrozil divoch pěstí.
Druzí reportéři ustoupili o několik kroků, ale pak se znovu vrátili: "Každého zla zkáza jistá, když se vezme soma čistá!"
"Kohakva iyathtokyai!" Tón byl výhružně posměšný.
"Bolest je pouhý klam..."
"Vážně?" řekl divoch, zvedl tlustou lískovou rákosku a šel k němu.
Muž z Monitoru fordovské vědy se vrhl ke své helikoptéře.
Potom měl divoch na nějaký čas pokoj. Jen několik helikoptér přilétlo a pátravě obletovalo věž. Na tu nejdotěrnější vystřelil šíp. Střela prorazila hliníkovou podlahu kabiny. Ozval se pronikavý výkřik a stroj prudce vzlétl do vzduchu s nejvyšší akcelerací, které byl sytič schopen. Ostatní helikoptéry pak zůstávaly v uctivé vzdálenosti. Divoch si nevšímal jejich únavného bzukotu (v duchu se přirovnával k tomu nápadníkovi dívky z Mátsaki, který nepoddajně vytrval mezi okřídlenou havětí) a ryl zemi, která se měla stát jeho zahradou. Po nějakém čase se havěť zřejmě unavila a odletěla. Po celé hodiny zůstávala obloha nad jeho hlavou prázdná a kromě skřivánků i němá.
Bylo horko až k zalknutí a bouřka visela ve vzduchu. Kopal celé dopoledne a teď odpočíval, leže na podlaze. A náhle se mu vybavila Lenina, jako by tu skutečně byla; byla tu nahá a dosažitelná, říkala mu "Drahoušku!" a "Obejmi mě!", stála tu ve střevících a ponožkách, navoněná. Ty nestydatá kuběno! Ale ach, ach, měl její ruce kolem šíje, její ňadra se zvedala a její ústa...! Tu byla věčnost na mých očích, rtech. Lenino... Ne, ne, ne, ne! Vyskočil a polonahý vyběhl z domu. Na okraji vřesoviště stála skupina šedivých jalovců.

Vrhl se mezi jalovce a objal nikoliv to vytoužené hladké tělo, nýbrž náruč zelených ostnů. Bodaly ho ostře tisíci hroty. Pokoušel se myslit na ubohou Lindu, bezdechou a němou, s křečovitě sevřenýma rukama a s nevyslovitelnou hrůzou v očích. Na ubohou Lindu, vždyť přísahal, že na ni nikdy nezapomene. Avšak Lenina tu byla stále přítomna a pronásledovala ho. Lenina, na niž si slíbil zapomenout. Jeho tělo se svíjelo bolestí, bylo si vědomo její neuniknutelné skutečnosti, třebaže je bodaly a rozdíraly jehly jalovce. "Drahoušku, drahoušku...
a když jsi mne také chtěl, proč jsi mi to..."
Důtky visely na hřebíku hned za dveřmi, aby byly po ruce proti reportérům. V záchvatu zuřivosti vběhl divoch do domu, chopil se jich a zakroužil jimi... Uzlíky provázků se mu zakousávaly do těla.
"Děvko! Děvko!" řval při každé ráně, jako by to bičovaly Leninu (a jak šíleně si to přál, aniž si to uvědomoval), tu bílou, teplou, vonící, bezectnou Leninu. "Děvko!" A potom zoufalým hlasem: "Ó Lindo, odpusť mi. Odpusť mi, Bože. Jsem špatný. Jsem zlý. Jsem... Ne, ne, ty děvko, kuběno!"
Darwin Bonaparte, nejzkušenější filmař vysoké zvěře pro Společnost pocitových kin, to všechno pozoroval ze svého úkrytu, pečlivě zřízeného v lese ve vzdáleností tří set metrů. Jeho trpělivostí a dovedností se dostalo odměny. Strávil tři dny v sedě u kmene umělého dubu, tři noci se plazil po břiše vřesovištěm a skrýval mikrofony v hlodaši, zahrabával dráty do jemného šedého písku. Dvaasedmdesát hodin svrchovaného nepohodlí. Ale teď přišel veliký okamžik - největší od té chvíle, kdy natáčel proslulý stereoskopický pocitový film se stoprocentními efekty vytí goril při páření. Na to teď Darwin Bonaparte myslil, když se pohyboval mezi svými přístroji. "Skvělé," říkal si, když divoch začal své úžasné představení. "Skvělé!" Nastavil teleskopickou kameru přímo na pohyblivý cíl a nasadil silnější čočku, aby dostal detail tváře znetvořené šílenstvím (znamenité!).
Pak přepnul na půl minuty na zpomalené otáčky (sliboval si od toho mimořádně komický efekt). Mezitím se zaposlouchal do ran, sténání, divokých a šílených slov, která zaznamenával zvukový pásek na okraji filmu, a zkoušel, jaký účinek by mělo malé zesílení zvuku (ano, to je rozhodně lepší). Velmi ho potěšilo, když ve chvíli krátkého klidu zaslechl pronikavý zpěv skřivánka. Pak si už jen přál, ať se divoch otočí tak, aby mohl dostat v záběru zblízka snímek krve na jeho zádech - a téměř v tom okamžiku (jaké podivuhodné štěstí!) se úslužný divoch otočil a on mohl ten dokonalý snímek zblízka vzít.
"To tedy bylo velkolepé!" řekl si, když vše skončilo, "opravdu velkolepé." Utřel si obličej. Když potom v ateliéru vkopírují ještě pocitové efekty, bude to nádherný film. Skoro tak dobrý, pomyslil si Darwin Bonaparte, jako Milostný život vorvaně - a to, u Forda, už něco znamená!
Dvanáct dní nato měl Divoch ze Surrey premiéru a bylo možné ho vidět, slyšet a cítit ve všech prvotřídních pocitových kinech západní Evropy.
Úspěch filmu Darwina Bonaparta byl bezprostřední a obrovský.
Odpoledne po onom večeru, kdy měl premiéru, byla Johnova venkovská samota porušena obrovským rojem helikoptér. John ryl zahradu - a ryl také ve své vlastní duši a lopotně obracel podstatu svých myšlenek. Smrt... a obrátil rýčem plást půdy, znovu a znovu. Smrt... a všichni naši dnové včerejší svítily bláznům k smrti trouchnivé.
Jak přesvědčivě hřměla tato slova. A znovu zaryl motykou. Proč zemřela Linda? Proč postupně ztrácela svou lidskou tvář, až nakonec...
Zachvěl se. Bůh líbající mršinu.
Opřel se nohou o rýč a zarazil ho prudce do země. Čím nelítostným hochům jsou mouchy, my jsme bohům. Zabíjejí nás pro kratochvíli.
Opět se ozval hrom. Slova, která se ukázala pravdivá - pravdivější než pravda sama. A přece tentýž Gloucester je nazval věčně dobrotivými bohy. Ostatně, spánek, toť skonání, jak si ho vroucně přát. A tolik bojíš se smrti, když už není. Nic víc než spánek. Spát.
Snad že snít. Narazil rýčem na kámen; sehnul se, aby jej vytáhl. Neb jaké sny as mohou přijít v tom spánku smrti?
Bzukot nad jeho hlavou se proměnil v hukot. Náhle stál ve stínu, mezi ním a sluncem něco bylo. Překvapeně vzhlédl vzhůru, od svého rytí, od svých myšlenek. Podíval se vzhůru, oslněn a zmaten. Jeho mysl stále ještě putovala v jiném světě vyšší pravdy, stále se soustředěně ponořovala do nezměrných hloubek smrti a božství. Pohlédl vzhůru a spatřil, těsně nad sebou, roj vznášejících se helikoptér. Přilétaly jako kobylky, balancovaly ve vzduchu a přistávaly kolem dokola na vřesovišti. A z útrob těchto obrovských kobylek vystupovali muži v bílých kalhotách z viskózového flanelu, ženy v pyžamech z acetátového šantungu (bylo horko) nebo v sametových šortkách a v halenkách bez rukávu, s napolo staženým zipem, po páru z každé helikoptéry. V několika minutách jich tam byly tucty, stály v širokém kruhu kolem majáku, čuměli, smáli se, cvakali spouštěmi aparátů a házeli mu (jako opici) burské oříšky, balíčky hormonální žvýkačky a sušenky Panglandular. Neustále jich přibývalo, neboť dopravní proud přes Hog's Back teď vůbec neustával. Jako v děsivém snu se z tuctů stávaly kopy a z kop veletucty.
Divoch ustupoval, hledal úkryt a teď stál jako uštvané zvíře, zády ke zdi majáku a zíral z jedné tváře na druhou v němé hrůze člověka, který je zbaven smyslů.
Z jeho strnulosti jej k bezprostřednímu chápání skutečnosti probudil dobře mířený balíček žvýkačky, který mu dopadl na tvář. Náraz prudké bolesti - a teď už procitl, procitl úplně, pln zuřivého vzteku.
"Táhněte!" zařval.
Opice promluvila - ozval se výbuch smíchu a ruce zatleskaly.
"Prima divochu! Hurá, hurá!" A z bábelu hlasů slyšel výkřiky: "Důtky, důtky, důtky!"
Pod sugescí tohoto slova popadl svazek uzlíkovatých provázků, který visel na hřebíku za dveřmi, a pohrozil jím svým mučitelům.
Rozlehl se posměšný potlesk.
Hrozivě se k nim přiblížil. Nějaká žena strachem vykřikla. Kruh na nejvíce ohroženém místě zakolísal, pak se však znovu

zpevnil a stál neochvějně. Vědomí zdrcující početní převahy dodalo těmto výletníkům odvahu, kterou u nich divoch neočekával. V překvapení zůstal stát a díval se kolem.
"Proč mě nenecháte na pokoji?" V jeho hněvu se ozval skoro naříkavý tón.
"Vezměte si pár mandlí s horečnatou solí!" pravil muž, který by byl první na ráně, kdyby se divoch do toho dal. A podával mu sáček.
"Jsou opravdu moc dobré, víte," dodal s poněkud nervózním, smířlivým úsměvem. "A horečnatá sůl vám pomůže, abyste se udržel mladý."
Divoch si nevšímal jeho nabídky. "Co ode mne chcete?" ptal se a obracel se od jedné šklebící se tváře ke druhé. "Co ode mne chcete?"
"Důtky," odpovědělo zmateně sto hlasů. "Předveďte bičování.
Ukažte nám bičování."
A potom, unisono a v pomalém, těžkém rytmu křičela jedna skupina na konci řady: "My - chceme - důtky; my - chceme - důtky."
Ostatní se rychle přidali, věta se papouškovitě opakovala, znovu a znovu, stále hlasitěji, až po sedmém nebo osmém opakování nezněla již jiná slova než "My - chceme - důtky."
Křičeli teď všichni dohromady. Zpiti hlukem, jednomyslností nebo vytržením z rytmického skandování, mohli tak zřejmě prokřičet celé hodiny - téměř donekonečna. Avšak asi po pětadvacátém opakování byli neočekávaně přerušeni. Nad Hog's Backem se objevila ještě jedna helikoptéra, balancovala nad davem a potom přistála pár yardů od místa, kde stál divoch, na otevřeném prostranství mezi řadou výletníků a majákem. Hukot motorů přehlušil na okamžik volání.
Potom, když se stroj dotkl země a motory se zastavily, propuklo znovu stejně hlasité, naléhavé, monotónní skandování: "My- chceme-důtky; my-chceme-důtky."
Dveře helikoptéry se otevřely. Nejprve vystoupil světlovlasý růžolící mladý muž a potom mladá žena v zelených sametových šortkách, bílé košilce a žokejské čapce.
Při pohledu na mladou ženu sebou divoch prudce trhl, ustoupil zpět a zbledl.
Mladá žena tu stála, usmívala se na něho - nejistým, prosebným, téměř žalostným úsměvem. Vteřiny utíkaly. Její rty se pohnuly, cosi říkala, avšak zvuk jejího hlasu byl překryt hlasitě opakovaným refrénem výletníků.
"My - chceme - důtky; my - chceme - důtky."
Mladá žena přitiskla obě ruce na levou stranu hrudi a na jejím broskvově svěžím a loutkově krásném obličeji se objevil výraz toužebného smutku, který se k němu podivně nehodil. Zdálo se, že se její modré oči rozšiřují a rozjasňují. Náhle jí po tváři skanuly dvě slzy. A znova neslyšně mluvila. Potom rychlým, vášnivým gestem vztáhla ruce k divochovi a přistoupila blíže.
"My - chceme - důtky; my - chceme..."
A tu dostali, co chtěli.
"Děvko!" Divoch se na ni vrhl jako šílenec. "Tchořice!" Jako šílenec ji bičoval důtkami z provázků.
Zděšeně se dala na útěk, zakopla a upadla do vřesu. "Henry, Henry!"
volala. Avšak její růžolící průvodce utekl a schoval se za helikoptérou.
S výkřiky radostného vzrušení se řada diváků roztrhla, všichni se sbíhali v zběsilé panice jako přitahováni k magnetickému středu. Bolest se stala fascinující hrůzou.
"Smilné plemeno!" Divoch znovu tloukl důtkami v záchvatu šílenství.
Výletníci se hladově shromažďovali kolem něho, strkali se a drali se jako prasata u koryta.
"Ó, tělo!" Divoch zaskřípěl zuby. Tentokráte dopadly důtky na jeho rameno. "Zabij, zabij!"
Vábeni přitažlivou silou hrůzy z bolesti a vnitřně puzeni zvykem ke spolupráci, přáním po jednomyslnosti a souladu, které do nich nevyhladitelně vštípila celá jejich predestinace, začali napodobovat šílenství jeho gest, bili jeden druhého, jako bil divoch své nezkrotné tělo nebo to buclaté vtělení hanebnosti, jež se svíjelo ve vřesu u jeho nohou.
"Zabij, zabij, zabij..." křičel divoch dále.
Pak náhle někdo začal zpívat ‚Heče peče' a v okamžiku se všichni přidali k refrénu, zpívali a začali tančit. Heče peče, pořád dokolečka dokola a bili jeden druhého v šestiosminovém taktu. Heče peče...
Teprve po půlnoci odletěla poslední helikoptéra. Otupen somou a vyčerpán dlouhým běsněním smyslnosti, ležel divoch na vřesu a spal.
Když se probudil, stálo slunce již vysoko. Chvilku ještě ležel, mžoural jako sova do světla a nedovedl nic pochopit. Pak si náhle vzpomněl - na všechno.
"Ó Bože, ó můj Bože!" a zakryl si rukou oči.
Toho večera se roj helikoptér, který bzučel nad Hog's Backem, podobal černému mraku, dlouhému deset kilometrů. Popis orgie souladu z minulé noci přinesly všechny noviny.
"Divochu!" volali první příchozí, jakmile přistáli se svou helikoptérou.
"Pane Divochu!"
Žádná odpověď.
Dveře do majáku byly pootevřeny. Strčili do nich a vstoupili do šera za zavřenými okenicemi. Klenutým průchodem na druhé straně místnosti mohli vidět první stupně schodiště, které vedlo do vyšších poschodí. Přesně pod vrcholem oblouku se klátil pár nohou.
"Pane Divochu!"
Pomalu, velmi pomalu, jako dvě nepospíchající střelky kompasu se nohy otáčely vpravo; na sever, severovýchod, východ, jihovýchod, jih, jihozápad; potom se zastavily a po několika vteřinách se otáčely znovu, vlevo, bez jakéhokoliv spěchu. Na jihozápad, jih, jihovýchod, východ...